

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
MUHASEBE-FİNANSMAN BİLİM DALI

**ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI VE
KURUMSAL YÖNETİM İLİŞKİSİ: KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİ'NE
TABİ ŞİRKETLERDE BİR ANKET ÇALIŞMASI**

Yüksek Lisans Tezi

HAKAN CAVLAK

İstanbul, 2015

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
MUHASEBE-FİNANSMAN BİLİM DALI

**ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI VE
KURUMSAL YÖNETİM İLİŞKİSİ: KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİ'NE
TABİ ŞİRKETLERDE BİR ANKET ÇALIŞMASI**

Yüksek Lisans Tezi

HAKAN CAVLAK

Danışman: PROF. DR. BAŞAK ATAMAN

İstanbul, 2015



T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

TEZ ONAY BELGESİ

İŞLETME Anabilim Dalı Bilim Dalı TEZLİ YÜKSEK LİSANS öğrencisi HAKAN CAVLAK'ın ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI VE KURUMSAL YÖNETİM İLİŞKİSİ: KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİ'NE TABİ ŞİRKETLERDE BİR ANKET ÇALIŞMASI adlı tez çalışması, Enstitümüz Yönetim Kurulunun 05.12.2014 tarih ve 2014-39/24 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi 19.01.2015

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

1.	Tez Danışmanı	Prof. Dr. BAŞAK ATAMAN GÖKÇEN	
2.	Jüri Üyesi	Doç. Dr. FATMA PAMUKÇU	
3.	Jüri Üyesi	Prof. Dr. HANİFİ AYBOĞA	

GENEL BİLGİLER

İsim ve Soyadı : Hakan Cavlak
Anabilim Dalı : İşletme
Programı : Muhasebe Finansman
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Başak ATAMAN
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Ocak 2015
Anahtar Kelimeler : Kurumsal Yönetim, Kurumsal Yönetim İlkeleri, Kurumsal Yönetim Endeksi, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları.

ÖZET

ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI VE KURUMSAL YÖNETİM İLİŞKİSİ: KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİ'NE TABİ ŞİRKETLERDE BİR ANKET ÇALIŞMASI

1980'li yıllardan itibaren dünya genelinde yaşanan ekonomik krizler ve şirket skandalları, işletmelerin hem idari hem de mali olarak daha iyi yönetilmelerini gerekli hale getirmiştir. Ayrıca küreselleşmenin beraberinde getirdiği rekabetçi ortam da bu gerekliliği arttırmıştır. Bu noktada işletmeler de, idari ve mali olarak daha iyi yönetilmelerini sağlamak için Kurumsal Yönetimi, finansal raporlarında şeffaflığı sağlamak için ise Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarını araç olarak kullanmışlardır. Çalışmamızda işletmelerin küresel düzeyde rekabet edebilmelerinde büyük öneme sahip UFRS ve Kurumsal Yönetim arasındaki ilişki incelenmiştir. Sözü edilen ilişkinin ne şekilde gerçekleştiği ise UFRS tam seti içerisinde yer alan standartlar tek tek ele alınarak ortaya konulmuştur. Çalışmanın araştırma kısmında da Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerde UFRS-Kurumsal Yönetim ilişkisi algısı üzerine bir anket gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler ile şirketlerin sahip oldukları Kurumsal Yönetim Notları karşılaştırılarak çalışmada ileri sürülen hipotezler test edilmiştir. Sonuçta, şirketlerin UFRS-Kurumsal Yönetim ilişkisine dair algıları ile şirketlerin sahip oldukları Kurumsal Yönetim Notu arasında hipotezlerde ileri sürüldüğü gibi pozitif bir ilişkinin bulunduğu ortaya çıkmıştır.

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Hakan Cavlak
Field : Business Administration
Programme : Accounting and Finance
Supervisor : Prof. Dr. Başak ATAMAN
Degree Awarded and Date : Master – January 2015
Keywords : Corporate Governance, Principles of Corporate Governance, Corporate Governance Index, International Financial Reporting Standards.

ABSTRACT

THE RELATION OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS AND CORPORATE GOVERNANCE: A SURVEY OF THE PUBLICLY TRADED COMPANIES LISTED ON CORPORATE GOVERNANCE INDEX

The economic crises and corporate scandals since the 1980s have been followed by a marked improvement in the financial and administrative management of companies. Additionally, the competitive environment caused by globalization has contributed to that improvement. At present, companies have started to use Corporate Governance to ensure the quality of their administrative and financial management and have started to use International Financial Reporting Standards (IFRS) to ensure transparency in financial reports. This study examines the relationship between IFRS and Corporate Governance, which has a huge impact on the global competitiveness of enterprises. It explores each standard of the complete set of IFRS to demonstrate how the aforementioned relation occurs. The study employs survey research as a methodology to measure the relationship between IFRS and Corporate Governance. To test the hypotheses, it compared the data of survey results with the Corporate Governance Scores of the participant companies. The results showed a positive relation between the perception of IFRS-Corporate Governance relationship and the Corporate Governance Score, as the hypothesis suggested.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

İÇİNDEKİLER	i
TABLO LİSTESİ	v
ŞEKİL LİSTESİ	vii
KISALTMALAR	ix
GİRİŞ	1
1. KURUMSAL YÖNETİM	3
1.1. Kurumsal Yönetime Genel Bakış	3
1.1.1. Kurumsal Yönetim Tanımı	3
1.1.2. Kurumsal Yönetimin Amacı	6
1.1.3. Kurumsal Yönetimin Önemi	8
1.1.4. Kurumsal Yönetimin Faydaları	10
1.2. Kurumsal Yönetimin Tarihçesi	13
1.2.1. Kurumsal Yönetimin Ortaya Çıkışı	13
1.2.2. Kurumsal Yönetim ve Geleneksel Yönetim	14
1.2.3. Dünyada Kurumsal Yönetim	16
1.2.3.1. Kurumsal Yönetim ile İlgili Yapılan Çalışmalar	17
1.2.3.2. Kurumsal Yönetim ve Ülke Düzenlemeleri	21
1.2.3.2.1. İngiltere’de Kurumsal Yönetim	23
1.2.3.2.2. Amerika Birleşik Devletleri’nde Kurumsal Yönetim	25
1.2.3.2.3. Avrupa Birliği’nde Kurumsal Yönetim	27
1.2.3.2.4. Gelişmekte Olan Ülkelerde Kurumsal Yönetim	28
1.2.3.3. Kurumsal Yönetimin ile İlgili Uluslararası Kuruluşlar	29
1.2.5. Türkiye’de Kurumsal Yönetim	30
1.2.5.1. Türkiye’de Kurumsal Yönetimin Gelişimi	30
1.2.5.2. Türkiye’de Kurumsal Yönetimin ile İlgili Kuruluşlar	32
1.2.5.2.1. TÜSİAD ve Kurumsal Yönetim	32
1.2.5.2.2. SPK ve Kurumsal Yönetim	32
1.2.5.2.3. TKYD ve Kurumsal Yönetim	33
1.2.5.2.4. BDDK ve Kurumsal Yönetim	33
1.2.5.2.5. BİST ve Kurumsal Yönetim	34

1.2.5.2.6. KGK ve Kurumsal Yönetim	35
1.2.5.2.7. CGFT ve Kurumsal Yönetim.....	36
1.3. Kurumsal Yönetim Teorileri	37
1.3.1. Vekâlet Teorisi.....	37
1.3.2. Paydaş Teorisi.....	38
1.3.3. Hissedar Teorisi	39
1.4. Kurumsal Yönetim Sistemleri	40
1.4.1. Anglo-Sakson Kurumsal Yönetim Sistemi.....	40
1.4.2. Kıta Avrupası Kurumsal Yönetim Sistemi	41
1.4.3. Kurumsal Yönetim Sistemlerinin Karşılaştırılması	41
1.5. Kurumsal Yönetim İlkeleri	43
1.5.1. Kurumsal Yönetimin Temel İlkeleri.....	43
1.5.1.1. Adalet (Eşitlik) İlkesi.....	44
1.5.1.2. Hesap Verebilirlik İlkesi	44
1.5.1.3. Sorumluluk İlkesi.....	45
1.5.1.4. Şeffaflık İlkesi.....	45
1.5.2. OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri	46
1.5.2.1. Etkin Kurumsal Yönetimin Çerçevesi Temelinin Tesisi	48
1.5.2.2. Hissedarların Hakları ve Temel Sahiplik İşlevleri.....	49
1.5.2.3. Hissedarların Adil Muamele Görmesi	50
1.5.2.4. Kurumsal Yönetimde Paydaşların Rolü	50
1.5.2.5. Kamuya Aydınlatma ve Şeffaflık	51
1.5.2.6. Yönetim Kurulunun Sorumlulukları	52
1.5.3. SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri.....	54
1.5.3.1. Pay Sahipleri İlkesi	55
1.5.3.2. Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi	56
1.5.3.3. Menfaat Sahipleri İlkesi.....	57
1.5.3.4. Yönetim Kurulu İlkesi	58
1.6. Kurumsal Yönetim Uyum Derecelendirmesi, Endeksi ve Uyum Raporu	59
1.6.1. Kurumsal Yönetim Uyum Derecelendirmesi	59
1.6.2. Kurumsal Yönetim Endeksi.....	62
1.6.3. Kurumsal Yönetim Uyum Raporu	62

2. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI	63
2.1. Finansal Raporlama Standardına Genel Bakış	63
2.1.1. Finansal Raporlama ve Finansal Raporlama Standardının Tanımı	64
2.1.2. Finansal Raporlama Standartlarının Gerekliliği	66
2.1.3. Finansal Raporlama Standartlarının Amacı	68
2.1.4. Finansal Raporlama Standartlarının Önemi.....	69
2.1.5. Finansal Raporlama Standartlarının Yararları	71
2.2. Finansal Raporlama Standartlarının Tarihçesi	73
2.2.1. Finansal Raporlama Standartlarını Oluşturma Yöntemleri	73
2.2.1.1. Yasama Yolu ile Finansal Raporlama Standartlarının Oluşturulması ...	74
2.2.1.2. Özel Sektör Düzenleyici Kuruluşları Yolu ile Finansal Raporlama Standartlarının Oluşturulması	75
2.2.1.3. Kamu Sektörünün Standartları Düzenleme Yetkisini Bir Kuruluşa Devretmesi Yolu ile Finansal Raporlama Standartlarının Oluşturulması	76
2.2.2. Dünyada Finansal Raporlama Standartları	77
2.2.2.1. Dünyada Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimi	77
2.2.2.2. Dünyada Finansal Raporlama Standartları ile İlgili Kuruluşlar	80
2.2.2.2.1. Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (IASC).....	80
2.2.2.2.2. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB).....	82
2.2.2.2.3. Amerikan Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (FASB).....	84
2.2.3. Türkiye’de Finansal Raporlama Standartları	85
2.2.3.1. Türkiye’de Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimi	86
2.2.3.2. Türkiye’de Finansal Raporlama Standartları ile İlgili Kuruluşlar	89
2.2.3.2.1. Sermaye Piyasası Kurulu	89
2.2.3.2.2. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	91
2.2.3.2.3. Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu.....	91
2.2.3.2.4. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu	92
2.2.3.2.5. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu.....	93
2.3. UMS ve UFRS Tam Seti	95
2.3.1. Kavramsal Çerçeve	102
2.3.2. Uluslararası Finansal Raporlama Standartları	103
2.3.3. Uluslararası Muhasebe Standartları	105

3. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI VE KURUMSAL YÖNETİM İLİŞKİSİ	110
3.1. Muhasebe Bilgi Sistemi Açısından Kurumsal Yönetim ve UFRS İlişkisi ...	110
3.2. Kurumsal Yönetim İçinde UFRS'nin Yeri ve Önemi	113
3.2.1. Kurumsal Yönetim Açısından UFRS'nin Gerekliliği.....	114
3.2.2. Kurumsal Yönetim ve Finansal Raporlama.....	116
3.2.3. Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Aracı Olarak UFRS	120
3.3. UFRS İçinde Kurumsal Yönetimin Yeri ve Önemi	123
3.3.1. UFRS Açısından Kurumsal Yönetimin Gerekliliği	124
3.3.2. UFRS ve Kurumsal Yönetim İlkeleri Arasındaki İlişki.....	124
3.2.1.1. UFRS ve Pay Sahipleri İlkesi İlişkisi	126
3.2.1.2. UFRS ve Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi İlişkisi	130
3.2.1.3. UFRS ve Menfaat Sahipleri İlkesi İlişkisi	143
3.2.1.4. UFRS ve Yönetim Kurulu İlkesi İlişkisi.....	151
3.4. UFRS ve Kurumsal Yönetim İlişkisinde İşletmelerin Rolü	155
3.5. Türkiye’de UFRS ve Kurumsal Yönetim İlişkisi	159
4. KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİ'NE TABİ ŞİRKETLERDE BİR ANKET ÇALIŞMASI	161
4.1. Araştırmanın Amacı	161
4.2. Araştırmanın Kapsamı	161
4.3. Araştırmanın Yöntemi	161
4.4. Araştırmanın Hipotezleri	163
4.5. Araştırmanın Bulguları ve Değerlendirmesi	164
4.5.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	164
4.5.2. Kurumsal Yönetim ve UFRS'ye İlişkin Sonuçlar	169
4.5.3. Kurumsal Yönetim-UFRS İlişkisine Dair Sonuçlar	179
4.6. Araştırmanın Sonucu	194
SONUÇ	196
EKLER	199
KAYNAKÇA	210

TABLO LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 1.1: Geleneksel Yönetim-Kurumsal Yönetim Karşılaştırması	15
Tablo 1.2: Dünyadaki Belli Başlı Kurumsal Yönetim Kodları veya İlkeleri.....	22
Tablo 1.3: İngiltere’de Kurumsal Yönetim Alanındaki Çalışmalar.....	24
Tablo 1.4: ABD’de Kurumsal Yönetim Alanındaki Çalışmalar.....	26
Tablo 1.5: Kurumsal Yönetim Alanında Faaliyet Gösteren Uluslararası Kuruluşlar	29
Tablo 1.6: Kurumsal Yönetimin Türkiye’deki Gelişimi.....	31
Tablo 1.7: Paydaş Teorisi ve Hissedar Teorisi Karşılaştırması	39
Tablo 1.8: Anglo-Sakson ve Kıta Avrupası Kurumsal Yönetim Sistemleri.....	42
Tablo 1.9: SAHA Rating, Kurumsal Yönetim Derecelendirmesi Notlarının Anlamı ...	60
Tablo 1.10: Dünyada ve Türkiye’de Kurumsal Yönetim Derecelendirme Kuruluşları.	61
Tablo 2.1: UFRS - Uluslararası Finansal Raporlama Standartları.....	97
Tablo 2.2: UMS - Uluslararası Muhasebe Standartları.....	98
Tablo 2.3: KOBİ UFRS	100
Tablo 4.1: Ankete Katılım Düzeyi.....	164
Tablo 4.2: Katılımcıların Cinsiyeti	165
Tablo 4.3: Katılımcıların Eğitim Düzeyi	165
Tablo 4.4: Katılımcıların Şirketteki Unvanı	166
Tablo 4.5: Katılımcıların Şirkette Sorumlu Oldukları Departman	167
Tablo 4.6: Katılımcıların Şirketteki Görev Süreleri	167
Tablo 4.7: Katılımcıların Çalıştıkları Şirketin Faaliyet Alanı	168
Tablo 4.8: Kurumsal Yönetime ve UFRS’ye İlişkin Bilgiler: Soru 1.....	169
Tablo 4.9: Kurumsal Yönetime ve UFRS’ye İlişkin Bilgiler: Soru 2.....	170
Tablo 4.10: Kurumsal Yönetime ve UFRS’ye İlişkin Bilgiler: Soru 3.....	171
Tablo 4.11: Kurumsal Yönetime ve UFRS’ye İlişkin Bilgiler: Soru 4.....	172
Tablo 4.12: Kurumsal Yönetime ve UFRS’ye İlişkin Bilgiler: Soru 5.....	173
Tablo 4.13: Kurumsal Yönetime ve UFRS’ye İlişkin Bilgiler: Soru 6.....	174
Tablo 4.14: Kurumsal Yönetime ve UFRS’ye İlişkin Bilgiler: Soru 7.....	175
Tablo 4.15: Kurumsal Yönetime ve UFRS’ye İlişkin Bilgiler: Soru 8.....	176
Tablo 4.16: Kurumsal Yönetime ve UFRS’ye İlişkin Bilgiler: Soru 9.....	177
Tablo 4.17: Kurumsal Yönetime ve UFRS’ye İlişkin Bilgiler: Soru 10.....	178

Tablo 4.18: Pay Sahipleri İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları	180
Tablo 4.19: Pay Sahipleri İlkesi-UFRS İlişkisi ve Pay Sahipleri Notu	182
Tablo 4.20: Menfaat Sahipleri İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları	183
Tablo 4.21: Menfaat Sahipleri İlkesi-UFRS İlişkisi ve Menfaat Sahipleri Notu.....	185
Tablo 4.22: Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları	186
Tablo 4.23: Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi-UFRS İlişkisi ve Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu.....	188
Tablo 4.24: Yönetim Kurulu İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları	189
Tablo 4.25: Yönetim Kurulu İlkesi-UFRS İlişkisi ve Yönetim Kurulu Notu.....	191
Tablo 4.26: Korelasyon Katsayılarının Sonuçları.....	192
Tablo 4.27: Kurumsal Yönetim-UFRS İlişkisi ve Kurumsal Yönetim Notu.....	193

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No.

Şekil 1.1: İşletme ve Paydaşları	5
Şekil 1.2: İşletmenin İç ve Dış Paydaşları.....	6
Şekil 1.3: Kurumsal Yönetimin Makroekonomik Etkileri	12
Şekil 1.4: Kurumsal Yönetimin Alanında Yapılan Önemli Çalışmalar	17
Şekil 1.5: Kurumsal Yönetimin Temel İlkeleri	43
Şekil 1.6: OECD Kurumsal Yönetimin Temel İlkeleri Bölümleri.....	47
Şekil 1.7: OECD Kurumsal Yönetimin İlkeleri	47
Şekil 1.8: SPK Kurumsal Yönetimin İlkeleri.....	54
Şekil 1.9: SPK Pay Sahipleri İlkesi Düzenlemeleri	55
Şekil 1.10: SPK Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi Düzenlemeleri	56
Şekil 1.11: SPK Menfaat Sahipleri İlkesi Düzenlemeleri	57
Şekil 1.12: SPK Yönetim Kurulu İlkesi Düzenlemeleri.....	58
Şekil 1.13: Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notu Bölümleri ve Yüzdeleri.....	61
Şekil 2.1: Finansal Bilginin Niteliksel Özellikleri	69
Şekil 2.2: Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarını Oluşturma Yöntemleri	73
Şekil 2.3: Türkiye’de Standartlardan Sorumlu Kurulların Tarihsel Gelişimi	88
Şekil 2.4: UMS-UFRS’ye Göre Değerleme Ölçütleri.....	96
Şekil 3.1: Finansal Bilgi Üretim Sistemi Düzeyleri	123
Şekil 4.1: Ankete Katılım Düzeyi	164
Şekil 4.2: Katılımcıların Cinsiyeti.....	165
Şekil 4.3: Katılımcıların Eğitim Düzeyi.....	166
Şekil 4.4: Katılımcıların Şirketteki Unvanı	166
Şekil 4.5: Katılımcıların Şirkette Sorumlu Oldukları Departman	167
Şekil 4.6: Katılımcıların Şirketteki Görev Süreleri	168
Şekil 4.7: Katılımcıların Çalıştıkları Şirketin Faaliyet Alanı	168
Şekil 4.8: Kurumsal Yönetime ve UFRS’ye İlişkin Bilgiler: Soru 1	169
Şekil 4.9: Kurumsal Yönetime ve UFRS’ye İlişkin Bilgiler: Soru 2	170
Şekil 4.10: Kurumsal Yönetime ve UFRS’ye İlişkin Bilgiler: Soru 3	171
Şekil 4.11: Kurumsal Yönetime ve UFRS’ye İlişkin Bilgiler: Soru 4	172
Şekil 4.12: Kurumsal Yönetime ve UFRS’ye İlişkin Bilgiler: Soru 5	173

Şekil 4.13: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 6	174
Şekil 4.14: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 7	175
Şekil 4.15: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 8	176
Şekil 4.16: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 9	177
Şekil 4.17: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 10	178
Şekil 4.18: Pay Sahipleri İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları.....	180
Şekil 4.19: Menfaat Sahipleri İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları	183
Şekil 4.20: Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları.....	186
Şekil 4.21: Yönetim Kurulu İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları.....	189

KISALTMALAR

BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BİST	Borsa İstanbul
CEO	Chief Executive Officer
CGFT	Corporate Governance Forum of Turkey
FASB	Financial Accounting Standards Board
IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standards Board
IASC	International Accounting Standards Committee
IFRS	International Financial Reporting Standards
KAP	Kamuyu Aydınlatma Platformu
KGK	Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
KYD	Kurumsal Yönetim Derneği
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
TBB	Türkiye Bankalar Birliği
TKYD	Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği
TFRS	Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TMS	Türkiye Muhasebe Standartları
TMSK	Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
TMUD	Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği'nin
TMUDESK	Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu
TTK	Türk Ticaret Kanunu
TÜRMOB	Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
TÜSİAD	Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği
UDS	Uluslararası Denetim Standartları
UMS	Uluslararası Muhasebe Standartları
UFRS	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
UMSK	Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu
VUK	Vergi Usul Kanunu

GİRİŞ

Küreselleşmenin beraberinde getirdiği daha rekabetçi ticari ortam, işletmelerin daha iyi yönetilmelerini zorunlu hale getirmiştir. Özellikle son yirmi yılda yönetsel alanda yaşanan sıkıntıların büyük şirket skandallarına yol açması ve bu durumun da ülke ekonomilerini zor duruma sokması da yönetim anlamındaki bu zorunluluğu pekiştirmiştir. Bu noktada kullanılacak araç olarak ise Kurumsal Yönetim kavramı tekrardan gündeme gelmiş ve bu kavramın önemi, işletmeler için gittikçe artmıştır.

Küreselleşme daha rekabetçi bir ortam getirmenin yanında işletmelerin global olarak iş yapabilme olanaklarını da arttırmıştır. Ancak bu durum, dünyadaki diğer işletmeler ve yatırımcılar ile ilişki içinde olarak iş yapmayı amaçlayan işletmelere birtakım zorunluluklar getirmiştir. Bunlardan birincisi iyi yönetimi temsil eden Kurumsal Yönetim anlayışına sahip olmaları, bir diğeri de finansal olarak şeffaflığı sağlayabilmeleri açısından tüm dünyada yaygın bir kullanıma sahip standart seti olan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nı kullanmalarındır. Bu iki kavram, günümüzde işletmelerin sadece uluslararası düzeyde değil ulusal düzeyde de var olabilmeleri ve rekabette yer alabilmeleri açısından da önem arz etmektedir.

Bu çalışmada da ulusal ve uluslararası düzeyde rekabet ederek başarı sağlamak isteyen işletmeler için gerekli unsurlar olan ve işletmeler için çok büyük önem arz eden Kurumsal Yönetim Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve bunların arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu ilişkiyi desteklemek için ise Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerde Kurumsal Yönetim-UFRS ilişkisinin varlığını ve düzeyini ölçmeyi amaçlayan bir anket çalışması düzenlenmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde, Kurumsal Yönetim kavramı tanımlanmış, amacı, önemi ve faydaları ortaya konmuştur. Bunun yanında bu kavramın ortaya çıkışı ve geleneksel yönetim ile karşılaştırılmasına yer verilerek Dünyada ve Türkiye'de bu kavramın gelişimi incelenmiştir. Daha sonra ise Kurumsal Yönetim teorilerinin, sistemlerinin ve ilkelerinin neler olduğu açıklanmış, son olarak da Kurumsal Yönetim uyum derecelendirmesi, endeksi ve uyum raporunun neler olduğuna değinilmiştir.

İkinci bölümde bir diğer önemli konu olan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ele alınmıştır. Öncelikle finansal raporlama ve finansal raporlama standartlarının tanımı, gerekliliği, amacı, önemi ve yararları ifade edilmiştir. Daha sonra finansal raporlama standartlarının Dünyadaki ve Türkiye'deki gelişimine değinilmiştir. Son kısımda da günümüzde dünyadaki birçok ülke tarafından uygulanmakta olan finansal raporlama standartları seti, UFRS ve içeriğinden bahsedilmiştir.

Üçüncü bölümde çalışmanın ana konusunu teşkil eden ve ilk iki bölümde bahsedilen UFRS ve Kurumsal Yönetim ilişkisi açıklanmıştır. Önce her iki kavramın birbirleri için ifade ettikleri önem ve gerekliliğine değinilmiş; bununla beraber bu iki kavramın işletme bilgi sistemlerindeki yeri belirtilmiştir. Daha sonra ise kurumsal yönetim ilkelerinin UFRS içinde ne şekilde yer aldığında standartlar bazında tek tek değinilmiştir. Son olarak da bu ilişkide işletmelerin rolünün ne olduğuna ve Türkiye'de bu ilişkinin nasıl yönetildiğine dair açıklamalarda bulunulmuştur.

Çalışmanın dördüncü ve son bölümünde ise üçüncü bölümde bahsi geçen UFRS ve Kurumsal Yönetim ilişkisinin Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi şirketlerde nasıl algılandığına dair yapılan araştırma ve sonuçlarına yer verilmiştir. Ayrıca yapılan bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin bu şirketlerin sahip olduğu Kurumsal Yönetim Notları ile olan ilişkisinin korelasyon analizi ile ölçülmesi yapılmış ve araştırmada öne sürülen hipotezlerin geçerliliği test edilmiştir.

1. KURUMSAL YÖNETİM

1.1. Kurumsal Yönetime Genel Bakış

Kurumsal yönetim, İngilizce “Corporate Governance” teriminin Türkçe karşılığıdır. “Governance” ifadesi kontrol etmek, yöneltmek işlevlerini içerir ki bu eylemler doğal olarak kamuda, özelde, kâr amacı güden ve gütmeyen tüm birimlerde yapılmaktadır. “Corporate” kelimesi ise başka birimlere ait değil, işletmelere ait uygulamalara referansta bulunulduğunu belirtir¹. Bazı çalışmalarda ise “Corporate Governance” kavramını “Kurumsal Yönetişim” olarak görebilmekteyiz. Kurumsal yönetişim kavramını kullananlar genel olarak bu kavramın yönetim ve iletişim kavramlarından meydana geldiğinden hareket etmektedirler.

Söz konusu kavramlardan “Kurumsal Yönetim”, akademik çevre başta olmak üzere ilgili tüm alanlarda yapılan çalışmalarda diğer kavrama göre daha çok kullanılmış, tüm ekonomik birimler tarafından genel kabul görmüş ve yapılan hukuki, idari ve akademik çalışmalarda daha çok kullanılmıştır². Çalışmamızın bundan sonraki kısımlarında, Türkiye’de bu alanda öncülük eden SPK, TÜSİAD, BİST ve TKYD gibi kurumlara uyularak “Kurumsal Yönetim” kavramı kullanılacaktır.

1.1.1. Kurumsal Yönetim Tanımı

Kurumsal yönetim, işletme literatüründe farklı şekillerde ve farklı bakış açılarından tanımlanmıştır. Bazı yazarlar kurumsal yönetimi düzenleyici yönden tanımlarken bazıları da paydaşlar ve kavramla ilgili kısıtlar yönünden ele almışlardır³. Yapılan tanımlamalardan bazıları şunlardır:

- Kurumsal yönetim, işletmelerin yönetildiği ve kontrol edildiği sistemdir⁴.

¹ Veysel Kula, **Kurumsal Yönetim: Hissedarların Korunması Uygulamaları ve Türkiye Örneği**, İstanbul: Papatya Yayıncılık, 2006, s.12.

² Mustafa Kurt ve Murad Kayacan, “Bir Yönetim Pratiği Olarak Kurumsal Yönetim ve Türkiye’de Yayılımı”, Mustafa Kurt ve Serkan Bayraktaroğlu (Ed.), **Türkiye’de İşletmecilikte Yeni Perspektifler** içinde (245-258), Ankara: Gazi Kitabevi, 2007, s.247

³ Zabihollah Rezaee, **Corporate Governance Post-Sarbanes-Oxley: Regulations, Requirements, and Integrated Processes**, New Jersey: John Wiley & Sons, 2007, s.21-22.

⁴ GEE, **Report of the Committee on the Financial Aspects of Corporate Governance**, London, 1992, s.15.

- Kurumsal yönetim, bir işletmeye finansman sağlayan yatırımcıların, bu yatırımlarından bir kazanç sağlama konusunda kendilerini güvende hissetmelerine yarayan yöntemdir⁵.

- Kurumsal yönetim, büyük oranda, işletme dışındaki yatırımcıların işletmenin içindekiler tarafından mülksüzleştirilmelerini engellemek amacıyla kullandıkları mekanizmalar bütünüdür⁶. Diğer bir ifadeyle, kurumsal yönetim, bir işletmenin, kendi çıkarlarını gözetenlerinin (işletmenin nasıl yönetileceği hakkında karar verenlerin) işletmenin sahipleri (sermaye sağlayanlar) için firma değerini maksimize edecek kararlar almaya sevk eden kurumsal ve piyasa tabanlı mekanizmalar setidir⁷.

- Kurumsal yönetim, yatırımcı güveninin kazanılmasının yanında ekonomik verimliliği ve büyümeyi artırmanın temel unsurlarından biridir. Bunun yanında kurumsal yönetim, bir işletmenin yönetimi ile yönetim kurulu, hissedarları ve diğer paydaşları arasındaki ilişkileri de kapsamaktadır⁸.

- Kurumsal yönetim, bir kurumun beşeri ve mali sermayeyi çekmesine, etkin çalışmasına ve böylece ait olduğu toplumun değerlerine saygı gösterirken uzun dönemde ortaklarına ekonomik değer yaratmasına imkân tanıyan her türlü kanun, yönetmelik, kod ve uygulamaları ifade etmektedir⁹.

- Kurumsal yönetim işletmelerin; sermayeyi ve insan kaynaklarını cezbetmesine, etkin performans göstermesine, hedeflerine ulaşmasına, hukuki zorunlulukları ve toplumsal beklentileri yerine getirmesine yönelik yasa, düzenleme ve gönüllü özel sektör uygulamalarını kapsamaktadır¹⁰.

⁵ Andrei Shleifer and Robert W. Vishny, "A Survey of Corporate Governance", **The Journal of Finance**, Vol.52, No.2, (June 1997), s.737.

⁶ Rafael La Porta and others, "Investor Protection: Origins, Consequences, Reform", **The World Bank: Financial Sector Discussion Paper**, No.1, (September 1999), s.1.

⁷ Diane K. Denis and John J. McConnell, "International Corporate Governance", **European Corporate Governance Institute (ECGI): Finance Working Paper**, No.05, (January 2003), s.1-2.

⁸ OECD, **OECD Principles of Corporate Governance**, Paris: OECD Publications, 2004, s.11.

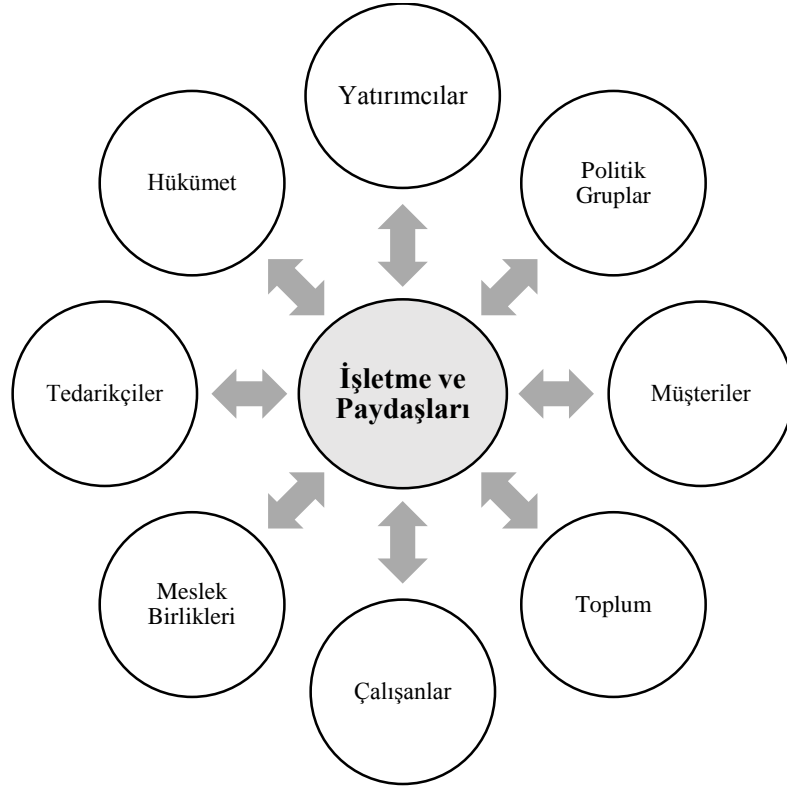
⁹ TÜSİAD, **Kurumsal Yönetimi En İyi Uygulama Kodu: Yönetim Kurulunun Yapısı ve İşleyişi**, İstanbul, 2002, s.9.

¹⁰ TKYD ve Deloitte, **Nedir Bu Kurumsal Yönetim?**, Kurumsal Yönetim Serisi, İstanbul, 2006, s.4.

• Kurumsal yönetim, yaşanan ekonomik krizler sonrasında, günümüzde hem işletmelerin hem de ülkelerin finansal sistemlerinin istikrarını korumak için gerekli yöntemlerden biri olarak tanımlanabilir¹¹.

Özetle, yukarıdaki tanımlardan hareketle, kurumsal yönetim kavramı, sadece işletmeye yön veren aktörler olan yönetim kurulunun ya da üst yönetimin uyacağı kurallardan oluşan değil, tüm paydaşlar tarafından da uyulması gereken ilkelerden oluşan yönetim biçimi şeklinde tanımlanabilir.

Kurumsal yönetimin tanımlarında geçen paydaş kavramı, toplumda işletmenin ilişki içinde olduğu, işletmenin faaliyetlerinden etkilenen ve faaliyetleri ile de işletmeyi etkileyen tüm toplumsal tarafları tanımlamaktadır¹².



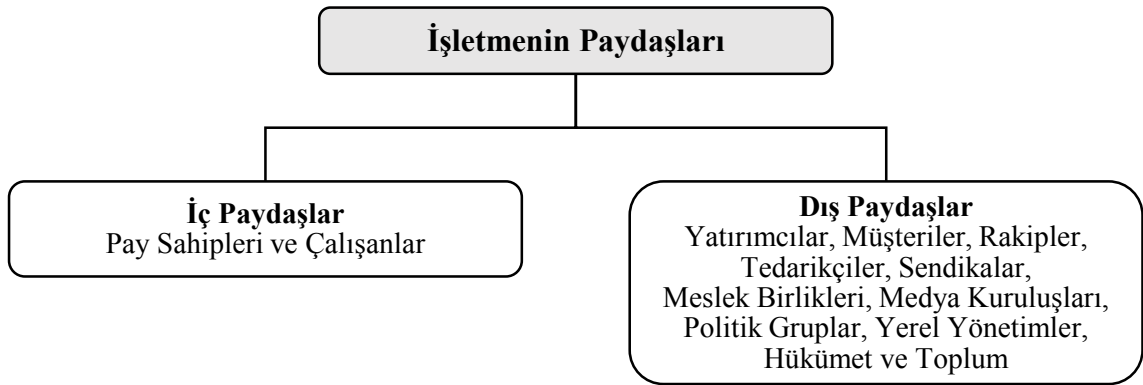
Şekil 1.1: İşletme ve Paydaşları

Kaynak: Thomas Donaldson and Lee E. Preston, “The Stakeholder Theory of the Corporation: Concepts, Evidence and Implications”, **The Academy of Management Review**, Vol.20, No.1, (January 1995), s.69.

¹¹ Jing Bian, “Heading Towards Good Governance: A Case Study of the Chinese Commercial Banks”, Samuel O. Idowu and Kiyet Tunca Çaliyurt (Eds.), **Corporate Governance: An International Perspective** içinde (339-353), Dordrecht, Heidelberg, New York, London: Springer, 2014, s.344.

¹² David P. Baron, **Business Environment**, New Jersey: Prentice Hall, 2000, s.571. **Aktaran:** Coşkun Can Aktan (Ed.), **Kurumsal Sosyal Sorumluluk**, İstanbul: İktisadi Girişim ve İş Ahlâkı Derneği, 2007, s.14.

Şekil 1.1’de verilen işletme paydaşlarını aynı zamanda iç ve dış paydaşlar olarak iki bölüme de ayırmak mümkündür. Şekil 1.2’de de gösterildiği gibi, iç paydaşlar, işletme içinde bulunan ve yönetim ile yakın ilişkiler içinde olan gruplar; dış paydaşlar ise işletme fonksiyonlarından doğrudan ya da dolaylı yoldan etkilenen ve işletme dinamiklerini etkileyen paydaşları kapsamaktadır¹³. İşletmenin iç ve dış paydaşlarını oluşturan tarafları Şekil 1.2’deki gibi göstermek mümkündür:



Şekil 1.2: İşletmenin İç ve Dış Paydaşları

Kaynak: Zümrüt Tonus, “Kurumsal Yönetim”, Celil Koparal (Ed.), **Yönetim ve Organizasyon-II** içinde (168-185), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 2013, s.170-171. ve Thomas Donaldson and Lee E. Preston, The Stakeholder Theory of the Corporation: Concepts, Evidence and Implications, **The Academy of Management Review**, Vol.20, No.1, (January 1995), s.69.

1.1.2. Kurumsal Yönetimin Amacı

Kurumsal yönetimin uygulanmasının birçok nedenleri ve gerekçeleri bulunmaktadır. Kurumsal yönetimin temel amacı, işletme ile doğrudan ve dolaylı ilişki içerisinde olan tüm paydaşların haklarının korunmasıdır. Kurumsal yönetimin bu temel amacının dışında öne çıkan başlıca amaçları ise şunlardır¹⁴:

- İşletme üst yönetiminin sahip olduğu güç ve yetkilerin keyfi kullanımının engellenmesi; bir başka ifadeyle yönetimin güç ve yetkilerini kötüye kullanarak kendilerine özel menfaatler sağlamalarının ortadan kaldırılması,

¹³ Zümrüt Tonus, “Kurumsal Yönetim”, Celil Koparal (Ed.), **Yönetim ve Organizasyon-II** içinde (168-185), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 2013, s.170.

¹⁴ Coşkun Can Aktan (Ed.), **Kurumsal Şirket Yönetimi**, Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu, 2006, s.10.

- İşletme hissedarlarının adil ve eşit muameleye tabi tutulmasının sağlanması, yatırımcı haklarının korunması ve işletme ile doğrudan ilişki içerisinde bulunan menfaat sahiplerinin haklarının korunması ve güvence altına alınması,
- İşletme faaliyetleri ve finansal durumu ile ilgili olarak kamuoyunun aydınlatılması ve şeffaflığın sağlanması, bu çerçevede hisse senetleri borsada işlem gören işletmelerin önem arz eden bilgileri zamanında ve eksiksiz kamuoyuna açıklamaları,
- Yönetim kurulunun sorumluluklarının açık olarak belirlenmesi, işletme üst yönetiminin karar ve eylemleri dolayısıyla hissedarlara ve diğer menfaat sahiplerine hesap verme yükümlülüğünün temin edilmesi,
- Sermaye maliyetinin düşürülmesi, işletmenin hisse senedi ihracı yoluyla finansman kaynaklarına kolay erişim imkanlarının artırılması.

Kurumsal yönetimin amaçları yatırımcılar açısından ele alındığında şu maddeler öne çıkmaktadır¹⁵:

- Kurumsal yönetimin amacı, yatırımcılara verilen sözleri tutmak, yerine getirmek için işletme yöneticilerini ikna ve motive etmek,
- Yöneticilerin veya yönetimin alacakları kararlarda, yasaların üstünlüğünü ve yatırımcıların yatırım destekli beklentileri çerçevesinde meydana gelebilecek sapmaları azaltmaktır.

Kurumsal yönetime makro düzeyde bakıldığında ise kurumsal yönetimin şu amaçları göze çarpmaktadır¹⁶:

- İşletme faaliyetlerinin; kanunlara, düzenlemelere ve toplumun beklentilerine uygunluğunu sağlamak,
- Piyasalarda öngörülemeyen değişikliklere ve önlenemeyen krizlere karşı işletmelerin hızlı şekilde cevap vererek uyum göstermelerini temin etmek,

¹⁵ Jonathan R. Macey, **Corporate Governance: Promises Kept, Promises Broken**, New Jersey: Princeton University Press, 2008, s.1.

¹⁶ Cengiz Alp Eroğlu, "Kurumsal Yönetim İlkeleri Çerçevesinde Kamunun Aydınlatılması", (**Yeterlik Etüdü**, SPK, Ankara, 2003), s.4-5.

- Piyasadaki suistimalleri ve yasa dışı faaliyetleri azaltmak,
- İşletmeye sağlayacakları finansal kaynakların, kurumsal amaç doğrultusunda kullanılacağı yönünde ulusal ve uluslararası yatırımcılara güvence sağlayarak işletmeye düşük maliyetli yatırım sermayesi temin etmek.

Özetle, bir yönetim biçimi, uygulamalar bütünü, sistem ya da yönetmelik olarak tanımladığımız kurumsal yönetim, hissedarlar, yöneticiler, yatırımcılar ve diğer paydaşlar tarafından kendi amaçları doğrultusunda kullandıkları bir yöntem olarak gözükmekle beraber bu gruplar arasında yaşanabilecek çıkar çatışmalarını önleme ve bu doğrultuda işletmenin temel hedeflerine ulaşma amaçlarını da gütmektedir. Ayrıca kurumsal yönetim temel olarak, işletmenin tüm iç ve dış paydaşlarının haklarının korunmasını, işletme hedeflerinin gerçekleşmesini ve uluslararası rekabette avantaj sağlanmasını da amaçlamaktadır.

1.1.3. Kurumsal Yönetimin Önemi

Kurumsal yönetim, özellikle 1980'lerden itibaren pek çok ülkede yaygın olarak görülen şirket skandallarına ve yolsuzluklarına karşı bir çare olarak görülmeye başlanmış ve 1990'lı yılların başından itibaren de değişik yönleriyle en çok düzenlenen, tartışılan ve araştırma konusu yapılan konulardan biri haline gelmiştir¹⁷. Bir başka deyişle, kurumsal yönetim, 1980'li yıllarından itibaren dünyanın muhtelif yerlerinde meydana gelen uluslararası finans krizler, yolsuzluklar ve şirket skandalları sonucunda işletmelere duyulan güvenin sarsılmasıyla önemli bir konu haline gelmiştir.

Yaşanan ulusal ve uluslararası finansal krizlerin ve skandalların nedeni neredeyse tüm otoriteler tarafından ülkelerin ve işletmelerin sahip olduğu yetersiz kurumsal yönetim anlayışı olarak görülmüş ve özellikle 1980'lerden sonra, kurumsal yönetim sorunları dünya kamuoyunda ve medyasında çok ilgi çekmiştir¹⁸. Bu gelişmeler sonucunda da kurumsal yönetim, uluslararası alanda önemini günden güne arttırmıştır.

¹⁷ Ali Alp ve Saim Kılıç, **Kurumsal Yönetim: Nasıl Yönetilmeli?**, İstanbul: Doğan Kitap, 2014, s.17.

¹⁸ Thomas Clarke, "Corporate Governance Causes of the Global Financial Crisis", William Sun, Jim Stewart and David Pollard (Eds.), **Corporate Governance and the Global Financial Crisis** içinde (1-21), Cambridge: Cambridge University Press, 2011, s.1.

Tüm bu ulusal ve uluslararası gelişmelerle beraber özel sektörün artan rolü, ülkelerin ekonomik olarak birbirlerine olan bağılıklarının artması ve o işletmeler arasındaki yeni rekabet şartları da kurumsal yönetimin önem kazanmasındaki faktörler arasında yer almaktadır¹⁹. Bunun sonucunda, günümüzde işletmeler, iyi bir kurumsal yönetimin rekabet gücüne olan katkısını artık çok daha iyi bilmektedirler²⁰.

Bilişim ve iletişim teknolojisindeki gelişmeler neticesinde, sermaye hareketleri bakımından ülkelerin fiziki sınırlarının ortadan kalkmasıyla günümüz işletmeleri ve hatta devletleri artık finansman imkanları konusunda sadece kendi iç pazarları ile yetinmemekte ve dünyadaki sermaye hareketlerinden de faydalanma yollarını aramaktadırlar. Aynı şekilde yatırımcılar için de uluslararası opsiyonlar ortaya çıkmakta diğer bir ifadeyle yatırım seçenekleri gün geçtikçe genişlemektedir²¹. Bu noktada, kurumsal yönetimin işletmeler için önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

Dünya Bankası eski başkanlarından Wolfensohn'un 1999'da söylediği "*Dünya ekonomik büyümesi için işletmelerin kurumsal yönetimi, devletlerin idaresinden daha önemlidir*²²." cümlesinden de hareketle kurumsal yönetimin önemi daha geniş açıdan ele alındığında, kurumsal yönetimin ülke ekonomilerinin gelişmesi için büyük bir önem teşkil ettiği görülmektedir. Diğer bir bakışla, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler açısından da önemi büyük olan kurumsal yönetim, iyi işletme yönetiminden başlayıp ilgili tüm paydaşlarını çıkarlarını gözeterek yüksek işletme değeri oluşturması ve sonuçta ülke ekonomisinin gelişmesini sağlaması bakımından önem arz etmektedir.

Kurumsal yönetimin hem gelişmekte olan hem de gelişmiş ülkeler ve işletmeler açısından ne kadar önemli olduğu, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik, siyasi ve hukuksal sisteme, toplumsal ve kültürel yapıya, gelişmişlik düzeyine, işletmelerin ortaklık yapısına, rekabet ortamına, faaliyette bulunulan alana, işgücüne, eğitim düzeyine, çevresel faktörlere, işletmenin iç dinamiklerine göre ülkeden ülkeye, sektörden sektöre ve hatta işletmeden işletmeye farklılık gösterebilmektedir²³.

¹⁹ Kübra Şehirli, "Kurumsal Yönetim", **SPK Araştırma Raporu**, Ankara: SPK, 1999, s.2.

²⁰ Kula, s.49.

²¹ Zeynep Özsoy, **Kurumsal Yönetim ve Yönetim Kurulları**, İstanbul: İmge Kitabevi, 2011, s.47.

²² James D. Wolfensohn, "A Battle for Corporate Honesty", **The Economist: The World in 1999**, 1999, s.38.

²³ Alp ve Kılıç, s.37.

1.1.4. Kurumsal Yönetimin Faydaları

Kurumsal yönetim ile ilgili farklı uygulamalar olmasına rağmen iyi işleyen bir kurumsal yönetim sisteminin, çoğunluk pay sahiplerinden azınlık pay sahiplerine, yöneticilere, işletmenin diğer menfaat sahiplerine, sermaye piyasalarına, ekonomik büyümeye dolayısıyla ülke ekonomisinin tümüne fayda sağlamaktadır²⁴. Diğer bir ifadeyle kurumsal yönetim, uygulandığı işletmede öncelikle kendi iç paydaşlarına daha sonra da ilişkide bulunduğu dış paydaşlarına, kısacası tüm menfaat sahiplerine muhtelif faydaları bulunmaktadır.

Kurumsal yönetim uygulamalarının öncelikle işletmelerin kendilerine sağlayacağı yararları baktığımızda şunları söylemek mümkündür²⁵:

- Kurumsal yönetim işletmelerin finansal piyasalardan daha kolay finansman sağlamasına imkân sağlar; bir işletmenin yönetilmesi kalitesine bağlı olarak sermaye maliyeti o ölçüde artar veya azalır. Bu bakımdan kurumsal yönetimin işletmelere sağlayacağı en önemli fayda sermaye maliyetini azaltmasıdır.
- Kurumsal yönetim likidite sıkıntısı içerisinde bulunan işletmelere nakit para girişi imkânı sağlar. Kurumsal yönetim uygulamaları ile yerli ve yabancı yatırımcıların işletmeye olan güvenini artacağından uzun vadeli sermaye girişi hızlanır. Sağlanan bu kaynaklarla büyüme planları daha kolay gerçekleştirilebilir.
- Kurumsal yönetim uygulamaları ile işletmelerin varlıklarının değeri yükselir. Bir işletme ne kadar iyi yönetilirse işletme varlıklarının getirisi o kadar yüksek olacaktır. Dolayısıyla kurumsal yönetim, işletme değerinde ve kârlılığında artış sağlar.
- İşletme yönetiminde şeffaflık ve hesap verme sorumluluğu bilincinin oluşması ile birlikte yolsuzluklar azalır. Kurumsal yönetim uygulamaları ile işletmede güç ve yetki istismarını engeller. Keyfi yönetim uygulamalarının ortadan kalkmasını sağlar.

²⁴ Levent Çıtak, "Kurumsal Yönetim Sistemlerinde Yakınsama", **İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**, No.35, (Ekim 2006), s.146.

²⁵ Aktan, s.18-19.

• Kurumsal yönetim tüm paydaş gruplarının çıkarlarına hizmet edeceği için işletme ile paydaş grupları arasındaki ilişkilerin ve diyalogun artmasına katkı sağlar. Kurumsal yönetim uygulamaları ile finansal krizlerin daha kolay atlatılması sağlanır ve yaşanması olası skandalların önüne geçilir. Dolayısıyla işletme faaliyetlerinde uzun dönemli istikrar sağlanır ve işletmenin rekabet gücü artar. Bunun sonucunda da işletmenin kârlılığı artar.

Deloitte ve Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği'nin ortak yayınladıkları “Nedir Bu Kurumsal Yönetim?” isimli çalışmada ise kurumsal yönetimin sağlayacağı faydalar özetle şu başlıklar halinde sıralanmaktadır²⁶:

- İşletme performansını arttırması,
- Kaynakların etkin kullanımını sağlaması,
- Birleşme ve satın almaları kolaylaştırması,
- Çıkar çatışmalarını önlemesi ve sürdürülebilirliği sağlaması,
- Düşük maliyetli finansal kaynaklar için rekabet yaratması.

Başarılı kurumsal yönetim uygulamaları sadece kaynakların israf edilmesini önleyen iyi bir koruyucu değil, aynı zamanda da birçok ülke tarafından talep edilen finansal şeffaflık, ortaklık faaliyetlerinin kontrolü, sosyal sorumluluk bilinci ve etik kuralların ve yatırımcıların korunması konusunda önemli faydalar sağlayan bir unsur olarak görülmektedir²⁷.

Kurumsal yönetim, bir işletmede tüm kesimler tarafından doğru olarak benimsendiğinde ve uygulandığında önce işletmenin içinde bulunan iç paydaşlarına ve buradan da dolaylı olarak dış paydaşlarına doğru muhtelif faydalar sağlamaktadır. İşletmenin faaliyetlerinden uzun vadede en çok etkilenen dış paydaş grubu ise işletmenin içinde bulunduğu ülke ve toplumdur.

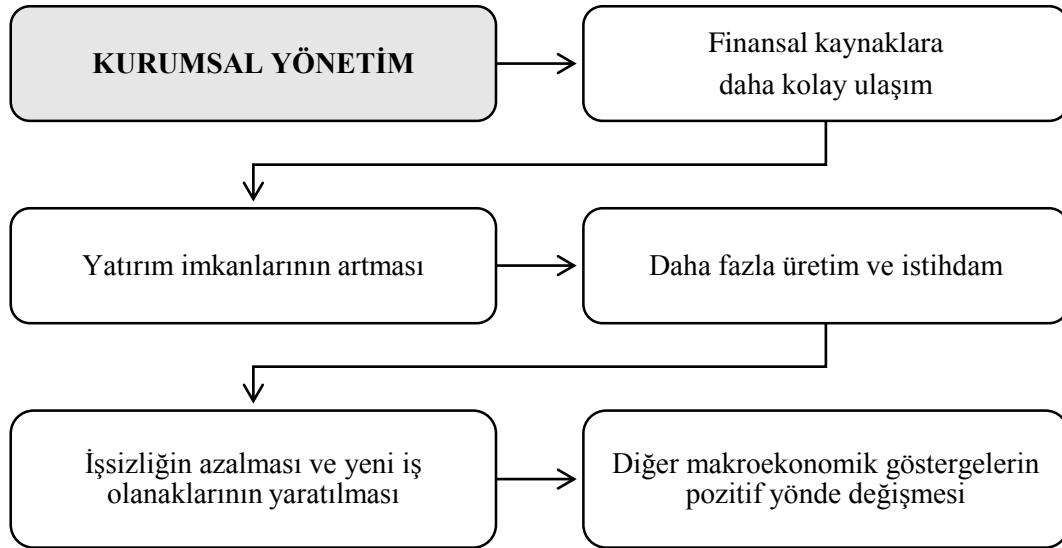
²⁶ TKYD ve Deloitte, s.6-7.

²⁷ R. Joanna Shelton, “The Importance of Governance in the Modern Economy”, **New Corporate Governance for the Global Company International Conference**, Brussels, 1-2 December 1998, s.2.

Kurumsal yönetimin ülkeler ve dolayısıyla toplum kesimi açısından sağladığı faydalara baktığımızda ise şu noktalar öne çıkmaktadır²⁸:

- İşletme hissedarlarının haklarının iyi korunması yoluyla finansal sistemin derinleşmesine ve sermaye piyasalarının gelişmesine olanak sağlar. Çünkü hissedar haklarının korunması ile borsa kapitülasyonu arasında doğrusal bir ilişki mevcuttur.
- Yurt içi tasarrufların artmasına ve tasarrufların halka açık işletmelere kaymasına olanak sağlayarak ülkelerin rekabet gücünün artmasına ve ekonomik krizlerin daha kolay atlatılmasına yardımcı olur.
- Finansman olanaklarına erişimi kolaylaştırır ve işletmenin sermaye maliyetini azaltarak toplam yatırımlarını artırır. Yatırımlardaki artış ise yeni istihdam olanakları yaratır ve böylece makroekonomik performansın artmasına katkıda bulunur.

Kurumsal yönetimin işletme düzeyinde sağladığı yararlar ile bağlantılı olarak başlayan ve makroekonomik düzeyde fayda sağlayan bu süreç aşağıda Şekil 1.3'te özetlenmektedir:



Şekil 1.3: Kurumsal Yönetimin Makroekonomik Etkileri

Kaynak: Coşkun Can Aktan (Ed.), *Kurumsal Şirket Yönetimi*, Ankara: SPK, 2006, s.20.

²⁸ Aktan, s.19.

1.2. Kurumsal Yönetimin Tarihçesi

1.2.1. Kurumsal Yönetimin Ortaya Çıkışı

Ulusal ekonomilerin büyümesi, uluslararası ekonomik ilişkilerin gelişmesi, uluslararası sermaye hareketlerinin artması, hissedarların işletme yönetimindeki etkinliklerinin azalması dolayısıyla işletme yönetim kurulları ve özellikle kurul içinde murahhas yönetici unvanını taşıyan yöneticilerin verdikleri kararların öneminin artması gibi unsurlar, kurumsal yönetim kavramının ortaya çıkışında etkili olmuştur²⁹.

Kurumsal yönetim anlayışındaki gelişmelerin sebepleri çok olmakla beraber, en başta gelenleri, uluslararası sermaye hareketlerinin, hisse senedi sahipliğinin ve sermaye piyasaları arasındaki rekabetin artmasıdır³⁰. Ayrıca yaşanan ulusal ve uluslararası finansal krizler ve şirket skandalları da kurumsal yönetim anlayışının ortaya çıkışını ve gelişimini hızlandıran nedenler arasında yer almaktadır.

Yaşanan uluslararası finansal krizlerin ardında yatan en önemli nedenlerden biri olan ülkelerin ve işletmelerin kurumsal yönetim politikalarının yetersiz olduğu görüşü, kurumsal yönetim kavramının önemini daha da arttırmış ve son yıllarda, ülkelerin, piyasaların ve işletmelerin rekabet gücünün artırılmasında, kurumsal yönetim kavramı giderek önem kazanmaya başlamıştır. Ayrıca yatırımcılar da bir ülkeye veya bir işletmeye yatırım yapmadan önce kurumsal yönetimin düzeyini de sorgulamaya başlamışlardır³¹.

Özetle kurumsal yönetimin ortaya çıkışı ve gelişimine katkıda bulunan nedenleri hakkında şu temel olayları söylemek mümkündür:

- Ulusal ve uluslararası finansal krizler,
- İşletmelerdeki ve kurumlardaki yönetim skandalları,
- Sermaye hareketlerinin artması ve özelleştirme faaliyetleri.

²⁹ Tamer Koçel, **İşletme Yöneticiliği**, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2011, s.465.

³⁰ Erdal Gürsoy, "Kurumsal Yönetim (Corporate Governance)", **Yatırım Dünyası**, (Mart 2003), s.15. **Aktaran:** Mahmut Demirbaş ve Süleyman Uyar, **Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Denetim Komitesi**, İstanbul: Güncel Yayıncılık, 2006, s.36.

³¹ Osman Gürbüz ve Yakup Erginçan, **Kurumsal Yönetim: Türkiye'deki Durumu ve Geliştirilmesine Yönelik Öneriler**, İstanbul: Literatür Yayıncılık, 2004, s.3.

1.2.2. Kurumsal Yönetim ve Geleneksel Yönetim

İşletmeler geleneksel işletme yönetiminden kurumsal işletme yönetimine önemli bir gelişim süreci geçirmişlerdir. Başlangıçta geleneklere bağlı aile işletmeleri olarak kurulan işletmeler günümüzde büyük ve çok ortaklı bir yapıya bürünmüşlerdir. Bu geçiş sürecinde işletmelerde mülkiyet, sermaye ve yönetim yapısında değişimler meydana gelirken kurumsal yönetim uygulamaları da bu süreçte bir evrim geçirmiştir³².

Klasik işletme yönetimi veya geleneksel işletme yönetimi denildiğinde, genellikle genel müdürlerin (veya CEO'ların) ve müdürlerin sorumlu olduğu işletme faaliyetleri anlaşılmaktadır. Kurumsal yönetimde ise yönetim kurulunun önemi ve sorumluluğu artmakta, yönetim ve icra fonksiyonları ayrılmakta, şeffaf bir yönetim ve denetim ile hissedarların haklarının korunması önem kazanmaktadır³³.

Geleneksel işletme yönetiminin kurumsal yönetimden en önemli farkı, kurallara dayalı yönetimden ziyade takdiri kararlara dayalı yönetim anlayışına sahip olmasıdır. Geleneksel işletme yönetiminde sahiplik ile kontrol fonksiyonları birbirinden ayrılmadığı için işletme sahipleri ya da kurucuları, işletme hissedarlarının ve diğer paydaşların haklarını yeterince dikkate almayarak kendi iradi kararları ile işletme yönetimini üstlenmektedirler. Bu tip iradi kararlara dayalı bir yönetimde usulsüzlüklerin, suistimallerin veya adaletsizliklerin ortaya çıkması muhtemeldir. İşte, kurumsal yönetimi, geleneksel yönetim anlayışından ayıran en önemli fark bu konudur³⁴.

Kurumsal yönetime egemen olan kurallara dayalı işletme yönetimi anlayışı, genel çerçevesi düzenleyici bir kamu otoritesi tarafından belirlenen, bir kısmı uyulması zorunlu, diğer bir kısmı ise uyulması tavsiye edilen kurallardan oluşmaktadır. Kurumsal yönetimin bu anlayışı sonucunda oluşan ve geleneksel yönetimden ayrılan en önemli farklarından biri de paydaşların, işletmeyi yöneten sahip ve vekilleri denetleme hak ve yetkisini bulunmasıdır³⁵.

³² Murat Yıldırım, "Türkiye'de Kurumsal Yönetim ve Şirketlerin Finansal Performansları Üzerine Etkileri", (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, 2007), s.3-4.

³³ Mustafa Doğan, **Kurumsal Yönetim**, Ankara: Siyasal Kitabevi, 2007, s.42.

³⁴ Aktan, s.7.

³⁵ Aktan, s.7-8

Çeşitli kriterleri temel alarak, geleneksel yönetim ile kurumsal yönetim arasındaki farklılıklara baktığımızda, aşağıda Tablo 1.1’de yer alan şu noktalar öne çıkmaktadır:

Tablo 1.1: Geleneksel Yönetim-Kurumsal Yönetim Karşılaştırması

Kriter	Geleneksel Yönetim	Kurumsal Yönetim
<i>Güç ve Otorite</i>	İçerdekiler Sistemi; sahip aynı zamanda yönetir ve denetler.	İşletme sahipliği, yönetimi ve denetimi birbirinden ayrılmıştır. Organizasyonda kuvvetler ayrılığı ilkesi geçerlidir.
<i>Kurallar, Takdiri Kararlar</i>	İşletme sahip ve yöneticileri, işletmeyi kendi idari ve takdiri kararları ile yönetirler.	İşletme yönetiminde kurallar hâkimdir.
<i>Sorumluluk</i>	İşletme sahip ve yöneticilerinin sorumluluklarının hukuki çerçevesi yeterince çizilmemiştir.	İşletme sahip ve yöneticileri, işletmeye ve paydaşlara karşı doğrudan sorumludurlar.
<i>Hesap Verme Yükümlülüğü, Hesap Sorma Hakkı</i>	Sadece vekiller, sahiplere hesap verirler. Sahibin hesap verme yükümlülüğü yoktur. Sahip, ancak kendisine hesap verir.	İşletme sahip ve yöneticileri, işletmeye ve paydaşlara karşı hesap vermekle yükümlüdürler. Başka bir ifadeyle, paydaşların işletme yönetimine hesap sorma hakkı bulunmaktadır.
<i>Şeffaflık</i>	İşletme yönetiminde şeffaflık ilkesine fazla önem verilmez. İşletme, ancak arzu ettiği işletme bilgilerini kamuoyuna açıklar.	İşletme sahip ve yöneticileri, işletme faaliyetlerini şeffaflık içerisinde yürütmek durumundadırlar.
<i>Yönetim Kurulumunun Oluşumu</i>	Sahip, arzu ettiği kişileri yönetim kurulu üyeliğine atar.	Yönetim kurulu üyesi olabilmenin bazı şartları vardır. Bilgi, liyakat ve erdemi buluşturacak kurallar ve ilkeler geçerlidir.
<i>Bağımsızlık</i>	İşletme yönetim ve denetleme kurullarında üye olanlar tam bir bağımsızlıkla görevlerini icra edemezler. Nihayetinde, kurul üyeleri, sahip tarafından atanır.	İşletmede bağımsız yönetim ve bağımsız denetim ilkeleri hâkimdir. Örneğin, yönetim kurulu üyelerinin bir kısmı işletme ile hiçbir çıkar ilişkisi olmayan kişilerden oluşur.

Kaynak: Coşkun Can Aktan (Ed.), **Kurumsal Şirket Yönetimi**, Ankara: SPK, 2006, s.9.

1.2.3. Dünyada Kurumsal Yönetim

Kurumsal yönetim, serbest rekabet şartlarının kurumsallaştığı gelişmiş ülkelerde 1930'lardan başlayarak önem kazanmış ve son yirmi yılda OECD, Dünya Bankası, kurumsal yatırımcılar, borsalar, ulusal ve uluslararası sermaye piyasalarının yönlendirmesiyle birçok ülkede kurumların yönetiliş tarzını belirler hale gelmiştir³⁶.

Enron gibi dev bir enerji işletmesinin batması, ABD ekonomisinde büyük bir deprem meydana getirmiş, bu olayı Worldcom, Global Crossing, Qwest, Adelpha, Xerox, Parmalat ve Tyco gibi dünyaca bilinen işletmeler izlemiştir. ABD'deki deprem, başka ülkelerde de çalkantılar yaratmış ve o ülkelerde de birçok küçük ve büyük işletme iflas etmek zorunda kalmıştır³⁷.

Yaşanan olumsuz gelişmeler neticesinde bazı işletmelerin gerçekte görüldükleri kadar güçlü olmadıkları ve şeffaflık, hesap verebilirlik, adillik ve sorumluluk felsefelerini tam uygulamadıkları için, hem içinde buldukları toplumda hem de o ülkenin sermaye piyasasında büyük hasarlara yol açtıkları anlaşıldı³⁸.

Yaşanan bu şirket skandalları neticesinde ABD'de, hissedarların özellikle muhasebe sistemlerine ve finansal açıklamalara güvensizlik duydukları derin bir şekilde hissedildi ve devlet, bu güvensizliğin minimize edilmesi amacıyla 2002 yılında Sarbanes-Oxley Kanunu'nu çıkardı. ABD'deki işlem gören tüm işletmeleri kapsayan bu kanunun amacı, finansal raporlar üzerindeki kontrollerin iyileştirilmesini sağlamaktır³⁹.

Amerika'da yaşanan şirket skandalları, kurumsal yönetimin en gelişmiş piyasa ekonomilerinde bile sürekli olarak gözetilmesi ve geliştirilmesi gereken bir olgu olduğunu ortaya koymuştur⁴⁰. Tüm bu yaşananlar dünyada kurumsal yönetim anlayışının önem kazanmasına ve ülkeler tarafından yapılacak çalışmaların hızlanmasına yol açmıştır.

³⁶ TÜSİAD, s.9.

³⁷ Mustafa Aysan, **Kurumsal Yönetim (Corporate Governance) ve Risk**, İstanbul, 2007, s.74.

³⁸ Ebru Karpuzoğlu Özelmas, **Kurumsal Yönetişimde Yönetim Kurulu**, İstanbul: Hayat Yayıncılık, 2010, s.56.

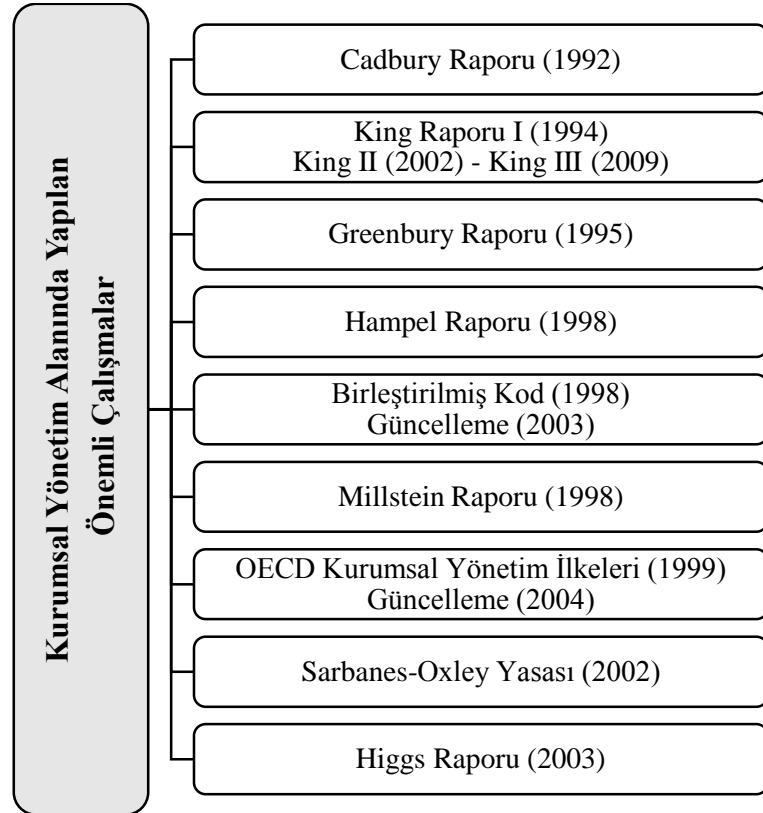
³⁹ Özelmas, s.56.

⁴⁰ Sedef Ayalp, "Sunuş", Ali Tarhan (Ed.), **Kurumsal Şirket Yönetimi (Corporate Governance) Konferansı** içinde (1-2), Ankara: TCMB, 2003, s.1.

1.2.3.1. Kurumsal Yönetim ile İlgili Yapılan Çalışmalar

1980’li yılların sonundan itibaren İngiltere’de meydana gelen iflaslar ve ekonomik yolsuzluklar, kurumsal yönetime ilişkin çalışmalarının başlatılmasını sağlamıştır. 1992 yılına ise kurumsal yönetim alanındaki ilk geniş kapsamlı düzenleme sayılan ve bir kilometre taşı olarak kabul edilen “Kurumsal Yönetimin Finansal Boyutu” (“Cadbury Raporu”) başlıklı rapor yayımlanmıştır⁴¹.

Kurumsal yönetimi tanımlamaya çalışan ilk girişimler, Cadbury Raporu (İngiltere) ve King Raporu (Güney Afrika) olarak kabul edilmektedir⁴². Bu raporlar ile daha sonraki yıllarda yayımlanan ve kurumsal yönetim alanında, ülkeler tarafından temel alınan raporların ve çalışmaların tarihi seyri aşağıda Şekil 1.4’te gösterilmektedir. Bunlar dışında kalan ve ülkeler tarafından yapılan çalışmalar bir sonraki bölümde ele alınacaktır.



Şekil 1.4: Kurumsal Yönetimin Alanında Yapılan Önemli Çalışmalar

⁴¹ Doğan, s.55-56.

⁴² Jean Jacques du Plessis, Anil Hargovan and Mirko Bagaric, **Principles of Contemporary Corporate Governance**, Melbourne: Cambridge University Press, 2011, s.3.

• **Cadbury Raporu** (“*The Financial Aspects of Corporate Governance*”, 1992): İngiltere’de Sir Adrian Cadbury başkanlığındaki “Kurumsal Yönetimin Finansal Boyutu Komitesi” (Comitee on Financial Aspects of Corporate Governance) tarafından 1992 yılında hazırlanan rapor, borsaya kote işletmelerin yönetim kurullarının uyması gereken tavsiye niteliğindeki uygulama kodlarını belirtmektedir. Bu kodlar; yönetim kurulunun faaliyetleri, önemli komitelerin kurulması, kompozisyonu ve faaliyetleri, icracı olmayan üyelerin önemi ile raporlama ve kontrol mekanizmalarının oluşturulması başta olmak üzere çeşitli konularda tavsiyeler vermektedir⁴³. Raporla genel olarak, kurumsal yönetim ilkelerinin çerçevesi belirlenmiş ve bu alanda oluşturulan öneriler dünya çapında kabul edilen bir model haline gelmiştir⁴⁴.

• **King Raporu I** (“*King I*”, 1994): Başkanlığını Mervyn King’in yaptığı King Komitesi tarafından 1994 yılında yayınlanan rapor, Güney Afrika’da kurumsal yönetim alanında yüksek standartlar yayınlamak amacındadır⁴⁵. Daha sonraları 2002 ve 2009 yıllarında revize edilen ilkeler, menfaat sahiplerinin çıkarlarını koruyan, hissedar eylemciliğini teşvik eden ve kamuya açıklama yapılmasını öne çıkaran bir yaklaşımdadır⁴⁶. Bu raporun kurumsal yönetim alanında önemli bir yere sahip olmasında entegre raporlama konusunda ortaya koyduğu çalışmalar yer almaktadır.

• **Greenbury Raporu** (“*Director’s Remuneration*”, 1995): Cadbury komitesinden sonra 1995 yılında, “Yöneticilere Yapılan Ödemeler Çalışma Grubu” (The Study Group on Director’s Remuneration) ismi ile Sir Richard Greenbury başkanlığında toplanan komite tarafından yeni bir “en iyi uygulama kodu” olarak gösterilen Greenbury raporu yayınlanmıştır. Rapordaki anahtar hususlar, hesap verebilirlik, sorumluluk, kamuyu aydınlatma, işletme performansı ve yöneticilere ödenen maaşlar ve sağlanan diğer menfaatlerdir⁴⁷.

⁴³ Özsoy, s.56.

⁴⁴ Süleyman Uyar, “Denetim Komitesi ve Türkiye Uygulaması”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi SBE, 2004), s.125.

⁴⁵ King Committee on Corporate Governance, **King Report on Corporate Governance for South Africa 2002**, South Africa: Institute of Directors in Southern Africa, March 2002, s.7.

⁴⁶ Milletlerarası Ticaret Odası ve Türkiye Milli Komitesi (ICC Türkiye), **Küresel Ekonomilerde Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Türkiye**, Ankara: ICC Milletlerarası Ticaret Odası, 2008, s.28.

⁴⁷ Gregory Francesco Maassen, **An International Comparison of Corporate Governance Models**, Amsterdam: Spencer Stuart, 2002, s.129.

- **Hampel Raporu (“Final Report”, 1998):** Rapor, 1998 yılında, daha önce Cadbury ve Greenbury komiteleri tarafından yayınlanmış olan tavsiyeleri tekrar gözden geçirmek ve yenilemek amacıyla oluşturulan Hampel komitesi tarafından yayınlanmıştır. Rapor, kesin kurallar koymak yerine kurumsal yönetim ilkeleri üzerinde durarak, işletmeler üzerindeki düzenleyici sınırları azaltmak ve böylece bütün işletmeler için geçerli olabilecek daha esnek bir yapı oluşturma amacındadır⁴⁸. Ayrıca rapor, Cadbury ve Greenbury ile getirilen, işletme yönetimi için geliştirilmiş olan en iyi uygulama kodları dikkate alınarak hazırlanan ve borsaya kote edilmiş anonim işletmeler için ortak kuralları tespit eden bir dökümandır. Esas itibariyle Hampel Raporu, Cadbury Raporu’nun tüm ana hatlarını ve ilkelerini daha da güçlendirmiştir⁴⁹. Bu yüzden ki bu rapor, “Cadbury II” olarak da adlandırılmaktadır.

- **Millstein Raporu (“Corporate Governance: Improving Competitiveness and Access to Capital in Global Markets”, 1998):** OECD tarafından hazırlanan ve “Millstein Raporu” olarak da bilinen rapor, kurumsal yönetim alanında önemli bir adım olarak kabul edilmektedir ve bunu takiben 1999 yılında yayınlanan OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri için bir temel teşkil etmiştir. Bu ilkelerin hazırlanmasının ve hemen akabinde yayınlanmasının, Asya krizinin tüm şiddeti ile yaşandığı 1997-1998 dönemine denk gelmesi hiç kuşkusuz bir rastlantı olarak görülmemelidir⁵⁰.

- **Birleştirilmiş Kod (“Combined Code”, 1998):** Birleştirilmiş Kod, Cadbury, Greenbury ve Hampel raporlarındaki ilke ve tavsiyelerin birleşiminden oluşmuştur. İlk olarak 1998 yılında yayınlanmış ve daha sonra 2003 yılında Higgs Raporu’nun yayınlanmasından sonra revize edilmiştir. Kod, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm işletmeler için en iyi uygulamalar ve bunu destekleyici tavsiyelerden; ikinci bölümde, aynı tavsiyelerin paydaşlara uyarlanmış halinden oluşmaktadır⁵¹.

⁴⁸ Manifest, **Milestones in UK Corporate Governance**, Witham (UK), 2004, s.2.

⁴⁹ Hasan Pulaşlı, **Corporate Governance: Anonim Şirket Yönetiminde Yeni Model**, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2003, s.19.

⁵⁰ Doğan Cansızlar, “Kurumsal Yönetim ve Önemi”, Coşkun Can Aktan (Ed.), **Kurumsal Şirket Yönetimi** içinde (35-48), Ankara: SPK, 2006, s.37.

⁵¹ Manifest, s.3.

• **OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri (“OECD Principles of Corporate Governance”, 1999):** İlkeler, 27-28 Nisan 1998 tarihlerinde gerçekleştirilen Bakanlar düzeyindeki OECD Konseyi Toplantısı’nda, hükümetler, ilgili uluslararası kuruluşlar ve özel sektör temsilcileri tarafından yapılan, kurumsal yönetim ile ilgili bir dizi standart ve yol gösterici ilkenin geliştirilmesi çağrısı üzerine ortaya çıkmış ve hazırlanmıştır. Ayrıca ilkeler, 1999 yılında kabul edilmesiyle beraber, hem OECD üyesi ülkeler hem de OECD üyesi olmayan ülkeler için benzer düzenlemeler açısından bir temel oluşturmuştur⁵².

• **Sarbanes-Oxley Yasası (“The Sarbanes-Oxley Act of 2002”, 2002):** Amerika’da, 30.07.2002 tarihinde imzalanarak yürürlüğe konulan “Halka Açık Şirketler Muhasebe Reformu ve Yatırımcıyı Koruma Yasası” olarak da bilinen kanun, ABD Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonunun (SEC, U.S. Securities and Exchange Commission) kurulduğu 1934 yılından sonra halka açık işletmeler açısından getirilmiş olan en önemli düzenlemedir. Kanun her ne kadar ABD’de yürürlüğe konulmuşsa da getirdiği düzenlemeler küresel ve oldukça radikaldir⁵³.

Sarbanes-Oxley Kanunu, muhasebe yasası olmanın ötesinde yolsuzluklar nedeniyle halka açık işletmelerin yönetimlerine sorumluluk yükleyen, işletme yöneticileri ile ilgili çok ciddi bir takım suçların tanımlandığı ve cezalarının öngörüldüğü, yaptırımların düzenlendiği bir kurumsal yönetim yasasıdır⁵⁴. Kanunu’nun amacı ise, finansal skandallar sonrası işletmelere ilişkin kurumsal bilgilerin, doğruluğunu ve güvenilirliğini artırarak yatırımcıları korumaktır⁵⁵.

• **Higgs Raporu (“Higgs Report”, 2003):** Bağımsız yönetim kurulu üyelerinin rolünü konu alan Higgs Raporu 2003 yılında yayımlanmıştır. Rapor, 2000 yılında yayınlanan Birleştirilmiş Kod’da yer alan tavsiyelerle ilgili birçok değişiklik öngörmüş ve bunların neticesinde de Birleştirilmiş Kod revize edilmiştir⁵⁶.

⁵² KYD ve OECD, **OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri 2004**, İstanbul: KYD Yayınları, 2005, s.8.

⁵³ Cengiz Alp Eroğlu, “Sarbanes-Oxley Kanunu: Kurumsal Yönetim ve Kamunun Aydınlatılmasına İlişkin Getirdikleri”, **SPK Meslek Personeli Derneği Dergisi**, Sayı.7, (Mayıs-Haziran 2003), s.3.

⁵⁴ Ayça Zeynep Süer, **Muhasebe Uygulamalarında Enron Vakasının Yeri ve Önemi ve Ülkemiz Muhasebe Uygulamaları Üzerine Etkisi**, İstanbul: İSMMM Yayını, 2004, s.78-79

⁵⁵ Abdülkerim Daştan, “Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Kurumsal Muhasebe Etkileşimi”, **Bankacılar Dergisi**, Sayı.72, (Mart 2010), s.8.

⁵⁶ Manifest, s.4.

1.2.3.2. Kurumsal Yönetim ve Ülke Düzenlemeleri

Ülkelerde geçerli olan sermaye piyasası düzenlemeleri, şirketler hukuku, iflas hukuku, muhasebe-denetim standartları ve yasal yaptırımlar kurumsal yönetim uygulamalarını belirlemektedir. Bununla beraber, her ülkenin sahip olduğu farklı kültür ve değerler de kurumsal yönetim alanında yapılan düzenlemelerin çeşitliliğini arttırmaktadır. Ancak bu durum, kurumsal yönetim düzenlemelerinin birbirinden tamamen farklı öneriler veya ilkeler içerdiği anlamına da gelmemektedir. Birbirinden çok farklı hukuksal sistemlerden gelmiş olsalar bile düzenlemelerinin çoğu birbirine benzer noktalar içermektedir⁵⁷.

Kurumsal yönetim ilk olarak, özellikle muhasebenin kontrol dışına çıkmasına neden olan ve yaygın etkiler gösteren skandalların yaşandığı Amerika Birleşik Devletleri'nde gündeme gelmiştir⁵⁸. ABD'yi İngiltere, Kıta Avrupası ve Asya ülkeleri takip etmiştir. Son yıllarda ABD'de Enron, WorldCom, Xerox, Tyco gibi; Avrupa'da Shell, Parmalat, Morgan Grenfell, Cable & Wireless, Guardian IT, Élan Corporation gibi, Asya ülkelerinde Barings, Asia Pulp & Paper, Daiwa Bank ve Sumitomo Corporation gibi işletmelerin yaşadığı olaylar etkin kurumsal yönetime ve risk yönetimine olan ilgiyi ve ihtiyacı artırmıştır⁵⁹. Bu gelişmeler sonucunda da kurumsal yönetim konusunda kod, kodex, rehber gibi çeşitli adlar altında ilkeler ve prensipler oluşturulmuştur⁶⁰.

Kurumsal yönetim uygulamaları, ülkelerin kendine özgü hukuki altyapıları, kültürel ve politik ortamları, işletme tarzları ve hissedarlık yapıları nedeniyle farklı yapıdaki kurumlarca oluşturulmuştur. Bu çalışmalar, bazı ülkelerde hükümet organları tarafından ve iş dünyasının tanınmış kişilerinin, yatırımcı temsilcilerinin, akademisyenlerin ve meslek örgütü temsilcilerinin de dahil olduğu komiteler tarafından yürütülürken, bazı ülkelerde de düzenleyici otoriteler tarafından yürütülmüştür⁶¹.

⁵⁷ Demirbaş ve Uyar, s.38.

⁵⁸ William A. Stimson, **The Role of Sarbanes-Oxley and ISO 9001 in Corporate Management**, North Carolina: McFarland & Company, Inc., 2012, s.109.

⁵⁹ Murat Mazıbaş, "Operasyonel Risk ile Kurumsal Yönetimin Kesişim Alanı", **4. Orta Anadolu İşletmecilik Kongresi, Kurumsal Yönetim Bildirisi**, Ankara: TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, 13-14 Mayıs 2005, s.30.

⁶⁰ Murat Doğu, "Türkiye'de Sermaye Piyasaları ve Kurumsal Şirket Yönetimi", Ali Tarhan (Ed.), **Kurumsal Şirket Yönetimi (Corporate Governance) Konferansı** içinde (151-160), Ankara: TCMB, 2003, s.154.

⁶¹ Özsoy, s.55-56.

Tablo 1.2: Dünyadaki Belli Başlı Kurumsal Yönetim Kodları veya İlkeleri

Ülke	Kod veya İlke	Tarih
Almanya	Alman Kurumsal Yönetim Kodu	2002 Şubat
Avustralya	Kurumsal Yönetim İlkeleri ve En İyi Uygulama Tavsiyeleri	2003 Mart
Avusturya	Avusturya Kurumsal Yönetim Kodu	2002 Kasım
Belçika	Belçika Kurumsal Yönetim Kodu	2004 Aralık
Brezilya	Kurumsal Yönetim: En İyi Uygulama Kodu	2004 Mart
Çin	Borsaya Kote Şirketler için Kurumsal Yönetim Kodu	2001 Ocak
Fransa	Borsaya Kote Şirketlerin Kurumsal Yönetimi	2003 Ekim
Güney Kore	Kurumsal Yönetim: En İyi Uygulama Kodu	1999 Eylül
Hollanda	Hollanda Kurumsal Yönetim Kodu	2003 Aralık
Hong Kong	Hong Kong Kurumsal Yönetim Kodu	2004 Kasım
İngiltere	Kurumsal Yönetim Birleştirilmiş Kodu	2003 Temmuz
İtalya	Kurumsal Yönetim Kodu	2002 Temmuz
Japonya	Borsaya Kote Şirketler için Kurumsal Yönetim İlkeleri	2004 Nisan
Kanada	Ulusal Politika 58-201: Kurumsal Yönetim Rehberi	2003 Aralık
Portekiz	Kurumsal Yönetim Tavsiyeleri	2003 Kasım
Türkiye	Kurumsal Yönetim İlkeleri	2003 Haziran
Yunanistan	Kurumsal Yönetim İlkeleri	2001 Temmuz

Kaynak: Kenneth Kim and John R. Nofsinger, **Corporate Governance**, New Jersey: Pearson Prentice Hall, 2007 **Aktaran:** Zeynep Özsoy, **Kurumsal Yönetim ve Yönetim Kurulları**, İstanbul: İmge Kitabevi, 2011, s.57-58.

Tablo 1.2’de de görüleceği gibi çoğu ülkede kurumsal yönetim alanında yapılan ilk düzenlemeler 2001 ve 2004 yılları arasında yoğunlaşmıştır. Buradan hareketle ülkelerin neredeyse tamamının yaptıkları düzenlemelerde, 1999 yılında yayınlanan ve uluslararası geçerliliği olan OECD Kurumsal Yönetim İlkelerini temel aldıklarını söylemek mümkündür. Ülke bazında kurumsal yönetimin gelişimine baktığımızda bu alanda öncülük eden ABD’de, İngiltere’de ve Türkiye’nin ekonomik anlamda yakın ilişki içinde olduğu Avrupa Birliği’nde yaşanan gelişmeler aşağıda açıklanmaktadır.

1.2.3.2.1. İngiltere’de Kurumsal Yönetim

İngiltere, genel olarak kurumsal yönetim reformunun dünya lideri olarak kabul edilmektedir. İngiltere’de kurumsal yönetim alanında yaşana reform, önceden belirlenmiş bir strateji sonucu değil, kurumsal yatırım çevreleri ve hükümet içinde kurumsal yönetim konularında büyüyen bir ilginin sonucu olarak meydana gelmiştir. Bu ilgi ise kısmen skandallara gösterilen tepkiden ve 1990’ların başlarındaki ekonomik düşüşün ardından kurullar ve ortaklar tarafından yapılan iç gözlemlerden sonra oluşmuştu⁶².

Kurumsal yönetim ile ilgili olarak İngiltere’de yapılan en önemli düzenleme kurumsal yönetim alanında öneriler geliştirmek üzere Adrian Cadbury başkanlığında toplanan Cadbury Komitesi’nin (Committee on the Financial Aspects of Corporate Governance-Kurumsal Yönetimin Finansal Yönü Komitesi) 1992’de yayınladığı Cadbury Raporu’dur. Rapor, İngiltere’de kurumsal yönetim alanındaki en iyi uygulamaları yazılı olarak formüle eden ilk girişimi temsil etmektedir⁶³. Komite işletmede kurumsal şeffaflığın sağlanması amacıyla çeşitli öneriler sunmuş ve 1992’de “Kurumsal Yönetimin Finansal Görünüşü Üzerine Komite Raporu” adlı çalışmayı yayınlamıştır. İlgili raporda, halka açık işletmelerin yönetim kurulunda bağımsız en az üç üye bulundurulması, icra kurulu başkanlarının gözetilmesi ve işletme yöneticisinin konumuna ilişkin öneriler getirmiştir. Bu önerilerin ortak amacı gözetim kalitesini geliştirmek ve kurumsal yönetime işlerlik kazandırmaktır. Uygulama tüm işletmeler için önerilmiş olup gönüllülük temeline dayanmaktadır⁶⁴.

Cadbury Komitesi’nin 1992’de yayınladığı ve kurumsal yönetim alanında temel çalışmalardan biri olarak gösterilen Cadbury Raporu’ndan sonra kurumsal yönetim alanında öncülük eden ülkelerden bir olan İngiltere’de günümüze kadar birçok çalışma yapılmış ve bu çalışmalar sonucunda da birçok rapor yayınlanmış veya revize edilmiştir. Kurumsal yönetim alanında kural koyucu ülkelerden biri olan İngiltere’de yapılan çalışmalar aşağıda Tablo 1.3’te özetlenmiştir.

⁶² Jill Solomon and Aris Solomon, **Corporate Governance and Accountability**, Chichester: John Wiley & Sons, 2004, s.45.

⁶³ Solomon and Solomon, s.45.

⁶⁴ Demirbaş ve Uyar, s.46.

Tablo 1.3: İngiltere’de Kurumsal Yönetim Alanındaki Çalışmalar

Yıl	Çalışma
1992	Cadbury Raporu - Kurumsal Yönetimin Finansal Boyutu (Cadbury Report - The Financial Aspects of Corporate Governance)
1995	Greenbury Raporu - Yöneticilerin Ücretlendirilmesi Raporu (Greenbury Report - Directors' Remuneration Report)
1998	Hampel Raporu - Final Raporu (Hampel Report - Final Report)
1999	Turnbull Raporu - İç Denetim: Birleşik Koddaki Yöneticiler İçin Kılavuz (Turnbull Report - Internal Control: Guidance for Directors on the Combined Code)
2000	Birleştirilmiş Kod: İyi Yönetim İlkeleri ve En İyi Uygulama Kodu (The Combined Code: Principles of Good Governance and Code of Best Practice)
2001	İyi Uygulama Kodu (Code of Good Practice)
2002	Hermes İlkeleri (The Hermes Principles)
2003	Higgs Raporu (The Higgs Report)
2003	Smith Raporu – Denetim Komiteleri: Birleştirilmiş Kod Rehberi (Smith Report - Audit Committees: Combined Code Guidance)
2003 2006* 2008*	Kurumsal Yönetim Hakkında Birleştirilmiş Kod (The Combined Code on Corporate Governance)
2004	Kurumsal Yönetim: Uygulama Rehberi (Corporate Governance: A Practical Guide)
2005	İyi Yönetim: Serbest ve Kamu Sektörü için Yönetim Kodu (Good Governance: The Code of Governance for the Voluntary and Community Sector)
2007	Özel Sermaye Şirketlerinde Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık için Rehber (Guidelines for Disclosure and Transparency in Private Equity)
2009	2009 Birleştirilmiş Kodun Gözden Geçirilmesi: Final Raporu (2009 Review of the Combined Code: Final Report)
2010	Denetim Firmaları Yönetim Kodları (The Audit Firm Governance Code)
2010	Kurumsal Yatırımcılar için Yöneticilik Kodu (A Stewardship Code for Institutional Investors)
2010 2012*	İngiltere Kurumsal Yönetim Kodu (The UK Corporate Governance Code)
2010 2012*	İngiltere Yöneticilik kodu (The UK Stewardship Code)
2010	Yatırım Şirketleri Birliği Kurumsal Yönetim Kodu (The Association of Investment Companies Code of Corporate Governance)
2010	İngiltere’de Borsada Kote Olmamış Şirketler için Kurumsal Yönetim Rehberi ve İlkeleri (Corporate Governance Guidance and Principles for Unlisted Companies in the UK)
2011	Devlet Dairelerinde Kurumsal Yönetim: İyi İlke Kodu (Corporate Governance in Central Government Departments: Code of Good Practice)

Kaynak: Corporate Governance Codes and Principles: UK, www.ecgi.org

* Revize edilme tarihi

1.2.3.2.2. Amerika Birleşik Devletleri'nde Kurumsal Yönetim

Gelişmiş bir ekonomiye ve güçlü bir sermaye piyasasına sahip olan ABD, kurumsal yönetim alanında öncülük eden ülkelerden birisidir. Ancak kurumsal yönetim alanında güçlü uygulamalara sahip olması, ülkenin gelişmiş ekonomisinden kaynaklanmakla beraber ülke tarihinde yaşanan önemli şirket skandallarının da etkisi vardır. Bu skandallar sonucunda da kurumsal yönetim olmak üzere birçok alanda önemli ve rehber oluşturacak düzeyde düzenlemeler yapılmıştır.

ABD'deki kurumsal yönetim için oluşturulan yasal çerçeve İngiltere'den çok farklıdır. Bu fark Amerika Birleşik Devletleri'nde devletler düzeyinde var olan şirketler hukukundan meydana gelmektedir⁶⁵. Şirketler hukuku alanında farklı düzenlemelere sahip olan ABD, sermaye piyasaları alanında da farklı bir takım hukuki düzenlemelere sahiptir. Tüm bunlar yan yana geldiğinde ise işletmeler açısından uygulanacak olan kurumsal yönetim uygulamalarında da farklılıklar ortaya çıkmaktadır.

ABD sermaye piyasaları, 2001 yılında ve sonrasında büyük şirket iflaslarına sahne olmuştur. Enron, Worldcom, Global Crossing ve daha birçok işletmede yapılan muhasebe usulsüzlükleri ortaya çıkmıştır. Halka açık olan bu işletmelerin iflasları, piyasaları derinden sarsmış ve hisse senetlerinin fiyatlarında yüzde yüze varan oranlarda yaşanan düşüşler yatırımcıların zarar görmesine neden olmuştur⁶⁶. Yaşanan olayların büyüklüğü, ülkede işletmelerin yönetimi ve denetimi konusunda, otorite tarafından ciddi çalışmaların yapılması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bu gerekliliğin sonucu olarak da 2002 yılında Sarbanes-Oxley Kanunu (Yatırımcıyı Koruma Kanunu) yürürlüğe konulmuştur. Bu kanun hem ABD için bir milat olmuş hem de ABD dışındaki ülkeler için önemli bir rehber görevi görmüştür.

Sarbanes-Oxley Kanunu dışında, ABD tarihinde, kurumsal yönetim alanında yapılan en önemli düzenlemelerin kronolojisi aşağıda Tablo 1.4'te verilmektedir.

⁶⁵ Alan Calder, **Corporate Governance: A Practical Guide to the Legal Frameworks and International Codes**, London: Kogan Page, 2008, s.16.

⁶⁶ Levent Özkul, "ABD Sermaye Piyasalarında Yaşanan Son Gelişmelerin ve ABD'de Yürürlüğe Giren 2002 Tarihli Sarbanes-Oxley Kanunu'nun Türk Sermaye Piyasası Açısından Değerlendirilmesi", (Yeterlik Etüdü, SPK, İstanbul, 2003), s.1.

Tablo 1.4: ABD’de Kurumsal Yönetim Alanındaki Çalışmalar

Yıl	Çalışma
1987	Treadway Raporu (Hileli Finansal Raporlama Ulusal Komisyonu Raporu) (The Report of National Commission on Fraudulent Financial Reporting)
1996 2001*	Yönetici Uzmanlaştırma Raporu (Report of the NACD Blue Ribbon Commission on Director Professionalism)
1998	Denetim Komiteleri’nin Etkinliğinin Geliştirilmesi Raporu (Report on Improving the Effectiveness of Audit Committees)
1999	Küresel Kurumsal Yönetim İlkeleri (Global Corporate Governance Principles)
2002	Sarbanes-Oxley Kanunu (Sarbanes-Oxley Act)
2002	Kurumsal Yönetim İlkeleri (Principles of Corporate Governance)
2002	Kurumsal Yönetim Politikaları (Corporate Governance Policies)
2002	Kurumsal Yönetim İlkeleri: Analiz ve Tavsiyeler (Principles of Corporate Governance: Analysis & Recommendations)
2002	Kurumsal Yönetim Kuralları Teklifleri (Corporate Governance Rule Proposals)
2003	Kamu Güveni ve Özel Teşebbüsler Komisyonu Tespit ve Önerileri (Commission on Public Trust and Private Enterprise Findings and Recommendations)
2003	MCI. A.Ş.’nin Geleceği İçin Kurumsal Yönetim Hakkında Breden Raporu (The Breeden Report on Corporate Governance for the future of MCI, Inc.)
2003	New York Menkul Kıymetler Borsası Son Kurumsal Yönetim Kuralları (Final NYSE Corporate Governance Rules)
2004	Varlık Yöneticisi Profesyonel Davranış Kuralları (Asset Manager Code of Professional Conduct)
2007	Kurumsal Yönetim Konusundaki Kurallar (Policy Statement on Corporate Governance)
2008	ABD Halka Açık Şirketler Hakkında Güçlendirilmiş Kurumsal Yönetim için Kabul Edilmiş Anahtar İlkeler (Key Agreed Principles to Strengthen Corporate Governance for U.S. Publicly Traded Companies)
2010	Kurumsal Yönetim Hakkında New York Sermaye Piyasası Kurulu Raporu (Report of the New York Stock Exchange Commission on Corporate Governance)
2012	Kurumsal Yönetim İlkeleri 2012 (Principles of Corporate Governance 2012)
2013	Tam Kurumsal Yönetim Politikaları (Full Corporate Governance Policies)

Kaynak: Corporate Governance Codes and Principles: USA, www.ecgi.org

* Revize edilme tarihi

1.2.3.2.3. Avrupa Birliği'nde Kurumsal Yönetim

ABD'de kurumsal yönetim alanında düzenlemeler yapılırken AB'de kurumsal sektörün yeniden yapılandırılmasına yönelik olarak şirketler kanunu tekrar ele alınarak, kurumsal yönetimin geliştirilmesini içeren bir dizi değişiklik üzerinde çalışmalara başlamıştır. Avrupa Bakanlar Konseyi bu çalışmaları “Şirketler Hukuku Uzmanları Çalışma Grubu” (High Level Group of Company Law Experts) ile sürdürmektedir. Sarbanes-Oxley kanunuyla getirilen düzenlemeleri de göz önünde bulunduran grup, 4 Kasım 2002 tarihinde “Avrupa'da Şirket Kanunu için Modern Düzenleyici Çerçeve Hakkında Rapor” (A Report of the High Level Group of Company Law Experts on Modern Regulatory Framework for Company Law in Europe) adlı çalışmasını tamamlayarak Avrupa Komisyonu'na sunmuştur. Söz konusu raporda yönetim kurulunun yapısı ve fonksiyonları, muhasebe ve denetim uygulamaları gibi kurumsal yönetime ilişkin konular, sermaye oluşumu ve sürdürülmesi, kurumsal yeniden yapılandırmaya ilişkin getirilen düzenlemeler ile Avrupa'da şirketler kanununda gelecekte yapılması muhtemel değişiklikler yer almakta, ayrıca kısa dönemde öncelik verilmesi gereken konularda tavsiyelerde bulunmaktadır⁶⁷.

AB Komisyonu, 21 Mayıs 2003 tarihinde yayınladığı “AB'de Şirketler Hukukunu Modernleştirme ve Kurumsal Yönetişimi Geliştirme: İleriye Yönelik Hareket Planı” (Modernising Company Law and Enhancing Corporate Governance in the European Union: A Plan to Move Forward) başlıklı aksiyon planı ve 2006 tarihinde onayladığı “Yıllık ve Birleşik Hesapların Denetimine İlişkin Yönerge” (Audits of Annual Accounts and Consolidated Accounts) ile şirketler hukuku, kurumsal yönetim ve iç denetim alanlarında ciddi adımlar atmıştır⁶⁸. Ayrıca AB, bu düzenlemeler ile birlikte işletmelerin finansal raporlarının harmonizasyonunu sağlayarak daha güçlü bir mali yönetim sisteminin geliştirilmesini amaçlamış⁶⁹ ve bu doğrultuda muhtelif zamanlarda bu düzenlemelerde değişikliğe giderek de canlı ve esnek bir yapı oluşturmuştur.

⁶⁷ Pelin Ataman Erdönmez, “Kurumsal Yeniden Yapılandırma”, **Bankacılar Dergisi**, Sayı.44, (2003), s.26.

⁶⁸ Ali Kibar, “Açılış Konuşması”, **Kurumsal Yönetim ve İç Denetim Semineri**, İstanbul, 29 Mayıs 2008, s.3.

⁶⁹ Christoph Van der Elst, “Risk Management in Corporate Law and Corporate Governance”, William Sun, Jim Stewart and David Pollard (Eds.), **Corporate Governance and the Global Financial Crisis** içinde (215-242), Cambridge: Cambridge University Press, 2011, s.236.

1.2.3.2.4. Gelişmekte Olan Ülkelerde Kurumsal Yönetim

Günümüzde, ülkeler arası rekabette en önemli etkenlerden biri olan kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanma düzeyi, ülkelerin gelişmişlik seviyesi ile doğru orantılıdır. Gelişmişlik düzeyi yüksek ülkeler, kurumsal yönetim ülkelerinin uygulanabilmesi için öncelikle yasal süreç üzerinde önemli adımlar atmışlar, ardından da yönetsel uygulamaların verimliliği ile meşrulaşma süreçlerinde ilerlemeler kaydetmişlerdir⁷⁰.

Gelişmekte olan ülkelerde kurumsal yönetimin işletmeler tarafından tam olarak kavranabilmesi için önemli adımlardan biri, devlet tarafından kurumsal yönetimin yasal zemine oturtulmasıdır. Bu gerekliliğin nedeni ise zorlayıcı bir yapının bulunmadığı ortamda işletmelerin kurumsal yönetim ilkelerine uymada isteksiz davranmaları ve sadece kendi işletme çıkarlarını maksimize eden davranışlara yönelmeleridir⁷¹.

Gelişmekte olan ülkelerde sürdürülebilir ve adil bir dağılıma sahip büyüme için sağlıklı ve rekabetçi kurumsal yapı bir zorunluluktur. Tüm gelişmekte olan ülke piyasalarında yaygın olan, temel bazı kurumsal yönetim sorunları şunlardır⁷²:

- Zayıf yasal ve düzenleyici sistemler, az gelişmiş sermaye piyasaları,
- Kötü bankacılık uygulamaları ve denetimdeki yetersizlik,
- Azınlık hissedarlarının korunmaması, yönetimlerin yetersiz gözetimleri,
- Uluslararası finansal raporlama standartlarının bulunmaması.

Gelişmekte olan ülkeler için sağlıklı kurumsal yönetim, yalnızca uzun vadeli sermayenin çekilmesi için değil, aynı zamanda yerel yatırımcıların teşvik edilerek yerel sermaye piyasalarının gelişmesi için de önem taşımaktadır. Önemli bir sermaye kaynağı ve sürdürülebilir ekonomik kalkınma için gerekli olan yurtiçi yatırımcıların bekledikleri güvence, yüksek kurumsal yönetim ilkelerinin varlığı ile sağlanabilir⁷³.

⁷⁰ Özelmas, s.62.

⁷¹ Cem Cüneyt Arslantaş, **Kurumsal Yönetimin Yönetim Kuruluna Yansımaları**, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2012, s.24.

⁷² Milletlerarası Ticaret Odası ve Türkiye Milli Komitesi (ICC Türkiye), s.31.

⁷³ Milletlerarası Ticaret Odası ve Türkiye Milli Komitesi (ICC Türkiye), s.31.

1.2.3.3. Kurumsal Yönetimin ile İlgili Uluslararası Kuruluşlar

Kurumsal yönetim alanında yapılan düzenlemeler, her ülkenin uluslararası bazı çalışmaları temel aldığı ve kendi ülke şartlarını da hesaba katarak oluşturduğu kodlar, rehberler ve kurumsal yönetim alanında uluslararası kurum ve kuruluşların uluslararası düzeyde yaptıkları çalışmalardan oluşmaktadır. Kurumsal yönetim alanında önemli çalışmalar yürüten başlıca uluslararası kuruluşlar ve bunların merkezleri aşağıda Tablo 1.5’te verilmektedir.

Tablo 1.5: Kurumsal Yönetim Alanında Faaliyet Gösteren Uluslararası Kuruluşlar

Kuruluş	Merkezi
Avrupa Kurumsal Yönetim Enstitüsü (European Corporate Governance Institute)	Brüksel
Business Roundtable Kurumsal Etik Enstitüsü (Business Roundtable Institute for Corporate Ethics)	Virginia
Global Kurumsal Yönetim Forumu (Global Corporate Governance Forum)	Washington
Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development)	Paris
Kurumsal Sekreterler Uluslararası Derneği (Corporate Secretaries International Association)	Hong Kong
Uluslararası Kurumsal Yönetim Ağı (International Corporate Governance Network)	Londra
Uluslararası Menkul Kıymetler Komisyonları Örgütü (International Organization of Securities Commissions)	Madrid
Uluslararası Ödemeler Bankası (Bank for International Settlements)	Basel
Uluslararası Özel Girişim Merkezi (Center for International Private Enterprise)	Washington

Tablo 1.5’te verilen bu uluslararası kuruluşların yanında gerek akademik çevrelerin gerekse Dünya Bankası ve buna bağlı Uluslararası Finans Kurumu (IFC, International Finance Corporation), Uluslararası Para Fonu gibi uluslararası faaliyet gösteren kurumların da kurumsal yönetim alanında önemli çalışmaları bulunmaktadır. Tabloda ele aldığımız kuruluşlar ise özellikle kurumsal yönetim alanında faaliyet gösteren ve bu alanda uluslararası seviyede çalışmalara imza atan kuruluşlardır.

1.2.5. Türkiye’de Kurumsal Yönetim

1.2.5.1. Türkiye’de Kurumsal Yönetimin Gelişimi

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde kurumsal yönetim reformlarının arkasındaki en önemli neden, işletmelerin küreselleşmenin getirdiği şartlara uyum sağlayabilmek için ihtiyaç duydukları işletme dışı sermaye kaynaklarıdır. Benzer şekilde, kurumsal yönetim ile ilgili reformların bir diğer nedeni de gelişmekte olan ülkelere yatırım yapmak isteyen uluslararası fon yöneticileri ve yabancı yatırımcıların yapacakları yatırımların güvenliğini garantiye alma istekleri doğrultusunda oluşan talepleri yatmaktadır⁷⁴.

Türkiye, kurumsal yönetim alanındaki çalışmalara diğer ülkelerden geç başlamıştır. ABD ve İngiltere’de kurumsal yönetim çalışmalarının finansal krizlerle başladığı göz önüne alınacak olursa, Türkiye’deki çalışmaların da 2001 ekonomik krizi ve ardından ortaya çıkarılan özellikle bankalardaki usulsüz kredi işlemleri sonucunda hızlandığını söylemek kurumsal yönetimin dünyadaki gelişimine ters düşmeyecektir. Kurumsal yönetim çalışmalarına, her ne kadar Türkiye’de geç başlanmış olsa da yapılan düzenlemeler ile hızlı bir ilerleme ve gelişme kaydedilmiştir⁷⁵.

Türkiye’de kurumsal yönetimin anlayışı ve çerçevesi, Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu, borsa düzenlemeleri ve derneklerin çalışmaları ile çizilmektedir⁷⁶. Bu anlayış, Türkiye’de de çoğu ülkedeki kurumsal yönetim ilkelerinin uygulamasına benzer şekilde öncelikle halka açık işletmeler için uygula ya da açıkla prensibi ile hayata geçirilmiştir⁷⁷. Türkiye’de kurumsal yönetim alanında düzenlemeler yapan kurum ve kuruluşların yaptıkları önemli çalışmalar ve düzenlemeler seneler itibariyle aşağıda Tablo 1.6’da gösterilmektedir.

⁷⁴ F. Şebnem Arıkboğa ve Ahmet Menteş, “Türkiye’de Kurumsal Yönetişim İklimi”, **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası**, Cilt.59, Sayı.2, (2009), s.87.

⁷⁵ Doğan, s.91.

⁷⁶ Özsoy, s.67-68.

⁷⁷ Sibel Yamak and Bengi Ertuna, “Corporate Governance and Initial Public Offerings in Turkey”, Allesandro Zattoni and William Judge (Eds.), **Corporate Governance and Initial Public Offerings** içinde (470-499), Cambridge: Cambridge University Press, 2012, s.474.

Tablo 1.6: Kurumsal Yönetimin Türkiye’deki Gelişimi

Yıl	Çalışma
2002	TÜSİAD tarafından OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri temel alınarak hazırlanan ve bir başlangıç kabul edilen “ <i>Kurumsal Yönetim: En İyi Uygulama Kodu</i> ” rehberi yayınlandı.
2003	* SPK tarafından “ <i>Kurumsal Yönetim İlkeleri</i> ” yayınlandı. (2005 yılında güncellendi.) * SPK tarafından “ <i>Sermaye Piyasalarında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliği</i> ” (Seri: VIII, No: 40) yayınladı. (2006 yılında Seri: VIII, No: 47 tebliğ ile değişikliğe uğradı.)
2004	* SPK, İMKB’de işlem gören işletmelerin kurumsal uyum raporlarının, faaliyet raporları içerisinde yer almasını ve internet sitelerinde uyum raporlarını içeren bir yatırımcı ilişkileri bölümü açılmasını zorunlu hale getirdi.
2005	* SPK, OECD Kurumsal Yönetim İlkelerinde oluşan değişikliklerden sonra bir takım düzenlemeler yaparak Kurumsal Yönetim İlkelerini güncelledi. * BCG (Boston Consulting Group) ve TKYD tarafından “ <i>Türkiye Kurumsal Yönetim Haritası</i> ” araştırma raporu tamamlanarak yayınlandı.
2006	* BDDK tarafından bankalara yönelik olarak hazırlanan “ <i>Kurumsal Yönetim İlkeleri Yönetmeliği</i> ” yayınlandı. * OECD tarafından yapılan “ <i>Corporate Governance in Turkey: A Pilot Study</i> ” araştırmasının sonuçları açıklandı.
2007	* SPK tarafından “ <i>Sermaye Piyasalarında Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliği</i> ” (Seri: VIII, No: 51) güncellenerek yayınladı. (2010 yılında Seri: VIII, No: 68 tebliğ ile değişikliğe uğradı.) * BİST tarafından “ <i>Kurumsal Yönetim Endeksi (XKURY)</i> ” hesaplanmaya başlandı.
2008	GFK (Gesellschaft für Konsumforschung - Tüketici Araştırmaları Topluluğu) Türkiye ve TKYD işbirliğinde “ <i>Kurumsal Yönetim Algı Araştırması Raporu</i> ” hazırlandı.
2009	SPK tarafından “ <i>Özel Durumların Kamuya Açıklanmasına İlişkin Esaslar Tebliği</i> ” yayınladı.
2011	* 6102 sayılı “ <i>Türk Ticaret Kanunu</i> ” TBMM’de kabul edildi ve Resmi Gazete’de yayınlandı. (1 Temmuz 2012’de 6335 sayılı kanun ile beraber yürürlüğe girdi.) * SPK tarafından “ <i>Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ</i> ” (Seri IV, No:54, 56, 57) ve “ <i>SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri Eki</i> ” yayınlandı.
2012	SPK tarafından “ <i>Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ</i> ” (Seri IV, No:60) yayınlandı ve BİST’te işlem gören bankalar için yılsonu itibariyle yürürlüğe girmiştir.

Kaynak: TKYD Broşür ve www.tskb.com.tr (Türkiye’de Kurumsal Yönetim’in Kilometre Taşları)

1.2.5.2. Türkiye’de Kurumsal Yönetimin ile İlgili Kuruluşlar

Türkiye’de kurumsal yönetim alanında çalışma yapan kuruluşların başında Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD), Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği (TKYD) ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) vardır. Bu kuruluşların yanında Borsa İstanbul (BİST), Kamu Gözetimi Kurumu (KGK) ve Türkiye Kurumsal Yönetimi Forumu (CGFT) da bu alanda önemli katkılar sağlayan kuruluşlar olarak yer almaktadır.

1.2.5.2.1. TÜSİAD ve Kurumsal Yönetim

TÜSİAD tarafından kurumsal yönetim alanında yapılan ilk çalışma, 2000 yılında yayınladığı OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri’nin Türkçe çevirisidir. Daha sonraki en önemli adım ise dünya piyasalarında rekabet koşullarının yaratılması açısından özel sektör işletmelerinin şeffaflık, hesap verebilirlik, adillik ve sorumluluk ilkeleri çerçevesinde yapılanmalarının önemini ele almak için oluşturulan TÜSİAD Kurumsal Yönetim Çalışma Grubu tarafından 2002 yılında yayınlanan, “Kurumsal Yönetim En İyi Uygulama Kodu: Yönetim Kurulunun Yapısı ve İşleyişi” isimli rapordur⁷⁸.

2002 yılındaki rapor, genel olarak gerek kurumsal yönetimin yerleşmesi gerekse iyi uygulanması için en büyük sorumluluğa sahip olan yönetim kurullarının oluşumu, bağımsızlığı ve gündemleri gibi konular üzerine odaklanmıştır. Raporda yer verilen yönetim kurulları yapısı ve işleyişine ilişkin ilkeler, başta halka açık işletmeler olmak üzere tüm işletmelerdeki gönüllü uygulamalar için bir kılavuz niteliği taşımaktadır⁷⁹.

1.2.5.2.2. SPK ve Kurumsal Yönetim

Türkiye’de özellikle sermaye piyasalarında, kurumsal yönetim anlayışını ve ilkelerini yaymak ve bu konudaki farkındalığı arttırmak için atılan önemli adımlardan biri, SPK tarafından, OECD Kurumsal Yönetim ilkeleri ve çeşitli ülke uygulamalarını göz önüne alarak, ilk kez 2003 tarihinde yayınlanan, daha sonra 2005 yılında revize edilen

⁷⁸ TÜSİAD, s.10.

⁷⁹ TÜSİAD, s.10-11.

SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'dir. SPK tarafından bu ilkeler yayınlandıktan sonra çeşitli tarihlerde değişiklikler yapılmış ve kamuoyuna tebliğ edilmiştir.

İlkeler, mevcut düzenlemelere herhangi bir istisna teşkil etmemekte, diğer bir deyişle, halka açık anonim şirketlerin mevzuat ile belirlenen yükümlülükleri aynen devam etmektedir. İlkeler mevcut düzenlemelerin ilerisinde prensipler içermekte, mevcut mevzuatta ve uygulamada kurumsal yönetim konusunda oluşan eksikliği gidermek ve boşluğu doldurmak amacıyla yönelik olarak hazırlanmıştır⁸⁰.

1.2.5.2.3. TKYD ve Kurumsal Yönetim

Kurumsal yönetim anlayışının ülkemizde tanınması, gelişmesi ve en iyi uygulamalarıyla hayata geçirilmesi misyonuyla hareket eden Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği (TKYD), 2003 yılında gönüllü bir sivil toplum kuruluşu olarak kurulmuştur. Adillik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkeleri üzerine inşa edilen kurumsal yönetim anlayışının, etki ettiği tüm alanlarda yol gösterici olmayı hedefleyen TKYD, özel sektör, kamu ve sivil toplum kuruluşları, medya, düzenleyiciler ve akademik dünya arasında bir iletişim ağı kurarak kurumsal yönetimin gelişmesini hedeflemektedir⁸¹.

TKYD'nin amacı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının ve ilgili kanunların öngördüğü esaslara uygun olarak, kamu ve özel kurum ve kuruluşlara kurumsal yönetim konusundaki çalışmalarını aktararak, kurumların adil, şeffaf, sorumlu ve hesap verebilir biçimde yönetilmelerini ve bu ilkeleri uygulayarak kâr etme, yüksek performans gösterme ve rekabet etme güçleriyle daha fazla istihdam sağlayıp ülke ekonomisinin ve kamu yararının elde edilmesine katkıda bulunmaktır⁸².

1.2.5.2.4. BDDK ve Kurumsal Yönetim

Bankacılıkta kurumsal yönetim ile ilgili düzenlemeler, sistemde güveni sağlamak üzere bankaların karşı karşıya kaldığı risklerin, çeşitli sebeplerle meydana gelebilecek olumsuz gelişmeleri hesaba katarak, belirli standarda ulaştırılmasını öngörmektedir. Bankacılık sektöründe yaşanan krizlerin nedenleri incelendiğinde,

⁸⁰ SPK, s.4.

⁸¹ TKYD, “**Hakkımızda**”, www.tkyd.org.tr (24.10.2014)

⁸² TKYD, **Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği Tüzüğü**, Madde 3.2.

bankalarda yaşanan kötü yönetim uygulamalarının yaşanan krizlerin nedenleri arasında önemli bir paya sahip olduğu görülmektedir. Bankacılık sektörü, diğer sektörlerden farklı olarak faaliyetleri sebebiyle daha fazla menfaat grubunun etkilendiği bir sektördür. Bu bağlamda, mevduat sahiplerinin, bankalara kaynak sağlayan uluslararası kuruluşların ve öz kaynağın teminini sağlayan pay sahiplerinin haklarının korunması büyük önem taşımaktadır⁸³.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından hazırlanıp 2006 yılı Kasım ayında Resmi Gazete’de yayınlanan “Bankaların Kurumsal Yönetimlerine İlişkin Yönetmelik”, Türkiye’de kurumsal yönetim alanında bankalara yönelik olan ilk uygulamadır. Bu yönetmelikte bankalar açısından kurumsal yönetim; banka üst yönetiminin bankayı belirlenmiş hedefler, bankacılık kanunu ve bankacılık kanununa göre çıkarılan diğer düzenlemeler, mevzuatlar ve bankacılık etik kuralları doğrultusunda tüm menfaat ve pay sahipleri ile tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerini koruyacak biçimde yönetmesi olarak tanımlanmıştır⁸⁴.

1.2.5.2.5. BİST ve Kurumsal Yönetim

Hem yerli hem de yabancı yatırımcıların yatırım yapma aşamasında işletmelerin kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecesine bakmak istemeleri işletmelerin bu konuda derecelendirilme ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu ihtiyaç, Borsa İstanbul eski adıyla İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ile kurumsal yönetim ilişkisini daha da ortaya çıkarmıştır.

Borsa İstanbul, ulusal sermaye piyasalarımızın ilk ve tek düzenli menkul kıymetler borsası olarak kurumsal yönetim ilkelerinin ilgi çekmesi, işletmelerce benimsenmesi ve derecelendirme ihtiyacını gidermek amacıyla gelişmiş borsalardaki örneklerine benzer bir adım atmıştır. SPK’nın Kurumsal Yönetim İlkeleri ışığında BİST’de işlem görmekte olan halka açık anonim şirketleri söz konusu ilkeleri uygulama yönünde özendirerek desteklemek amacıyla, endeksin kurallarını ve nasıl çalışacağı belirlenmiş ve BİST Kurumsal Yönetim İlkeleri Temel Kuralları adlı bir duyuru

⁸³ Adnan Akın ve Suphi Aslanoğlu, “İşlevsel ve Yapısal Açından Türk Bankacılık Sisteminde Kurumsal Yönetim İşleyişi”, **Türkiye Bankalar Birliği Bankacılar Dergisi**, Sayı.61, (Haziran 2007), s.32.

⁸⁴ Hakan Güçlü, **Kurumsal Yönetim Uyum Derecelendirmesi**, İstanbul: İMKB, 2010, s.51.

yayınlanmıştır⁸⁵. Daha sonra, 2007 yılında SPK tarafından yetkilendirilmiş kuruluşlar vasıtasıyla derecelendirilecek ve kurumsal yönetim ilkelerine uyuma ilişkin olarak belirlenmiş derecelendirme notu 10 üzerinden en az 7 olan işletmelerin hisse senetlerinden oluşan BİST Kurumsal Yönetim Endeksi oluşturulmuştur⁸⁶.

1.2.5.2.6. KGK ve Kurumsal Yönetim

Özellikle SPK'nın yayınladığı kurumsal yönetim ilkelerinden, kamuyu aydınlatma ve şeffaflık başlığı altında incelenen finansal raporlama ve mali tablolar gibi konularda standartlar yayınlayan kurum, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'dur. Kurum, Kamu Gözetimi alanında uluslararası gelişmelerin gereği olarak Türk Ticaret Kanunu uyarınca öngörülen, bağımsız denetim alanını düzenlemek üzere 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile 2 Kasım 2011 tarihinde kurulmuştur⁸⁷.

Kamu Gözetim Kurumu'nun, kurumsal yönetim ile olan ilişkisi özellikle yayınladığı uluslararası finansal raporlama standartları ile kurumsal yönetim ilkeleri arasındaki bağdan kaynaklanmaktadır. Uluslararası finansal raporlama esaslarının dünya ile entegre olarak uygulanabiliyor olması, halka açık işletmelerin pay sahipleri tarafından tüm şeffaflığıyla takip ediliyor olması kurumsal yönetim anlayışının yerleşmesine katkıda bulunmaktadır⁸⁸.

KGK'nın yayınladığı Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) - Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) ve Türkiye Denetim Standartları (TDS) ile SPK'nın yayınladığı Kurumsal Yönetim İlkeleri olan pay sahipleri, kamuyu aydınlatma ve şeffaflık, menfaat sahipleri ve yönetim kurulu ilkeleri ile sıkı bir ilişki içinde bulunmaktadır. Yayınlanan standartların işletmelerce tam anlamıyla benimsenip uygulanması, işletmelerin kurumsal yönetim anlayışını geliştirmesi bakımından önem arz etmektedir.

⁸⁵ Murad Kayacan, **Küreselleşen Dünyamızda Yeni Şirket Gündemi: Kurumsal Yönetim**, İstanbul: Türkiye Etik Değerler Merkezi Vakfı Yayını, 2006, s.57.

⁸⁶ BİST, **Kurumsal Yönetim Endeksi Bilgilendirme Kitapçığı**, İstanbul: BİST Yayınları, 2011, s.1.

⁸⁷ KGK, **KGK Tanıtım Broşürü**, Ankara, 2014, s.2.

⁸⁸ Ekrem Özdemir, "Kurumsal Yönetim ve İlgili Grupları Açısından TMS1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardının Önemi", (**Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Gazi Üniversitesi SBE, 2011), s.14.

1.2.5.2.7. CGFT ve Kurumsal Yönetim

Kurumsal Yönetim Forumu (Corporate Governance Forum of Turkey), 1 Mart 2003 tarihinde TÜSİAD ve Sabancı Üniversitesinin ortak çabasıyla kurulmuş ve 2004 yılı sonuna kadar ortak bir girişim olarak devam etmiştir. 2005 yılı başından itibaren Sabancı Üniversitesi'nin, kurumsal yönetim alanında en fazla katma değeri bilimsel çalışmalar yoluyla üretebileceğinden hareketle forumun çalışmaları bilgi üretme üzerine yoğunlaşmıştır. CGFT, bugün disiplinler arası bir akademik girişim olarak Sabancı Üniversitesi Yönetim Bilimleri Fakültesi ev sahipliğinde çalışmalarını sürdürmektedir⁸⁹.

Forum'un misyonu, kurumsal yönetim konusundaki iyileştirmelere bilimsel araştırmalar yoluyla katkıda bulunmak, politika üretme sürecine destek olmak, akademisyenler ve uygulamacılar arasındaki diyalogu desteklemek, farkındalık yaratmak ve iyi kurumsal yönetimin savunuculuğunu yapmaktır⁹⁰.

Sayılan bu kuruluşların yanında hem ekonomik birimler tarafından gelen talep hem de AB'ye uyum sağlamak amacıyla yasa koyucu tarafından yapılan birtakım düzenlemeler de mevcuttur. Türkiye'de kurumsal yönetim anlayışının ve ilkelerinin yaygınlaşması, kurumsal yönetime ait bazı düzenlemelerin kanun koyucu tarafından yasal zorunluluk haline getirilmesi 14 Şubat 2011'de Resmi Gazete'de yayınlanan ve 1 Temmuz 2012'de yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile gerçekleşmiştir.

Yenilenmiş hali ile yürürlüğe giren TTK'da, kurumsal yönetimi de ilgilendiren, yönetim kurullarının yapısı ve işleyişi, iç kontrol, risk yönetimi, bağımsız denetim ve finansal raporlama gibi alanlarda düzenlemeler yer almakta ve kurumsal yönetimin işletmeler tarafından uygulanması hususunda kanun koyucu tarafından yasal bir takım zorunluluklar getirilmektedir. Ayrıca Kurumsal Yönetim İlkeleri açısından değerlendirildiğinde, TTK temel bir yasa niteliğindedir. Yani, TTK ile kurumsallaşma ve kurumsal yönetimin çerçevesi belirlenmiş ve kurumsal yönetim ve kurumsallaşmanın hukuki temel bir metni ortaya çıkmış olmaktadır⁹¹.

⁸⁹ Sabancı Üniversitesi: Türkiye Kurumsal Yönetim Forumu, “**Tarihçe**”, cgft.sabanciuniv.edu (24.10.2014)

⁹⁰ Sabancı Üniversitesi: Türkiye Kurumsal Yönetim Forumu, “**Amaç**”, cgft.sabanciuniv.edu (24.10.2014)

⁹¹ Ferruh Tunç, “Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Kurumsallaşmayla İlgili Düzenlemeler”, **Kurumsallaşma ve Denetim Konferansı**, Antalya, 5-9 Ekim 2011, s.2.

1.3. Kurumsal Yönetim Teorileri

Kurumsal yönetim alanında, kurumsal yönetimin nasıl olması ve şekillenmesi gerektiğini açıklayan, içinde bulunulan dönemin ekonomik yapısından, işletme yönetim şekillerinden ve paydaş gruplarının farklı çıkarlarından etkilenen, bunu yaparken de farklı disiplin ve yaklaşımlardan hareket eden, birçok teorik çalışma bulunmaktadır. Literatürde, kurumsal yönetim alanında en çok üzerinde durulan teoriler ise; Vekâlet Teorisi, Paydaş Teorisi ve Hissedar Teorisi'dir.

1.3.1. Vekâlet Teorisi

Vekâlet teorisi, amaçları ve çıkarları farklı iki tarafın bir biri ile yardımlaşmaları durumunda ortaya çıkan problemleri inceleyen bir yaklaşımdır⁹². Bir başka deyişle bu yaklaşım, bir veya birkaç kişinin (işletme kaynaklarının sahipleri) ile başka kişiler (işletme kaynaklarını kullanan ve yöneten yöneticiler) arasındaki ilişkileri düzenleyen bir sözleşme⁹³ olarak tanımlanan vekillik konusunda yaşanan çıkar çatışmalarını incelemektedir. Bu ilişkide işletme sahipleri (asil) vekâlet veren, yöneticiler ise vekil konumundadır. Bazı durumlarda yöneticilerin yönetme işlevini yerine getirirken yaptıkları eylemler ile kendilerine vekâlet veren firma sahiplerinin istekleri çatışabilmektedir. Özellikle, asil ve vekilin istekleri veya amaçları çatışıyorsa veya vekilin işini nasıl yaptığını kontrol etmek güç ya da aşırı maliyetliyse, vekillik sorunu ortaya çıkmaktadır⁹⁴.

Vekâlet teorisini işletmedeki paydaşlar arasında bir sözleşme olarak gören yaklaşıma göre ise her paydaş kesimi, öncelikle kendi çıkarlarını arttırmaya odaklanır. Dolayısıyla, vekâlet teorisi çerçevesinde kurumsal yönetim, tüm paydaşlar arasındaki çatışabilen çıkarları uyumlu hale getirmeye yönelik olarak geliştirilen mekanizmaların bütünü olarak tanımlanmaktadır⁹⁵.

⁹² Koçel, s.358.

⁹³ Michael C. Jensen and William H. Meckling, "Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure", *Journal of Financial Economics*, Vol.3, No.4, (October 1976), s.308.

⁹⁴ Mehmet Ünsal Memiş ve Emin Hüseyin Çetenak, "Kurumsal Yönetimin Kazanç Yönetimi Uygulamaları Üzerine Etkisi: İMKB'de İşlem Gören Şirketler Üzerine Uygulama, *Çukurova Üniversitesi SBE Dergisi*, Cilt.21, Sayı.3, (2012), s.207.

⁹⁵ Hayri Ülgen ve S. Kadri Mirze, *İşletmelerde Stratejik Yönetim*, İstanbul: Arıkan Basım Yayım Dağıtım, 2007, s.428.

1.3.2. Paydaş Teorisi

Paydaş teorisinin (menfaat sahipleri teorisi) temelinde yatan görüş, işletmenin, sadece sermayesini sağlayan ve risk alan pay sahiplerinin kuruluşu olmadığıdır. Sağlanan sermayeye ilave olarak çalışanlar, tedarikçiler, kredi sağlayanlar, tüketiciler ve diğer paydaşlar da işletmenin faaliyetlerini yürütebilmesi için girdiler sağlamaktadır⁹⁶.

Paydaş teorisi, işletmenin yalnızca pay sahiplerinin yararına değil, tüm menfaat sahiplerinin yararına çalışması gerektiğini savunmaktadır⁹⁷. Bir başka deyişle, paydaş teorisi, işletmenin sadece hissedarlar adına ekonomik değer yaratma amacı ötesinde toplumsal çıkarlara hizmet etme amacını taşıması gerektiğini vurgulamaktadır. Bunun nedeni ise işletmelerin toplumun merkezinde önemli bir yere sahip olmalarından ileri gelmektedir⁹⁸.

Toplumsal çıkarlara hizmet etme ile kastedilen topluma yayılmış ve toplumu oluşturan, işletme ile sıkı ilişkiler içinde bulunan paydaşların çıkarlarıdır. Paydaşlar, işletme faaliyetleri ile ilişki içerisinde olan ve işletme faaliyetlerinden pozitif veya negatif dışsallık elde eden kişi veya kurumlardır⁹⁹. Bu paydaşlar ya da menfaat sahipleri; ortakları, çalışanları, tedarikçileri, müşterileri, yatırımcıları, sivil toplum kuruluşlarını, devleti, toplumu yani işletmenin çevresinde ilişkide bulunduğu tüm grupları kapsar. Hatta içinde yaşadığımız çevre, doğal hayat ve gelecek kuşaklar da menfaat sahipleri kavramı içinde en uzaktaki paydaşlar olarak düşünülebilir¹⁰⁰.

İşletmeye katkı sağlayan tüm grupların çıkarlarını gözeterek adaletli bir yönetim sağlamayı hedefleyen bu teori, tüm paydaşların birbirinden farklı çıkarlara sahip olması nedeniyle tam olarak uygulanması zor olarak gözükmektedir. Ancak bu yaklaşım, Japonya başta olmak üzere Almanya ve Fransa gibi ülkelerde geçerli olan bir görüştür¹⁰¹.

⁹⁶ R. Edward Freeman and David L. Reed, Stockholders and Stakeholders: A New Perspective on Corporate Governance, **California Management Review**, Vol.25, No.3, (Spring 1983), s.89. **Aktaran:** Ülgen ve Mirze, s.425.

⁹⁷ Thomas L. Carson, "Self-Interest and Business Ethics: Some Lesson of the Recent Corporate Scandals", **Journal of Business Ethics**, Vol.43, No.4, (April 2003), s.390.

⁹⁸ Daniel K. Saint, "The Firm as a Nexus of Relationships: Toward a New Story of Corporate Purpose", **(Yayınlanmamış Doktora Tezi, Benedictine University, 2005), s.28.**

⁹⁹ Aktan, s.3.

¹⁰⁰ Solomon and Solomon, s.23-24.

¹⁰¹ Ülgen ve Mirze, s.425.

1.3.3. Hissedar Teorisi

Hissedar teorisine (pay sahipleri teorisi) göre işletmenin söz sahipleri, onu kuran, sermayesini sağlayan ve riske girerek toplum gereksinimlerini karşılamaya çalışan pay sahipleridir. Bu nedenle işletme, toplumun ihtiyaçlarını karşılarken aynı zamanda onu kuran, sermayesini sağlayan ve riske giren pay sahiplerinin de çıkarlarını da öncelikli olarak gözetmek zorundadır¹⁰².

Pay sahipleri teorisi, işletmenin hissedarlarının değerlerini yükseltecek, kârlı faaliyetlerde bulunmaları gerektiğini ileri sürerken aynı zamanda da toplumsal paydaşlara karşı sorumluluklarını da yerine getirmesini belirtirler. Ancak yine de işletmenin varlık nedeni, pay sahipleridir ve onların amaç ve çıkarları önceliklidir. Bu görüş genellikle, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere gibi Pazar ekonomilerinin bulunduğu ve sermaye piyasalarının geliştiği Anglo-Sakson ülkelerinde geçerli olan bir görüştür¹⁰³.

Birbirine zıt iki yaklaşım olarak gözüken ve sadece işletme hissedarlarının değil diğer paydaş grupların çıkarlarını da gözetilmesi gerektiğini savunan “paydaş teorisi” ile öncelikle işletmeye sermayesini yatıran ve risk alan pay sahiplerinin çıkarlarının gözetilmesi gerektiğini savunan “hissedar teorisi” karşılaştırıldığında aşağıda yer alan Tablo 1.7’deki şu farklılıklar ortaya çıkmaktadır¹⁰⁴:

Tablo 1.7: Paydaş Teorisi ve Hissedar Teorisi Karşılaştırması

Değerler	Paydaş Teorisi	Hissedar Teorisi
<i>Organizasyon</i>	Sosyoekonomik bir sistem	Kâr maksimizasyonu için bir araç
<i>Organizasyonun amacı</i>	İlgili tüm paydaşlara hizmet	Hissedarlara hizmet
<i>Uzun vadeli hedef</i>	Gelişimin sürdürülebilirliği	Hisse değerlerini maksimize etmek
<i>Temel zorluk</i>	Farklı paydaşların çıkarlarını dengeleme	Kendi çıkarlarını, işletme sahibinin çıkarlarının önüne geçirmeyen vekil bulunması

Kaynak: Banu Dinçer, “Kurumsal Yönetimin Farklı Teoriler Yoluyla Değerlendirilmesi”, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı.36, (Nisan 2013), s.21.

¹⁰² Alfred Rappaport, **Creating Shareholder Value: The New Standard for Business Performance**, New York: The Free Press, 1986 **Aktaran:** Ülgen ve Mirze, s.424.

¹⁰³ Ülgen ve Mirze, s.424

¹⁰⁴ Banu Dinçer, “Kurumsal Yönetimin Farklı Teoriler Yoluyla Değerlendirilmesi”, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı.36, (Nisan 2013), s.21.

1.4. Kurumsal Yönetim Sistemleri

Kurumsal yönetim uygulamaları ülkelerin yönetim biçimine, kültürel yapısına, hukuksal altyapısına, işletme yapılanmalarına ve insan faktörüne bağlı olarak farklılıklar göstermektedir. Bir ülkenin kurumsal yönetim düzeyini, ülkenin içinde bulunduğu genel şartlar, finansal piyasalarının gelişmişlik düzeyi ve işletmelerin uygulamaları belirlemektedir¹⁰⁵.

Kurumsal yönetim modellerini ya da sistemlerini; hissedar modeli olarak da adlandırılan ve tipik uygulaması ABD ve İngiltere’de görülen piyasa temelli Anglo-Sakson sistemi ile menfaat sahipleri modeli olarak da adlandırılan ve tipik uygulaması Almanya, Japonya ve Latin ülkelerinde görülen ve Alman sistemi olarak da bilinen işletme grubu temelli Kıta Avrupası sistemi olarak ikiye ayırmak mümkündür. İki modelin de içinden çıktığı kültürel ortamdan kaynaklanan kendine özgü güçlü ve zayıf yanları bulunmaktadır. Her ne kadar bu iki sistemin farklı yönleri olsa da küreselleşmenin finansal boyutları ve uluslararası kuruluşların standart oluşturma çabaları, bu iki sistemin ortak noktalarda birleşmesini hızlandırmaktadır¹⁰⁶.

1.4.1. Anglo-Sakson Kurumsal Yönetim Sistemi

Bu kurumsal yönetim modeli, işletme üst yönetimi ile hissedarlar arasındaki ilişkileri kapsamaktadır. Buna göre pay sahiplerinin vekili olan yönetim kurulu, pay sahiplerinin çıkarları ve amaçları doğrultusunda işletmenin yönetilmesini temin üzere görevlendirilmiştir. Yöneticiler yönetim kuruluna, yönetim kurulu da pay sahiplerine sorumludur. Bu kurumsal yönetim modelinde bağımsız üyelerden kurulu yönetim kurulu, şeffaflık ve yönetici emek pazarı mekanizmaları, etkin kurumsal yönetim mekanizmaları olarak işlemektedir. Hisselerin hızla el değiştirebildiği sermaye piyasalarında dağılmış durumdaki pay sahiplerinin işletme üzerindeki egemenliği ve kontrolü, ancak etkili bir dış üye ağırlıklı şeffaf yönetim kurulu ile sağlanabilmektedir¹⁰⁷.

¹⁰⁵ Mutlu Başaran Öztürk ve Kartal Demirgüneş, “Kurumsal Yönetim Bakış Açısıyla Entellektüel Sermaye”, **Selçuk Üniversitesi SBE Dergisi**, Sayı.19, (2008), s.397.

¹⁰⁶ Doğan, s.83-84.

¹⁰⁷ Ülgen ve Mirze, s.435.

1.4.2. Kıta Avrupası Kurumsal Yönetim Sistemi

Kıta Avrupası Sistemi, kurumsal yönetimin paydaş modeli üzerinde durarak profesyonel yöneticilerin sadece hissedarlara karşı sorumlu olmadığını aynı zamanda işletmenin faaliyetlerinden etkilenen ve işletme ile etkileşim içinde bulunan tüm paydaşlara (hissedarlar, çalışanlar, tedarikçiler, vb.) karşı önemli sorumlulukları bulunduğunu savunur¹⁰⁸. Bu kurumsal yönetim sistemine göre işletmeler, sadece hissedarların maddi menfaatleri düşünülerek ve pay sahipliği değeri öne alınarak değil, aynı zamanda işletmelerin faaliyetlerinden etkilenen çalışanlar, müşteriler, tedarikçiler, devlet ve toplum gibi ilgililerin de menfaatleri dikkate alınmak suretiyle yönetilmelidir¹⁰⁹.

1.4.3. Kurumsal Yönetim Sistemlerinin Karşılaştırılması

Kurumsal yönetim sistemleri açısından en önemli fark, işletmelerin amaçları ve kimin yararına faaliyet gösterdiği noktasındadır. Anglo-Amerikan kültüründeki bireyci anlayışın iş yaşamına yansıdığı Anglo-Sakson sisteminde işletmelerin amacı, kâr elde etmek, hissedarların beklentilerini karşılamak ve refahlarını arttırmak olarak özetlenebilir. Anglo-Sakson sisteminin “hissedar modeli” olarak da adlandırılmasının bir nedeni de hissedarlara verilen büyük önemdir. Kıta Avrupası sisteminde ise hissedarların tatminini hedefleyen uygulamaların yerine uzun dönemli işletme stratejileri hedeflenmektedir. Bu yüzden de bu model, “menfaat sahipleri modeli” olarak da isimlendirilmektedir¹¹⁰.

Anglo-Sakson Sistemi ve Kıta Avrupası Sistemi olarak ikiye ayırdığımız kurumsal yönetim sistemlerini ortaklık, ortak kimliği, hissedar-yönetici ilişkisi ve yatırımcı ilişkisi gibi bir takım kriterler temel alınarak karşılaştırdığımızda ise her iki sistemin hangi noktalarda farklılaştıkları ortaya çıkmaktadır. Sistemler açısından oluşan bu farklılıklar, aşağıda Tablo 1.8’de özetlenmektedir.

¹⁰⁸ Arcan Tuzcu, **Halka Açık Şirketlerde Kurumsal Yönetim Anlayışı: İMKB-100 Örneği**, Ankara: Turhan Kitabevi, 2004, s.3.

¹⁰⁹ Ali Paşlı, **Anonim Ortaklık: Kurumsal Yönetim**, İstanbul: Çağa Hukuk Vakfı Yayınları, 2005, s.64-65.

¹¹⁰ Doğan, s.85-86.

Tablo 1.8: Anglo-Sakson ve Kıta Avrupası Kurumsal Yönetim Sistemlerinin Karşılaştırılması

Kriter	Anglo-Sakson Sistemi (Piyasa kontrolü)	Kıta Avrupası Sistemi (Büyük hissedar kontrolü)
<i>Ortaklık</i>	Dağınık	Yoğunlaşmış
<i>Ortak Kimliği</i>	Kurumsal Yatırımcılar	Aileler, Özel İşletmeler ve Finansal Kurumlar
<i>Kontrol</i>	Yönetim Kurulunda	Büyük Hissedarlarda
<i>Yönetim Kurulu</i>	Dış Üyeler Etkin	İç Üyeler ve Büyük Ortaklıklarla Bağlantılı Dış Üyeler
<i>Sermaye Piyasaları</i>	Likit	Göreceli Olarak Likit Değil
<i>Kurumsal Kontrol Piyasası</i>	Gelişmiş	Kısıtlı
<i>Karşılıklı Hissedarlık</i>	Kısıtlı	Yaygın
<i>Koteli İşletme Sayısı</i>	Çok	Az
<i>Hissedar-Yönetici İlişkisi</i>	Kısıtlı, Kişisel Değil	Yoğun
<i>Yatırımcı İlişkisi</i>	Yaygın	Yaygın Değil
<i>İşletme Sahipleri ile Grup içi İşletmelerin Uzun Süreli İlişkisi</i>	Yaygın Değil	Yaygın
<i>Yönetim Faaliyetlerinin Açıklanması</i>	Yaygın	Yaygın Değil
<i>Hissedar Aktivizmi</i>	Yaygın	Yaygın Değil
<i>En İyi Uygulama Kodu Uygulanması</i>	Etkin	Etkin Değil
<i>Uygulanan Ülke Örneği</i>	ABD, İngiltere	Almanya, Fransa, Japonya

Kaynak: Veysel Kula, **Kurumsal Yönetim: Hissedarların Korunması Uygulamaları ve Türkiye Örneği**, İstanbul: Papatya Yayıncılık, 2006, s.44.

İki sistem karşılaştırıldığında iki sisteminde birbirlerine karşı avantajlı ve dezavantajlı durumları bulunmaktadır. Örneğin, yönetim faaliyetlerinin açıklanması bir diğer deyişle kamuyu aydınlatma açısından Anglo-Sakson sistemi, Kıta Avrupası sistemine göre daha şeffaf gözükmektedir. Her iki sistem görüldüğü gibi farklılıklar taşısa da işletmeler açısından önemli olan nokta globalleşen dünyada gerekli olan kurumsal yönetimin bir şekilde sistemselsel olarak uygulanmasıdır¹¹¹.

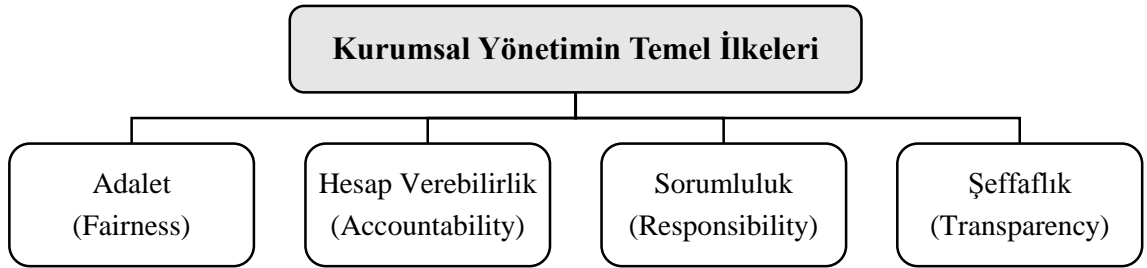
¹¹¹ Syeedun Nisa and Khurshid Anwar Warsi, "The Divergent Corporate Governance Standards and the Need for Universally Acceptable Governance Practices", **Asian Social Science**, Vol.4, No.9, (September 2008), s.128.

1.5. Kurumsal Yönetim İlkeleri

1.5.1. Kurumsal Yönetimin Temel İlkeleri

Kurumsal yönetim ilkeleri, işletmelerin üst kademe yönetiminin, işletmelerinin faaliyetlerine ilişkin kararları verirken nelere dikkat etmeleri, bunları nasıl ve hangi mekanizmalar içerisinde dikkate almaları, kararları nasıl, ne zaman ve kimlere açıklamaları gerektiği ile ilgili kurallar toplamıdır¹¹². Kurumsal yönetim ilkeleri, ülkelerinde kurumsal yönetim ile ilgili yasal, kurumsal ve düzenleyici çerçeveyi değerlendirmek ve geliştirmek için OECD'ye üye olan ve olmayan hükümetlere yardımcı olmayı hedeflemektedir¹¹³.

Kurumsal yönetim uygulamaları, işletmelerin içinde buldukları ülkenin yasal düzenlemelerinden ve işletmenin kendine has özelliklerinden dolayı farklılıklar gösterse de¹¹⁴; bir başka ifade ile bütün ülkeler için geçerli tek bir kurumsal yönetim modeli olmasa da, kurumsal yönetimin bütün dünyada kabul gören dört temel ilkesi vardır. Bu ilkeler, iç içe geçmiş ve birbirinden kesin sınırlarla ayrılmaları çok zor olan, adalet, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkeleridir¹¹⁵. Etkili bir kurumsal yönetim anlayışının oluşturulabilmesi için yönetim anlayışının Şekil 1.5'de de gösterilen bu ilkeleri yerine getirmesi kaçınılmazdır¹¹⁶.



Şekil 1.5: Kurumsal Yönetimin Temel İlkeleri

¹¹² Koçel, s.456.

¹¹³ TÜSİAD, **OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri**, İstanbul: Lebib Yalkın Yayınları, 2000, s.15.

¹¹⁴ Doğan, s.50.

¹¹⁵ Esra Nemli Çalışkan ve Başak Turan İçke, "Kurumsal Yönetim Uygulamalarının Türk Bankacılık Sektöründeki Durumu", **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası**, Cilt.59, Sayı.2, (2009), s.125.

¹¹⁶ Tuzcu, s.17.

1.5.1.1. Adalet (Eşitlik) İlkesi

Adalet ilkesi, farklı çıkar sahiplerinin farklı ve birbirini dışlayacak nitelikteki çıkarları arasında bir dengenin sağlanmasını ifade etmektedir. Bu ilke, işletme yöneticilerinin alınacak kararlardan etkilenecek tüm kesimlere eşit uzaklıkta olmasını ve sadece belirli bir kesimin değil, işletmenin varlığını sürdürmesi için gerekli tüm tarafların haklarının gözetilmesini ifade etmektedir¹¹⁷.

İşletme ilgili tüm paydaşlara eşit uzaklıkta olunması ve herkesin haklarının gözetilmesi, adil bir yönetim anlayışına sahip olmanın bir gereğidir. Bir başka taraftan, ihtiyaç duyulan bilginin bu bilgiyi kullanacak olan işletme içi ve dışı paydaşlara farklılık yaratmayacak şekilde iletilmesi de adil bir yönetim göstermenin koşuludur¹¹⁸. Eğer sunulan bu bilgiler anlaşılır olmaz ise eşitsizlik yaratılmış olur¹¹⁹.

1.5.1.2. Hesap Verebilirlik İlkesi

Hesap verebilirlik, işletmede karar veren ve faaliyette bulunan tüm kişilerin verdikleri kararlar ve yaptıkları faaliyetlerden sorumlu olmaları ve hesap verme zorunluluğu ilkesidir. Hesap verebilirlik, aynı zamanda alınan kararların doğruluğunu kanıtlama ve sorumluluğunu kabullenme gerekliliğine işaret etmektedir. Hesap verebilirliğin artmasıyla birlikte işletme yöneticilerinin beklenmedik kararlar alma eğilimleri sınırlanacak ve alınan kararlara, taraf olanların güvenleri zedelenmeyecektir. Bu sayede, işletme ile ilgili karar verecek olan taraflar daha etkili karar alabileceklerdir¹²⁰.

Hesap verebilirlik ve şeffaflık ilkesi karşılıklı etkileşim içinde olan ilkelerdir. Yönetimde şeffaflığı sağlayabilmek için etkili ve iyi işleyen hesap verme süreçlerine; hesap verme süreçlerinin etkili ve iyi işlemesi için de açık ve şeffaf politikalara ihtiyaç vardır. Bu nedenle her iki ilke de birbiri için vazgeçilmez bir araç ve olmazsa olmaz bir önkoşuldur¹²¹.

¹¹⁷ Doğan, s.50.

¹¹⁸ Demirbaş ve Uyar, s.24.

¹¹⁹ Tuzcu, s.25.

¹²⁰ Tuzcu, s.24

¹²¹ Tülay Arın, Necdet Kesmez ve İhsan Gören, **Parlamento ve Sayıştay Denetimi**, İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı, 2000, s.122.

1.5.1.3. Sorumluluk İlkesi

Sorumluluk ilkesi, işletmelerin hissedarları için değer yaratırken, toplumsal değerleri yansıtan kanun ve düzenlemelere uyum gösterecek şekilde faaliyet göstermesini ifade etmektedir. Ancak, kurumsal yönetim ilkeleri, genel olarak kanunların sorumluluk açısından minimum standartları oluşturduğunu, gerçek anlamda sorumlu işletme davranışının ise yasal zorunlulukların ötesine geçilerek yerine getirilebileceğini vurgulamaktadır¹²².

Hesap verebilirlik ile sorumluluk ilkeleri aynı konuya farklı açıdan bakan ve birbirini tamamlayan iki ilkedir. Hesap verebilirlik, yetki kullananlara, yaptığı eylemleri ve gerekçelerini açıklama olanağı verirken; sorumluluk ilkesi, görev verenlerin bakış açısı ile verilen görevlerin gerektiği gibi yerine getirilip getirilmediğinin, sorumlulukların uygun biçimde kullanılıp kullanılmadığının sorgulanmasına olanak sağlamaktadır¹²³.

1.5.1.4. Şeffaflık İlkesi

Şeffaflık ilkesi, mevcut durum ve olaylar hakkındaki bilginin ulaşılabilir, somut ve anlaşılabilir olması sürecini ifade etmektedir. Şeffaflık, piyasa katılımcılarının bir firma veya bir ülkeyi diğerinden ayırmak ve riskleri tanımak için gereken bilgiyi elde etmelerini sağlayarak, kaynakların etkin dağılımına katkıda bulunmakta, katılımcıları piyasa beklentileri hakkında bilgilendirmekte ve açıklanan politikaların etkinliğinin sağlanmasına katkıda bulunmaktadır¹²⁴.

İşletmelerin, ulusal ve uluslararası piyasaların rekabetçi yapısı içinde faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yeni finansal kaynaklara gereksinimleri bulunmaktadır. İşletmelerin bu yeni kaynakları çekebilmesi için ise şeffaflık konusu gittikçe önem kazanmaktadır¹²⁵. Ayrıca şeffaflık, yöneticilerin kendi işletmelerine ilişkin alacakları kararlara da dayanak oluşturması bakımından önem arz etmektedir¹²⁶.

¹²² TKYD, **Ekonomi Gazeteciliği için Kurumsal Yönetim El Kitabı**, İstanbul: TKYD Yayınları, 2011, s.16.

¹²³ Doğan, s.54.

¹²⁴ TBB, **Şeffaflık ve Sorumluluk, Uluslararası Mali Krizler, Mali Sistemlerin Güçlendirilmesi Konularında Çalışma Grupları Raporları**, İstanbul, 1999, s.7.

¹²⁵ Doğan, s.51.

¹²⁶ Tuncay Özilhan, "Açılış Konuşması", **Kurumsal Yönetim - Piyasa Ekonomisi ve Şeffaflık Semineri**, İstanbul, 23 Mayıs 2003, s.3.

1.5.2. OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri

OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri, OECD Bakanlar Kurulu tarafından 1999 yılında onaylanmış olup bu tarihten sonra dünya genelindeki karar alıcılar, yatırımcılar, işletmeler ve diğer paydaşlar açısından uluslararası bir referans kaynağı haline gelmiştir. Onaylandığı tarihten bu yana, ilkeler, kurumsal yönetim olgusunu gündemde tutmuş ve hem OECD üye ülkelerindeki hem de OECD üyesi olmayan ülkelerdeki yasama ve düzenleme inisiyatifleri için bir yol gösterici kılavuz olmuştur¹²⁷. Bu ilkelerin her ne kadar özellikle halka açık işletmeler tarafından benimsenmesi ve kullanılması teşvik edilse de, kamunun ekonomik hayat içindeki kurumlarında da örneğin, kamu iktisadi teşebbüslerinde de kullanabileceği kabul edilmektedir.

OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri, iyi kurumsal yönetim rejimlerinin öğelerine ilişkin uluslararası ortak bilincin geliştirilmesinde önemli olmakla birlikte yalnızca bir ilk adımdır. Kurumsal yönetim, doğası bakımından evrimci bir uygulama olup, birbiri üzerine bina edilen reformlar ve en iyi uygulamalarla bir süreç içinde gelişmektedir. Dolayısıyla OECD, kurumsal yönetim ile ilgili dünyadaki gelişmeleri yakından takip ederek değişen koşullar ışığında ilkeleri revize etmek düşüncesindedir¹²⁸.

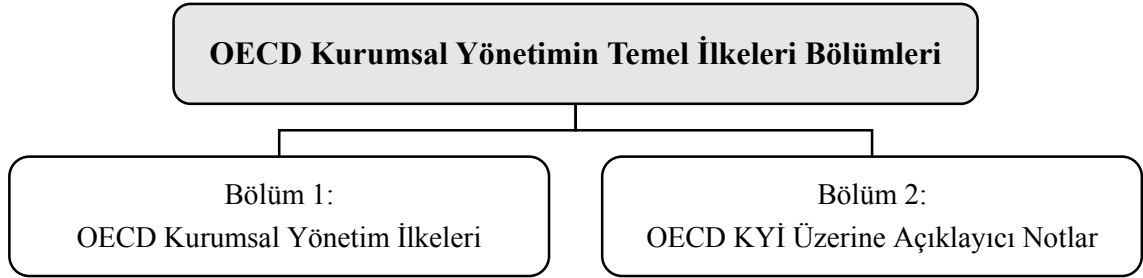
İlkeler, OECD üyesi ülkeler ile OECD üyesi olmayan ülkelerdeki son yıllardaki gelişmeler ve elde edilen deneyimler ışığında, 2002 yılında OECD Bakanlar Kurulu'nun himayesindeki OECD Kurumsal Yönetim Yönlendirme Grubu tarafından baştan aşağı gözden geçirilmiştir. Gözden geçirme çalışmalarına birçok kesimden destek gelmiştir. Söz konusu çalışmalara, büyük uluslararası kuruluşlar katılmış ve özel sektör, sendika, sivil toplum ve OECD üyesi olmayan ülkelerden temsilcilerle kapsamlı istişare toplantıları yapılmıştır. Bu toplantılar sonucunda her bir ülkenin ve bölgenin kendine özgü şartlarına uyarlanabilen bağlayıcı olmayan standartlar ve uygulamalar ile bunların ne şekilde uygulanacağına dair bir kılavuz niteliğinde ve sürekli gelişen bir araç olarak OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri, 2004 yılında revize edilmiş haliyle yayınlanmıştır¹²⁹.

¹²⁷ KYD ve OECD, s.4.

¹²⁸ TÜSİAD ve OECD, s.11.

¹²⁹ KYD ve OECD, s.4.

OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri bölümsel olarak, aşağıda Şekil 1.6'da görüldüğü gibi iki bölümden oluşmaktadır. Her iki bölümün altında yer alan ilkeler aynı başlıktadır. Aralarındaki fark birinci bölümde verilen altı ilkenin, ikinci bölümde açıklayıcı notlar ile anlatılmasıdır.



Şekil 1.6: OECD Kurumsal Yönetimin Temel İlkeleri Bölümleri

1999 yılında yayınlanan ardından da 2004 yılında revize edilerek yayınlanan OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri, altı ilkedен oluşmaktadır. Bu ilkeler şunlardır:



Şekil 1.7: OECD Kurumsal Yönetimin İlkeleri

1.5.2.1. Etkin Kurumsal Yönetim Çerçevesi Temelinin Tesisi

1999 yılında yayınlanan ilk OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri içinde yer almayan, Etkin Kurumsal Yönetim Çerçevesi Temelinin Tesisi isimli başlık, 2004 güncellenerek 2004 yılında yayınlanan OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri içerisinde kendine yer bulmuştur.

Etkin bir kurumsal yönetim çerçevesi için tüm piyasa katılımcılarının özel sözleşmeler bazında ticari ilişkiler kurarken güvenebilecekleri uygun ve etkili hukuki, düzenleyici ve kurumsal bir temelin oluşturulması gereklidir. Kurumsal yönetim çerçevesi, genel olarak ülkenin içinde bulunduğu şartların, ülke tarihinin ve geleneklerinin birer sonucu olan yasama unsurlarını, kuralları, özel düzenlemeleri, iradi taahhütleri ve iş uygulamalarını kapsar. Bu nedenle, bu alandaki yasaların, kuralların, öz denetim mekanizmalarının, iradi standartların vs. tercih edilen bileşimi ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir¹³⁰.

Kurumsal yönetimin bu ilk bölümünde, yani etkin bir kurumsal yönetim çerçevesinin temininde şu hususlara dikkat edilmelidir¹³¹:

- Kurumsal yönetim çerçevesi, ekonominin genel performansı, piyasaların güvenilirliği, piyasa katılımcılarına yönelik motivasyon ve şeffaf ve etkin piyasaların teşviki üzerindeki etkisi dikkate alınarak geliştirilmelidir.
- Herhangi bir ülkedeki kurumsal yönetim uygulamalarını etkileyen yasal ve düzenleyici şartlar, kanunlarla tutarlılık arz etmeli, şeffaf ve uygulanabilir olmalıdır.
- Herhangi bir ülkedeki farklı erkler arasındaki sorumluluk dağılımı, açık bir şekilde yapılmalı ve bu dağılımın kamu yararına olması sağlanmalıdır.
- Denetim, düzenleme ve yürütme erkleri, profesyonel ve nesnel bir şekilde görevlerini yerine getirebilmelerini sağlayacak yetki, güvenilirlik ve kaynaklara sahip olmalıdır. Aynı zamanda, getirdikleri kurallar, yerinde, şeffaf ve tamamen açıklanmış olmalıdır.

¹³⁰ KYD ve OECD, s.22.

¹³¹ KYD ve OECD, s.22-23.

1.5.2.2. Hissedarların Hakları ve Temel Sahiplik İşlevleri

Kurumsal yönetim yapısı gereği öncelikle hissedarların haklarının korunması ile tüm paydaşların haklarının korunmasını sağlamakla görevlidir. Bu ilke, hissedarların, hemen hemen tüm OECD ülkelerinde yasalarla tanınan en temel haklarından söz etmektedir. Bu haklar maddeler halinde özetle şunlardır¹³²:

- Temel hissedarlık hakları; mülkiyeti tescil yöntemlerini güvence altına alma; hisseleri devir ve temlik etme; zamanında ve düzenli olarak işletme hakkında açıklayıcı bilgi elde edinme; genel kurul toplantılarına katılma ve oy kullanma; yönetim kurulu üyelerini seçme, azletme ve işletmenin kârından pay alma haklarını kapsamalıdır.

- Hissedarlar; işletme tüzüğünde ya da kuruluş sözleşmesinde veya işletmenin benzeri temel belgelerinde yapılan değişiklikler; ek hisse çıkarma yetkisi ve varlıkların tümünün veya önemli bir kısmının devri de dahil olmak üzere işletmenin satışı ile sonuçlanabilecek olağanüstü işlemler gibi, işletme ile ilgili köklü değişiklikleri ilgilendiren kararlara katılma ve bu kararlar hakkında yeterince bilgilendirilme hakkına sahip olmalıdır.

- Hissedarlar, genel kurul toplantısına etkin bir şekilde katılma ve oy kullanma fırsatına sahip olmalı ve oy kullanma usulleri de dahil olmak üzere, hissedarlar genel kurul toplantılarına hakim olan kurallar hakkında bilgilendirilmelidirler.

- Bazı hissedarların sahip oldukları pay ile orantısız bir şekilde belirli bir kontrol elde etmelerine olanak tanıyan sermaye yapıları ve düzenlemeleri açıklanmalıdır.

- İşletme kontrolü ile ilgili piyasaların etkin ve şeffaf bir tarzda işlemesine olanak tanınmalıdır.

- Kurumsal yatırımcılar da dahil olmak üzere tüm hissedarlar açısından mülkiyet haklarının kullanımını kolaylaştırılmalıdır.

- Kurumsal hissedarlar da dahil olmak üzere tüm hissedarların, hakların kötüye kullanılmasına yönelik istisnalara tabi ve İlkelerde belirtilmiş olan hissedarlık hakları ile ilgili konularda görüş alışverişinde bulunmalarına olanak tanınmalıdır.

¹³² KYD ve OECD, s.24-29.

1.5.2.3. Hissedarların Adil Muamele Görmesi

Yatırımcıların koymuş oldukları sermayenin, işletme yöneticileri, yönetim kurulu üyeleri ve kontrol hisselerine sahip hissedarlar tarafından her türlü istismar veya kötü niyete karşı korunacağına olan güveni, sermaye piyasalarında önemli bir unsurdur. İşletme yönetim kurulları, üst düzey yöneticiler ve kontrol hisselerine sahip hissedarlar, kontrol hisselerine sahip olmayan hissedarların aleyhinde kendi çıkarları doğrultusunda faaliyette bulunabilme fırsatına sahip olabilirler¹³³. İşte bu tür faaliyetleri önleme ve adil muameleyi sağlama adına OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde yer alan bu bölümde özetle şu noktalar öne çıkmaktadır¹³⁴:

- Aynı tertip hisselerine sahip hissedarlara eşit muamele yapılmalıdır.
- İçeriden öğrenenlerin ticareti ve usulsüz kişisel işlemler yasaklanmalıdır.
- Yönetim kurulu üyelerinin ve kilit yöneticilerin, işletmeyi etkileyen işlem ve konularla ilgili doğrudan, dolaylı veya üçüncü taraflar adına maddi çıkar konusu olabilecek her türlü bağlantılarını açıklamaları gerekmektedir.

1.5.2.4. Kurumsal Yönetimde Paydaşların Rolü

Rekabet edebilirlik ve bir işletmenin nihai başarısı, yatırımcılar, çalışanlar, alacaklılar ve tedarikçiler gibi kaynak temin eden farklı unsurların katkılarını bir araya getiren bir ekip çalışmasının ürünüdür. İşletmeler, rekabet yeteneğine sahip ve kâr getiren işletmelerin oluşturulmasında paydaşların katkılarının değerli bir kaynak oluşturduğunu bilmek zorundadır. Bu nedenle, paydaşlar arasında zenginlik yaratan bir işbirliğinin teşvik edilmesi, uzun vadede işletmelerin yararına olacaktır. Kurumsal yönetim çerçevesi, paydaşların çıkarlarının ve işletmenin uzun vadeli başarısına katkılarının gözetilmesinin, işletmenin çıkarına olduğunu göz önünde bulundurmalıdır¹³⁵. OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde bu bölüm özetle şu maddeler ile açıklanmaktadır¹³⁶:

¹³³ KYD ve OECD, s.30.

¹³⁴ KYD ve OECD, s.30-33.

¹³⁵ KYD ve OECD, s.35.

¹³⁶ KYD ve OECD, s.35-36.

- Paydaşların haklarına saygı gösterilmelidir.
- Paydaşlar, çıkarları yasalarla korunduğu durumlarda, haklarının ihlali dolayısıyla yeterli telafi ya da tazminat elde etme fırsatına sahip olmalıdır.
- Çalışanların katılımı açısından performans geliştirici mekanizmaların oluşturulmasına izin verilmelidir.
- Paydaşlar, kurumsal yönetim sürecine katıldıkları durumlarda, zamanında ve düzenli olarak konuyla ilgili, yeterli ve güvenilir bilgilere erişebilmelidir.
- Çalışanlar ve onların temsil organları da dahil olmak üzere paydaşlar, kanunlara aykırı ve etik olmayan uygulamalar hakkındaki kaygılarını yönetim kuruluna iletebilmeli ve bu şekilde hareket etmeleri dolayısıyla hakları tehlikeye girmemelidir.
- Kurumsal yönetim çerçevesi, etkin ve etkili bir iflas çerçevesi ve alacaklı haklarının etkin bir şekilde icraya konulması ile tamamlanmalıdır.

1.5.2.5. Kamuya Aydınlatma ve Şeffaflık

Ülkelerde, kamuya açıklama yapma zorunluluğu genelde, asgari birer yıllık dönemlerle belirlenmiştir. Bazı ülkelerde altı aylık veya üç aylık dönemlerde, hatta işletmeyi etkileyen maddi bir gelişme olduğunda daha sık açıklama yapma zorunluluğu da getirilmiştir. İşletmeler çoğu kez piyasadaki talebe cevap verebilmek için asgari açıklama zorunluluğunun ötesine geçen gönüllü açıklamalarda bulunmaktadır¹³⁷.

Etkili bir beyan sistemi, işletmelerin piyasa bazında denetiminin önemli bir dayanak noktasıdır ve hissedarların oy haklarını kullanmalarında büyük bir öneme sahiptir. Kamuya açıklama yapmanın işletmelerin davranışlarını etkilemede ve yatırımcıları korumada etkili bir araç olduğu bilinmektedir. Ayrıca etkili bir beyan sistemi, sermaye çekmeye ve sermaye piyasalarında güveni korumaya yardımcı olur. Diğer taraftan, kamuya yeterli açıklama yapmama ve şeffaf olmayan uygulamalar, etik olmayan davranışlara ve piyasa güvenilirliğinin, işletmelerin, hissedarların ve ekonominin genelinin zarar görmesine neden olur¹³⁸.

¹³⁷ KYD ve OECD, s.37.

¹³⁸ KYD ve OECD, s.37.

Kurumsal yönetim ilkeleri, düzenli raporlar arasındaki dönemde bütün önemli gelişmelerin zamanında açıklanmasını ve bilgi beyanının eşit muameleyi sağlamak için bütün hissedarlara eşzamanlı olarak yapılmasını da desteklemektedir. Önem verilen ve desteklenen bu ilkede şu noktalar düzenlenmektedir¹³⁹:

- Açıklamalar, işletmenin mali ve faaliyete ilişkin durumu ve işletme kâr-zarar hesabı, işletme hedefleri, büyük hissedarlar ve oy kullanma hakları, çalışanlar ve diğer paydaşlarla ilgili konular gibi maddi bilgileri içermeli ancak bunlarla da sınırlı kalmamalıdır.
- Bilgiler, kaliteli muhasebe standartlarına, mali ve mali olmayan beyanat standartlarına uygun olarak hazırlanmalı ve açıklanmalıdır.
- Mali tabloların, işletmenin mali durumunu ve performansını her açıdan doğru bir şekilde yansıttığı güvencesinin yönetim kuruluna ve hissedarlara objektif olarak verilebilmesi amacıyla yıllık denetim, bağımsız, yetkin ve uzman bir denetçi tarafından gerçekleştirilmelidir.
- Dış denetçiler, hissedarlara karşı sorumlu olmalı ve denetim sırasında gerekli profesyonel ihtimamı göstermek açısından işletmeye karşı yükümlü olmalıdır.
- Bilgi yayma kanalları, konuyla ilgili bilgiye, kullanıcılar tarafından adil bir biçimde, zamanında ve düşük maliyetle erişilmesini sağlamalıdır.
- Kurumsal yönetim çerçevesi, analiz veya tavsiyelerin güvenilirliğini zedeleyecek maddi çıkar çatışmalarından bağımsız bir şekilde, kredi derecelendirme kuruluşları ve diğer kişi veya kuruluşlarca yatırımcılar tarafından alınan kararlarla ilgili analiz veya tavsiyelerin alınmasını sağlayan etkin bir yaklaşımla desteklenmelidir.

1.5.2.6. Yönetim Kurulunun Sorumlulukları

Yönetim kurulu işletme stratejisine yol göstermenin yanı sıra, esas itibariyle, çıkar çatışmalarını engelleyerek ve işletmeye yönelik rekabet halindeki talepleri dengeleyerek işletme performansını denetlemek ve hissedarlar için yeterli kazancı elde etmekle yükümlüdür. Yönetim kurulu yapıları ve usulleri, OECD ülkeleri arasında

¹³⁹ KYD ve OECD, s.37-43.

farklılıklar göstermektedir. Bazı ülkeler denetim işlevi ile yönetim işlevini iki ayrı organa bölen iki kademeli kurula sahiptir. Bu türden sistemlerde genellikle bir "denetim kurulu" ve bir "idare kurulu" vardır. Başka ülkelerde ise "birleşik" kurullar vardır. Kurumsal yönetim ilkeleri, işletmenin idaresi ve tepe yönetimin denetlenmesi görevleri hangi kurula verilmiş olursa olsun, yeterince genel nitelikte olmayı amaçlamaktadır¹⁴⁰.

Yönetim kurulları, sadece işletmeye ve hissedarlara karşı sorumlu olmayıp aynı zamanda işletme ve hissedarların menfaatlerine en uygun şekilde hareket etmekle de yükümlüdür. Buna ilaveten, yönetim kurullarından, çalışanlar, alacaklılar, müşteriler, tedarikçi kuruluşlar ve yerel topluluklar gibi paydaş gruplarının menfaatlerini eşit ölçüde dikkate alması beklenmektedir. OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri, Yönetim Kurulunun Sorumluluklarını maddeler halinde şu şekilde özetleyebiliriz¹⁴¹:

- Yönetim kurulu üyeleri, tam bilgilendirilmiş olarak, iyi niyetle, gerekli dikkat ve özeni göstererek, işletmenin ve hissedarların çıkarları doğrultusunda hareket etmelidir.
- Yönetim kurulu kararlarının farklı hissedar gruplarını farklı şekilde etkilediği durumlarda, yönetim kurulu bütün hissedarlara adil davranmalıdır.
- Yönetim kurulu, yüksek etik standartlar getirmeli ve ilgili paydaşların çıkarlarını dikkate almalıdır.
- Yönetim kurulu, işletme işlerinde objektif bağımsız muhakeme yürütebilme yeteneğine sahip olmalıdır.
- Sorumluluklarını yerine getirebilmeleri için, yönetim kurulu üyeleri gerçeğe uygun, konuyla ilgili ve geçerli bilgiye ulaşabilme olanağına sahip olmalıdır.
- Yönetim kurulu, işletme stratejisini, başlıca eylem planlarını, risk politikalarını, yıllık bütçeleri ve iş planlarını yönlendirmek ve gözden geçirmek; performans hedeflerini saptamak; uygulamaları ve işletme performansını denetlemek; işletme kurumsal yönetim uygulamalarının etkinliğini kontrol etmek ve gerektiğinde değişiklikler yapmak gibi bazı bazı temel işlevleri yerine getirmelidir.

¹⁴⁰ KYD ve OECD, s.44.

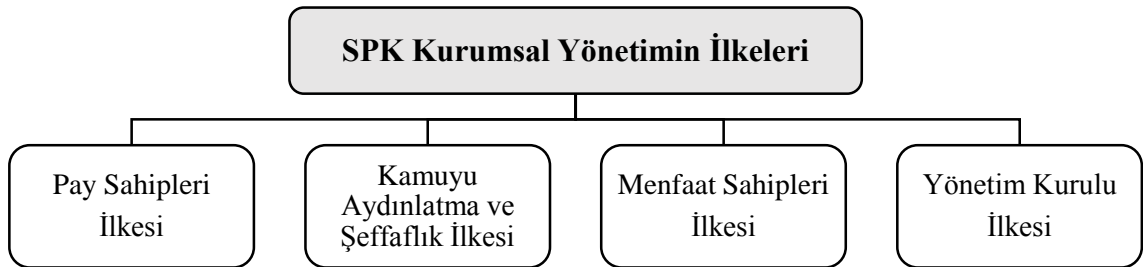
¹⁴¹ KYD ve OECD, s.44-50.

1.5.3. SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri

SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri hazırlanırken OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri esas alınmış ve Türkiye'nin kendine özgü koşulları gözetilerek gerekli değişiklikler yapılmıştır. SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri, “uygula, uygulamıyorsan açıkla” prensibine dayalıdır. Bir başka ifade ile bu ilkelere uyum ihtiyari olup işletmeler belirtilen ilkelere uyup uymama konusunda serbesttir¹⁴².

İlkeler öncelikle halka açık anonim işletmeler için hazırlanmıştır. Ancak bu ilkelere yer alan prensiplerin kamuda veya özel sektörde faaliyet gösteren diğer anonim işletmeler ve kuruluşlar tarafından da uygulama alanı bulabileceği düşünülmektedir. İlkelerde yer alan prensiplerin uygulanıp uygulanmaması isteğe bağlıdır. Ancak, bu ilkelere yer alan prensiplerin uygulanıp uygulanmadığına; uygulanmadı ise buna ilişkin gerekçeli açıklamaya, bu prensiplere tam olarak uymama dolayısıyla meydana gelen çıkar çatışmalarına ve gelecekte işletmenin yönetim uygulamalarında ilkelere yer alan prensipler çerçevesinde bir değişiklik yapma planının olup olmadığına ilişkin açıklamaya, yıllık faaliyet raporunda yer verilmesi ve ayrıca kamuya açıklanması gerekmektedir¹⁴³.

1999'da OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin yayınlanmasından sonra Türkiye'de kurumsal yönetim alanındaki boşluğu gören SPK, bu boşluğu doldurmak için 2003 yılında yayınlanan ve 2005 yılında da revize edilen SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ni 4 farklı bölüm ve 27 başlık altında yayınlamıştır¹⁴⁴. Şekil 1.8'de SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin bölümleri gösterilmektedir.



Şekil 1.8: SPK Kurumsal Yönetimin İlkeleri

¹⁴² Özsoy, s.73.

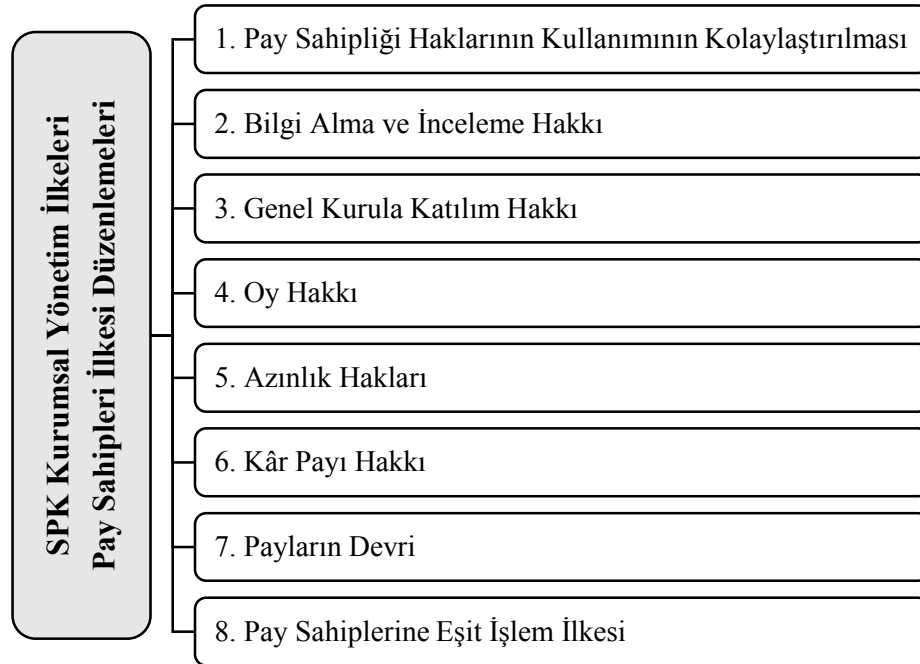
¹⁴³ SPK, **Kurumsal Yönetim İlkeleri**, Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu, 2005, s.4.

¹⁴⁴ Mustafa Kurt ve Murad Kayacan, “Kurumsal Yönetimde Finansal ve Yönetsel Konular: Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin İçerik Analizi”, **4. Orta Anadolu İşletmecilik Kongresi**, Ankara: TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, 13-14 Mayıs 2005, s.12.

1.5.3.1. Pay Sahipleri İlkesi

Anonim şirketlerin yapısı içinde pay sahiplerinin özel bir yeri ve önemi bulunmaktadır. Zira pay sahibi, sermayedar olarak ekonomik anlamda işletme malvarlığının mülkiyetine sahiptir. Bunun bir sonucu olarak malvarlığı hakları olduğu kadar malvarlığı haklarının kullanımını sağlamak bakımından yönetsel hakları da bulunmaktadır¹⁴⁵.

Pay sahiplerinin işletme yapısı içindeki önemine karşın, kurumsal yönetime ilişkin çeşitli ülkelerin düzenlemeleri (kod, rehber, rapor vb.) incelendiğinde, pay sahiplerine ilişkin hakların daha ziyade bilgi alma, genel kurula etkin bir şekilde katılım ve pay sahiplerinin eşit işleme tabi tutulması konu başlıkları altında ele alındığı, hatta bazı düzenlemelerde pay sahiplerine yer verilmediği, yalnızca yönetim kurulunun yapısı, hesap verebilirliği ve sorumluluğu konularına değinildiği görülmektedir¹⁴⁶. Pay Sahipleri ilkesi 8 başlık altında toplanmıştır. Bunlar:



Şekil 1.9: SPK Pay Sahipleri İlkesi Düzenlemeleri

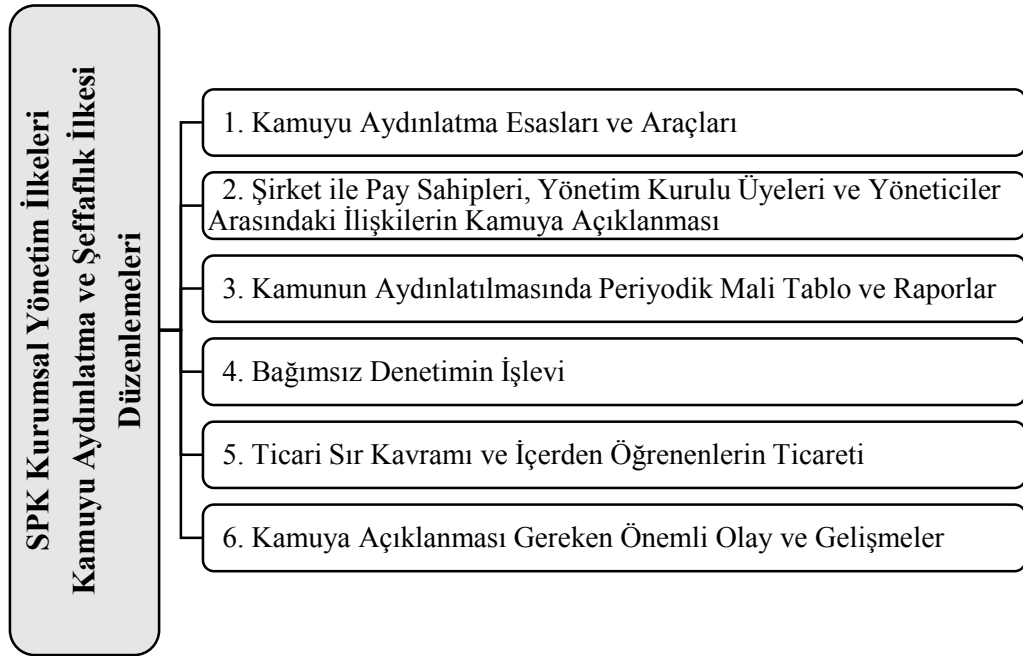
¹⁴⁵ SPK, s.7.

¹⁴⁶ SPK, s.7.

1.5.3.2. Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi

Kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi, pay ve menfaat sahiplerine, işletmenin hak ve yararlarını da gözetecek şekilde, zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılır, analize edilebilir, düşük maliyetle ve kolay erişilebilir bilgilerin sunulmasını amaçlar. İşletme, kamuya açıklamada bulunurken, mümkün olan en basit kavram ve terimleri kullanır, ikilem yaratacak belirsiz ifadelerden kaçınır. Teknik terim kullanması gereken yerlerde, herkesin kolayca anlamasına imkan verecek şekilde açıklamalar da beraberinde verilir¹⁴⁷.

Kamuya açıklanan bilgiler tarafsız olmalıdır. İşletme ile ilgili tarafların bir veya birkaçının bilgi alma ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yapılan bilgi açıklamaları kabul edilemez. İşletmeler hiçbir şart altında kendi aleyhlerine sonuçlar doğurabilecek bile olsa açıklanması gereken bilgilerin açıklanmasında tereddüt etmemelidir. Ancak kamuya açıklanan işletme bilgilerinin de ticari sır kapsamında olmaması ve işletmenin rekabet gücünü engelleyerek zararına neden olabilecek sonuçlar doğurmaması önem taşır¹⁴⁸. Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık ilkesi 6 başlık altına toplanmıştır. Bunlar:



Şekil 1.10: SPK Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi Düzenlemeleri

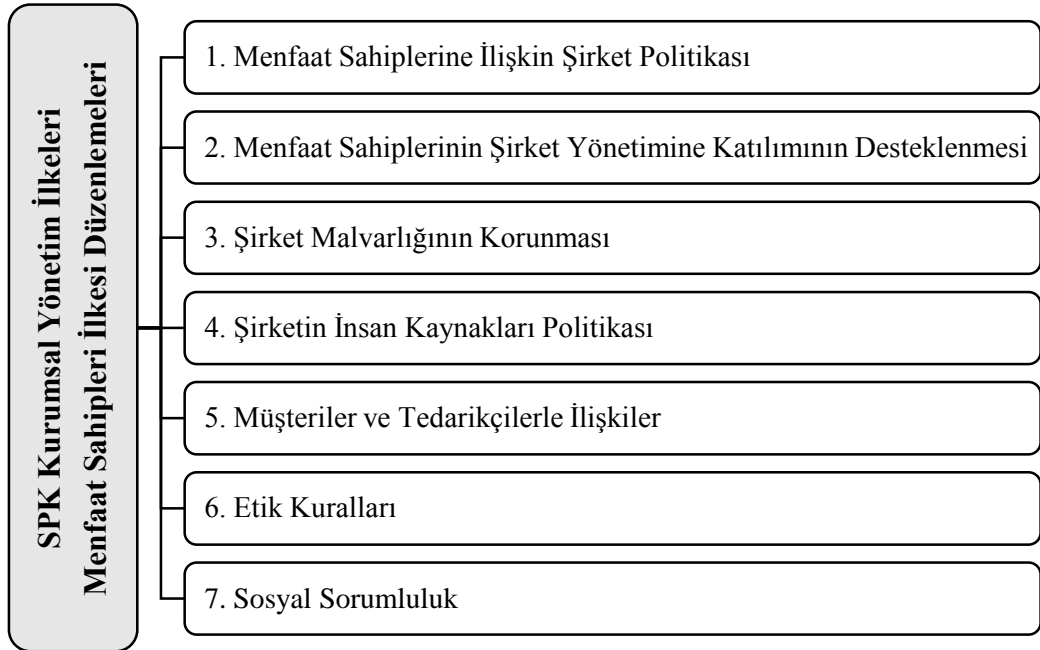
¹⁴⁷ SPK, s.20.

¹⁴⁸ SPK, s.20.

1.5.3.3. Menfaat Sahipleri İlkesi

Menfaat sahibi, işletmenin hedeflerine ulaşmasında ve faaliyetlerinde ilgisi olan herhangi bir kimse, kurum veya çıkar grubu olarak nitelendirilmektedir. Bu kişi veya grupların işletme ile sözleşmeye dayalı bir ilişkisi olabileceği gibi, ilişkinin sözleşmeye dayanmadığı durumlar da olabilir. İşletme ile ilgili menfaat sahipleri pay sahipleri ile birlikte geniş bir çevreyi içerir. Ancak, pay sahipleri, ilkeler içerisinde ayrı bir bölüm olarak ele alındığından, menfaat sahibi kavramı daraltılarak, esas itibarıyla işletme ile doğrudan ilişki içerisinde bulunan üçüncü kişileri ifade etmek üzere kullanılmıştır¹⁴⁹.

Menfaat sahipleri işletmenin iyi bir şekilde yönetilmesinden ve sermayenin korunmasından yarar sağlarlar. İşletme de, menfaat sahipleri ile işbirliği içerisinde olmanın kendi menfaatine olacağını dikkate alarak, menfaat sahiplerinin mevzuat, karşılıklı anlaşma ve sözleşmelerle elde ettikleri haklarına saygı duymalı ve bunları korumalıdır. Bu anlamda kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanması, menfaat sahipleri ve işletme için önem arz etmektedir¹⁵⁰. Menfaat Sahipleri ilkesi 7 başlık altına toplanmıştır. Bunlar:



Şekil 1.11: SPK Menfaat Sahipleri İlkesi Düzenlemeleri

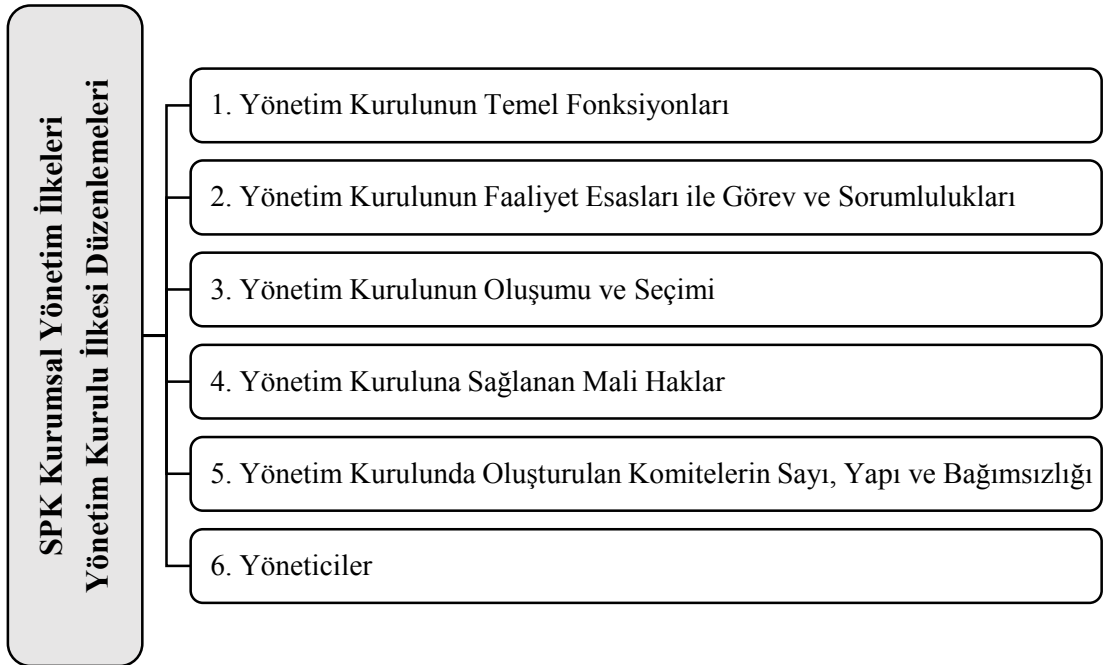
¹⁴⁹ SPK, s.32.

¹⁵⁰ SPK, s.32.

1.5.3.4. Yönetim Kurulu İlkesi

Yönetim kurulu, genel kurulda pay sahiplerinin kendisine vermiş olduğu yetki doğrultusunda, mevzuat, esas sözleşme, işletme içi düzenlemeler ve politikalar çerçevesinde yetki ve sorumluluklarını kullanan ve işletmeyi temsil eden, işletmenin stratejik karar alma, temsil ve en üst seviyede yürütme organıdır. Yönetim kurulu bunun bilinci içerisinde işletme işlerini, pay sahiplerinin uzun vadeli ve istikrarlı bir kazanç sağlamasını temin edecek şekilde yürütür. Bunu, pay sahipleri ile işletmenin büyüme gereği arasındaki hassas dengenin de bozulmamasına ve işletmenin çıkarları ile pay ve menfaat sahipleri arasındaki hassas dengeye özen gözeterek yerine getirirler¹⁵¹.

Yönetim kurulu ve yöneticiler, işletmenin misyonu çerçevesinde, bir işletmenin hedeflerine ulaşmasında esas sorumludur. Bu itibarla, yönetim kurulu ve yöneticiler şeffaf bir şekilde performans değerlendirmesine tabi tutulmalı ve ödüllendirme veya göreve son verme, bu esaslar çerçevesinde gerçekleştirilmelidir¹⁵². Bu tür düzenlemeleri içeren Yönetim Kurulu ilkesi düzenlemeleri 6 başlık altında toplanmıştır. Bu başlıklar:



Şekil 1.12: SPK Yönetim Kurulu İlkesi Düzenlemeleri

¹⁵¹ SPK, s.37.

¹⁵² SPK, s.38.

1.6. Kurumsal Yönetim Uyum Derecelendirmesi, Endeksi ve Uyum Raporu

1.6.1. Kurumsal Yönetim Uyum Derecelendirmesi

Kurumsal yönetim ilkelerinin gerek uluslararası piyasalarda gerekse ülkemizde öneminin giderek artması sonucunda, ilkelerin uygulanma durumunu belirleyecek kuruluşlara ve farklı işletmelerin kurumsal yönetim uygulamaları arasında karşılaştırma yapılmasını sağlayacak standart ölçütlere ihtiyaç duyulmuş, bu da “kurumsal yönetim uyum derecelendirmesi” kavramını beraberinde getirmiştir¹⁵³.

Kurumsal yönetim uyum derecelendirmesini, geleneksel kredi derecelendirmesinden farklı olarak işletmelerin mali durumlarını değil yönetim kalitelerini sorgulayan ve ortakların haklarını gözetten bir bakış açısına sahip derecelendirme faaliyeti olarak nitelendirmek mümkündür¹⁵⁴. Ayrıca kurumsal yönetim uyum derecelendirmesi, kabul edilen kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde işletmelerin kurumsal yönetim uygulamalarının kalitesini sorgulayan niteliksel bir derecelendirme faaliyetidir¹⁵⁵. Bunun nedeni ise kurumsal yönetim kavramının niteliksel olması, rakamlarla değil daha çok davranış biçimleriyle açıklanmasıdır. Bu özellik kurumsal yönetim uyum derecelendirmesini kredi derecelendirmesinden ayıran önemli bir husustur.¹⁵⁶

Kurumsal yönetim ilkelerine uyum derecelendirmesinde bir bütün olarak tüm ilkelere uyum ile pay sahipleri, kamuyu aydınlatma ve şeffaflık, menfaat sahipleri ile yönetim kurulu ana bölümleri itibarıyla ayrı ayrı olmak üzere 1 ile 10 arasında derece notu verilir. Tüm ilkelere uyum ve her bir bölüm için verilen not, 1 (bir) en zayıf profili, 10 (on) en güçlü profili temsil etmek üzere değerlendirilir. BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'ne girebilmek için işletmelerin bir bütün olarak tüm ilkelere uyum bakımından en az 7 (yedi) ile derecelendirilmiş olması gerekir. Her bir bölüm için ayrı ayrı verilen notlar kamuya açıklanır¹⁵⁷. Notların ne anlama geldikleri ise Tablo 1.9'da gösterilmiştir.

¹⁵³ Ayça Sandıkcıoğlu, “Kurumsal Yönetim Uyum Derecelendirmesi”, (Yeterlik Etüdü, SPK, Ankara, 2005), s.9.

¹⁵⁴ Sandıkcıoğlu, s.9.

¹⁵⁵ Güçlü, s.64.

¹⁵⁶ Sandıkcıoğlu, s.9.

¹⁵⁷ SAHA Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme A.Ş., “Kurumsal Yönetim Derecelendirmesi Notlarının Anlamı”, www.saharating.com (26.10.2014)

Tablo 1.9: SAHA Rating, Kurumsal Yönetim Derecelendirmesi Notlarının Anlamı

Not	Anlamı
9-10	İşletme SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne büyük ölçüde uyum sağlamış ve tüm politika ve önlemleri uygulamaya sokmuştur. Yönetim ve iç kontrol mekanizmaları etkin bir şekilde oluşturulmuş ve işlemektedir. Tüm kurumsal yönetim riskleri tespit edilmiş ve aktif bir şekilde yönetilmektedir. Pay ve menfaat sahiplerinin hakları en adil şekilde gözetilmektedir; kamuyu aydınlatma ve şeffaflık faaliyetleri en üst düzeydedir ve yönetim kurulunun yapı ve işleyişi en iyi uygulama kategorisindedir. Bu alanlarda hemen hemen hiçbir zaaf bulunmamaktadır.
7-8	İşletme SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne önemli ölçüde uyum sağlamış ve çoğu gerekli politika ve önlemleri uygulamaya sokmuştur. Yönetim ve iç kontrol mekanizmaları, az sayıda iyileştirmelere gerek duyulsa da etkin bir şekilde oluşturulmuş ve işlemektedir. Kurumsal yönetim risklerinin çoğunluğu tespit edilmiş ve aktif bir şekilde yönetilmektedir. Pay ve menfaat sahiplerinin hakları adil şekilde gözetilmektedir; kamuyu aydınlatma ve şeffaflık faaliyetleri üst düzeydedir ve yönetim kurulunun yapı ve işleyişi sağlam temellere dayandırılmıştır. Çok büyük riskler teşkil etmese de, bu alanların biri veya birkaçında bazı iyileştirmeler gereklidir. BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'ne üst düzeyde dahil edilmek hak edilmiştir.
6	İşletme SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne orta derecede uyum sağlamış ve gerekli politika ve önlemlerin bir kısmını uygulamaya sokmuştur. Yönetim ve iç kontrol mekanizmaları, orta derecede oluşturulmuş ve işlemekte, ancak iyileştirmelere gerek vardır. Kurumsal yönetim risklerinin bir kısmı tespit edilmiş ve aktif bir şekilde yönetilmektedir. BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'ne dahil edilmek hak edilmiş ve ulusal standartlara uyum sağlanmıştır ancak uluslararası platformlarda bu standartların gerisinde kalınabilir. Pay sahipleri; menfaat sahipleri; kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ve yönetim kurulu alanlarının bazılarında iyileştirmeler gerekmektedir.
4-5	İşletme SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne gereken asgari derecede uyum sağlamış ve gerekli politika ve önlemlerin standartların altında bir kısmını uygulamaya sokmuştur. Yönetim ve iç kontrol mekanizmaları, gereken asgari derecede oluşturulmuş, ancak tam etkin bir şekilde işlememektedir. Kurumsal yönetim riskleri tamamen tespit edilmemiş ve aktif bir şekilde yönetilememektedir. Pay sahipleri; menfaat sahipleri; kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ve yönetim kurulu alanlarının bazılarında veya hepsinde önemli iyileştirmeler gerekmektedir.
< 4	İşletme SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uyum sağlamamıştır ve gerekli politika ve önlemleri zayıftır. Yönetim ve iç kontrol mekanizmaları, gerekli etkinlikte oluşturulmamıştır. Önemli kurumsal yönetim riskleri mevcut olup bu riskler aktif bir şekilde yönetilmemekte ve işletme kurumsal yönetim ilkelerine duyarlı değildir. Pay sahipleri; menfaat sahipleri; kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ve yönetim kurulu alanlarının hepsinde önemli zaaf vardır. Yatırımcı güveni zedelenebilir ve maddi zararlar oluşabilir.

Kaynak: www.saharating.com (SAHA Kurumsal Yönetim ve Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.)

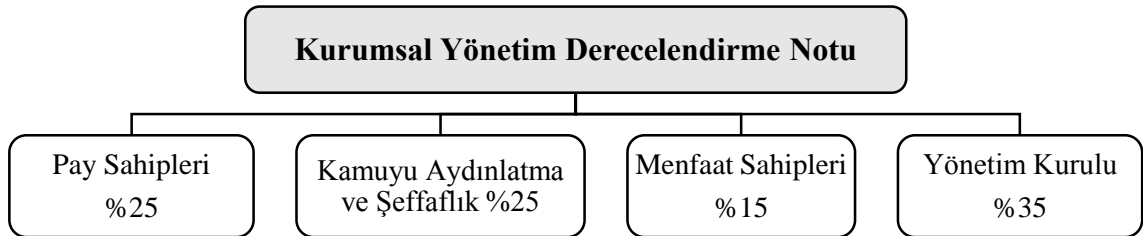
Uluslararası alanda ve Türkiye’de, kurumsal yönetim derecelendirmesi konusunda genel kabul görmüş önemli derecelendirme kuruluşları Tablo 1.10’da gösterilmektedir.

Tablo 1.10: Dünyada ve Türkiye’de Kurumsal Yönetim Derecelendirme Kuruluşları

Uluslararası Derecelendirme Kuruluşları
* Standard & Poor’s Financial Services LLC (Crisil Ltd.)
* GMI Ratings (Governance Metrics International, The Corporate Library, Audit Integrity)
* Morgan Stanley Capital International (MSCI) (RiskMetrics Group Inc.)
Türkiye’deki Derecelendirme Kuruluşları
* Saha Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.
* Kobirate Uluslararası Kredi Derecelendirme ve Kurumsal Yönetim Hizmetleri A.Ş.
* Japan Credit Rating Agency (JCR) Avrasya Derecelendirme A.Ş.
* Institutional Shareholder Services (ISS) Corporate Services Inc.

Kaynak: Hakan Güçlü, **Kurumsal Yönetim Uyum Derecelendirmesi**, İstanbul: İMKB, 2010, s.67-68. ve www.spk.gov.tr

SPK tarafından işletmeleri derecelendirme konusunda yetkilendirilen kuruluşlar, kurumsal yönetim derecelendirme notunun tespitinde her bölümün notunu ayrı ayrı belirler ve sonra bölümlerin ağırlıklarını dikkate alarak tüm ilkelere uyum notunu tespit ederler¹⁵⁸. Kurumsal yönetim derecelendirme notunun hesaplanmasındaki bölümlerin yüzdeleri Şekil 1.13’de gösterildiği gibidir.



Şekil 1.13: Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notu Bölümleri ve Yüzdeleri

¹⁵⁸ Fatma Pamukçu, “Finansal Raporlama ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflıkta Kurumsal Yönetimin Önemi”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı.50, (Nisan 2011), s.144.

1.6.2. Kurumsal Yönetim Endeksi

Borsa İstanbul Kurumsal Yönetim Endeksi (XKURY: Kurumsal Yönetim Endeksi'nin Borsa İstanbul'daki kodu), kurumsal yönetim ilkelerini uygulayan işletmelerin dahil edildiği endekstir. BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'nin amacı, payları Borsa İstanbul pazarlarında (Gözültü Pazarı ve C Listesi hariç) işlem gören ve kurumsal yönetim ilkelerine uyum notu 10 üzerinden en az 7, her bir ana başlık itibarıyla 10 üzerinden en az 6,5 olan işletmelerin fiyat ve getiri performansının ölçülmesidir¹⁵⁹.

Kurumsal Yönetim Endeksi'nin hesaplanmasına 31.08.2007 tarihinde başlanmış ve bu tarihte endekse kayıtlı 5 işletme işlem görmekteydi. 2014 sonunda ise endekste işlem gören halka açık işletme sayısı 48'dir. Ayrıca 6 halka açık olmayan işletmenin de halka açık işletmeler gibi kurumsal yönetim notu hesaplanmaktadır¹⁶⁰.

1.6.3. Kurumsal Yönetim Uyum Raporu

Kurumsal yönetimin amacı verimli bir karar alma süreci yaratmanın ve onu muhafaza etmenin yollarını arayıp bulmak, işletme stratejisinde önemli hatalar yapılmasını önlemek ve yapılan hataların da hızla düzeltilmesini güvence altına almaktır¹⁶¹. Bu noktada işletmenin kurumsal yönetime ne kadar uyum sağladığının tespiti önem kazanmaktadır. Kurumsal yönetim ilkelerini uygulayan işletmeler bu ilkelere ilişkin faaliyetlerini "Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Raporu" ile açıklamaktadırlar.

Kurumsal yönetim ilkelerinin işletmeler tarafından uygulanmasında, "uygula, uygulamıyorsan açıkla" prensibi benimsenmiştir. Bu prensip doğrultusunda, yönetim kurulunun ilkelere yer alan prensiplerin uygulanıp uygulanmadığını, uygulanmıyor ise gerekçesini ve bu ilkelerin tam olarak uyulmaması dolayısıyla meydana gelen çıkar çatışmalarına ilişkin bilgileri içeren açıklama yapması ve varsa buna ilişkin uyum raporuna, yıllık faaliyet raporunda yer vermesi gerektiği kabul edilmiştir¹⁶².

¹⁵⁹ BİST, "Kurumsal Yönetim Endeksi", www.borsaistanbul.com (26.10.2014)

¹⁶⁰ TKYD, "BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'ndeki Şirketler", www.tkyd.org (26.10.2014)

¹⁶¹ John Pound, "Kurumsal Olarak Yönetilen Şirket Neler Sağlayabilir?", Ahmet Kardam (Çev.), **Kurumsal Şirket Yönetimi (Harvard Business Review Dergisinden Seçmeler)** içinde (89-114), İstanbul: Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası, 2002, s.91-92.

¹⁶² Doğan, s.104.

2. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI

2.1. Finansal Raporlama Standardına Genel Bakış

İşletme eylemlerinin kontrolünü olurlu kılmak, geleceğe ilişkin işletme eylemlerini planlamak ve işletme ilgililerinin işletmeye ilişkin etkin kararlar alabilmeleri için mali olaylarla ilgili bilgilerin toplanması ve iletilmesi işlemi¹⁶³ olarak tanımlanan muhasebe, kaynağını muhasebenin temel kavramları, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri ve muhasebe standartlarından almaktadır¹⁶⁴. Muhasebe uygulamalarının da belirtilen kaynaklara uyması zorunlu hale gelmiş ve bu da muhasebe kavram ve ilkelerine dayanılarak muhasebe ve finansal raporlama standartları geliştirilmesine yol açmıştır¹⁶⁵.

Standart kavramı, Fransızca kökenli bir kelime olup belirli veya birçok kritere uygun bir nitelik ve karşılaştırma ölçüsü olarak tanımlanırken¹⁶⁶; Türkçe’de ise standart kavramı, belirli ölçülere, yasaya, kullanıma uygun olan; örnek veya temel olarak alınabilen kural olarak tanımlanmaktadır¹⁶⁷.

Muhasebe ve finansal raporlama açısından standart kavramına bakıldığında, bu standartlar, muhasebe uygulamalarının yöntemini belirleyen ve hem uygulayıcılar hem de finansal tablo kullanıcıları açısından finansal bilgiler sağlayan kurallar topluluğu olarak ifade edilmektedir¹⁶⁸. Diğer bir tanımla muhasebe ve finansal raporlama standartları, muhasebe kavram ve ilkelerinin uygulanmasında temel alınan yöntemleri ve değerlendirme ölçütlerini belirleyen finansal tablolara yönelik ilkelerin uygulanmasını sağlayan esaslar ve kurallar bütünüdür¹⁶⁹.

¹⁶³ Ümit Ataman, **Genel Muhasebe Cilt 2: Muhasebede Dönem Sonu İşlemleri**, İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2009, s.1.

¹⁶⁴ İbrahim Lazol, “SPK Uygulamaları, Vergi Mevzuatı ve Türkiye Muhasebe Standartları Üçgeninde Muhasebe”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı.7, (Temmuz 2000), s.9. **Aktaran:** Başak Ataman Akgül ve Hüseyin Akay, **Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye’de Uygulama Etkinliğine İlişkin Bir Araştırma**, İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2004, s.4.

¹⁶⁵ Necdet Sağlam, **Bölümsel Raporlama ve Uygulaması**, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2001, s.8.

¹⁶⁶ Necdet Sağlam, Salim Şengel ve Bünyamin Öztürk (Ed.), **UFRS-UMS Uyumlu TMS-Türkiye Muhasebe Standartları Uygulaması**, Ankara: Maliye ve Hukuk Yayınları, 2009, s.4.

¹⁶⁷ Türk Dil Kurumu, “**Standart**”, www.tdk.gov.tr (27.10.2014)

¹⁶⁸ Baki Yılmaz, “Muhasebe Standartlarının Oluşumu ve Uygulama Alanı”, **Selçuk Üniversitesi İ.İ.B.F. Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, Cil.7, Sayı.13, (2007), s.139.

¹⁶⁹ Mehmet Emin Arat ve Ayten Çetin, **Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Finansal Durum Tabloları Analizi**, İstanbul: Marmara Üniversitesi Nihad Sayar Eğitim Vakfı Yayınları, 2011, s.178.

Muhasebe teorisi ve muhasebe uygulamaları göz önüne alınarak hazırlanan¹⁷⁰ ve muhasebe çalışmalarının yöntemini belirleyen düzenlemeler durumundaki standartlar, muhasebe kuramının önemli kaynaklarından birini oluşturur. Standartlar, genel kabul görmüş ilkelerden daha ayrıntılı düzenlemelerdir ve kavramlarla ilkelerin uygulamaya yansımaları sağlarlar¹⁷¹. Ayrıca standartlar, finansal tabloların şeffaflığını, tutarlılığını ve karşılaştırılabilir olma özelliklerini arttırmayı hedeflerler¹⁷² ki bu unsurlar ve bu alanda sağlanmak istenen ortak dil, muhasebe ve finansal raporlama açısından standartlara ihtiyaç duyulmasının nedenlerini oluşturmaktadır¹⁷³.

Bir diğer açıdan, küreselleşme ile birlikte finansal tabloların bütün kullanıcıların anlayabileceği bir şekilde düzenlenmesi ihtiyacı da ortaya çıkmıştır. Birçok ülke tarafından kullanılan standart seti olan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları da bu ihtiyaca karşılık vermek amacıyla ve ülkelerin de işletmeleri teşvik etmesiyle ya da bu standartları yasal olarak zorunlu tutmasıyla birlikte daha yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. UFRS'nin uygulanmasıyla beraber finansal tablolar, ihtiyaç duyulan anlaşılır, kullanışlı, şeffaf hale gelmişler ve ortak bir dilin ortaya çıkarmışlardır¹⁷⁴.

2.1.1. Finansal Raporlama ve Finansal Raporlama Standardının Tanımı

Muhasebe, işletme hakkında üretmiş olduğu mali bilgileri, işletme ile ilgili bilgi sahibi olmak isteyen taraflara bir başka deyişle işletme paydaşlarına, finansal raporlar yani mali tablolar aracılığı ile aktarır¹⁷⁵. Finansal raporlama ise işletme yöneticilerine işletme kaynaklarının dönemler boyunca nasıl yönetildiği ve bu dönemler sonunda işletmenin finansal durumu hakkında bilgi aktaran bir araçtır¹⁷⁶ ve finansal bilgi kullanıcılarının doğru kararlar almasında önemli bir rol oynamaktadır¹⁷⁷. Bir başka

¹⁷⁰ Volkan Demir ve Oğuzhan Bahadır, **UFRS/IFRS Kapsamında İşletme Birleşmeleri ve Konsolidasyon**, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2009, s.i.

¹⁷¹ Orhan Sevilengül, **Genel Muhasebe**, Ankara: Gazi Kitabevi, 2011, s.28.

¹⁷² İdil Kaya, "FASB-IASB Anlaşması ve Global Finansal Muhasebe Standartlarına Doğru", **VI. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu**, İstanbul, 16-19 Nisan 2003, s.12.

¹⁷³ Barry Elliott and Jamie Elliott, **Financial Accounting and Reporting**, Harlow: Pearson Education, 2013, s.101.

¹⁷⁴ Başak Ataman ve Evrim Altuk Özden, "Tek Düzen Hesap Planına Göre Hazırlanan Finansal Tabloların UFRS'ye Uyarlanması ve Rasyo Yöntemi ile Analizi", **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı.44, (Ekim 2009), s.59.

¹⁷⁵ Gürbüz Gökçen, **Genel Muhasebe: İlkeler ve Tekdüzen Hesap Planı Uygulamaları**, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2013, s.8.

¹⁷⁶ Vera Palea, **Financial Reporting under IAS / IFRS: Theoretical Background and Capital Market Evidence - A European Perspective**, Bern: Peter Lang, 2013, s.18-19.

¹⁷⁷ Evrim Altuk Özden ve Başak Ataman, "Kar Yönetimi ve Yöntemleri", **Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi**, Cilt.11, Sayı.42, (Temmuz 2014), s.14.

tanımla, finansal raporlama, işletmenin belirli bir süreç içinde tamamlanan ticari faaliyetlerine göre işletmenin varlık ve yükümlülüklerine dayanarak mevcut ekonomik durumunu gösteren ve bu konuya önem veren bir finansal dökümandır¹⁷⁸.

Finansal raporlama, muhasebe ve finansal raporlama standartlarının muhasebeden beklenen amacı olarak da görülmektedir¹⁷⁹. Ayrıca doğru finansal raporlama sağlıklı finansal piyasaların gelişmesi için önemli unsurlardan biridir¹⁸⁰. Bu unsurun dünyadaki ortak dili ise uluslararası düzeyde kabul gören finansal raporlama standartlarıdır¹⁸¹. Standartlar, finansal raporlamalar arasındaki farklılıkları sınırlandırıcı ve azaltıcı etkide bulunarak piyasaların gelişmesine katkıda bulunmaktadır¹⁸².

Finansal raporlama standartları, finansal tabloları hazırlamak için gerekli ilkeleri, esasları, teamülleri, kurallar ve uygulamaları içeren normlar olarak tanımlanmakta¹⁸³ ve finansal tabloların hazırlanmasına ilişkin ilkelerin uygulamaya geçirilmesini sağlayan esaslar ve yöntemlerden oluşmaktadır. Bu standartların bir kısmı ekonomideki tüm sektörleri ve firmaları ilgilendiren bir kapsama sahipken, bir kısmı da belirli bir sektörü ilgilendiren kapsamdadır¹⁸⁴.

Bir ülkenin finansal raporlama standartları, o ülkedeki muhasebe verilerinin, tablolarının ve raporlarının üretimine temel alındıklarından, o ülkedeki genel kabul görmüş muhasebe ilkelerini oluştururlar. Bir başka görüşe göre ise, uygulamaya yansıtılan ve muhasebe kuramlarının içeriğini oluşturan muhasebenin temel kavramları, finansal tablo ilkeleri ve finansal raporlama standartları, o ülkenin genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri olarak ifade edilmektedir¹⁸⁵.

¹⁷⁸ Walter Aerts and Peter Walton, **Global Financial Accounting and Reporting: Principles and Analysis**, Hampshire: Cengage Learning, 2013, s.383-384.

¹⁷⁹ Ümit Gücenme Gençoğlu, Yıldız Özerhan ve Selahattin Karabınar, **Türkiye Finansal Raporlama Standartları**, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sürekli Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2013, s.21.

¹⁸⁰ Kaya, s.12.

¹⁸¹ Seval Kardeş Selimoğlu, “Dünyadaki Uygulamalarından Hareketle Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Tablolar Üzerindeki Genel Etkileri”, **12. Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumu**, Kıbrıs, 26-30 Kasım 2008, s.54.

¹⁸² Tamer Aksoy, “Finansal Muhasebe ve Raporlama Standartlarında Uyumlaştırma ve UMS/UFRS Bazında Küresel Muhasebe Standartları Setine Yöneliş Eğilimi”, **Mali Çözüm Dergisi**, Sayı.71, (Nisan, Mayıs, Haziran 2005), s.185.

¹⁸³ Hervé Stolowy, Michel J. Lebas and Yuan Ding, **Financial Accounting and Reporting: A Global Perspective**, Hampshire: Cengage Learning, 2013, s.28.

¹⁸⁴ Doğan, s.91.

¹⁸⁵ Yüksel Koç Yalkın, “Muhasebe Standartları ve Türkiye Uygulaması”, **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**, Cilt.4, Sayı.2, (Haziran 2002), s.3.

2.1.2. Finansal Raporlama Standartlarının Gerekliği

Uluslararası alanda ortaya çıkan, sınırların ortadan kalkması ve işletmelerin uluslararası faaliyetleri gibi gelişmeler; kaliteli, ortak, anlaşılabilir finansal bilgi ihtiyacını da beraberinde getirmiştir. İşletmeler tarafından gerçekleştirilen muhasebe ve finansal raporlama uygulamalarında farklı düzenlemeleri uyumlu hale getirmek amacıyla tek bir muhasebe ve finansal raporlama standartları setinin kullanımı gerekliği de bu noktada ortaya çıkmıştır¹⁸⁶. Ayrıca uluslararası çevrede karşılaştırılabilir finansal bilgiye duyulan ihtiyaç¹⁸⁷ ve işletmelerin optimum düzeyde finansal ve finansal olmayan bilgilerin güvenilir, açık bir şekilde kamuya sunulması talebi¹⁸⁸ de finansal raporlama standartlarının gerekliğini arttırmıştır.

Sermaye sahiplerinin risklerini azaltmak ve kendilerini güvence altına alabilmek için yatırım yapacakları veya borç verecekleri işletmeler hakkında bilgi sahibi olmaları gerekmektedir¹⁸⁹. Sermaye sahipleri bu bilgiyi, iş yapma ve ekonomik kararlar verme konusunda yararlı bilgiler sağlamayı amaçlayan finansal raporlar sayesinde sağlamaktadırlar¹⁹⁰. Diğer bir deyişle, bir işletme hakkında güvenilir ve sağlıklı bilgi almanın en iyi yolu işletmelerin finansal raporlarını yani finansal tablolarını analiz etmekten geçmektedir. Ancak küresel ekonomik yapı içerisinde çeşitli varsayımlara ve düzenlemelere göre farklı biçimlerde hazırlanan finansal tabloların sağlıklı biçimde analiz edilmesi olanaklı olmayabilmektedir. Bu nedenle, öncelikle ulusal düzeydeki muhasebe uygulamalarında, ardından da küresel çapta uyulması gereken muhasebe standartlarına gereksinim duyulmaktadır. Bu noktada, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları daha fazla ülke tarafından benimsenip uygulanması, işletmeler için gerekli olan küresel sermayenin, gelişmekte olan ekonomilere girişini hızlandıracak¹⁹¹ ve böylece işletmelerin finansman kaynaklarına erişimi ve risk paylaşımı kolaylaşacaktır¹⁹².

¹⁸⁶ Gürbüz Gökçen, Başak Ataman ve Cemal Çakıcı, **Türkiye Finansal Raporlama Standartları Uygulamaları**, İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2011, s.III.

¹⁸⁷ Stolowy, Lebas and Ding, s.163.

¹⁸⁸ Barış Sipahi ve Aylin Poroy Arsoy, "Finansal Raporlamada Yeni Yaklaşımlar", **Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi**, Cilt.9, Sayı.33, (Ocak 2010), s.53.

¹⁸⁹ Doğan, s.2.

¹⁹⁰ Charles H. Gibson, **Financial Reporting & Analysis**, Mason, Ohio: South-Western Cengage Learning, 2013, s.5.

¹⁹¹ Doğan, s.2.

¹⁹² Patricia Naranjo, Daniel Saavedra and Rodrigo S. Verdi, "Financial Reporting Regulation and Financing Decisions", **Social Science Research Network Working Paper Series**, 20 June 2014, s.2.

Özellikle sermaye birikiminin artması ile birlikte yatırımcıların, yatırım yapılmak istenen işletmelerin gerçek finansal durumunu öğrenme ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak hazırlanan finansal raporlama ve muhasebe standartlarının¹⁹³ işletmeler için gerekliliğini şu maddeler halinde özetlemek mümkündür¹⁹⁴:

- Uygulamadaki farklılıkları ortadan kaldırmak ve ortak bir dil oluşturmak,
- Muhasebe ve finansal raporlama ilkelerinde tekdüzeni gerçekleştirmek,
- Mali tabloların anlaşılabilir, tarafsız, karşılaştırılabilir olmasını sağlamak,
- İlgililerin yanlış değerlendirmesine ve karar vermesine engel olmak,
- İlgili grupları için sunulan finansal bilgilerin şeffaflığını arttırmak,
- Global fon hareketlerinin artmasını ve hızlanmasını sağlamak.

Yukarıda verilen maddeler içinde en büyük önem kuşkusuz her ülkenin sahip olduğu ve yasal sistem, kültür, vergilendirme, finans sağlayıcılar, meslek mensupları, enflasyon durumu gibi unsurların neden olduğu farklı muhasebe uygulamalarıdır¹⁹⁵. Bu durum, finansal raporlama alanında işletmelere önemli ölçüde zorluklar getirmektedir. Ülkelerarası farklı muhasebe uygulamalarının kullanılması, uluslararası ülkede faaliyette bulunan bir işletme için, faaliyette bulunduğu ülke sayısı kadar finansal tablo hazırlamak durumunda kalmasına neden olmakta ve işletmeye ek maliyetler getirdiği gibi, işletmenin muhasebe bilgi sisteminden yararlanacak çıkar gruplarının eksik ve yanlış bilgilendirilmesine yol açabilmektedir¹⁹⁶. Sonuç olarak, bu durum, alanında bir standartlaşma sağlayan UFRS'nin işletmeler için ne kadar gerekli olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

¹⁹³ Yasin Cebeci, "Finansal Tablolar Analizi Açısından Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) Kapsamında Düzenlenen Finansal Tablolar ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ndeki (MSUGT) Finansal Tabloların Karşılaştırılması", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, 2014), s.160.

¹⁹⁴ Cemal Elitaş, **UFRS (TMS-TFRS) Uygulamaları**, Bursa: Hipotez Yayınları, 2011, s.7-8.

¹⁹⁵ Christopher Nobes and Robert Parker, **Comparative International Accounting**, Harlow: Pearson Education, 2010, s.28.

¹⁹⁶ Ali İhsan Akgün, "Muhasebede Küreselleşmenin Finansal Raporlama Standartlarına Etkisi", **Cumhuriyet Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, Cil.13, Sayı.1, (2012), s.57.

2.1.3. Finansal Raporlama Standartlarının Amacı

Finansal raporlama standartlarının temel amacı, mali tabloların, işletmelerin mali durumunu, performansını ve nakit akımını gerçeğe en uygun bir şekilde yansıtacak şekilde hazırlamak; mali tabloları etkileyecek her işlemi doğru ve gerçeğe uygun bir biçimde yansıtmak; gerekli dipnotlara da yer verilerek bu standartlara uygun muhasebe politikalarını uygulamak; bilginin uygun, güvenilir, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir olarak sunumunu gerçekleştirmektir¹⁹⁷.

Finansal raporlama standartlarının oluşturulmasında söz sahibi kurumlar olan Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ve Amerikan Finansal Muhasebe Standartları Kurulu ise standartların temel amacını, borç verenlere, mevcut ve potansiyel yatırımcılara, işletmeye kaynak sağlamak için alacakları kararlarda yararlı bilgiler sağlamak olarak tanımlamaktadır¹⁹⁸. Bu bilgiler ayrıca akademisyenler gibi yatırımcı olmayan finansal rapor kullanıcılarına da çalışmalarında yardımcı olmaktadır¹⁹⁹.

Finansal raporlamanın standartlarının amaçlarından biri de işletmenin alacağı yönetim, yatırım ve kredi kararlarında²⁰⁰, işletme yatırımcılarının verecekleri yatırım kararlarında ihtiyaç duyduğu gerçekçi ekonomik performans ve nakit akış durumu hakkında²⁰¹ ve işletme ile ilgili diğer gruplara da yapacakları analizlerde yardımcı olması amacıyla faydalı ve güvenilir finansal bilgiler sunmaktır. Bu manada, finansal raporların niteliksel özellikler taşıması, finansal raporlarda yer alan bilgilerin asli kullanıcılarının işine yaraması anlamına da gelmektedir. Önem arz eden finansal bilgilerin niteliksel özellikleri, finansal raporlamaya ilişkin kavramsal çerçevede, Şekil 2.1’de gösterildiği gibi bir ayrıma tabi tutulmaktadır²⁰²:

¹⁹⁷ Sağlam, Şengel ve Öztürk, s.16.

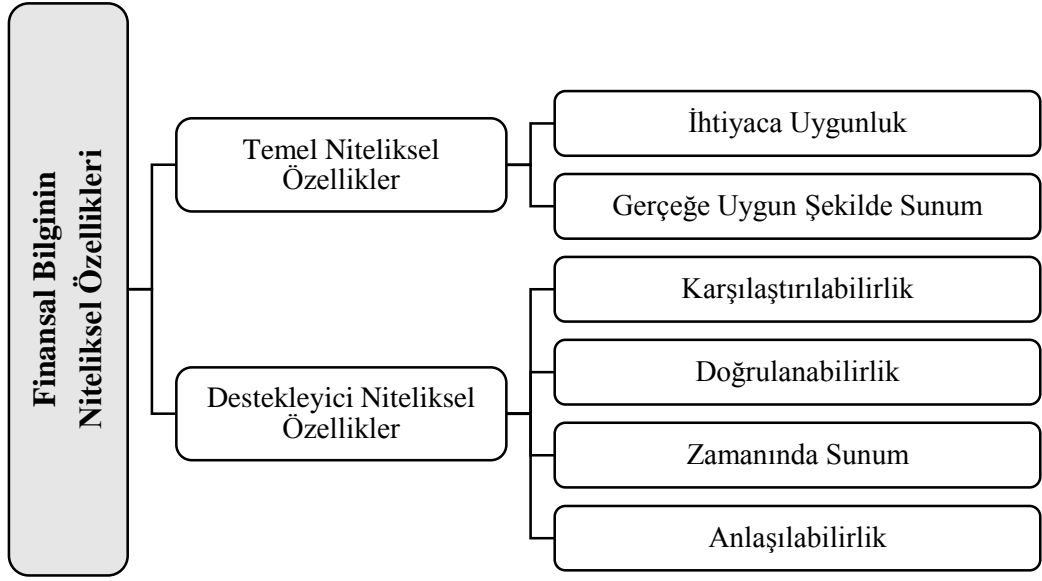
¹⁹⁸ Palea, s.21.

¹⁹⁹ Donald E. Kieso, Jerry J. Weygandt and Terry D. Warfield, **Intermediate Accounting**, New Jersey: John Wiley & Sons, 2013, s.21.

²⁰⁰ Stephen A. Zeff, “The Objectives of Financial Reporting: A Historical Analysis”, **Information for Better Markets Conference**, London, 17 December 2012, s.59.

²⁰¹ David Alexander, Carmen G. Bonaci and Razvan V. Mustata, “Fair Value Measurement in Financial Reporting”, **Procedia Economics and Finance**, Vol.3, (2012), s.85.

²⁰² Yıldız Özerhan ve Serap Yanık, **Açıklamalı ve Örnek Uygulamalı Türkiye Muhasebe Standartları, Türkiye Finansal Raporlama Standartları**, Ankara: TÜRMOB Yayınları, 2012, s.10.



Şekil 2.1: Finansal Bilginin Niteliksel Özellikleri

Kaynak: KGK, Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve, www.kgk.gov.tr, s.8-11.s

2.1.4. Finansal Raporlama Standartlarının Önemi

Finansal raporlamanın gelişmesini etkileyen faktörler olan ulusal yasal mevzuatlar, vergi ve raporlama sistemi ilişkileri, muhasebe profesyonellerinin statüsü ve ulusal dil, ülkeler arasında bir birliğin sağlanamamasına yol açmıştır²⁰³. Ortaya çıkan bu farklılıklar, günümüzde ülkeler arasında artan ekonomik ilişkilere paralel olarak işletmeler açısından gittikçe geliştirilen ve ortak bir dil haline gelen finansal raporlama standartlarına duyulan ihtiyacın önemini daha da arttırmaktadır.

Ülkelerdeki muhasebe meslek mensuplarının bilgi düzeyinin artması ve kalifiyesinin olumlu yönde gelişmesi konusunda büyük katkılar sağlayan²⁰⁴ finansal raporlama standartlarının önemine işletmeler açısından baktığımızda şu noktalar öne çıkmaktadır²⁰⁵:

²⁰³ Elliott and Elliott, s.109.

²⁰⁴ Metin Atmaca, "Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının İşletmelerin Finansal Analizine Etkilerini Değerlendirmeye Yönelik Bir Araştırma", **Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, Cilt.28, Sayı.1, (2010), s.546.

²⁰⁵ Süleyman Yükçü, Hasan Baklacı ve Pınar Evrim, "Muhasebe Standartlarının Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri", **XVI. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu**, Antalya, 1-5 Ekim 1997, s.19-20. **Aktaran:** Akgül ve Akay, s.5.

- Finansal raporlama standartları, işletmelerin finansal performanslarını farklı dönemler itibari ile aynı temelde karşılaştırmalarına ve bu karşılaştırmaların sonuçlarına bağlı olarak işletme için hayati önem taşıyan hususlarda doğru kararlar almalarına,
- İşletmelerin finansal performansının doğru analiz edilmesinde, ileriye yönelik gerçekçi plan ve programların oluşturulmasına, doğru hedef ve amaçların belirlenmesine,
- İşletme yönetimine dönemler itibari ile analiz kolaylığı sağlamanın yanında aynı sektördeki diğer firmaların finansal performanslarına dayanarak yapılan karşılaştırmalar sonucu işletmenin sağlıklı bir biçimde yorumlanmasına ve ayrıca işletmelerin denetimlerinin kolaylaştırılmasına yardımcı olmaktadır.

Finansal raporlama standartlarının önemine dair verilen maddelere ilave olarak, finansal raporlama standartlarının işletmeler arasındaki asimetrik bilgi düzeyini düşürmesi hususundaki önemini de belirtmek gerekmektedir. Çünkü yapılan araştırmalar göstermektedir ki işletmelerin uyguladığı finansal raporlama standartlarının asimetrik bilgi düzeyini düşürmesi, yaptıkları yatırımların verimliliğini yükselmektedir²⁰⁶. Özetle, UFRS'nin uygulanması bilgi asimetrisini azaltarak kurumsal yönetim anlayışını geliştirmesine katkıda bulunmaktadır²⁰⁷.

Finansal raporlama standartları, ticari faaliyetlerdeki sınırların ortadan kalkması, sermaye hareketlerinin ve ülkeler arası işletme birleşmelerinin artması gibi olaylarda da büyük bir yere ve öneme sahiptir. Bu önem, sağlam bir finansal raporlama sisteminin, yüksek kaliteli standartlar ve ekonomik gelişme için ön şart olan hukuki bir çerçevenin oluşturulmasını desteklemesinden ve bir ülkenin ekonomik büyümesi ve istikrarının sağlanmasında etik ilkelerle desteklenmiş denetim ve yüksek kaliteli finansal raporlama standartlarının belirlenmiş olması bir gerekliliğinden kaynaklanmaktadır²⁰⁸.

²⁰⁶ Gary C. Biddle, Gilles Hilary and Rodrigo S. Verdi, "How Does Financial Reporting Quality Relate to Investment Efficiency?", *Journal of Accounting and Economics*, Vol.48, No.2-3, (December 2009), s.129.

²⁰⁷ Denis Cormier, "The Incidence of Corporate Governance and IFRS on Information Asymmetry and the Value Relevance of Earnings: Some Canadian Evidence", *École des sciences de la gestion de l'Université du Québec à Montréal*, Corporate Reporting Chair Working Papers, (2014), s.21.

²⁰⁸ Selimoğlu, s.55.

2.1.5. Finansal Raporlama Standartlarının Yararları

Küresel olarak güçlü bir yapıya sahip olan finansal raporlama standartlarının adaptasyonu sayesinde hem işletmeler hem yatırımcılar hem de ülke açısından sağlayacağı doğrudan ve dolaylı yararlar mevcuttur²⁰⁹. Standartların sağlayacağı bu yararlar şu şekilde özetlenebilir²¹⁰:

- Uluslararası raporlama farklılıklarını azaltmak,
- Karşılaştırılabilir finansal raporlama yapısı sağlamak,
- Finansal bilgi elde etme maliyetini düşürmek,
- Yatırım yapan yatırımcıyı özendirmek,
- Düşük maliyetli sermaye temin etmek,
- Etkinliği yüksek kaynak dağılımı sağlamak,
- Yüksek oranlı bir ekonomik büyüme yaratmak.

Finansal tablo düzenlemelerinin modernizasyonuna ve uluslararası pazarlarda ihtiyaç duyulan ortak muhasebe dilinin oluşturulmasına en büyük katkıyı sağlayan finansal raporlama standartlarının işletmelere adaptasyonu ile sağlanacak diğer önemli yararları şu maddeler halinde sıralamak mümkündür²¹¹:

- Uluslararası görünürlüğü ve işletme imajını artırması,
- Tedarikçiler ile olan operasyonel ve yönetsel maliyetlerin düşürülmesi,
- İşletme yönetimindeki kritik noktalarda izleme sürecinin iyileştirilmesi,
- İşletmenin büyüme alanının daha iyi tanımlanması.

²⁰⁹ Ray Ball, "International Financial Reporting Standards (IFRS): Pros and Cons for Investors", **Accounting and Business Research**, Vol.36, (2006), s.11.

²¹⁰ International Federation of Accountants (IFAC), www.ifac.org **Aktaran:** Selimoğlu, s.56.

²¹¹ Cristian Carini and others, "Perceived Costs and Benefits of IFRS Adoption in Italian Medium Size Entities", **Piccola Impresa/Small Business**, Vol.3, (2011), s.18.

Ayrıca finansal raporlama standartları, sermaye piyasası işlemlerinin gelişmesi ile uluslararası boyut kazanması, uluslararası işletme birleşmelerinin gündeme gelmesi, birleşmelerin çoğalması²¹² ve sermaye yatırımlarının verimliliğinin artması²¹³ konularında da fayda sağlamaktadır. Bu tür faydaların el edilmesinde yatırımcı için en önemli konu ise gerekli güvenilirliğin sağlanmasıdır ki bu da tüm dünyanın konuştuğu ortak bir muhasebe dili olan UFRS'lere sağlanacak uyum ile mümkün olmaktadır²¹⁴.

Finansal raporlama standartlarının bir başka yararı ise işletmelerin yaptıkları finansal analizin kalite düzeyini arttırmasıdır. Standartlar, işletmelerin düzenledikleri finansal tabloları hem biçimsel hem de içerik olarak etkilemektedir. Dolayısıyla bu etkiler, işletmeler için stratejik kararların alınmasında önemli yeri olan finansal analiz sonuçlarını daha yararlı hale getirmekte²¹⁵ ve analiz sonucu oluşan finansal oranlar da, işletmelerin hisse senedi getirilerini ve piyasa değerlerini daha net göstermektedir²¹⁶. Bir başka deyişle işletmeler, sahip olduğu varlıkları ve yükümlülükleri kısacası işletmenin finansal durumunu küresel bir dil ile görmüş ve bunu ilgililere sunmuş olmaktadır²¹⁷.

Finansal raporlama standartlarının belirtildiği gibi birçok yararının yanında bu standartların uygulanması aşamasında yaşanabilecek birtakım sorunlar da olabilmektedir. Dikkate alınması gereken bu sorunlar şu başlıklar halinde özetlenmektedir²¹⁸:

- Finansal raporlama standartlarını uygulayacak işletmelerin tespiti,
- Standartların anlaşılması, uygulanması ve yorumlanmasındaki zorluklar,
- Ülke mevzuatlarındaki yasal boşluklar ve yaptırım eksikliği.

²¹² Selimoğlu, s.56.

²¹³ Gary C. Biddle and others, "Do Adoptions of International Financial Reporting Standards Enhance Capital Investment Efficiency?", **American Accounting Association Annual Meeting**, Los Angeles, August 2013, s.25.

²¹⁴ Selimoğlu, s.56.

²¹⁵ Metin Atmaca ve Hakan Çelenk, "Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Analize Etkilerinin Regresyon Analizi ile Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma", **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı.49, (Ocak 2011), s.113.

²¹⁶ Ahmet Büyüksalvarcı ve Süleyman Uyar, "Farklı Muhasebe Düzenlemelerine Göre Hazırlanan Mali Tablolardan Elde Edilen Finansal Oranlar ile Şirketlerin Hisse Senedi Getirileri ve Piyasa Değerleri Arasındaki İlişki", **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı.53, (Ocak 2012), s.44.

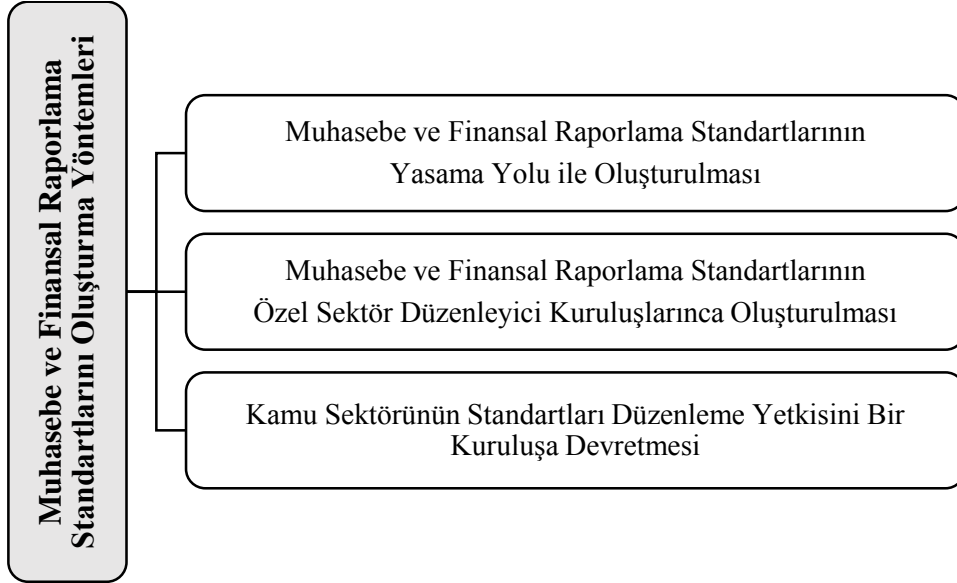
²¹⁷ Hilal Kocamaz, "Uluslararası Muhasebe Standartlarının Dünyada ve Türkiye'de Oluşum ve Gelişim Süreci", **Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, Cilt.2, Sayı.2, (Aralık 2012), s.106.

²¹⁸ Yıldız Ayanoğlu, "Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Geçişte Yaşanan Sorunlar ve Dünyadaki Uygulamaları", **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**, Cilt.9, Sayı.3, (Eylül 2007), s.102.

2.2. Finansal Raporlama Standartlarının Tarihçesi

2.2.1. Finansal Raporlama Standartlarını Oluşturma Yöntemleri

İşletmelerin ve işletme dışı çevrelerin karar alma sürecinde belirleyici rolü olan muhasebe ve finansal raporlama standartları, işletme ile ilgili birçok çıkar grubunun ilgi odağı durumunda olup, muhasebe ve finansal raporlama standartlarının kimin tarafından belirleneceği de bu konu ile ilgili kişi, kurum ve ülkeler arasında tartışma konusu olmuştur²¹⁹. Her ne kadar standartların kimler tarafından belirleneceği tartışma konusu olsa da standartların belirlenmesi hususu aşağıda Şekil 2.2’de belirtildiği gibi üç başlık halinde gösterilmektedir²²⁰. Şekil 2.2’de de görüldüğü üzere farklı yöntemler ile oluşturulabilen muhasebe ve finansal raporlama standartların günümüzdeki eğilimi ise daha çok bu standartlarının özerk kurumlarca oluşturulması yönündedir²²¹.



Şekil 2.2: Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarını Oluşturma Yöntemleri

Kaynak: Gürbüz Gökçen, Başak Ataman ve Cemal Çakıcı, **Türkiye Finansal Raporlama Standartları Uygulamaları**, İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2011, s.2-3.

²¹⁹ Başak Ataman Akgül ve Hüseyin Akay, **Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye’de Uygulama Etkinliğine İlişkin Bir Araştırma**, İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2004, s.5.

²²⁰ Elitaş, s.8.

²²¹ Cemal Elitaş, Mehtap Karakoç ve Serkan Özdemir, “Muhasebe Meslek Mensuplarının Perspektifinden Türkiye Muhasebe Standartları”, **UFRS Dünyası Dergisi (World of IFRS)**, Cilt.1, Sayı.5, (Ekim 2011), s.3.

2.2.1.1. Yasama Yolu ile Finansal Raporlama Standartlarının Oluşturulması

Yasama yolu ile finansal raporlama standartlarının oluşturulması, kanunlar, yönetmelikler ve benzeri yöntemlerle devlet tarafından belirlenmesi durumudur. Standartlarının bu şekilde belirlenmesi durumunda, muhasebe düzenlemelerinin başka olgulara uyumu konusunda herhangi bir yaptırım sorunu yaşanmamaktadır. Bu yolla yapılacak muhasebe düzenlemelerinin; ilgili çıkar gruplarının baskılarına karşı daha güçlü olması beklenmektedir. Bu usule yapılan eleştiriler ise, düzenlemelerin siyasi partilerin politik etkilerinin muhasebeye yansıdığı yolundaki eleştirilerdir²²².

Yasama, muhasebe ve finansal raporlama standartları belirlerken bu standartlara uyulmaması durumunda uygulanacak cezaları da belirleyerek standartların uygulamasında yaptırımlar getirmektedir²²³. Bu standartların ve yaptırımların belirlenmesinde rol oynayan kuruluşlar tarafından çıkartılan; Avrupa Birliği'nde Konsey Direktifleri, Türkiye'de ise Maliye Bakanlığı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ve Sermaye Piyasası Kurulu Muhasebe Standartları Tebliği örnek olarak gösterilebilir²²⁴.

Yasama yolu ile standartların oluşturulmasının en önemli negatif yanı ise, teknik muhasebe konuları üzerinde iktidarın siyasal görüşleri doğrultusunda karar verebilme olasılığıdır. Özellikle muhasebeye vergi amaçlı ihtiyaç duyulan ülkelerde muhasebe ve finansal raporlama standartlarının devletçe belirlenme eğilimi yüksektir²²⁵. Bu durum hazırlanan finansal bilgilerin, asıl ilgi gruplarının ihtiyaç duydukları verileri vermekten çok vergi odaklı politika izleyen devletin ihtiyaç duyduğu verileri sunmasına yol açmaktadır.

²²² Serpil Bostancı, “Küreselleşen Muhasebede Standartlaşma ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu”, **Mali Çözüm Dergisi**, Sayı.59, (Nisan, Mayıs, Haziran 2002), s.73-74.

²²³ Elitaş, s.8.

²²⁴ Sağlam, Şengel ve Öztürk, s.5.

²²⁵ Elitaş, s.8.

2.2.1.2. Özel Sektör Düzenleyici Kuruluşları Yolu ile Finansal Raporlama Standartlarının Oluşturulması

Özel sektör düzenleyici kuruluşları yolu ile standartların oluşturulması, yasama tarafından yapılan düzenlemelerde karşılaşılan problemlerin önüne geçileceği, standartlar ile ilgili tüm ilgililerin sürece katılımının daha etkin ve verimli olarak sağlanabileceği ve bu ilgili kuruluşların yöneticileri tarafından çıkar gruplarının baskılarının kamu personeline oranla daha iyi karşılanabileceği olasılıklarından dolayı öngörülmüştür²²⁶.

Özel sektör kuruluşları tarafından oluşturulan bu standartların uygulanması tamamıyla ihtiyari şekilde olmaktadır. Yasama yolu gibi zorlayıcı bir şekilde değil de ihtiyari olması dolayısıyla burada en önemli sorun, standartlara uyumun sağlanmasında bu kuruluşların yaptırım gücüne sahip olmamalarıdır. Bu kuruluşlar dernek, vakıf ve birlik şeklinde örgütlenen ve özel sektör temsilcilerinin de içinde buldukları yerel veya uluslararası kuruluşlardır. Bu standartları oluşturma sürecinde özel sektör düzenleyici kuruluşları, otoritelerini ve standartlara uyumu sağlayabilmek için geniş fikir alışverişleri, standart taslaklarının yayınlanarak görüşler alınması, belirlenecek standartlara temel oluşturmak üzere bir kavramsal çerçevenin kabul edilmesi gibi uzlaşma arayışı olarak adlandırılabilir geniş bir prosedür uygulama yoluna başvurmuştur²²⁷.

Standartların özel sektör düzenleyici kuruluşlarınca belirlendiği ülkeler, muhasebeyi bir bilgi sistemi olarak gören, bilgi amaçlı muhasebenin tutulduğu ve sermaye piyasalarının gelişmiş olduğu fakat yazılı hukukun gelişmediği Anglo-Sakson ülkeleridir²²⁸. Özel sektör tarafından standartların oluşturulmasına bu ülkelerden kuruluş olarak Amerika'da 1973 yılına kadar muhasebe standartlarının belirlenmesinde etkin rolü olan Muhasebe Standartları Kurulu (Accounting Principles Board) örnek olarak gösterilebilir²²⁹.

²²⁶ Ercan Beyazıtlı, Orhan Çelik ve Saim Üstündağ, **Türkiye Muhasebe Standartlarına Genel Bakış**, Ankara: TESMER, 2006, s.4-5.

²²⁷ Sağlam, s.16.

²²⁸ Elitaş, s.9.

²²⁹ Sağlam, s.16.

2.2.1.3. Kamu Sektörünün Standartları Düzenleme Yetkisini Bir Kuruluşa Devretmesi Yolu ile Finansal Raporlama Standartlarının Oluşturulması

Kamu sektörünün standartları düzenleme yetkisini bir kuruluşa devretmesi yolu ile standartların oluşturulması, standartları belirleme yetkisinin hükümet desteği bulunan bir kuruluşa devredilmesi yöntemidir. Bu oluşuma, ABD’de kongresinin muhasebe yükümlülüklerini belirleme yetkisini Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu’na (SEC, Securities Exchange Commission) devretmesi örnek olarak gösterilebilir²³⁰. Türkiye’de ise Sermaye Piyasası Kurulu Tebliği ve Maliye Bakanlığı Muhasebe Sistemi Tebliği ve Kamu Gözetimi Kurumu bu kapsamda örnek olarak verilebilir²³¹.

Bu yöntem ile oluşturulan standartların en önemli avantajları, düzenlemelerin yasama organlarından daha hızlı ve etkin olarak oluşturulmaları, ayrıca bu düzenlemeleri oluşturan kuruluşların yargı ile her zaman pekiştirilebilecek olan yaptırım gücünün mevcut olmasıdır²³². Diğer yandan bu kuruluşların, vergi ve sübvansiyonlarla birlikte karışıklığa ve büyük maliyetlere yol açmayan düzenleme araçlarını kullanabilmesi bir avantaj olarak görülebilir²³³.

Bu yöntem ile oluşturulan standartların en önemli dezavantajları ise yapı itibari ile özel sektör düzenleyici kuruluşları yöntemine kıyasla daha güçlü bir otoriteye sahip olması nedeniyle yapılacak düzenlemelerde keyfi davranılması ihtimali, bu kuruluşların politik baskılara ve bağımsızlıklarını sınırlandıran üst kuruluşların baskılarına açık olmaları ve bu baskılardan kolayca etkilenebilmeleridir²³⁴. Bir başka deyişle, bu düzenlemeleri oluşturan kuruluşların dezavantajı, düzenlemelere tabi olan çıkar grupları tarafından ele geçirilme olasılığının bulunmasıdır²³⁵.

²³⁰ Bostancı, s.74.

²³¹ Sağlam, s.17.

²³² Bostancı, s.74.

²³³ Sağlam, Şengel ve Öztürk, s.5.

²³⁴ Bostancı, s.74.

²³⁵ Elitaş, s.9.

2.2.2. Dünyada Finansal Raporlama Standartları

Küreselleşmenin bir sonucu olarak ülkeler arasındaki ticari sınırların ortadan kalkması ile beraber ekonomik yaşam çok daha karmaşık bir hale gelmiştir. Bunun neticesinde de ülkelerin sermaye ve kredi piyasalarının uluslararası piyasaların bir parçası olabilmesi, yabancı sermayeyi çekebilmesi, rekabet piyasasında güçlü bir şekilde yer alabilmesi ve karar alıcıların etkin ekonomik kararlar alabilmeleri için dünya genelinde yüksek kaliteli, ortak bir muhasebe dilinin kullanılması gereği ortaya çıkmıştır²³⁶. Bu gereksinimin karşılanması için de öncü ülkeler tarafından çeşitli yollarla standartlar geliştirilmiş ve bu standartlar uygulayıcılara rehber olarak sunulmuştur.

2.2.2.1. Dünyada Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimi

Günümüzde dünya genelinde ve özellikle Avrupa ülkelerinde finansal raporların sunulması, paylaşılması ve açıklanması hususundaki farklı uygulamaların standart bir yapı arz etmesi amaçlanmaktadır²³⁷. Bu amaç doğrultusunda dünyada uluslararası standartların ve ilkelerin hazırlanmasında uluslararası kuruluşlar etkin görev almaktadır²³⁸. Uluslararası Muhasebe Standartlarının oluşturulması konusunda ilk tartışmalar da bu kuruluşlar tarafından 1960'larda başlatılmıştır. Bu konunun bir örgüt ya da komite eliyle yürütülmesine yönelik somut öneriler ise ilk defa 1972 yılında Sydney'de yapılan 10. Uluslararası Muhasebeciler Kongresi'nde gündeme getirilmiştir²³⁹.

Uluslararası kuruluşların çalışmaları sonucunda, dünyada muhasebe uygulamalarında kabul edilen iki standart seti bulunmaktadır²⁴⁰. Muhasebe otoritelerinin, muhasebe ve raporlama uygulamalarında genelde uygulamayı tercih ettikleri ABD Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri (US-GAAP, United States - Generally Accepted Accounting Principles) ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS,

²³⁶ Ümit Gücenme Gençoğlu ve Yasemin Ertan, "Muhasebe Kalitesini Etkileyen Faktörler ve Türkiye'deki Durum", **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı.53, (Ocak 2012), s.2.

²³⁷ Ahmet Kızıl ve Diğerleri, **TMS – TFRS: Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları**, İstanbul: Der Yayınları, 2013, s.1.

²³⁸ Doğan, s.2.

²³⁹ Ahmet Başpınar, "Türkiye'de ve Dünyada Muhasebe Standartlarının Oluşumuna Genel Bir Bakış", **Maliye Dergisi**, Sayı.146, (Mayıs-Aralık 2004), s.53.

²⁴⁰ Cemal İbiş ve Serdar Özkan, "Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS)'na Genel Bakış", **Mali Çözüm Dergisi**, Sayı.74, (Ocak, Şubat, Mart 2006), s.30.

International Financial Reporting Standards), bu iki seti oluşturmaktadır²⁴¹. Setleri oluşturan kuruluşların ve buna yasal zemin hazırlayan yasama organlarının katkıları yanında akademik çalışmalar yapan akademik çevrenin de standartların oluşmasında önemli bir unsur olduğu unutulmamalıdır²⁴². Bu grupların, standartların oluşturulması aşamasında taşıdığı temel kaygı ise aynı doğrultuda olmayan muhasebe uygulamalarının varlığı ve bunun neden olduğu sorunlardır²⁴³.

Hem ABD Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkelerinin hem de Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının oluşturulmasında yayınlar, taslak metinler, yönetmelikler, geçiş zamanları gibi unsurlar kullanılarak titiz bir süreç izlenmektedir²⁴⁴. Bu iki standart setin oluşturulması sürecindeki benzerlik karşısında iki set arasındaki temel fark ise IASB tarafından oluşturulan standartlarının ilke bazlı standartlar olmasına karşın, FASB tarafında oluşturulan standartlarının kural bazlı olmasıdır. İlke bazlı standartlar, finansal raporlamada işlemlerin şeklini değil, ekonomik özünü yansıtmasını temel alırken²⁴⁵; kural bazlı standartlar, daha şekilci bir yapı ortaya koymakta ve düzenlemelerin özünün arka planda olmasına neden olmaktadır²⁴⁶. Ayrıca ilke bazlı standartlar finansal raporlamanın içeriğindeki karşılaştırmayı azaltabilirken; kural bazlı standartlar, ekonomik değişimler olduğunda gereksiz kuralları gösterebilmektedir²⁴⁷.

Uluslararası muhasebe ve finansal raporlama standartları alanında en önemli çalışmaları yürüten kurul, 2001 tarihine kadar Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (IASC, International Accounting Standards Committee) adıyla çalışmalarını sürdüren daha sonra da Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB, International Accounting Standards Board) ismini alan uluslararası kuruldur²⁴⁸.

²⁴¹ Nalan Akdoğan ve Nejat Tenker, **Finansal Tablolara ve Mali Analiz Teknikleri**, Ankara: Gazi Kitabevi, 2010, s.15.

²⁴² Vera Palea, "IAS/IFRS and Financial Reporting Quality: Lessons from the European Experience", **China Journal of Accounting Research**, Vol.6, (December 2013), s.248.

²⁴³ Selahattin Karabınar, "Muhasebe İklimini Küresel Düzeyde Yönlendiren Kuruluşlar" **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı.31, (Temmuz 2006), s.141.

²⁴⁴ Steven E. Shamrock, **IFRS and US-GAAP: A Comprehensive Comparison**, New Jersey: John Wiley & Sons, 2012, s.2.

²⁴⁵ İbiş ve Özkan, s.30.

²⁴⁶ İhsan Uğur Delikanlı, "Finansal Düzenlemelerin İlke Bazlı ya da Kural Bazlı Olmasının Finansal Raporların Denetim Sürecine Etkisi", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt.66, Sayı.2, (2011), s.82.

²⁴⁷ Ali İhsan Akgün, "Muhasebenin Uluslararası Harmonizasyonu ve İlke Bazlı Muhasebe Anlayışına Yöneliş", **Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İİBF Dergisi**, Cilt.19, Sayı.2, (2012), s.8.

²⁴⁸ Doğan, s.2.

Bugün dünyada finansal raporlamaya yön veren standartlar seti olan ve Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (UMSK) tarafından oluşturulan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS), tek otorite olma yolunda emin adımlarla ilerlemektedir. Dünya genelinde muhasebe uygulamalarında kullanılan ve ABD’de Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (FASB) tarafından oluşturulan ABD Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri’nin de, FASB ile IASB arasında 2002 yılında imzalanan Norwalk anlaşması doğrultusunda Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ile uyumlu hale getirilmesi kararının alınması bu olgunun bir kanıtıdır²⁴⁹.

2002 yılında yapılan Norwalk anlaşması, ortak projeler hazırlama ve mümkün olduğunca aradaki farklılıkları ortadan kaldırma amacıyla ortaya konan bir yakınsama (convergence) programıdır²⁵⁰. Bu anlaşma, her iki kurulun mevcut ve gelecekte ortaya çıkabilecek muhasebe ile ilgili meselelere yüksek kaliteli ve birbirleriyle uyumlu çözümler üretme taahhüdünü temsil etmekte, küresel muhasebe uygulamaları açısından da tarihi bir dönüm noktasını oluşturmaktadır²⁵¹. Ayrıca anlaşma, UFRS’nin küresel kabulü açısından Avrupa Muhasebe Federasyonu’nun UFRS’yi uygulama kararı almasının ardından gerçekleşen ikinci büyük adım olarak kabul edilmektedir²⁵².

Avrupa Birliği’ne bakıldığında standartlar bakımından en büyük atılım, Avrupa Komisyonu’nun, dördüncü ve yedinci yönergeler ile Haziran 2002’de aldığı ve 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren de borsaya kote olan tüm işletmelerin konsolide finansal tablolarını UFRS’lere uygun olarak hazırlanması gerektiğini öngören kararı içeren yasal düzenlemedir²⁵³. Bu düzenleme, Fransa, Almanya, İtalya, ve İspanya’yı da içeren 30 ülkede yaklaşık 8.000 işletme için geçerli hale gelmiş²⁵⁴ ve böylece UFRS’ler daha geniş bir uygulama alanı bulmuştur²⁵⁵. Üye ülkeler, standartları tüm ülke genelindeki

²⁴⁹ Gökçen, Ataman ve Çakıcı, s.III.

²⁵⁰ Peter Walton, **An Executive Guide to IFRS: Content, Costs and Benefits to Business**, Chichester: John Wiley & Sons, 2011, s.191.

²⁵¹ Kaya, s.1.

²⁵² Mustafa Aysan, “Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Küresel Uyum”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı.34, (Nisan 2007), s.54.

²⁵³ Mehmet Özkan ve Serkan Terzi, “Avrupa Birliği’nde Finansal Raporlama: İngiltere, Fransa ve Almanya Örnekleri”, **Mali Çözüm Dergisi**, Sayı.100, (Temmuz, Ağustos 2010), s.40.

²⁵⁴ Abbas Ali Mirza and Graham J. Holt, **Practical Implementation Guide and Workbook for IFRS**, New Jersey: John Wiley & Sons, 2011, s.3.

²⁵⁵ Akgül ve Akay, s.1.

işletmelerde kullanma serbestisine de sahiptirler²⁵⁶. AB tarafından atılan bu önemli adım, UFRS'lerin dünya genelinde yaygınlık kazanmasına da katkıda bulunmuştur²⁵⁷. Bu katkı ile beraber ülkelerdeki farklı paydaş perspektiflerinin neden olduğu standartları anlama ve uygulayabilme düzeyindeki zorluklar ve bunların maliyeti, AB üye ülkelerinde bir takım tartışmaları beraberinde getirmiştir²⁵⁸.

2.2.2.2. Dünyada Finansal Raporlama Standartları ile İlgili Kuruluşlar

Dünyada finansal raporlama standartlarının oluşmasında yer alan ve bu sürece katkı sağlayan Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC, International Federation of Accountants) ve Avrupa Muhasebeciler Federasyonu (FEE, Fédération des Experts-comptables Européens) gibi birçok kurum ve kurul mevcuttur. Ancak bu oluşumlarla birlikte bugün ülkeler tarafından referans olarak alınan standartları oluşturan ve yayınlayan iki kurul bulunmaktadır. Bunlar Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu ve Amerikan Finansal Muhasebe Standartları Kurulu'dur. Bu kurullar, standartlaşma sürecinin olgunlaşmasında öncü olmuşlar ve sürekli gelişim sağlamışlardır²⁵⁹.

2.2.2.2.1. Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (IASB)

Muhasebe ve finansal raporlama düzenlemelerinin uluslararası düzeyde uyumlaştırılması için çalışma yapan öncü kuruluşların başında yer alan ve IASB'nin selefi olan Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi (IASB, International Accounting Standards Committee), 1973 yılında Avustralya, Kanada, Fransa, Almanya, Japonya, Meksika, Hollanda, İngiltere, İrlanda'daki profesyonel muhasebe kurumları arasında yapılan bir anlaşma ile kurulmuştur²⁶⁰. Komitenin yaklaşık otuz senelik yaşamını, başlangıç aşaması, temel standartların geliştirilmesi, gelişme aşaması ve alanında dünya

²⁵⁶ Gökçen, Ataman ve Çakıcı, s.III.

²⁵⁷ Serkan Terzi, "Avrupa Birliği ve Türkiye'de Finansal Raporlama ve Uluslararası Muhasebe Standartları ile Uyumlaştırma Çabaları", **Dayanışma Dergisi**, Sayı.105, (Mayıs 2009), s.22.

²⁵⁸ Alison Fox and others, "The Costs and Benefits of IFRS Implementation in the UK and Italy", **Journal of Applied Accounting Research**, Vol.14, No.1, (2013), s.99.

²⁵⁹ Ayşe Ümit Gökdeniz, **Muhasebe Uygulamalarındaki Uluslararası Farklılıklar ve Çözüm Önerisi**, İstanbul: Avcıol Basım Yayın, 2005, s.31.

²⁶⁰ Abbas Ali Mirza and Nandakumar Ankarath, **International Trends in Financial Reporting under IFRS**, New Jersey: John Wiley & Sons, 2013, s.4.

lideri olma gibi dönemlere ayırmak mümkündür²⁶¹. Komite, bu dönemler içerisinde ilk standardını ise 1975 yılında yayımlamıştır²⁶².

Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesinin temel amacı, denetlenmiş hesapların ve finansal raporların sunulmasında dikkate alınması gerekli temel standartları belirleyip, bunları kamuya açık bir şekilde yayınlamak ve böylece bu hesapların dünya çapında kabul edilme ve dikkate alınma olanağını arttırmaktır²⁶³.

IASC'nin, Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarına ilişkin çalışmaları, birçok ulusal ve uluslararası örgütler tarafından da desteklenmekte ve harmonizasyon çalışmaları sürdürülmektedir. Bu örgütlere örnek olarak Uluslararası Sermaye Piyasaları Komisyonları Örgütü (IOSCO, International Organization of Securities Commissions), Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği verilebilir. Türkiye'den de komiteye destek veren kuruluşlar olarak, IASC'ye 1974 yılında üye olan Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği (TMUD) ve 1994 yılında üye olan Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) gösterilebilir²⁶⁴.

IASC'ye, dolayısıyla yeni oluşumu olan IASB'ye destek veren yukarıdaki kuruluşlardan en önemlisi, alanındaki en etkin uluslararası kuruluş olan Uluslararası Sermaye Piyasaları Komisyonları Örgütü (IOSCO)'dür. SEC ve SPK gibi dünyadaki birçok kurum, kuruluş ve komisyonun üye olduğu örgüt, sermaye piyasalarındaki düzenleyici ve denetleyici otoritelerin koordinasyonunu ve işbirliğini sağlamak, sermaye piyasalarının yasal ve kurumsal yapısına ilişkin olarak ortak uluslararası standartlar oluşturmak ve üyeler arasında bilgi alışverişini olanaklı kılmak amacıyla oluşturdukları bir kuruluştur²⁶⁵. Bu önemli kuruluş, uluslararası kabul gören muhasebe standartlarını kendisi belirlemek yerine, standartların oluşturulmasında IASB'nin çalışmalarını destekleme politikasını benimsemiştir²⁶⁶.

²⁶¹ Walton, s.176.

²⁶² İstanbul Ticaret Üniversitesi, **Türkiye Muhasebe Standartları ve TMS-TFRS Yorumları (KGK Geçiş Dönemi Eğitim Materyali)**, İstanbul, 2013, s.25.

²⁶³ Gökçen, Ataman ve Çakıcı, s.14-15.

²⁶⁴ İbiş ve Özkan, s.28-29.

²⁶⁵ Cemal İbiş ve Ayça Akarçay, "IOSCO Deklarasyonu ve Menkul Kıymet Borsalarında IAS'in Uygulanması Süreci", **VI. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu**, İstanbul, 16-19 Nisan 2003, s.2.

²⁶⁶ Saim Üstündağ, "Muhasebe Standartlarının Oluşturulması Süreci", **Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi**, Sayı.1, (Nisan 2000), s.52.

2.2.2.2.2. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB)

Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi, 2001 yılında Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB, International Accounting Standards Board) olarak yeniden yapılandırılmış ve bu yeni yapı, bağımsız ve özel sektörü düzenleyici bir kurum olarak çalışmalarına başlamıştır²⁶⁷. Böyle bir yeniden yapılandırma, Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarını belirleme sürecinin bağımsızlığının, meşrutiyetinin ve kalitesinin güçlendirilmesi gerekliliğinden ortaya çıkmıştır²⁶⁸.

Merkezi Londra'da bulunan ve bağımsız bir organizasyon niteliğindeki kurula, yaklaşık 150 ülkede çok sayıda muhasebe kuruluşu üyedir²⁶⁹. Üyelerin yanında, UMSK'nın standartlara ilişkin çalışmaları, birçok ulusal ve uluslararası örgüt tarafından da desteklenmektedir. Bu örgütlere örnek olarak IOSCO, Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği verilebilir. Bu kuruluşlar ile kurulan ilişkiler, UMSK'nın standart oluşturma sürecini doğrudan ve dolaylı olarak etkilemektedir²⁷⁰.

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu'nun görevleri şunlardır²⁷¹:

- Kaliteli, şeffaf ve anlaşılır uluslararası muhasebe standartları geliştirmek,
- Ulusal ve uluslararası muhasebe standartlarını birbirine yaklaştırmak,
- IFRIC tarafından oluşturulan yorumları onaylamak,
- Oluşturulan standart ile ilgili ulusal uygulamaları gözden geçirmek,
- Büyük projelerde görüş almak üzere uzmanlardan oluşan komiteler kurmak ve her bir proje için şart olmamakla beraber, standartlar oluşturulmadan önce standardın her çevrede uygulanabilir ve işleyebilir olduğundan emin olmak için hem gelişmiş ülkelerde hem de gelişmekte olan pazarlarda saha analizi yapmak.

²⁶⁷ Stolowy, Lebas and Ding, s.163.

²⁶⁸ Nandakumar Ankarath and others, **Understanding IFRS Fundamentals**, New Jersey: John Wiley & Sons, 2010, s.4.

²⁶⁹ Akgül ve Akay, s.36.

²⁷⁰ Özgür Özmen Uysal, "Uluslararası Muhasebe Standartlarının Oluşum Süreci: IASC ve Önde Gelen Ulusal ve Uluslararası Örgütler", **Muhasebe ve Denetim Bakış**, Sayı.17, (Ocak 2006), s.93.

²⁷¹ TMSK, **TMSK Faaliyet Raporu 2007**, Ankara, 2008, s.12.

Kurul, daha önce IASC tarafından çıkartılan tüm Uluslararası Muhasebe Standartlarını ve ilgili yorumları onaylamıştır. Bununla beraber, Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından çıkarılacak tüm muhasebe standartları, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) kodu ile yayınlanmaktadır²⁷². Ayrıca bütün standartlar, set olarak Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ismi ile tek başlık altında kullanılmaktadır²⁷³.

UFRS’de yer alan standartlar tamamıyla bir bütünü ifade etmekte olup bu standartların birçoğunda birbirlerine atıflar mevcuttur. Bu atıflar, standartlara verilen belirli kod numaraları (IAS ve IFRS kodları) ile yapılmaktadır. Ancak, IAS kodlu standartlar zaman içerisinde yürürlükten kaldırılmış ya da bazı standartlar ile birleştirilmek suretiyle bazı kod numaralarında atlamalar olmuştur. Artık yeni yayınlanan muhasebe ve finansal raporlama standartlarına IFRS kodlu yeni numaralar verilmektedir. Bu standartlara uyumun sağlanması ve uygulamasının kolaylaşması açısından Türkiye’de de söz konusu standart setinin kod numaraları, aynı olmak üzere tam metin çevirisi yapılarak ilgili kurum tarafından yayınlanmaktadır²⁷⁴.

Öte yandan IASB, dünyada büyük öneme sahip olan Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler tarafından da yayınladığı standartların uygulanmasını önemli bulmuş ancak yayınlanan standartların karmaşık yapısının bu işletmeler için uygun olmadığı anlaşılmıştır. Bunun sonucunda kurul, KOBİ’lerin ihtiyaç duyduğu karşılaştırılabilir finansal bilgiler üretmeleri, uluslararası piyasalara ulaşabilmeleri ve finansal durumlarının iyileştirilmeleri amacıyla KOBİ’ler için kendi içinde bir bütün olan ve bölümlerden oluşan bir set yayınlamıştır²⁷⁵. KOBİ’ler için oluşturulan bu setin kaynağını, aynı kurul tarafından yayınlanan tam set UFRS’ler oluşturmaktadır²⁷⁶.

²⁷² Gökçen, Ataman ve Çakıcı, s.17.

²⁷³ Nalan Akdoğan, “Türkiye Muhasebe / Finansal Raporlama Standartlarının Uygulanma Süreci: Sorunlar, Çözüm Önerileri”, **Mali Çözüm Dergisi**, Sayı.80, (Mart, Nisan 2007), s.102.

²⁷⁴ İsmail Bekçi ve Ozan Özdemir, “Muhasebe Standartlarının Oluşum Süreci ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına Yönelik Muhasebe Meslek Mensuplarının Bakış Açılı Üzerine Bir Araştırma”, **Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, Cilt.11, Sayı.2, (2006), s.146.

²⁷⁵ Aylin Poroy Arsoy ve Barış Sipahi, “International Financial Reporting Standards X for Small and Medium Sized Entities and the Turkish Case”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, Cilt.62, Sayı.4, (2007), s.33.

²⁷⁶ Meral Erol Fidan ve Hasan Cinit, “Türkiye Finansal Raporlama Standartları Çerçevesinde KOBİ Muhasebe Standartlarının Muhasebe Meslek Mensupları Tarafından Algı Düzeylerinin Tespitine Yönelik Uygulama (Eskişehir İli Örneği)”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı.59, (Temmuz 2013), s.40.

2.2.2.3. Amerikan Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (FASB)

Amerika'daki tüm diğer işletme ve profesyonel organizasyonlardan bağımsız bir yapının parçası olan²⁷⁷ ve çalışmalarına 1973 yılında başlayan Amerikan Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (FASB, Financial Accounting Standards Board), yatırımcılar ve diğer finansal bilgi kullanıcılarına işletmelerin finansal durumları hakkında açık ve net bir manzara sunmak ve paralarını hangi organizasyonlara emanet ettiklerini açıkça ortaya koymak amacıyla standartları belirlemekte ve yayınlamaktadır²⁷⁸. Aynı zamanda FASB'in, yatırımcılar, denetçiler ve diğer finansal bilgi kullanıcılarını da içeren ilgililerin eğitimi ve onlara rehber olması için finansal muhasebe ve raporlama standartlarını oluşturma ve geliştirme misyonu da bu amaca paralel olarak tanımlanmıştır²⁷⁹.

Amerika Birleşik Devletleri'nde FASB tarafından yayınlanan genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri olan US-GAAP, geniş uluslararası kabul gören, gelişen ve gelişmekte olan ülkelerde örnek alınan standartlardır. Ancak son dönemlerde yaşanan muhasebe skandalları (Enron, WorldCom, Adelphia, Xerox, Tyco, Global Crossing vb.), etkinlik konusunda Amerikan Finansal Muhasebe Standartları Kurulu'nun yayınladığı standartların bir takım kusurları olduğunu göstermiştir²⁸⁰.

US-GAAP'lere duyulan güvenin yaşanan skandallar ile sarsılması ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın dünyada giderek yaygınlaşması neticesinde FASB ile IASB arasında yakınsama çalışmaları başlamış ve 2002 yılında iki kurul arasında Norwalk anlaşması imzalanmıştır. Anlaşmanın temel amacı ise yakınsama projesi kapsamında kurulların sahip olduğu iki farklı standart setini, yüksek kaliteli tek set olarak birleştirmek olarak açıklanmıştır²⁸¹. İki kurul arasında ortak bir yol haritası olarak gözüken bu anlaşma her ne kadar standartlar arasında yakınsamayı öngörse de bu yakınsama bütün standartları içermemektedir²⁸².

²⁷⁷ FASB, "Facts About FASB", www.fasb.org (01.11.2014)

²⁷⁸ Financial Accounting Foundation (FAF), **FAF Annual Report 2012**, Norwalk, 2013, s.1.

²⁷⁹ Kieso, Weygandt and Warfield, s.10.

²⁸⁰ İbiş ve Özkan, s.30.

²⁸¹ Mirza and Ankarath, s.9.

²⁸² Shamrock, s.2.

2.2.3. Türkiye’de Finansal Raporlama Standartları

Türkiye’nin dışa açılımının kısıtlı olduğu ve globalleşmenin etkisini henüz göstermediği dönemlerde, Türkiye’de muhasebe uygulamalarına ve dolayısıyla finansal raporlama alanındaki düzenlemelere vergi kanunları yön vermiştir²⁸³. Bu da hazırlanan finansal raporların işletmelerin gerçek mali durumunu gösterememesine ve dolayısıyla uluslararası uygulamalar ile önemli farklılıklar oluşmasına neden olmuştur²⁸⁴. Vergi kanunlarındaki düzenlemeler ile uluslararası düzenlemeler arasındaki temel farklılıklar ise genelde varlık, yükümlülük, gelir ve giderdeki ölçüm, sınıflandırma ve açıklama gerekliliklerinden oluşmuştur²⁸⁵.

Türkiye’de muhasebe standartlarının oluşturulmasında birçok kuruluş faaliyette bulunmuş ve bu kuruluşların yaptıkları çalışmalar neticesinde de çok başlı bir muhasebe standardı sistemi ortaya çıkmıştır²⁸⁶. Bu durum, bir işletmenin bazen birden fazla muhasebe sistemine tabi olmasına yol açmıştır²⁸⁷. Globalleşmenin etkisini giderek hissettirdiği yıllarda, işletmelerinin hem yurt içinde hem de yurt dışında faaliyetlerini arttırmaları sonucunda Türk firmaları, uluslararası finansal kurumların müşterileri arasında yerini alarak uluslararası pazarlarda aranılan ürün ve servisleri sağlamaya başlamış, bu da işletmelerin büyümesine, büyüme ise daha fazla sermaye gereksinimine yol açmıştır. Bunların neticesinde de uluslararası finans piyasaları, Türk işletmelerinin finansal raporlarını Türk vergi kanununa göre hazırlanmış olmasını değil uluslararası kabul görmüş muhasebe ve finansal raporlama standartlarına uygun olarak hazırlamasını talep etmeye başlamışlardır. Bu nokta, geçtiğimiz son yirmi yılda Türkiye’de muhasebe uygulamalarında yaşanan değişikliklerin ve yeniliklerin başlangıcı oluşturmuş ve ülkede uygulanacak standartların oluşumuna yön vermiştir.²⁸⁸

²⁸³ Akdoğan ve Tenker, s.21.

²⁸⁴ Hanifi Ayboğa, “Globalleşme Sürecinde Muhasebe Alanındaki Gelişmelere Ülkemizin Uyumu”, **Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı.8, (2002), s.39.

²⁸⁵ Seçil Varan ve Çağnur Kayıtmaz Balsarı, “The Adoption of International Financial Reporting Standards (IFRS) and Loss Avoidance in Turkey”, **Accounting in Central and Eastern Europe (Research in Accounting in Emerging Economies)**, Vol.13, (2013), s.5.

²⁸⁶ Akgül ve Akay, s.1.

²⁸⁷ Başpınar, s.42.

²⁸⁸ Akdoğan ve Tenker, s.21.

2.2.3.1. Türkiye’de Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimi

Türkiye’de başlangıçta her ne kadar yatırımcıların hakları yasalarla korunmaya çalışılmışsa da finansal raporlara genellikle bilgi amaçlı olarak oldukça az başvurulmuş, yatırımcı talebinin azlığı ve sermaye piyasasının sığılığı, muhasebe kalitesinin düşük olmasına yol açmış ve neticesinde bu alanda standartlaşmaya fazla önem verilememiştir. Ancak küreselleşmenin de etkisiyle son yıllarda bu durum tersine dönmüştür. UFRS’lerle uyumlu muhasebe standartlarının yasal zemine oturtulması ile beraber yatırımcıların bilgi talebinin ve sermaye piyasasının gelişmişlik düzeyinin yükselmesi gibi nedenlerden dolayı standartlaşmaya verilen önem gün geçtikçe artmıştır²⁸⁹.

Türkiye’de muhasebe ve finansal raporlama standartlarının tarihsel gelişimi devlet öncülüğünde gerçekleşmiş olup bu doğrultuda hazırlanan düzenlemelerde ekonomik ve siyasi olarak ilişkilerin yoğun olduğu ülkeler örnek alınarak aktarılan yasaların ve uygulamalarının etkileri görülmüştür. Muhasebe uygulamalarında önce Fransız mevzuatı ve yayınlarının daha sonra da Alman mevzuatı ve yayınlarının etkisi görülmüştür. 1950 yılından sonra ise ABD ile olan ilişkilerin gelişmesiyle Amerikan sisteminin etkisinde, 1987 sonrasında Avrupa Birliği’ne tam üyelik başvurusunda bulunulması ile AB düzenlemelerinin ve UFRS’nin etkisinde kalınmıştır²⁹⁰.

Türkiye’de anlaşılabilir ve karşılaştırılabilir muhasebe kayıt düzeninin ve finansal raporlamanın yerleşmesindeki, ulusal düzeyde muhasebenin standartlaşmasındaki en önemli çalışmalardan biri Maliye Bakanlığı’nca öngörülen ve 1992 yılında kabul edilip, 1994 yılında da yürürlüğe giren Tekdüzen Muhasebe Sistemi’dir²⁹¹. Bu sistem yanında Türkiye’de 1990’lı yıllardan günümüze tüm işletmeler için uygulanabilir ve dünya standartlarına uygun muhasebe ilke ve politikaları belirlenmiş ve bu doğrultuda çeşitli kurullar oluşturularak UFRS’ler ile uyumlu ulusal muhasebe ve finansal raporlama standartlarını geliştirmek için birçok çalışma yürütülmüştür²⁹².

²⁸⁹ Gençoğlu ve Ertan, s.19.

²⁹⁰ Sağlam, Şengel ve Öztürk, s.25.

²⁹¹ Pınar Avcı, “Dünyanın Küreselleşmesi ve Muhasebenin Önemi”, **3. Ulusal Kurumsal Yönetim, Yolsuzluk, Etik ve Sosyal Sorumluluk Konferansı**, Nevşehir: Trakya Üniversitesi, Nevşehir Üniversitesi, 7-11 Haziran 2011, s.2.

²⁹² Yüksel Koç Yalkın, Volkan Demir ve Defne Demir, “Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Türkiye’de Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimi” **Mali Çözüm Dergisi**, Sayı.76 (17. Dünya Muhasebe Kongresi Özel Sayısı), (Kasım 2006), s.292.

Türkiye'de muhasebe ve finansal raporlama uygulamalarını genelde Türk Ticaret Kanunu ile Vergi Usul Kanunu'ndaki hükümlerin yönlendirdiğini, ancak bu konulardaki hükümlerin ihtiyaca cevap vermediği veya uygun bulunmadığı durumlarda, yasal statüye sahip bazı kuruluşların kendi etki alanlarına giren işletmeler için muhasebe uygulamalarını yönlendirici çalışmalar yaptığı görülmektedir. Bu kuruluşlara örnek olarak, İktisat Devlet Teşekküllerini Yeniden Düzenleme Komisyonu, Tekdüzen Muhasebe Koordinasyonu Devamlı İhtisas Komisyonu, Türk Standartları Enstitüsü Muhasebe Standartları Özel Daimi Komitesi, Türk Bankalar Birliği, Sermaye Piyasası Kurulu, Maliye Bakanlığı koordinatörlüğünde kurulan Muhasebe Standartları Komisyonu ile Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) koordinatörlüğünde kurulan Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu gösterilebilir²⁹³.

Türkiye'de standartlara bakıldığında, ilk aşamada çeşitli kurumların, yetkilerini kullanarak kendi muhasebe standartlarını yayınladığı görülmektedir. Muhasebe standartlarına ilişkin ilk çalışma ise 1994 yılında kurulan Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulunun (TMUDESK) yayınlamış olduğu 19 adet standarttır. Bugün yürürlükte olmayan ancak sırasıyla bu kurulun yerini alan TMSK ve KGK'nın çalışmalarına taslak teşkil eden söz konusu standartlar, bu alanda atılmış en önemli adım olarak görülmektedir²⁹⁴.

Türkiye'de muhasebe ve finansal raporlama standartlarının hazırlanması ve saptanmasında üç önemli kuruluş görev almıştır. Bunlardan ilki Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK), ikicisi ise Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK)'dur. Şekil 2.3'de de tarihsel süreç içerisinde görev süreleri gösterilen bu iki kuruluş yetkilerini sırasıyla devretmiş ve en sonunda görev, 2 Kasım 2011'de 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'na (KGK) verilmiştir. Günümüzde halen Türkiye'de standartların hazırlanmasında tek yetkili kuruluş KGK'dır²⁹⁵.

²⁹³ Yahya Arıkan, "Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye Uygulaması", **Mali Çözüm Dergisi**, Sayı.36, (Mayıs, Haziran 1996), s.61-62.

²⁹⁴ Gökçen, Ataman ve Çakıcı, s.IV.

²⁹⁵ Yüksel Koç Yalkın, **Genel Muhasebe: İlkeler ve Uygulamalar**, Ankara: Nobel Yayın, 2012, s.41.



Şekil 2.3: Türkiye’de Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları’ndan Sorumlu Kurulların Tarihsel Gelişimi

KGK tarafında hazırlanan, finansal tabloların raporlama amacını ön plana çıkaran Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına bakıldığında ve Türkiye’de uzun yıllardır vergi kanunlarının etkisinde yürütülen muhasebe uygulamaları ile karşılaştırıldığında büyük farklılıklar taşıdığı görülmektedir. UFRS’ye dayalı olarak oluşturulan TFRS, ölçme ve sınıflama açısından birçok değişiklik içermektedir. Ayrıca TFRS ile işletmelerin finansal tablolarından yararlanacak olan grupların daha fazla bilgi edinmeleri için finansal tabloların niteliği ve bunların dipnotları ile muhasebe politikalarını özetleyen diğer açıklamalar da önem kazanmıştır²⁹⁶. Bununla beraber, kurallardan çok bir ilkeler bütünü olarak nitelendirilen standartlar, nakit akış tablosu dışında belirli bir finansal tablo formatı da önermemektedir²⁹⁷.

Türkiye’de standart konusunda en önemli kilometre taşlarından biri de 2011 yılında Resmi Gazete’de yayımlanan ve 2012 yılında yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda yer alan düzenlemelerdir²⁹⁸. Bu düzenlemeler ile TFRS, Türkiye’de faaliyet gösteren işletmelerin dikkat edeceği öncelikli konulardan birisi haline gelmiştir²⁹⁹. Türk Ticaret Kanunu ile Bakanlar Kurulu’nun belirlediği kriterleri sağlayan işletmeler, finansal tablolarını UFRS’nin Türkçe çevirisi olan TFRS’ye göre düzenlemek zorundadırlar³⁰⁰. Türk Ticaret Kanunu ile önem kazanan bir diğer husus da TMS ve TFRS’lere göre raporlama yapacak olan işletmelerin kapsamının kanun öncesine göre genişletilmesidir³⁰¹.

²⁹⁶ Necdet Sağlam, Mehmet Yolcu ve Ali Osman Eflatun, **UFRS (UMS-TFRS-TMS) Uygulama Rehberi**, Bursa: Hipotez Yayınları, 2012, s.2.

²⁹⁷ Gülşirin Bodur, **Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarının Getirdiği Temel Değişiklikler ve Finansal Analize Etkileri**, Ankara: Gazi Kitabevi, 2012, s.1.

²⁹⁸ Gökçen, Ataman ve Çakıcı, s.IV.

²⁹⁹ Çağrı Koroğlu ve Canan Doğan, “Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Uyum Süreci ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi (Marmaris İlçesi Örneği)”, **UFRS Dünyası Dergisi (World of IFRS)**, Cilt.1, Sayı.5, (Aralık 2012), s.4.

³⁰⁰ PricewaterhouseCoopers, **IFRS Adoption by Country**, 2014, s.217.

³⁰¹ Gençoğlu, Özerhan ve Karabınar, s.1.

2.2.3.2. Türkiye’de Finansal Raporlama Standartları ile İlgili Kuruluşlar

1942 yılından itibaren faaliyetlerini sürdüren Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği’nin (TMUD), 1977 yılında Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi üyesi olması ile beraber Türkiye’de Uluslararası Muhasebe Standartları ile ilgili konuşulmaya başlanmıştır³⁰². TMUD’un bu faaliyeti sonrası da birçok kurum ve kuruluş standartlar ile ilgili doğrudan ya da dolaylı şekilde çalışmalar yürütmüştür. Standart konusunda Türkiye’de faaliyet gösteren başlıca kurum ve kuruluşlara ait bilgiler ve bunların ülkedeki standart oluşturma sürecine olan katkıları aşağıda verilmektedir.

2.2.3.2.1. Sermaye Piyasası Kurulu

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), sermaye piyasasının güvenilir, şeffaf, etkin, istikrarlı, adil ve rekabetçi bir ortamda işleyişinin ve gelişmesinin sağlanması, yatırımcıların hak ve menfaatlerinin korunmasını düzenlemek ve denetlemek amacıyla 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuatla verilen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak üzere 1981 yılında kurulmuştur. Kurul, idari ve mali özerkliğe sahip bir kamu tüzel kişisidir ve yetkilerini bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır³⁰³.

AB’nin 2005 yılından itibaren sermaye piyasalarında UFRS ile uyumlu muhasebe standartlarının uygulanmasını öngörmesi neticesinde SPK da 2003 yılında, UFRS ile uyumlu muhasebe standartlarını hazırlamıştır³⁰⁴. Kurul, Seri: XI, No:25 sayılı “Sermaye Piyasasında Muhasebe Standartları Hakkında Tebliğ” ile 33 adet standart yayınlamıştır. Ancak kurulun 09.04.2008 tarihinde yayımladığı Seri: XI, No:29 sayılı “Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği” ile önceki tebliği yürürlükten kaldırılmıştır. Buna göre işletmeler, 01.01.2008 tarihinden itibaren AB tarafından kabul edilen UFRS’leri uygulayacaklar ve finansal tabloların UMS ve UFRS’lere göre hazırlandığını dipnotlarında belirteceklerdir. Bu kapsamda, benimsenen KGK tarafından yayımlanan TFRS’ler esas alınabilecektir³⁰⁵.

³⁰² Masum Türker, “Uluslararası Muhasebe Standartları’na Geçişte Yaşanan Sorunlar: Türkiye Deneyimi”, **İZSMMMO Dayanışma Dergisi**, Sayı.90, (Nisan 2006), s.5.

³⁰³ SPK, **SPK Faaliyet Raporu 2013**, Ankara, 2014, s.2.

³⁰⁴ Taylan Altıntaş, “Uluslararası Muhasebe ve Türkiye’de Muhasebe Hukuku”, **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı.1, (2011), s.168.

³⁰⁵ Gökçen, Ataman ve Çakıcı, s.7-8.

Ayrıca Sermaye Piyasası Kanunu'nun "Kamunun Aydınlatılmasına İlişkin Esaslar" isimli ikinci bölümünde de ihraççıların yani sermaye piyasası araçlarını ihraç edenlerin, kamuya açıklanacak veya gerektiğinde kurulca istenecek finansal tablo ve raporları, şekil ve içerik bakımından Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları çerçevesinde kurulca belirlenen düzenlemelere uygun olarak, zamanında, tam ve doğru bir şekilde hazırlamak ve ibraz etmek zorunda oldukları belirtilmiştir³⁰⁶.

Sermaye Piyasası Kurulu açısından belirtilmesi gereken bir diğer önemli nokta da kurulun Kamuyu Aydınlatma Platformu Tebliği kapsamında duyurduğu kamuya açıklanacak her türlü bilgi ve belgenin Kamuyu Aydınlatma Platformu'na (KAP) gönderilmesi gerekliliğidir. KAP, sermaye piyasası ve borsa mevzuatı uyarınca kamuya açıklanması gerekli bildirimlerin elektronik imzalı olarak iletildiği ve kamuya duyurulduğu elektronik sistem olarak tanımlanmaktadır. Sistem, tüm kesimlerin doğru, anlaşılır, tam bilgiye, internet üzerinden eş anlı ve düşük maliyetle erişebilmelerine imkan tanıyacak şekilde tasarlanmıştır. Ayrıca geçmişe dönük bilgilere de kolay ve düşük maliyetle erişim imkanı sağlayan elektronik bir arşiv niteliğindedir³⁰⁷.

KAP sistemine, sermaye piyasası araçları Borsa İstanbul'da işlem gören ortaklıklar ile borsa yatırım fonlarının yanında yatırım kuruluşları, yatırım fonları, emeklilik yatırım fonları, yabancı yatırım fonları ve işlem görmeyen yatırım ortaklıkları da bildirim gönderebilmektedir. Bağımsız denetim işletmeleri ise, bağımsız denetim zorunluluğu olan dönemlere ilişkin finansal raporları elektronik ortamda imzalayarak, kamuya açıklanmak üzere ilgili ortaklığa elektronik ortamda göndermektedirler. Gönderilen bu finansal raporlarda ise Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları esas alınmaktadır³⁰⁸.

³⁰⁶ T.C. Resmi Gazete, **6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu**, Sayı: 28513, (30 Aralık 2012), madde.14.

³⁰⁷ KAP, "**Genel Olarak KAP**", www.kap.gov.tr (15.11.2014)

³⁰⁸ KAP, "**Finansal Raporlar**", www.kap.gov.tr (15.11.2014)

2.2.3.2.2. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), finansal piyasalardaki denetim ve gözetim sisteminin etkinliğinin artırılması ve bağımsız karar mekanizmalarına kavuşturulması yönündeki politikalar uyarınca, 23.06.1999 tarihli 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip bir otorite olarak kurulmuştur. Ayrıca kurum, 01.11.2005 tarihli 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile de bağımsızlık, etkinlik, kapsam ve kapasite açısından güçlendirilmiştir³⁰⁹.

BDDK, 2002 yılında, bankaların muhasebe ve raporlama sisteminde şeffaflık ve tekdüzenin sağlanması, faaliyetlerinin sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi, finansal tablolarının zamanında ve doğru bir şekilde hazırlanması, raporlanması, yayımlanması ve belgelerin saklanması amacıyla³¹⁰ yayınladığı yönetmelik kapsamında bankacılık sektörü ile ilgili 19 adet muhasebe standardı yayımlamıştır. Ancak kurum, 08.11.2006 tarihinde yayınladığı “Bankaların Konsolide Finansal Tablolarının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ” ile bu standartları yürürlükten kaldırmıştır. Buna göre bankalar, konsolide finansal tablolarını TFRS’yi uygulayarak düzenlemekle yükümlü tutulmuşlardır³¹¹. Bu şekilde bankalar 2006 sonu itibarıyla TFRS ile uyumlu muhasebe ve finansal raporlama standartlarını kullanmaya başlamışlardır³¹².

2.2.3.2.3. Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu

Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK), denetlenmiş finansal tabloların sunumunda ihtiyaca uygun, gerçek, güvenilir, dengeli, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir nitelikte olmaları için ulusal muhasebe ilkelerinin benimsenmesini sağlayacak ve kamu yararı için uygulanacak ulusal muhasebe standartları ile denetim faaliyetlerinin disiplinli yürütebilmeleri için ulusal denetim standartlarını saptamak ve yayınlamak amacıyla 9 Şubat 1994 tarihinde, TÜRMOB tarafından kurulmuş³¹³ ve standart saptama çalışmalarına başlamıştır³¹⁴.

³⁰⁹ BDDK, *BDDK Yıllık Faaliyet Raporu 2013*, Ankara, 2014, s.30.

³¹⁰ T.C. Resmi Gazete, *Muhasebe Uygulama Yönetmeliği*, Sayı: 24793, (22 Haziran 2002), madde.1.

³¹¹ Gökçen, Ataman ve Çakıcı, s.13-14.

³¹² Sağlam, Şengel ve Öztürk, s.26.

³¹³ Gökçen, Ataman ve Çakıcı, s.9.

³¹⁴ Yalkın, *Genel Muhasebe: İlkeler ve Uygulamalar*, s.41.

Kurul, Türkiye Muhasebe Standartları'nın oluşturulmasında aşağıda yer alan amaçları benimsemiş ve bunlara göre standartları yayınlamıştır. Bu amaçlar şunlardır³¹⁵:

- Finansal tabloların düzenlenmesinde ve sunulmasında temel alınacak muhasebe standartlarını geliştirmek, yayınlamak ve uygulanmasını sağlamak,
- Standartları, Uluslararası Muhasebe Standartları, Türk ekonomisi ve Türk işletmelerin yapısı ve gereksinimleri ile uyumlu hale getirmek,
- Ülke muhasebe uygulamalarında genel kabul görmüş muhasebe kavram ve terimlerinden, muhasebe standartlarının geliştirilmesinde yararlanmak.

TMUDESK, görev yaptığı dönemde toplamda 19 adet muhasebe standardı yayınlamıştır³¹⁶. Ancak yayınlanan bu standartlar, yaptırım zorunluluğu olmadığından yeterli kullanım alanı bulamamıştır³¹⁷. 1999 yılında Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu'nun kurulması ile TMUDESK'in görevleri ve yaptığı çalışmalar bu kurula devredilmiştir³¹⁸. Ayrıca TMUDESK tarafından yayınlanan, ancak yürürlükten kalkan 19 adet standart, TMSK tarafından yapılan çalışmalara önemli bir alt yapı oluşturmuştur³¹⁹.

2.2.3.2.4. Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK), 15.12.1999 tarih ve 4487 sayılı kanun ile değişiklik yapılan 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun Ek-1. maddesi ile kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip bir kuruluş olarak kurulmuş ve 07.03.2002 tarihinde ilk toplantısını yaparak faaliyete geçmiştir³²⁰. TMSK, 7 Mart 2002 tarihinde faaliyete geçmesinin yanında TMUDESK'in görevlerini, bu tarihe kadar olan çalışmaları ile birlikte devralmış, TMUDESK'in yayınladığı 19 adet standardı taslak metin olarak kabul etmiştir. Ayrıca Başbakanlığın ilgili kuruluşu olan TMSK, Maliye Bakanlığı ile ilişkilendirilmiştir³²¹.

³¹⁵ Başpınar, s.50.

³¹⁶ Gökçen, Ataman ve Çakıcı, s.9.

³¹⁷ Bostancı, s.78.

³¹⁸ Akdoğan ve Tenker, s.27.

³¹⁹ Gökçen, Ataman ve Çakıcı, s.10.

³²⁰ TMSK, s.5.

³²¹ Doğan, s.95.

TMSK, dünyadaki muhasebe uygulamalarına paralel olarak ve muhasebede ortak bir dilin oluşturulması amacıyla Türkiye'deki standartların, UFRS ile uyumlu olma ilkesini benimsemiştir. Bu ilke, IASB ile yapılan anlaşma çerçevesinde, UFRS'lerin aynen ve tam set halinde alınarak, İngilizce metinlerinin Türkçe'ye birebir çevrilmesiyle hayata geçirilmiştir. Kurul bu çeviriler ile UMS'leri Türkiye Muhasebe Standartları (TMS), UFRS'leri de Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) olarak yayımlamıştır. Ayrıca kurul, bu standartların uygulanmaya konulmasında yasal düzenleme yolunu seçmiştir³²². Kurul tarafından yapılan bu çalışmalar, Türk işletmelerinin uluslararası geçerliliği olan standartlara uyumu konusunda atılmış ciddi bir adımdır³²³.

Kurul, muhasebe ve finansal raporlama standartları hazırlama ve yayınlama konusunda yetkili tek kurul olarak ülkemizdeki standartları hazırlama çalışmalarını da tek elde toplamasına hizmet etmiş³²⁴ ve 2 Kasım 2011 yılında görevini ve yetkilerini Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'na devretmiştir.

2.2.3.2.5. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'nun (KGK) kurulması, 6 Nisan 2011 tarihli ve 6223 sayılı Kanun'un verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulu'nca 26 Eylül 2011 tarihinde kararlaştırılmış ve 2 Kasım 2011'de 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yürürlüğe girmiştir. Kamu Gözetim Kurumu'nun kurulması ile muhasebe sisteminin eksik olan denetim ve gözetim kısmı da tamamlanmıştır³²⁵. Ayrıca kurum, denetlenen bir ticari hayatın oluşması, kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınması, bilgi için muhasebe ilkesinin hayata geçmesi ve en önemlisi ülkenin kalkınması yolunda çok önemli bir görev üstlenmiştir³²⁶.

³²² Akdoğan, s.108.

³²³ Mustafa Aysan, "Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Ulusal Uyum: Türkiye Örneği", **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı.40, (Ekim 2008), s.45.

³²⁴ Akdoğan ve Tenker, s.28.

³²⁵ Ender Boyar, Fahreddin Okudan ve Göksel Acar, **Finansal Raporlama Standartları (KGK Geçiş Dönemi Eğitimi Notları)**, İstanbul: Fatih Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi, 2013, s.15.

³²⁶ Yahya Arıkan, "Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (Görüşler, Saptamalar, Öneriler)", **Mali Çözüm Dergisi**, Sayı.107, (Eylül, Ekim 2011), s.15.

KGK'nın temel amacı, yatırımcıların çıkarlarını ve denetim raporlarının doğru ve bağımsız olarak hazırlanmasına ilişkin kamu yararını korumak ile doğru, güvenilir ve karşılaştırılabilir finansal bilginin sunumunu sağlamaktır. Kurum, bu doğrultuda başta borsa işletmeleri, bankalar, sigorta işletmeleri olmak üzere belirlenen büyük ölçekli işletmelerin denetimlerini gözetmek ve izlemek için kurulmuştur³²⁷. Kurumun kuruluş amaçlarını ise şu maddeler halinde özetlemek mümkündür³²⁸:

- Uluslararası Muhasebe Standartları ile uyumlu Türkiye Muhasebe Standartlarını oluşturmak ve yayımlamak,
- Uluslararası Denetim Standartları ile uyumlu Türkiye Denetim Standartlarını oluşturmak ve yayımlamak,
- Bağımsız denetimde uygulama birliğini ve kaliteyi sağlamak,
- Denetim standartlarını belirlemek, bağımsız denetçi ve bağımsız denetim kuruluşlarını yetkilendirmek ve bunların faaliyetlerini denetlemek.

Yukarıda sayılan amaçlar doğrultusunda kurulan ve görevine başlayan KGK, son yıllarda yaşanan krizler, işletme ve muhasebe skandalları sonrasında dünyada denetçinin de denetlenmesi olgusu, daha geniş bir ifadeyle kamu gözetimi yapma fikri ve denetimde yaşanan çok başlılığın kaldırılması doğrultusunda faaliyetlerini sürdürmekte ve ülke ekonomisinin yapısal olarak desteklenmesi açısından katkı sağlamaktadır³²⁹.

Sonuç olarak, Türkiye'de muhasebe ve finansal raporlama standartlarının gelişimi, devletin öncülüğünde ekonomik ve siyasi alanda ilişkilerin yoğun olduğu ülkelerden alınan örnekler ve bu ülke uygulamalarının etkisinde kalınması ile gerçekleşmiştir. Ancak Türkiye'de standartlar ile ilgili çalışmalar yapan kuruluşlara bakıldığında bu çalışmaların devletin yönlendirmesiyle başlayan bir sürecin el değiştirerek özerk bir yapıya doğru gittiği de görülmektedir³³⁰.

³²⁷ KGK, **KGK Tanıtım Broşürü**, s.2.

³²⁸ KGK, **KGK Faaliyet Raporu 2013**, Ankara, 2014, s.21.

³²⁹ Arıkan, "Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (Görüşler, Saptamalar, Öneriler)", s.10-11.

³³⁰ Elitaş, s.20.

2.3. Uluslararası Muhasebe Standartları ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Tam Seti

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları, kamu yararını gözeten, yüksek kaliteli, anlaşılabilir, uygulanabilir, küresel olarak kabul edilen³³¹, finansal tabloların karşılaştırılmasına olanak vermeyi amaçlayan ve dünya çapında muhasebe standartlarını birbirine uyumlaştırmak suretiyle³³² Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından hazırlanan muhasebe kuralları setidir³³³.

Standartlar, Londra merkezli Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (UMSK) tarafından yayımlanmaktadır³³⁴. Genel olarak değerlendirildiğinde UFRS'nin iki kısımdan oluştuğu söylenebilir. Birinci kısım, finansal tabloların hazırlanmasına yönelik standartlar, ikinci kısım ise bu tabloların hazırlanmasında kullanılan kalemlere yönelik standartlardır. Her iki kısımda karar alıcıların kullanacağı finansal tabloların ve bu tablolarda yer alan kalemlerin karar alıcıların taleplerine uygun ve kaliteli bilgi sağlayan uluslararası düzenlemelere uygun standartlardan oluşmaktadır³³⁵.

UFRS ve bunlara uygun olarak Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları, US-GAAP'in aksine kural bazlı değil ilke bazlıdır. Yani standartların uygulanmasında temel nitelikteki ilkeler belirlenmekte ve işletmeler içinde buldukları duruma göre birden fazla muhasebe politikası ve değerlendirme yöntemi seçeneğini uygulayabilmektedirler³³⁶.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının uygulanmasına genel olarak bakıldığında, ülkelerin önündeki en önemli engel, bu standartların kullanımı ile ortaya çıkacak vergisel farklılıklar ve standartlarda benimsenen değerlendirme ölçütünün hesaplanmasındaki karşılaşılabilecek güçlüklerdir³³⁷. Standarttaki bu temel değerlendirme

³³¹ Bruce Mackenzie and others, **Wiley IFRS 2013: Interpretation and Application of International Financial Reporting Standards**, New Jersey: John Wiley & Sons, 2013, s.1.

³³² Cengiz Toraman ve M. Fatih Bayramoğlu, "Avrupa Birliği Uyum Sürecinin Muhasebe Uygulamalarına Etkisi", **Mali Çözüm Dergisi**, Sayı.76, (Kasım 2006), s.465.

³³³ Steven Collings, **Frequently Asked Questions in IFRS**, Chichester: John Wiley & Sons, 2013, s.2.

³³⁴ Mirza and Holt, s.3.

³³⁵ İdris Varıcı, "Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına (UFRS) Uyum Aşamasında Etkili Olan Faktörlerin İncelenmesi: Avrupa ve Amerika Kıtası Ülkeleri Üzerinde Bir Araştırma", **Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, Cilt.27, Sayı.2, (2009), s.280.

³³⁶ Sağlam, Yolcu ve Eflatun, s.2.

³³⁷ Gökçen, Ataman ve Çakıcı, s.IV.

ölçütü de gerçeğe uygun değerdir. Bu ölçüt, tüm standartların uygulamayı amaçladığı en önemli yöntemdir. Ancak her finansal tablo unsuru için kolayca uygulanabilecek bir ölçüt değildir. Bu nedenle finansal tablo unsuru kalemlerin özelliğine göre farklı hesaplama ve ölçme yöntemleri geliştirilmiştir. Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarında tanımlanan bu farklı değerlendirme ölçütleri Şekil 2.4’de verilmektedir³³⁸:



Şekil 2.4: UMS-UFRS'ye Göre Değerleme Ölçütleri

Kaynak: Necdet Sağlam, Mehmet Yolcu ve Ali Osman Eflatun, **UFRS (UMS-TFRS-TMS) Uygulama Rehberi**, Bursa: Hipotez Yayınları, 2012, s.3.

Standartlar hakkında belirtilmesi gereken önemli noktalardan biri de yeni yürürlüğe giren standartların, Uluslararası Finansal Raporlama Standardı (IFRS-UFRS) adı ve kodu altında yayınlandığıdır. Bu bağlamda bütün standartlar yani UMS (IAS) ve UFRS’ler (IFRS), set olarak Uluslararası Finansal Raporlama Standartları olarak tanımlanmaktadır. Artık UFRS dendiğinde, UMS (IAS), UFRS (IFRS) ve Uluslararası Muhasebe Standartları Yorumlama Komitesi (IFRIC, International Financial Reporting Interpretations Committee) tarafından yayınlanan Yorumları (Interpretations) da kapsayan bir set anlaşılmaktadır³³⁹. Bir başka deyişle, UMS 1973-2003 yılları arasında, UFRS ise 2003 yılından sonra yayınlanan standartlara verilen isimlerdir ve bunların hepsi set olarak UFRS’yi oluşturmaktadır³⁴⁰.

³³⁸ Sağlam, Yolcu ve Eflatun, s.3.

³³⁹ Elitaş, s.19.

³⁴⁰ Tuba Şavlı, **Uluslararası / Türkiye Finansal Raporlama Standartları**, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2014, s.4.

IASB'nin ve KGK'nın bire bir tercüme ederek yayınladığı, yürürlükte olan standartların listesi, kod numaraları ile Tablo 2.1 ve Tablo 2.2'de verilmektedir. Tablolarda yer alan standartların özetle neyi amaçladıkları ve kapsadıkları da çalışmanın ilerleyen kısımlarında anlatılmaktadır.

**Tablo 2.1: UFRS - Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
(IFRS - International Financial Reporting Standards)**

Standart Kodu	Standart İsmi
UFRS 1 (IFRS 1)	Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması (First-time Adoption of International Financial Reporting Standards)
UFRS 2 (IFRS 2)	Hisse Bazlı Ödemeler (Share-based Payment)
UFRS 3 (IFRS 3)	İşletme Birleşmeleri (Business Combinations)
UFRS 4 (IFRS 4)	Sigorta Sözleşmeleri (Insurance Contracts)
UFRS 5 (IFRS 5)	Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler (Non-current Assets Held for Sale and Discontinued Operations)
UFRS 6 (IFRS 6)	Maden Kaynaklarının Araştırılması ve Değerlendirilmesi (Exploration for and Evaluation of Mineral Assets)
UFRS 7 (IFRS 7)	Finansal Araçlar: Açıklamalar (Financial Instruments: Disclosures)
UFRS 8 (IFRS 8)	Faaliyet Bölümleri (Operating Segments)
UFRS 9 (IFRS 9)	Finansal Araçlar (Financial Instruments)
UFRS 10 (IFRS 10)	Konsolide Finansal Tablolar (Consolidated Financial Statements)
UFRS 11 (IFRS 11)	Müşterek Anlaşmalar (Joint Arrangements)
UFRS 12 (IFRS 12)	Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar (Disclosure of Interests in Other Entities)
UFRS 13 (IFRS 13)	Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü (Fair Value Measurement)

Kaynak: www.ifrs.org, www.iasplus.com, www.kgk.gov.tr

Not: KGK, UFRS'leri TFRS kodu ile yayınlamaktadır.

Tablo 2.2: UMS - Uluslararası Muhasebe Standartları
(IAS - International Accounting Standards)

Standart Kodu	Standart İsmi
-	Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve (Conceptual Framework for Financial Reporting)
UMS 1 (IAS 1)	Finansal Tabloların Sunuluşu (Presentation of Financial Statements)
UMS 2 (IAS 2)	Stoklar (Inventories)
UMS 7 (IAS 7)	Nakit Akış Tabloları (Statement of Cash Flows)
UMS 8 (IAS 8)	Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar (Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors)
UMS 10 (IAS 10)	Raporlama Döneminden (Bilanço Tarihinden) Sonraki Olaylar (Events After the Reporting Period)
UMS 11 (IAS 11)	İnşaat Sözleşmeleri (Construction Contracts)
UMS 12 (IAS 12)	Gelir Vergileri (Income Taxes)
UMS 16 (IAS 16)	Maddi Duran Varlıklar (Property, Plant and Equipment)
UMS 17 (IAS 17)	Kiralama İşlemleri (Leases)
UMS 18 (IAS 18)	Hasılat (Revenue)
UMS 19 (IAS 19)	Çalışanlara Sağlanan Faydalar (Employee Benefits)
UMS 20 (IAS 20)	Devlet Teşviklerinin Muhasebeleştirilmesi ve Devlet Yardımlarının Açıklaması (Accounting for Government Grants and Disclosure of Government Assistance)
UMS 21 (IAS 21)	Kur Değişiminin Etkileri (The Effects of Changes in Foreign Exchange Rates)
UMS 23 (IAS 23)	Borçlanma Maliyetleri (Borrowing Costs)
UMS 24 (IAS 24)	İlişkili Taraf Açıklamaları (Related Party Disclosures)
UMS 26 (IAS 26)	Emeklilik Fayda Planlarında Muhasebeleştirme ve Raporlama (Accounting and Reporting by Retirement Benefit Plans)
UMS 27 (IAS 27)	Bireysel Finansal Tablolar (Separate Financial Statements)
UMS 28 (IAS 28)	İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar (Investments in Associates and Joint Ventures)
UMS 29 (IAS 29)	Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama (Financial Reporting in Hyperinflationary Economies)

UMS 32 (IAS 32)	Finansal Araçlar: Sunum (Financial Instruments: Presentation)
UMS 33 (IAS 33)	Hisse Başına Kazanç (Earnings Per Share)
UMS 34 (IAS 34)	Ara Dönem Finansal Raporlama (Interim Financial Reporting)
UMS 36 (IAS 36)	Varlıklarda Değer Düşüklüğü (Impairment of Assets)
UMS 37 (IAS 37)	Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar (Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets)
UMS 38 (IAS 38)	Maddi Olmayan Duran Varlıklar (Intangible Assets)
UMS 39 (IAS 39)	Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme (Financial Instruments: Recognition and Measurement)
UMS 40 (IAS 40)	Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller (Investment Property)
UMS 41 (IAS 41)	Tarımsal Faaliyetler (Agriculture)

Kaynak: www.ifrs.org, www.iasplus.com, www.kgk.gov.tr

Not: KGK, UMS'leri TMS kodu ile yayınlamaktadır.

Uluslararası finansal raporlama standartlarının faydaları, sadece hisse senetleri halka açık sermaye piyasalarında işlem gören işletmelerle sınırlı değildir. Aynı zamanda küçük ve orta büyüklükteki işletmeler de alacakları ekonomik kararlarda faydalı olacak ve işletmenin finansal durumu, performansı, nakit akışları hakkında daha yararlı bilgiler sağlayacak karşılaştırılabilir finansal tablolara ihtiyaç duymaktadırlar³⁴¹. Bu ihtiyaç neticesinde de, tam set UMS ve UFRS'den ayrı olarak, sadeleştirilmiş ve KOBİ'ler için daha kullanışlı hale getirilmiş KOBİ'ler için Finansal Raporlama Standartları (IFRS for SMEs, International Financial Reporting Standards for Small and Medium Sized Entities) hazırlanmıştır³⁴².

³⁴¹ Turhan Korkmaz, Halime Temel ve Elif Birkan, "Uluslararası Muhasebe Standartları ve KOBİ'lere Etkileri", **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı.36, (Ekim 2007), s.96.

³⁴² Gençoğlu, Özerhan ve Karabınar, s.20.

KOBİ standardının amacı, KOBİ'ler için ulusal ve uluslararası olarak uygun, yüksek kaliteli, anlaşılabilir muhasebe standartlarını geçerli kılmaktır³⁴³. IASB tarafından yayınlanan, KGK tarafından da Türkçe'ye çevrilerek yayınlanan bu standartların listesi Tablo 2.3'te verilmektedir.

Tablo 2.3: KOBİ UFRS – Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler için Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS for SMEs - International Financial Reporting Standards for Small and Medium Sized Entities)

Bölüm Kodu	Bölüm İsmi
Bölüm 1 (Section 1)	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (Small and Medium-sized Entities)
Bölüm 2 (Section 2)	Kavramlar ve Genel İlkeler (Concepts and Pervasive Principles)
Bölüm 3 (Section 3)	Finansal Tabloların Sunuluşu (Financial Statement Presentation)
Bölüm 4 (Section 4)	Finansal Durum Tablosu (Statement of Financial Position)
Bölüm 5 (Section 5)	Kapsamlı Gelir Tablosu ve Gelir Tablosu (Statement of Comprehensive Income and Income Statement)
Bölüm 6 (Section 6)	Öz Kaynak Değişim Tablosu ile Gelir ve Dağıtılmamış Kârlar Tablosu (Statement of Changes in Equity and Statement of Comprehensive Income and Retained Earnings)
Bölüm 7 (Section 7)	Nakit Akış Tablosu (Statement of Cash Flows)
Bölüm 8 (Section 8)	Finansal Tablo Dipnotları (Notes to the Financial Statements)
Bölüm 9 (Section 9)	Konsolide ve Bireysel Finansal Tablolar (Consolidated and Separate Financial Statements)
Bölüm 10 (Section 10)	Muhasebe Politikaları, Tahminler ve Hatalar (Accounting Policies, Estimates and Errors)
Bölüm 11 (Section 11)	Temel Finansal Araçlar (Basic Financial Instruments)
Bölüm 12 (Section 12)	Diğer Finansal Araçlar (Additional Financial Instruments Issues)
Bölüm 13 (Section 13)	Stoklar (Inventories)
Bölüm 14 (Section 14)	İştiraklerdeki Yatırımlar (Investments in Associates)
Bölüm 15 (Section 15)	İş Ortaklıklarındaki Paylar (Investments in Joint Ventures)

³⁴³ Sinan Aslan, “Küçük ve Orta Büyüklükteki (KOBİ) İçin Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) ile Global Uyum Süreci”, *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt.23, Sayı.2, (2007), s.203.

Bölüm 16 (Section 16)	Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller (Investment Property)
Bölüm 17 (Section 17)	Maddi Duran Varlıklar (Property, Plant and Equipment)
Bölüm 18 (Section 18)	Şerefiye Dışındaki Maddi Olmayan Duran varlıklar (Intangible Assets other than Goodwill)
Bölüm 19 (Section 19)	İşletme Birleşmeleri ve Şerefiye (Business Combinations and Goodwill)
Bölüm 20 (Section 20)	Kiralamalar (Leases)
Bölüm 21 (Section 21)	Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar (Provisions and Contingencies)
Bölüm 22 (Section 22)	Borçlar ve Özkaynak (Liabilities and Equity)
Bölüm 23 (Section 23)	Hasılat (Revenue)
Bölüm 24 (Section 24)	Devlet Teşvikleri (Government Grants)
Bölüm 25 (Section 25)	Borçlanma Maliyetleri (Borrowing Costs)
Bölüm 26 (Section 26)	Hisse Bazlı Ödemeler (Share-based Payment)
Bölüm 27 (Section 27)	Varlıklarda Değer Düşüklüğü (Impairment of Assets)
Bölüm 28 (Section 28)	Çalışanlara Sağlanan Faydalar (Employee Benefits)
Bölüm 29 (Section 29)	Gelir Vergileri (Income Tax)
Bölüm 30 (Section 30)	Yabancı Para Çevirim İşlemleri (Foreign Currency Translation)
Bölüm 31 (Section 31)	Yüksek Enflasyon (Hyperinflation)
Bölüm 32 (Section 32)	Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar (Events after the End of the Reporting Period)
Bölüm 33 (Section 33)	İlişkili Taraf Açıklamaları (Related Party Disclosures)
Bölüm 34 (Section 34)	Özellikli Faaliyetler (Specialised Activities)
Bölüm 35 (Section 35)	KOBİ TFRS' ye Geçiş (Transition to the IFRS for SMEs)

Kaynak: www.ifrs.org, www.iasplus.com, www.kgk.gov.tr

2.3.1. Kavramsal Çerçeve

Kavramsal çerçevenin yayınlanma amacı, birçok ülkede farklı şekilde tanımlanan varlık, yükümlülük, özkaynak, gelir ve gider kavramlarının benzer şekilde tanımlanmasını sağlamak ve böylece muhasebeleştirme ve ölçme esaslarında da farklı kriterleri ortadan kaldırmaktır. Bu kapsamda kavramsal çerçeve, farklı nitelikteki çok sayıda muhasebe modeli, sermaye ve sermayenin korunması kavramları açısından uygulanabilecek bir düzenleme niteliği taşımaktadır³⁴⁴.

Finansal raporlama standartlarının anlaşılmasını kolaylaştıran bir metin olan kavramsal çerçeve bir standart olmayıp, herhangi bir finansal tablo kalemi ile ilgili ölçme ya da raporlama kurallarına işaret etmemekle birlikte finansal raporlama standartlarının iyi anlaşılması bakımından en az standartlar kadar önemlidir³⁴⁵.

Belirtilmesi gereken noktalardan biri de kavramsal çerçevenin, herhangi bir muhasebe standardının yerine geçecek bir düzenleme niteliği taşımadığı³⁴⁶, standartların anlaşılmasında bir rehber görevi gördüğü hususudur. Kavramsal çerçevenin kapsamına bakıldığında aşağıda belirtilen konuların düzenlendiği görülmektedir³⁴⁷:

- Finansal raporlamanın amacı,
- Faydalı finansal bilginin niteliksel özellikleri,
- Sermaye ve sermayenin devamlılığı kavramları,
- Finansal tabloların unsurlarının tanım, tahakkuk ve ölçümleme esasları.

Kavramsal çerçeveden sonra UFRS tam seti oluşturan Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) hakkında kısaca yapılabilecek tanımlar bir sonraki bölümde başlıklar halinde verilmektedir.

³⁴⁴ Özerhan ve Yanık, s.3.

³⁴⁵ Kerem Sarıoğlu, "Finansal Tabloların Hazırlanması ve Sunulması ile ilgili Kavramsal Çerçeve", Volkan Demir (Ed.), **Seçilmiş Türkiye Finansal Raporlama Standartları: Açıklamalar ve Uygulamalar** içinde (9-27), İstanbul: İSMMMO, 2009, s. 12.

³⁴⁶ Özerhan ve Yanık, s.5.

³⁴⁷ KGK, **Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve**, www.kgk.gov.tr (9.11.2014), s.3.

2.3.2. Uluslararası Finansal Raporlama Standartları

UFRS tam seti içerisinde yer alan ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları başlığı ile yayınlanan toplam 13 adet standardın amaçlarını şu şekilde ifade etmek mümkündür:

- **UFRS 1: Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması:** UFRS'lerin ilk kez uygulandığı finansal tabloların ve söz konusu finansal tabloların kapsadığı ara dönem finansal raporların şeffaf, karşılaştırılabilir ve yüksek kalitede bilgiler içermesini sağlamaktadır³⁴⁸.

- **UFRS 2: Hisse Bazlı Ödemeler:** Hisse bazlı ödeme işlemleri gerçekleştiren bir işletme tarafından yapılması gereken finansal raporlamaya ilişkin hususlar düzenlenmektedir³⁴⁹.

- **UFRS 3: İşletme Birleşmeleri:** Amacı, raporlayan işletmenin finansal tablolarında bir işletme birleşmesine ve bunun etkilerine ilişkin sağladığı bilginin ihtiyaca uygunluğunu, güvenilirliğini ve karşılaştırılabilirliğini arttırmaktır³⁵⁰.

- **UFRS: 4 Sigorta Sözleşmeleri:** Sigorta sözleşmesi düzenleyen herhangi bir işletmenin (UFRS'de sigortacı olarak tanımlanan) sigorta sözleşmelerine ilişkin finansal raporlama ilkelerini belirlemektedir³⁵¹.

- **UFRS 5: Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler:** Satış amaçlı elde tutulan varlıkların muhasebeleştirilme esasları ile durdurulan faaliyetlere ilişkin olarak yapılması gereken açıklama ve sunumları belirlemektedir³⁵².

³⁴⁸ KGK, **TFRS 1: Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması**, www.kgk.gov.tr (9.11.2014), par.1.

³⁴⁹ KGK, **TFRS 2: Hisse Bazlı Ödemeler**, www.kgk.gov.tr (9.11.2014), par.1.

³⁵⁰ KGK, **TFRS 3: İşletme Birleşmeleri**, www.kgk.gov.tr (9.11.2014), par.1.

³⁵¹ KGK, **TFRS 4: Sigorta Sözleşmeleri**, www.kgk.gov.tr (9.11.2014), par.1.

³⁵² KGK, **TFRS 5: Satış Amaçlı Elde Tutulan Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler**, www.kgk.gov.tr (9.11.2014), par.1.

• **UFRS 6: Maden Kaynaklarının Araştırılması ve Değerlendirilmesi:** Maden kaynaklarının araştırılması ve değerlendirilmesine ilişkin finansal raporlama ilke ve esaslarını belirlemektedir³⁵³.

• **UFRS 7: Finansal Araçlar: Açıklamalar:** Finansal araçların işletmenin finansal durumu ve performansı açısından önemi ve işletmenin dönem içerisinde ve raporlama dönemi sonunda finansal araçlar nedeniyle maruz kaldığı risklerin niteliği ve düzeyi ile işletmenin sözü edilen riskleri yönetme şekli hakkında düzenlemeleri içermektedir³⁵⁴.

• **UFRS 8: Faaliyet Bölümleri:** Finansal tablo kullanıcılarının, işletmenin gerçekleştirdiği faaliyetler ile faaliyette bulunduğu ekonomik ortamın niteliğini ve finansal etkilerini değerlendirmelerini mümkün kılan bilgileri açıklamaktadır³⁵⁵.

• **UFRS 9: Finansal Araçlar:** Finansal tablo kullanıcılarına işletmenin gelecekteki nakit akışlarının tutarını, zamanını ve belirsizliğini değerlendirmelerinde, ihtiyaca uygun ve faydalı bilgiyi sunacak şekilde finansal varlıklara ve finansal borçlara ilişkin finansal raporlama ilkelerini belirlemektedir³⁵⁶.

• **UFRS 10: Konsolide Finansal Tablolar:** Bir işletmenin bir veya daha fazla işletmeyi kontrol ettiğinde düzenlenecek olan konsolide finansal tabloların hazırlanmasına ve sunumuna ilişkin finansal raporlama ilkelerini belirlemektedir³⁵⁷.

• **UFRS 11: Müşterek Anlaşmalar:** Müştereken kontrol edilen anlaşmalarda (müşterek anlaşmalarda) payı olan işletmeler tarafından yapılacak finansal raporlamanın ilkelerini düzenlemektedir³⁵⁸.

• **UFRS 12: Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar:** Finansal tablo kullanıcılarının işletmenin diğer işletmelerdeki paylarının niteliği ile bunlara ilişkin riskler ve söz konusu payların işletmenin finansal durumuna, finansal performansına ve

³⁵³ KGK, **TFRS 6: Maden Kaynaklarının Araştırılması ve Değerlendirilmesi**, www.kgk.gov.tr (9.11.2014), par.1.

³⁵⁴ KGK, **TFRS 7: Finansal Araçlar: Açıklamalar**, www.kgk.gov.tr (9.11.2014), par.1.

³⁵⁵ KGK, **TFRS 8: Faaliyet Bölümleri**, www.kgk.gov.tr (9.11.2014), par.1.

³⁵⁶ KGK, **TFRS 9: Finansal Araçlar**, www.kgk.gov.tr (9.11.2014), par.1.1.

³⁵⁷ KGK, **TFRS 10: Konsolide Finansal Tablolar**, www.kgk.gov.tr (9.11.2014), par.1.

³⁵⁸ KGK, **TFRS 11: Müşterek Anlaşmalar**, www.kgk.gov.tr (9.11.2014), par.1.

nakit akışlarına etkilerine ilişkin hususları değerlendirmesini sağlayacak bilgilerin işletme tarafından açıklanmasını sağlamaktadır³⁵⁹.

- **UFRS 13: Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü:** Gerçeğe uygun değer tanımını, gerçeğe uygun değer ölçümüne ilişkin çerçeveyi ve açıklamaları belirlemektedir³⁶⁰.

2.3.3. Uluslararası Muhasebe Standartları

UFRS tam seti içerisinde yer alan ve Uluslararası Muhasebe Standartları başlığı ile yayınlanan toplam 28 adet standardın amaçlarını şu şekilde özetlemek mümkündür:

- **UMS 1: Finansal Tabloların Sunuluşu:** İşletmenin genel amaçlı finansal tablolarının önceki dönemin finansal tablolarıyla ve diğer işletmelerin finansal tablolarıyla karşılaştırılmasına olanak verecek biçimde sunulması için gerekli olan temel unsurları açıklamaktır. Bu amaca ulaşmak için ise standart, finansal tabloların sunuluşuyla ilgili genel kuralları, yapıyla ilgili açıklamaları ve içerikle ilgili asgari koşulları ortaya koymaktadır³⁶¹.

- **UMS 2: Stoklar:** Stoklarla ilgili muhasebe işlemlerini açıklamaktır. Muhasebede stokların muhasebeleştirilmesi ile ilgili temel konular ise, stokların bir varlık olarak muhasebeleştirilmesi, kullanılması, elden çıkarılması, stok maliyetlerinin oluşumu ve uygulanacak değerlendirme yöntemleridir³⁶².

- **UMS 7: Nakit Akış Tabloları:** Yatırım ve finansman faaliyetlerinden dönem boyunca elde edilen nakit akışlarını sınıflandıran nakit akış tablosu vasıtasıyla, bir işletmenin nakit ve nakit benzerlerindeki tarihi değişikliklere ilişkin bilgi sağlaması hususunu düzenlemektedir³⁶³.

- **UMS 8: Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar:** Muhasebe politikalarının seçilmesine ve değiştirilmesine ilişkin kriterleri

³⁵⁹ KGK, **TFRS 12: Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar**, www.kgk.gov.tr (9.11.2014), par.1.

³⁶⁰ KGK, **TFRS 13: Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü**, www.kgk.gov.tr (9.11.2014), par.1.

³⁶¹ KGK, **TMS 1: Finansal Tabloların Sunuluşu**, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁶² KGK, **TMS 2: Stoklar**, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁶³ KGK, **TMS 7: Nakit Akış Tabloları**, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), s.2.

belirlemek ve muhasebe politikalarında ve tahminlerinde meydana gelen değişikliklerin ve hataların düzeltilmesine ilişkin muhasebeleştirme ve açıklama esaslarını düzenlemektir³⁶⁴.

• **UMS 10: Raporlama Döneminden (Bilanço Tarihinden) Sonraki Olaylar:** Bir işletmenin, raporlama döneminden sonra ortaya çıkan olaylar nedeniyle finansal tablolarında hangi durumlarda düzeltme gerekeceğini ve finansal tabloların yayımı için onayın verildiği tarih hakkında ve raporlama döneminden sonraki olaylarla ilgili finansal tablolarda açıklanması gereken bilgileri belirlemektedir³⁶⁵.

• **UMS 11: İnşaat Sözleşmeleri:** İnşaat sözleşmelerine ilişkin gelir ve maliyetlerle ilgili muhasebe uygulamalarını ve ilkelerini açıklamaktadır³⁶⁶.

• **UMS 12: Gelir Vergileri:** Gelir vergilerinin (kurum kazancı üzerinden hesaplanan vergilerin) muhasebeleştirilmesini düzenlemektedir³⁶⁷.

• **UMS 16: Maddi Duran Varlıklar:** Finansal tablo kullanıcılarının işletmenin maddi duran varlıklardaki yatırımını ve bu yatırımdaki değişimleri belirleyebilmelerini sağlayan maddi duran varlıklarla ilgili muhasebe işlemlerini düzenlemektedir³⁶⁸.

• **UMS 17: Kiralama İşlemleri:** Gerçekleştirilen kiralama işlemlerine ilişkin olarak kiracı ve kiraya veren tarafından uygulanması gereken muhasebe politikalarını ve yapılacak açıklamaları belirlemektedir³⁶⁹.

• **UMS 18: Hasılat:** Belirli tipteki işlemlerden ve olaylardan elde edilen hasılat ile ilgili muhasebe işlemlerini açıklamaktadır. Ayrıca söz konusu kriterlerin karşılandığı ve neticesinde hasılatın muhasebeleştirildiği durumlarda açıklanmaktadır³⁷⁰.

³⁶⁴ KGK, TMS 8: Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁶⁵ KGK, TMS 10: Raporlama Döneminden (Bilanço Tarihinden) Sonraki Olaylar, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁶⁶ KGK, TMS 11: İnşaat Sözleşmeleri, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), s.2.

³⁶⁷ KGK, TMS 12: Gelir Vergileri, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), s.3.

³⁶⁸ KGK, TMS 16: Maddi Duran Varlıklar, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁶⁹ KGK, TMS 17: Kiralama İşlemleri, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁷⁰ KGK, TMS 18: Hasılat, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), s.2.

• **UMS 19: Çalışanlara Sağlanan Faydalar:** Çalışanlara sağlanan faydaların muhasebeleştirilmesine ve açıklanmasına ilişkin hususları belirlemektedir³⁷¹.

• **UMS 20: Devlet Teşviklerinin Muhasebeleştirilmesi ve Devlet Yardımlarının Açıklaması:** Devlet teşviklerinin muhasebeleştirilmesi ve açıklanması ile diğer şekillerdeki devlet yardımlarının açıklanmasında uygulanmaktadır³⁷².

• **UMS 21: Kur Değişiminin Etkileri:** Yabancı para işlemlerinin ve yurtdışındaki işletmelerin finansal tablolara nasıl dahil edileceğini ve finansal tablolarda kullanılan para birimine nasıl çevrileceğini düzenlemektedir³⁷³.

• **UMS 23: Borçlanma Maliyetleri:** Bir özellikli varlığın elde edilmesi, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen borçlanma maliyetleri ile diğer borçlanma maliyetlerinin muhasebeleştirilmesinde uygulanmaktadır³⁷⁴.

• **UMS 24: İlişkili Taraf Açıklamaları:** İşletmenin finansal durumu ile kâr veya zararının, ilişkili tarafların mevcudiyetinden, söz konusu taraflarla gerçekleştirilen işlemlerden ve işletme ile ilişkili tarafları arasındaki taahhütler dahil olmak üzere, mevcut bakiyelerden etkilenebileceği olasılığına dikkat çekmek için gerekli olan açıklamaların, işletmenin finansal tablolarında yer almasını sağlamaktadır³⁷⁵.

• **UMS 26: Emeklilik Fayda Planlarında Muhasebeleştirme Ve Raporlama:** Emeklilik fayda planlarına ilişkin finansal tabloların hazırlandığı durumlarda, söz konusu finansal tablolara uygulanacak ilkeleri belirlemektedir³⁷⁶.

• **UMS 27: Bireysel Finansal Tablolar:** Bireysel finansal tabloların hazırlanmasında; bağlı ortaklıklardaki, iş ortaklıklarındaki ve iştiraklerdeki yatırımlara ilişkin uyulması gereken muhasebeleştirme ve açıklama hükümlerini düzenlemektedir³⁷⁷.

³⁷¹ KGK, TMS 19: Çalışanlara Sağlanan Faydalar, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁷² KGK, TMS 20: Devlet Teşviklerinin Muhasebeleştirilmesi ve Devlet Yardımlarının Açıklanması, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁷³ KGK, TMS 21: Kur Değişiminin Etkileri, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁷⁴ KGK, TMS 23: Borçlanma Maliyetleri, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁷⁵ KGK, TMS 24: İlişkili Taraf Açıklamaları, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁷⁶ KGK, TMS 26: Emeklilik Fayda Planlarında Muhasebeleştirme ve Raporlama, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁷⁷ KGK, TMS 27: Bireysel Finansal Tablolar, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

• **UMS 28: İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar:** İştiraklerdeki yatırımların muhasebeleştirilmesini tanımlamakta, iştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımların muhasebeleştirilmesi durumunda özkaynak yönteminin uygulanmasına ilişkin hükümleri ortaya koymaktadır³⁷⁸.

• **UMS 29: Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama:** Geçerli para birimi, yüksek enflasyonlu bir ekonominin para birimi olan işletmelerin, konsolide finansal tabloları da dahil olmak üzere tüm temel finansal tablolarında uygulanacak düzenlemeleri içermektedir³⁷⁹.

• **UMS 32: Finansal Araçlar: Sunum:** Finansal araçların borç veya özkaynak olarak sunulmaları ile finansal varlık ve borçların netleştirilmelerine ilişkin ilkeleri belirlemektedir³⁸⁰.

• **UMS 33: Hisse Başına Kazanç:** Hem aynı raporlama dönemi içinde farklı işletmelerin, hem de aynı işletmenin farklı raporlama dönemlerindeki performansının karşılaştırılmasına yardımcı olmak amacıyla, hisse başına kazancın belirlenmesine ve finansal tablo kullanıcılarına sunulmasına ilişkin ilkeleri belirlemektedir³⁸¹.

• **UMS 34: Ara Dönem Finansal Raporlama:** Ara dönem finansal raporlamanın asgari içeriğinin tanımlanması ve ara döneme ilişkin özet veya ayrıntılı finansal tablolardaki muhasebeleştirme ve ölçme ilkelerini belirlemektedir³⁸².

• **UMS 36: Varlıklarda Değer Düşüklüğü:** Bir işletmenin, varlıklarının geri kazanılabilir tutarından daha yüksek bir değerden izlenmemesini sağlamak amacıyla uygulanması gereken ilkeleri açıklamaktadır³⁸³.

• **UMS 37: Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar:** Uygun muhasebeleştirme kriterleri ve ölçüm esaslarının karşılıklar, koşullu borçlar ve koşullu varlıklara uygulanmasını ve kullanıcıların bunların nitelikleri, zamanlamaları ve

³⁷⁸ KGK, TMS 28: İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁷⁹ KGK, TMS 29: Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁸⁰ KGK, TMS 32: Finansal Araçlar: Sunum, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.2.

³⁸¹ KGK, TMS 33: Hisse Başına Kazanç, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁸² KGK, TMS 34: Ara Dönem Finansal Raporlama, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), s.2.

³⁸³ KGK, TMS 36: Varlıklarda Değer Düşüklüğü, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

tutarlarını anlamalarını sağlamak üzere gerekli bilgilerin finansal tablo eklerinde gösterilmesini sağlamaktadır³⁸⁴.

- **UMS 38: Maddi Olmayan Duran Varlıklar:** Başka bir standartta özel hüküm bulunmayan maddi olmayan duran varlıklarla ilgili muhasebeleştirme yöntemlerini belirlemektedir³⁸⁵.

- **UMS 39: Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme:** Finansal varlıkların, finansal borçların ve finansal olmayan kalemlerin alım veya satımına ilişkin sözleşmelerin muhasebeleştirme ve ölçülmesine yönelik ilkeleri düzenlemektedir³⁸⁶.

- **UMS 40: Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller:** Yatırım amaçlı gayrimenkullerin muhasebeleştirilmesi ve yapılması gereken açıklamalara ilişkin esasları belirlemektedir³⁸⁷.

- **UMS 41: Tarımsal Faaliyetler:** Tarımsal faaliyetlere ilişkin muhasebeleştirme yöntemlerini ve açıklamaları belirlemektedir³⁸⁸.

³⁸⁴ KGK, TMS 37: Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), s.2.

³⁸⁵ KGK, TMS 38: Maddi Olmayan Duran Varlıklar, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁸⁶ KGK, TMS 39: Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁸⁷ KGK, TMS 40: Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), par.1.

³⁸⁸ KGK, TMS 41: Tarımsal Faaliyetler, www.kgk.gov.tr (10.11.2014), s.2.

3. ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI VE KURUMSAL YÖNETİM İLİŞKİSİ

3.1. Muhasebe Bilgi Sistemi Açısından Kurumsal Yönetim ve UFRS İlişkisi

Kurumsal yönetimin işletmelerin yönetiminde önemli değişikliklere neden olduğu bilinmektedir. Bu değişiklikler öncelikle, işletmelerde uygulanan bilgi sisteminde ve muhasebe uygulamalarında kendini göstermektedir. Muhasebe uygulamalarının çağdaş özellikleri, bilgi ve raporlama sisteminde ortaya çıkmakta ve bu bilgilerin güvenilir, kolay anlaşılabilir, ulaşılabilir olması önem taşımaktadır. Kurumsal yönetim de büyük ölçüde bu özelliklere sahip bir bilgi sisteminden güç almaktadır. Bu açıklamalardan hareketle, muhasebe uygulamalarının ve kurumsal yönetimin karşılıklı etkileşim halinde olduğunu ve iyi kurumsal yönetim sisteminin, gerçekleri yansıtan güçlü bir bilgi sistemine dayanmak zorunda olduğunu söylemek mümkündür³⁸⁹.

İşletmelerde kurumsal yönetim anlayışının uygulama sonuçlarının gözlemlenmesinde ve değerlendirmelerin yapılabilmesinde, muhasebe bilgi sistemi içerisinde üretilen ve finansal raporlar aracılığıyla sunulan bilgilere gereksinim duyulmaktadır. Bilgiyi zamanında ve gerekli yerlere ulaştıran muhasebe bilgi sistemi de kurumsal yönetim uygulamalarının, işletme içerisinde gelişmesi ve yaygınlaşması açısından son derece önemli bir araçtır³⁹⁰. Başka bir ifadeyle kurumsal yönetim anlayışı; yöneticiler, yatırımcılar ve kreditorler arasındaki çıkar farklılaşmasına yönelik olarak doğan bilgi asimetrisini sorunu, sorumlu, şeffaf, hesap verebilir ve eşitlik ilkesine dayalı eşzamanlı bilgi sunumu sağlayabilen muhasebe bilgi sistemi aracılığı ile çözebilmektedir³⁹¹. Diğer açıdan da, muhasebe bilgi sisteminin dolayısıyla UFRS'nin, işletmelerde etkin bir biçimde uygulanabilmesinin, söz konusu işletmelerin kurumsal yönetim anlayışını benimsemeleri ile mümkün olabileceği ifade edilmektedir³⁹².

³⁸⁹ Mustafa Aysan, "Muhasebe ve Kurumsal Yönetim", **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı.35, (Temmuz 2007), s.17.

³⁹⁰ Zeynep Hatunoğlu ve Nadire Güneş, "Kurumsal Yönetim Uygulamalarının Muhasebe Bilgi Sistemine Etkileri", **II. Bölgesel Sorunlar ve Türkiye Sempozyumu**, Kahramanmaraş, 01-02 Ekim 2012, s.243.

³⁹¹ Engin Dinç ve Hasan Abdioğlu, "İşletmelerde Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisi: İMKB-100 Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Araştırma", **Balıkesir Üniversitesi SBE Dergisi**, Cilt.12, Sayı.21, (Haziran 2009), s.168.

³⁹² Yusuf Kaderli ve Çağrı Köroğlu, "İşletmelerde Muhasebe Bilgi Sistemi ile Kurumsal Yönetim Anlayışı Arasındaki İlişki", **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı.63, (Temmuz 2014), s.26.

Muhasebe bilgi sistemi açısından hem kurumsal yönetim anlayışının hem de UFRS'nin sorumlulukları, kamuya açıklanacak bilgilerin, açıklamadan yararlanacak kişi ve kuruluşların karar vermelerine yardımcı olacak şekilde; zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir, yorumlanabilir, düşük maliyetli, kolay erişilebilir ve eşzamanlı bir biçimde kamunun kullanımına sunulması sürecinde ortaya çıkmaktadır³⁹³. Ayrıca finansal raporlama standartlarının sorumluluklarından biri de işletmedeki finansal bilgi akışının etkin bir şekilde sürdürülmesine yardımcı olmaktadır³⁹⁴.

Kurumsal yönetim anlayışında yer alan sorumluluk ilkesi ile şirket faaliyetlerinin, kanunlara ve toplumsal değerleri yansıtan düzenlemelere uygunluğunu güvence altına almak amaçlanmaktadır³⁹⁵. Bu bağlamda, muhasebe bilgi sisteminden sağlanan finansal tablo, rapor ve beyannamelerin mevzuata, etik kodlara ve toplumsal değerlere uygun olarak düzenlenmesi yanında uluslararası finansal raporlama standartlarına uygun bir raporlamanın yapılması, muhasebe bilgi sisteminin kurumsal yönetim anlayışı çerçevesinde sorumluluğunu ortaya koymaktadır³⁹⁶.

İşletme ile ilgili çıkar grupları arasındaki ilişkinin düzenlenmesinde etkili olan kurumsal yönetim anlayışı, bahsedildiği üzere muhasebe bilgi sistemi ile ilişkili bir süreçtir. Çünkü kurumsal yönetim anlayışında önemli rol oynayan yönetim kurulu ve denetim komitesi gibi mekanizmalar, muhasebe bilgi sisteminden destek sağlama ihtiyacı içerisindedir. Ayrıca işletmelerin kârlı ve sağlıklı büyümelerini güven altına alacak kurumsal yönetim uygulamalarının, kurumsal yönetim mekanizmalarınca oluşturulması ve devamlılığın sağlanması büyük ölçüde bu bilgi sisteminden sağlanan bilgiler ile mümkün olabilmektedir. Bilgi üretiminden sağlanabilecek faydanın üst seviyelerde olabilmesi de bilginin güvenilir, zamanında ve gereksinmelere uygun olarak üretilmesi ile mümkündür. Bu niteliklere sahip bir bilgi ise kurumsal yönetim anlayışı ve ilkelerinin geçerli olduğu bir işletmenin, muhasebe bilgi sisteminden sağlanabilmektedir³⁹⁷.

³⁹³ Dinç ve Abdioğlu, s.166-167.

³⁹⁴ Edward Lee, Martin Walker and Colin Zeng, "Does IFRS Convergence Affect Financial Reporting Quality in China?", **The Association of Chartered Certified Accountants**, Research Report 131, 2013, s.19.

³⁹⁵ Osman Bayrı, "Hesap Verebilirlik ve Hesaplaşabilirlik (Accountability) Kavram ve Kültürü İçinde Muhasebenin Rolü ve Önemi", **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**, Cilt.8, Sayı.2, (2006), s.134.

³⁹⁶ Daştan, s.10.

³⁹⁷ Dinç ve Abdioğlu, s.166.

Hem kurumsal yönetim anlayışı hem de UFRS ile muhasebe bilgi sistemi içinde oluşturulan muhasebe bilgilerinin kalitesi, ülkelere özgü faktörlerin yanında işletmelerin büyüklükleri, sermaye ve sahiplik yapıları, çalıştıkları denetim firmaları, yabancı menkul kıymet borsalarında kote olma durumları ve işletmede kurumsal yönetime verilen önem gibi işletmelere özgü faktörlerden de etkilenmektedir. Muhasebe bilgi kalitesini etkileyen işletmelere özgü faktörler açısından, işletmelerin büyük denetim firmaları ile çalışmaması, kurumsal yönetim ilkelerini ve raporlama standartlarını uygulamaması, işletmelerin muhasebe kalitesinin yüksek olmamasına neden olmaktadır³⁹⁸.

Muhasebe bilgi sistemi işletme ile ilgili tarafların bilgi ihtiyacını finansal tablolar ile karşılarken, UMSK yayınladığı Kavramsal Çerçeve ile finansal tabloların temel niteliksel özelliklerini; ihtiyaca uygunluk ve gerçeğe uygun şekilde sunum ve destekleyici niteliksel özelliklerini de karşılaştırılabilirlik, doğrulanabilirlik, zamanında sunum ve anlaşılabilirlik olarak belirtmekle aynı zamanda kurumsal yönetimin işletmelerde uygulanmasının da temelini atmış olmaktadır³⁹⁹.

Özetle, kurumsal yönetim anlayışının başarılı bir şekilde yürütülebilmesi için muhasebe bilgi sistemine önem verilmesi gerektiğini ve kurumsal yönetim anlayışı ile muhasebe bilgi sistemi arasında önemli derecede pozitif yönlü bir ilişkinin olduğunu söylemek mümkündür⁴⁰⁰. Diğer bir ifadeyle, kurumsal yönetim anlayışına uygun raporlama yapan muhasebe bilgi sisteminin, kurumsal yönetime katkı sağlayacağı ve işletmelerde kurumsal yönetim anlayışının yerleşmesinin, muhasebe bilgi sisteminin bu anlayışa uygun bilgi üretmesi ile mümkün olabileceği söylenebilir⁴⁰¹. Ayrıca muhasebe bilgi sisteminde önemli bir yere sahip olan UFRS ve kurumsal yönetim anlayışı, benzer şekilde işletmenin şeffaflık, finansal raporlama, iç kontrol ve risk yönetimi gibi araçlara da ihtiyaç duyan kurumsal bilgi sistemi için de önemli bir yere sahiptir⁴⁰².

³⁹⁸ Gençoğlu ve Ertan, s.15, 20.

³⁹⁹ Emine Kalaycı ve Rabia Özpeynirci, “Kurumsal Yönetim Anlayışı Temelinde Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkelerinin Muhasebe Bilgi Sistemine Yansımaları”, **Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İİBF Yayınları**, (2014), s.7.

⁴⁰⁰ Dinç ve Abdioğlu, s.181.

⁴⁰¹ Hatunoğlu ve Güneş, s.243.

⁴⁰² Gheorghe Lepadatu and Ancuta Gianina Oprea, “Corporate Governance and International Financial Reporting Reference (IFRS)”, **The 6th Edition of the International Conference on European Integration - Realities and Perspectives. Romania**, 13-14 May 2011, s.412.

3.2. Kurumsal Yönetim İçinde UFRS'nin Yeri ve Önemi

UFRS öncesi yürütülen muhasebe politikalarındaki katılık, düzenlemelerdeki eksiklik ve yetersizlikler, finansal tabloların farklı bir şekilde hazırlanmasına, sunulmasına ve yorumlanmasına, dolayısıyla finansal raporlamanın da içinde yer aldığı kurumsal yönetim konusundaki bu eksikliklerinin çok açık şekilde yaşandığı işletme skandallarının yaşanmasına neden olmuştur⁴⁰³. Yaşanan bu skandallar ve kurumsallaşamama olgusu işletmelerin, küreselleşen sermaye piyasalarında şeffaflığı sağlayan, sermaye maliyetlerini düşüren, işletmelerin her durum için birden fazla rapor hazırlama zorunluluğunu ortadan kaldıran ve kurumsal yönetim ile etkileşim içinde çalışan standart ihtiyacını ortaya çıkarmıştır⁴⁰⁴.

Kurumsal yönetim ilkelerinin doğru ve etkili olarak uygulanabilmesi, işletmelerin ancak uluslararası alanda kabul edilmiş olan ilke ve standartları rehber edinmesi ile sağlanabilmektedir. Bu noktada kullanılacak en önemli uluslararası araçlardan biri de muhasebe bilgi sisteminde etkin bir role sahip olan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları olarak gözükmektedir⁴⁰⁵. Çünkü UFRS, işletmelerde kurumsal yönetim anlayışını tamamlayan önemli bir role sahiptir⁴⁰⁶.

Son yıllarda yaşanan şirket skandalları ve uluslararası finansal dönüşüm, işletmelerin önemli bir eksiği olan şeffaflık konusunu gündeme getirmiştir. UFRS'nin temel amacının da sayılan bu kriterler çerçevesinde mali tablo düzenlenmesini sağlamak olması, denetim komiteleri ve yönetim kurulu üyelerinin sorumlulukları ve benzeri düzenlemeleri içermesi, UFRS'nin tercih edilmesini sağlamıştır. Buna ek olarak, standartlar çerçevesinde düzenlenen mali tabloların işletmelerin güncel piyasa değerlerine en yakın değerleri sunması, yaygın olarak uygulanması sayesinde tüm menfaat sahiplerinin eksiksiz bilgilendirilmesini sağlanması, UFRS'nin kurumsal yönetimin uygulanmasında önemli bir görev üstlendiğini göstermektedir⁴⁰⁷.

⁴⁰³ Nermin Çıtak, "Yaratıcı Muhasebe Hileli Finansal Raporlama mıdır?", **Mali Çözüm Dergisi**, Sayı.91, (2009), s.83.

⁴⁰⁴ Milletlerarası Ticaret Odası ve Türkiye Milli Komitesi (ICC Türkiye), s.86.

⁴⁰⁵ Naim Ata Atabey and Hüseyin Çetin, "Financial Reporting Standards as a Tool in order to Ensure Corporate Transparency: The Case of Turkey", **The Business and Management Review**, Vol.2, No.2, (July 2012), s.25.

⁴⁰⁶ Lepadatu and Oprea, s.408.

⁴⁰⁷ Ahmet Karacahisarlı, "Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Kurumsal Yönetim", **Referans Gazetesi**, 22 Nisan 2006, s.19.

3.2.1. Kurumsal Yönetim Açısından UFRS'nin Gerekliliği

Kurumsal yönetim uygulamalarının önemli gereklerinden biri, işletmelerin diğer işletmeler ile karşılaştırılmalarının ve işletmelerin toplumlarla iletişiminin sağlanması için ülke muhasebe ilke ve standartlarının tek düzene kavuşturulmasıdır⁴⁰⁸. Ayrıca kurumsal yönetim uygulamaları ülkelerin ve işletmelerin yapısına bağlı olarak değişiklik gösterse de pazarların küreselleşmesi, ticari ilişkilerin ve bağımlılıkların artması, işletme faaliyetlerinin ve yönetim biçimlerinin birbirine yakınlaşmasını sağlamaktadır. Bu yakınlaşmayı hızlandıran faktörlerden biri de uluslararası kuruluşlar ve onların yayınladıkları standartlardır. Örneğin, finansal raporlama açısından bakıldığında Uluslararası Finansal Raporlama Standartları, işletmelerin küresel boyutta birbirlerini daha kolay anlayabilmeleri sağlamak bakımından büyük önem taşımaktadır⁴⁰⁹.

İşletmelerde şeffaflığın, hesap verebilirliğin, paydaşların haklarının güvence altına alınmış olmasının artması, bir başka ifadeyle kurumsal yönetimin iyi bir şekilde uygulanması ile işletmenin piyasalardan daha ucuza finansman temin etmesi, daha düşük maliyetlerle iş yapması ve daha kolay yabancı ortak bulmaları sağlanabilmektedir⁴¹⁰. Bu süreçte kullanılacak en önemli araçlardan biri de UFRS'dir. Bunun dışında UFRS'nin, kurumsal yönetim kalitesini etkilemesi farklı düzeylerde de ortaya çıkmaktadır. Bu etkiler, finansal tabloların kalite düzeyinde, denetim süreci seviyesinde kendini göstermektedir⁴¹¹. Bu durumun varlığı, UFRS ve kurumsal yönetimin, birbirleri ile çok yakın bağlantılı uygulamalar olduğunu tekrardan ortaya koymaktadır⁴¹².

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ile kural bazlı standartlardan ilke bazlı standartlara geçilmektedir. Bu durum kurumsal yönetimde şekle değil öze uygunluk felsefesi ile örtüşmektedir. Ayrıca UFRS ile maliyet bazlı değerlemeden makul değere geçilmektedir. Bunun sonucunda da işletme ve işletme paydaşları, işletme hakkında daha gerçekçi bilgi alabilmektedirler. Böylece UFRS, küreselleşen sermaye piyasalarında mali

⁴⁰⁸ Aysan, "Muhasebe ve Kurumsal Yönetim", s.20.

⁴⁰⁹ Doğan, s.47.

⁴¹⁰ Şaban Erdikler, "Kurumsal Yönetim ve Uluslararası Yatırımcıların Beklentileri", **Referans Gazetesi**, 25 Mart 2006, s.15.

⁴¹¹ Ahmed Naciri, **Internal and External Aspects of Corporate Governance**, New York: Routledge, 2013, s.191.

⁴¹² Dimitris Chorafas, **International Financial Reporting Standards: Fair Value and Corporate Governance**, Oxford: CIMA Publishing, 2006, s.30.

verilerin karşılaştırılma imkanını ortaya koymakta, şeffaflığı sağlamakta, sermaye maliyetlerini düşürmekte ve her durum için birden fazla finansal rapor hazırlama zorunluluğunu ortadan kaldırmaktadır ki bunlar da kurumsal yönetim anlayışının UFRS'den beklentileri içinde yer almaktadırlar⁴¹³.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları, kurumsal yönetim ilkelerinin ulusal ve uluslararası alanda işlerlik kazanması için de önemli bir araç görünümündedir. İşletmelerin şeffaflık, hesap verebilirlik, adillik ve sorumluluk ilkelerine göre yönetilmediği bir ortamda, işletme mali tablolarının gerçek durumu yansıtmasının beklenemeyeceğini⁴¹⁴, bunun çözümünün de yöneticilerin sorumluluklarını yerine getirmelerinde ve mali tabloların gerçeği göstermesi bakımından kurumsal yönetim ilkelerine uyum ile sağlanabileceğini söylemek mümkündür. Bu durum, bir kez daha kurumsal yönetimin sağlanmasında UFRS'nin gerekliliğini göstermektedir⁴¹⁵.

Kurumsal yönetim ilkelerinin işletmeler tarafından sadece kabul edilmesi yeterli değildir. Kabul edilen ilkeler, uygulanabildiği ölçüde değer taşımaktadırlar. Bu nedenle işletmelerin benimsedikleri kurumsal yönetim uygulamaları, her ülkede ayrıca, şirketler hukuku, finansal raporlama ve denetim standartları, icra-iflas hukuku ve yargı unsurlarını içeren kurumsal altyapı ile desteklenmelidir⁴¹⁶. Bu noktada kurumsal yönetimin uygulanmasında gerekli araçlardan biri yine Uluslararası Finansal Raporlama Standartları olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü yatırımcıların, muhasebe usulsüzlükleri sonucunda oluşabilecek bilgilerden hareketle hatalı çıkarım yapmalarına engel olunması, kurumsal yönetimin kurumsal altyapı ile UFRS'yi etkin bir araç olarak kullanabilmesine bağlı olarak sağlanmaktadır⁴¹⁷. Sonuç olarak işletmelerin yönetsel olarak başarıya ulaşmaları için kurumsal yönetim ilkelerini kabul etmelerinin yanında bu ilkeleri uygulamaları ve bunları çeşitli araçlar ile desteklemeleri gerekmektedir.

⁴¹³ Güler Manisalı Darman, “Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Kurumsal Yönetim Üzerinde Etkileri”, (5 Kasım 2004), www.cgscenter.org (09.12.2014), s.4.

⁴¹⁴ Tuncay Özilhan, “Açılış Konuşması”, **Kurumsal Yönetim: Türkiye’deki İş Hayatının Değişen Çehresi**, İstanbul, 7 Mart 2002, s.3.

⁴¹⁵ Daştan, s.16.

⁴¹⁶ Milletlerarası Ticaret Odası ve Türkiye Milli Komitesi (ICC Türkiye), s.30.

⁴¹⁷ Nadia Smaili and Réal Labelle, "Corporate Governance and Financial Reporting Irregularities", **Education and Good Governance Fund (EGGF)**, Research Projects, (February 2013), s.32.

İyi bir kurumsal yönetim sağlayan işletmelerin, daha kolay şekilde finansman kaynaklarına ulaşarak bu kaynakları en etkin alanlara yönlendirdiği daha sonra yatırımlarını, bu sayede üretimini ve istihdamını arttırdığı bilinmektedir⁴¹⁸. Özellikle gelişmekte olan ülke ekonomilerde işletmeler için oluşturulmak istenen sağlıklı yatırım ortamı, iyi kurumsal yönetim uygulamaları ile garanti altına alınabilmektedir. Burada da hem kurumsal yönetim uygulamalarında hem de yatırımcıların kullanacakları finansal verilerin sağlanmasında en önemli araç, uluslararası düzeyde kabul gören UFRS’dir⁴¹⁹.

2014 yılında yapılan bir araştırmada da UFRS’nin, kurumsal yönetimin uygulanmasındaki gerekliliği ve önemi bir kez daha ortaya konmuştur. Türkiye’de yapılan bu araştırmaya göre işletmelerdeki muhasebe uygulayıcıları, finansal raporlama standartlarının muhasebe alanında kötü niyetli uygulamaların azaltılmasına ve dolayısıyla işletmedeki kurumsal yönetim anlayışına katkı sağlayacağını belirtmişlerdir. Ayrıca muhasebe meslek mensupları, TTK’nın UFRS’ye uyma zorunluluğu getirmesinin de işletmelerde kurumsal yönetim anlayışını geliştireceğini ifade etmişlerdir⁴²⁰.

3.2.2. Kurumsal Yönetim ve Finansal Raporlama

İşletmelerde kurumsal yönetimin etkin bir şekilde uygulanması için UFRS hayati bir öneme sahipken, benzer şekilde UFRS’nin tam anlamıyla uygulanabilmesi için de işletmelerde uygulanan kurumsal yönetim anlayışı da önemli bir role sahiptir⁴²¹. UFRS ile kurumsal yönetimin bu ilişkisinde önemli rollerden biri de finansal raporlamaya ve finansal raporlama sürecine aittir. Bu durum, yapılan birçok akademik çalışmada da, kurumsal yönetim başarısızlığının finansal raporlama yetmezliğine; finansal raporlamadaki etkisizliğin de kurumsal yönetim başarısızlığına yol açığının ortaya konmasıyla doğrulanmıştır⁴²².

⁴¹⁸ Selim Cengiz, “İşletmelerde Kurumsal Yönetim Kapsamında İç Denetimin Yeri ve Önemi: Borsa İstanbul’da Bir Araştırma”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt.9, Sayı.2, (2013), s.406.

⁴¹⁹ Marwa Hassaan, *Corporate Governance and Compliance with IFRSs: MENA Evidence*, Newcastle: Cambridge Scholars Publishing, 2013, s.47.

⁴²⁰ Özcan Demir ve Eray Ekin Sezgin, “Kurumsal Yönetim Anlayışında Muhasebenin Yeri ve Önemi: TRB1 Bölgesinde Yapılan Bir Uygulama”, *The Journal of Academic Social Science Studies*, No.28, (2014), s.219-222.

⁴²¹ Chorafas, s.198.

⁴²² Norlia Mat Norwani, Zam Zuriyati Mohamad and Ibrahim Tamby Chek, "Corporate Governance Failure and Its Impact on Financial Reporting within Selected Companies", *International Journal of Business and Social Science*, Vol.2, No.21, (November 2011), s.212.

Finansal raporlama, kurumsal yönetimin unsurları olan yönetim kurulu, denetçiler, analistler, pay ve menfaat sahiplerini oluşturan insanları birbirine bağlamaktadır. Bu köprü, işletmenin dış paydaşlar ile olan iletişimini sağlayarak işletmenin performansı hakkında doğru bilgilerin ortaya çıkmasını sağlamaktadır⁴²³. Bu durum, net bir şekilde kurumsal yönetim ile finansal raporlama arasındaki pozitif bağı göstermekte ve iyi kurumsal yönetim uygulamasının, finansal raporlama kalitesini arttırdığını ortaya koymaktadır⁴²⁴. Bu noktada değinilmesi gereken önemli noktalardan biri de kurumsal yönetim uygulamalarında önemli veriler sağlayan finansal bilgilerin kalite düzeyinde UFRS uygulamalarının da etkili olduğu gerçeğidir⁴²⁵. Kısacası, finansal raporlama kalitesi, güçlü kurumsal yönetim mekanizmaları ile UFRS'nin birbirlerine adaptasyonu ile sağlanmaktadır⁴²⁶.

Enron, WorldCom vb. finansal raporlama skandallarından sonra mali tablo kullanıcılarının işletmelere olan güvenleri büyük ölçüde sarsılmıştır⁴²⁷. Finansal raporlama skandallarının ortaya çıkmasında, yönetim kurulu ve denetim komitesinin gözetim fonksiyonlarındaki eksiklikler, etkin olmayan denetim fonksiyonları, yetersiz ve fazla şeffaf olmayan finansal açıklamalar, dikkatsiz yatırımcılar gibi birçok faktör etkili olmuştur⁴²⁸. Sayılan bu faktörler incelendiğinde, finansal raporlama skandallarını ortaya çıkaran yegâne unsurun kurumsal yönetim uygulamalarının yetersizliği olduğunu söylemek mümkündür⁴²⁹. 1990'lı yıllar sonrasında ortaya çıkan skandallar ile güven kaybına uğrayan finansal raporlamaya güvenin yeniden inşa edilebilmesi için etkin kurumsal yönetim uygulamalarının gerekliliği görüşü önem kazanmıştır⁴³⁰.

⁴²³ Norwani, Mohamad and Chek, s.207.

⁴²⁴ Steela Maharani and Sylvia Veronica Siregar, "Corporate Governance, Financial Reporting Quality, and Investment Efficiency", **23rd Asian-Pacific Conference on International Accounting Issues**, Beijing, 16-19 October 2011, s.23.

⁴²⁵ Andreas Jansson, Micael Jönsson and Christopher von Koch, "Has the Introduction of IFRS Improved Accounting Quality? A Comparative Study of Five Countries", **Working Papers Series in Corporate Governance**, No.1, (2012), s.1.

⁴²⁶ Arnt Verriest, Ann Gaeremynck and Daniel B. Thornton, "Corporate Governance and Properties of IFRS Adoption", **Tilburg University Working Papers**, (2012), s.1.

⁴²⁷ Mustafa Arı, "Finansal Raporlama Skandalları ve Mali Tabloların Güvenirliliği", **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı.23, (Nisan 2009), s.417.

⁴²⁸ Zabihollah Rezaee, "Causes, Consequences, and Deterrence of Financial Statement Fraud", **Critical Perspectives on Accounting**, Vol.16, No.3, (2005), s.288.

⁴²⁹ Hüseyin Dalğar ve Sait Pekin, "Kurumsal Yönetim ile Finansal Tablo Manipülasyonu Arasındaki İlişki: İMKB Kurumsal Yönetim Endeksi'nde Yer Alan Şirketlerde Bir Araştırma", **Mali Çözüm Dergisi**, Sayı.107, (Eylül-Ekim 2011), s.33.

⁴³⁰ Mustafa Arı, "Kurumsal Yönetim ve Finansal Raporlamanın Güvenirliliği", **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi**, Cilt.3, Sayı.2, (Ekim 2008), s.62.

Kurumsal yönetimin en önemli fonksiyonlarından biri de yaşanan işletme skandallarında da etkili olan finansal raporlama sürecinin kaliteli olmasını temin etmektir⁴³¹. Çünkü güvenilir finansal tablolardan oluşan, hatalardan ve hilelerden uzak kaliteli finansal raporlama süreci, dengeli kurumsal yönetim sistemi ile başarıya ulaşabilmektedir⁴³². Bir başka ifadeyle, bir işletmede etkin bir kurumsal yönetim sistemine bağlı olarak, bu sistemin ürettiği finansal raporların dolayısıyla finansal tabloların da güvenilirliğinin artması beklenen bir sonuçtur⁴³³.

Kurumsal yönetim başka bir açıdan da işletmelerde kullanılan bir risk yönetimi olarak gösterilmektedir. Bu riski en aza indirmede ise en önemli unsurlardan bir tanesi finansal raporlardır⁴³⁴. Kurumsal yönetim, finansal raporların doğruluğunu, kalitesini, şeffaflığını, güvenilirliğini sağlamakta; iç kontrol yapısının yeterlilik ve etkinliğinin sürekli gözetimini temin edip denetim fonksiyonlarının kalitesini arttırmaktadır. Böylece işletme ile ilgili ortaya çıkabilecek riskler azaltılmakta, pay ve menfaat sahiplerinin çıkarlarının korunması sağlanmaktadır⁴³⁵.

Dünyada, kurumsal yönetim anlayışını kurumlarında etkin bir şekilde uygulamaya çalışan işletmeler için uluslararası kabul görmüş muhasebe ilkeleri ve standartlarının kabul edilmesi, yaşanan finansal skandallar sonrası bir teşvikten öte bir zorunluluk haline getirilmiştir⁴³⁶. Bu nedenle dışa açılmayı veya yurt dışından finans sağlamayı düşünen işletmelerin kendi bünyelerinde bu yönde yaklaşımlar geliştirmesi gerekmektedir. Bununla birlikte vergi otoritesi olan kurumlar ile birlikte diğer düzenleyici otoritelerin de bu olgunun bilincinde olarak, işletmelerin uluslararası alanda rekabet gücünü artıran, birbirleri ile uyumlu ve koordineli düzenleme yaklaşımları içerisinde olmaları, ülkelerdeki kamu yararı açısından vazgeçilmez bir hal almıştır⁴³⁷.

⁴³¹ Jeffrey Cohen, Ganesh Krishnamoorthy and Arnie Wright, "The Corporate Governance Mosaic and Financial Reporting Quality", **Journal of Accounting Literature**, Vol.23, (2004), s.88.

⁴³² Zabihollah Rezaee, "High-Quality Financial Reporting (The Six-Legged Stool)", **Strategic Finance Magazine**, (February 2003), s.1.

⁴³³ Dalğar ve Pekin, s.33.

⁴³⁴ Darman, s.1.

⁴³⁵ Rezaee, "Causes, Consequences, and Deterrence of Financial Statement Fraud", s.289.

⁴³⁶ Hubert Rampersad and Saleh Hussain, **Authentic Governance: Aligning Personal Governance with Corporate Governance**, Dordrecht, Heidelberg, New York, London: Springer, 2014, s.102.

⁴³⁷ Doğan Cansızlar, "Kurumsal Yönetim ve Vergilendirme", **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları**, Sayı.45, (2004), s.80.

İşletmelerin finansal raporlama sistemi, kurumsal yönetimin temel uygulayıcıları olan yönetim kurulu üyelerinin işletme hakkında anahtar sorularına cevap veren ve onlara yardımcı bilgiler sağlayan niteliklere de sahip olmalıdır⁴³⁸. Buradaki finansal raporlama sisteminin en önemli araçlarından biri ise işletmede uygulanan finansal raporlama standartlarıdır. Çünkü bu standartlar, bunları uygulamak zorunda olan işletmelerde güvenilir finansal sonuçların sunulması açısından önemli düzenlemeler içermektedir. Bununla beraber işletmelerde kurumsal yönetim yaklaşımının benimsenmiş olması da finansal raporlamanın şeffaflığının ve kamuyu aydınlatma düzeyinin yükselmesini sağlamaktadır⁴³⁹.

Finansal raporlama sistemi, kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanması açısından da iyi bir araç olarak kullanılabilir. Örneğin, kurumsal yönetim ilkelerinden hesap verebilirlik ilkesinin uygulanabilmesi için işletme faaliyetleri hakkında kamuoyunun aydınlatılması ve azınlık haklarının korunabilmesi için ilgili grupların doğru bir şekilde bilgilendirilmeleri gerekir ki, bu da finansal raporlama sistemi ile sağlanabilmektedir⁴⁴⁰. Bu açıdan UFRS ile oluşturulan finansal raporlama sistemi, paydaşlar arasındaki bilgi asimetrisinin azaltılmasına katkıda bulunarak muhasebe bilgilerinin kalitesinin artmasına ve kurumsal yönetimin iyi bir şekilde uygulanmasına hizmet etmektedir⁴⁴¹.

Finansal raporlamada yer alan bilgiler işletme içerisinde çeşitli süreçlerden geçerek ve bütün birimlerinden etkilenerek gelmektedir. Bu süreçlerin sağlıklı olması, işletmelerin kurumsal yönetim ilkelerini benimsemiş ve kurumsal yönetim sistemini oluşturmuş olmalarına bağlıdır. Doğal olarak finansal tabloların gerçekleri yansıtmaması açısından sorumluluk, finansal raporlama sürecini etkileyen bütün birimlerin oluşturduğu yapı olan kurumsal yönetime aittir⁴⁴². Kurumsal yönetim sistemi kurulmuş ve kurumsal yönetim ilkeleri benimsenmiş işletmelerde bu yapıyı gerçekleştirmek çok daha kolay olmaktadır⁴⁴³.

⁴³⁸ Rampersad and Hussain, s.97.

⁴³⁹ Pamukçu, s.133.

⁴⁴⁰ Arı, "Kurumsal Yönetim ve Finansal Raporlamanın Güvenirliliği", s.50.

⁴⁴¹ Hui-Sung Kao and Tzu-Han Wei, "The Effect of IFRS, Information Asymmetry and Corporate Governance on the Quality of Accounting Information", *Asian Economic and Financial Review*, Vol.4, No.2, (2014), s.226.

⁴⁴² Arı, "Kurumsal Yönetim ve Finansal Raporlamanın Güvenirliliği", s.50.

⁴⁴³ Pamukçu, s.139.

3.2.3. Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Aracı Olarak UFRS

Kurumsal yönetimin boyutlarından birisi olan kamuyu aydınlatma ve şeffaflık kavramı, kurumsal yönetim ve finansal raporlama standartları arasındaki bağı oluşturan araçlardan biridir ve UFRS'nin kullanımı ile kamuyu aydınlatma ve şeffaflık arasında pozitif bir ilişki söz konusudur⁴⁴⁴. İşletmelerle ilgili örneğin, mali tablolar gibi konularda kamuoyuna nitelikli ve güvenilir bilginin zamanında kolayca erişiminin sağlanması kurumsal yönetim ilkeleri açısından hayati önem arz etmektedir. Çünkü finansal tablolar, işletmeler ile finansal piyasalar arasında bir köprü görevi görmekte; şeffaf, güvenilir ve karşılaştırılabilir bilgi de, paydaşların doğru zamanda doğru karar vermelerine yardımcı olmaktadır. Bu tür bilgi ise ancak, kabul edilmiş standartların uygulanması ve bu standartlara uyumun sağlanması ile mümkün olmaktadır⁴⁴⁵.

Kurumsal yönetimin önemli ilkelerinden biri olan şeffaflık, son yıllarda sermaye piyasalarında da önemini artırmıştır. Şeffaflığın işletme düzeyinde benimsenmesi, yatırımcı haklarının korunması ve kamu güveninin kazanılması için bir gerekliliktir. Ayrıca şeffaflık, işletmelerde ortaya koyulan finansal raporlama kalitesinin önemli göstergelerinden biri olarak görülmektedir⁴⁴⁶.

İşletmeler, uluslararası alanda kabul görmüş ilkeleri ve rehber niteliğindeki prensipleri izleyerek, kurumsal şeffaflık derecelerini arttırabilmektedirler⁴⁴⁷. Kurumsal yönetimin en önemli unsurlarından biri de, paydaşların işletmeyi izleme kalitesini, seviyesini arttıran ve kurumsal yönetimi güçlendiren şeffaf kurumsal açıklamalardır. Bu tür açıklamalara katkı sağlayacak mekanizmalardan biri ise Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'dır⁴⁴⁸.

⁴⁴⁴ Roghayeh Piri, Mohammadreza Abdoli and Ali Homayoon, "A Study of the Effects of Financial Reporting Transparency on the Quality of Earnings in Companies Listed in Tehran Stock Exchange", **Journal of Educational and Management Studies**, Vol.3, No.4, (2013), s.300.

⁴⁴⁵ Ramazan Aktaş, "Şeffaflık ve Muhasebe Standartları Arasındaki Etkileşim", **Ailem ve Şirketim (CGS Center)**, Sayı.27, (Ekim 2011), s.3.

⁴⁴⁶ Ruth Ann McEwen, **Transparency in Financial Reporting**, Hampshire: Harriman House, 2009, s.3.

⁴⁴⁷ Raif Parlakkaya, Hüseyin Çetin ve Halil Akmeşe, "Şeffaflığın Sağlanmasında Bir Araç Olarak Uluslararası Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları'nın Etkisi", **Türk Coğrafyasında UFRS Sempozyumu Bildiri Özetleri**, Sinop, 25-26 Ekim 2011, s.17.

⁴⁴⁸ Arvanitidou Virginia and others, "The Role of Financial Accounting Information in Strengthening Corporate Control Mechanisms to Alleviate Corporate Corruption", **International Conference: Patterns of Corruption in the 21st Century**, Athens, 6-7 September 2008, s.20-21.

Kurumsal şeffaflık da muhasebe uygulamaları ile doğrudan ilişkidir. Güvenilir, kapsamlı ve karşılaştırılabilir finansal tablolar ancak uluslararası alanda kabul görmüş muhasebe standartlarının benimsenmesi ile sunulabilir ki günümüzde de bu standart seti UFRS'dir. Ancak kurumsal şeffaflığın sağlanmasında, UFRS'ye göre hazırlanan finansal raporların büyük etkisi olmakla beraber finansal olmayan bilgilerin de kamuoyuna açıklanması gerekmektedir. UFRS'nin ağırlıklı olarak genel amaçlı finansal tabloların hazırlanmasına ilişkin ilkelere dayanarak oluşmasından dolayı işletmeler, şeffaflık için UFRS uygulamaları yanında ek bilgiler ile de kamuyu aydınlatmaktadırlar⁴⁴⁹. Ancak bu durum UFRS'nin, kamuyu aydınlattığı ve şeffaflığı sağladığı finansal bilgiler ile yatırımcı ve işletme yöneticileri arasındaki asimetrik bilgi düzeyini düşürdüğü ve böylece işletmede uygulanan kurumsal yönetim anlayışına katkı sağladığı gerçeğini değiştirmemektedir⁴⁵⁰.

İşletme paydaşlarınca talep edilen şeffaflık seviyesinin artırılması arzu edilmekle birlikte piyasalar ve işletmeler, istenilen düzeyde bilgiyi sağlamakta isteksizlik gösterebilmektedir. Bu isteksizlik şu üç nedene bağlanmaktadır⁴⁵¹:

- Birincisi, bilginin toplanması, kamuoyuna duyurulması ve ilgili gruplara yayılması beraberinde kaynak, zaman gibi maliyetler getirmektedir. Bu da tamamen şeffaf olmak yerine daha az şeffaf olunmasının tercih edilmesine yol açabilmektedir.
- İkinci neden, bilginin kamuoyuna açıklanmaması için bazı stratejik nedenler etkili olabilmektedir. Örneğin, daha fazla bilginin açıklanması rekabet avantajının kaybolmasına ve sonuçta firma karlılığının azalmasına neden olabilmektedir.
- Üçüncü olarak da dışsal faktörler kamuoyu bilgilendirmelerini sınırlandırabilir. Bu faktörler örneğin, değerleri birbiriyle bağlantılı olan firmaların olması durumunda ortaya çıkabilir, dolayısıyla bir firma hakkındaki bilgi bununla ilişkisi olan diğer firmaları değerlendirmek için kullanılabilir.

⁴⁴⁹ Aylin Poroy Arsoy, "Kurumsal Şeffaflık ve Muhasebe Standartları", **Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, Cilt.10, Sayı.2, (2008), s.31.

⁴⁵⁰ Raymond Leung and Joe Ilsever, "Review of Evidence between Corporate Governance and Mandatory IFRS Adoption from the Perspective of Agency Theory and Information Asymmetry", **Universal Journal of Accounting and Finance**, Vol.1, No.3, (2013), s.86.

⁴⁵¹ Melike Alparlan, "Şeffaflığın Önemi Üzerine Bir Değerlendirme", **Türkiye Bankalar Birliği Bankacılık ve Araştırma Grubu Derlemeleri**, (Ocak 2002), s.5-6.

Sayılan nedenler ile kamuyu aydınlatma ve şeffaflık konusunda isteksizlik gösterebilecek işletmelerin kaygılarını azaltan ve açıklanacak bilgilerin sınırını iyi bir şekilde çizen Uluslararası Finansal Raporlama Standartları, kurumsal yönetimin önemli unsurlarından biri olan kamuyu aydınlatma ve şeffaflık konusunda önemli bir araç olarak kullanılabilir. Ayrıca yapılan muhtelif akademik çalışmalarda da UFRS'ye geçiş yapan işletmelerin, kurumsal yönetimin unsurlarından biri olan kamuyu aydınlatma ve şeffaflık konusunda gelişme kaydettiklerini ortaya koymaktadır⁴⁵².

Şeffaflık, bir başka ifadeyle kalite ve güvenilir bilginin açıklanması, işletme dışında da işletmeye katma değer yaratan bir giriş olarak görülmektedir. Bu açıklamalar, kredi derecelendirme kuruluşları, bankalar ve dış aktörler tarafından da şirketin imajına bakışını etkilemektedir. Bu durum, finansal açıklamaların, kurumsal yönetim anlayışında önemli bir role sahip olduğunun çeşitli göstergeleri olarak da ifade edilmektedir⁴⁵³. Ayrıca yapılan çeşitli akademik çalışmalar da göstermektedir ki şeffaflık düzeyini UFRS'ye göre yeniden düzenleyen işletmelerin kamuyu aydınlatma kalitesi arttıkça önceki zayıf yönetim anlayışlarına nazaran kurumsal yönetim düzeyi de artış göstermektedir⁴⁵⁴.

Şeffaflık konusunda değinilmesi gereken hususlardan biri de, şeffaflığın, herkesin her tür bilgiye erişebilmesi anlamına gelmediğidir. Şeffaflık ile ticari sır arasında kimi zaman fark edilmesi zor olan ince bir sınır vardır. İşletmelerin, rekabet güçlerini koruyabilmek için rakipleri tarafından öğrenilmesinde sakınca bulunan verileri kamuya açıklamamaları, şeffaflık ilkesi ile çelişmektedir. Bu bağlamda şeffaflığın da bir sınırı olduğunu söylemek mümkündür. Ancak, bilginin gizliliğini öne sürerek açıklama yapmaktan kaçınmalarının da önüne geçilmesi için düzenleyici ve denetleyici kuruluşlar tarafından gerekli düzenlemelerin yapılması gereklidir⁴⁵⁵. Şeffaflığın belirtilen sınırlarını en iyi düzenleyen araçlardan biri ise yine UFRS olarak görülmektedir.

⁴⁵² Pamela Kent and Jenny Stewart, "Corporate Governance and Disclosures on the Transition to International Financial Reporting Standards", **Accounting and Finance**, Vol.48, No.4, (December 2008), s.668.

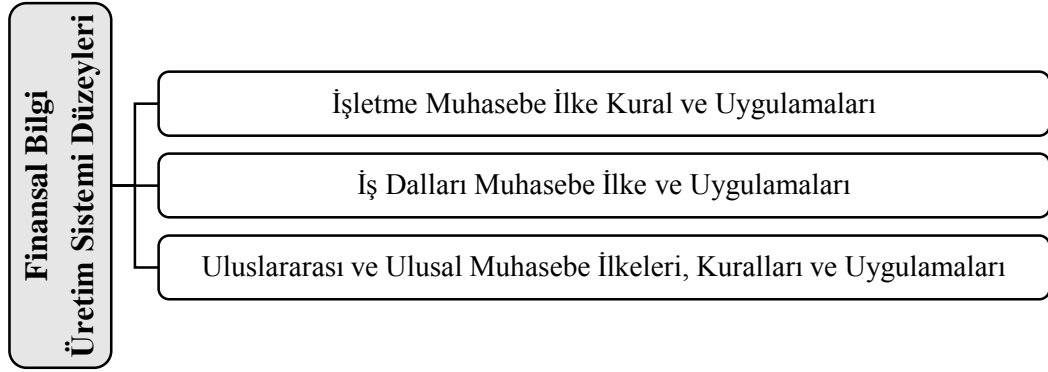
⁴⁵³ Naciri, s.192.

⁴⁵⁴ Arnt Verriest, Ann Gaeremynck and Daniel B. Thornton, "The Impact of Corporate Governance on IFRS Adoption Choices", **European Accounting Review**, Vol.22, No.1, (2013), s.66.

⁴⁵⁵ Doğan, s.52.

3.3. UFRS İçinde Kurumsal Yönetimin Yeri ve Önemi

İşletmenin kurumsal yönetim sistemi, bir açıdan işletmenin ilgililerine sunulan finansal bilgilerin sağlanmasını güven altına alan kurallar topluluğudur. Bu amaca ulaşmak için işletmelerle ilgili olarak üç düzeyde güvenilir, taze, kolay elde edilebilir, kullanılabilir ve anlaşılabilir gibi özellikleri taşıyan finansal bilginin oluşturulması ve topluma sunulması gerekir. Toplum içinde bir finansal bilgi üretim sistemini oluşturabilmek için Şekil 3.1’de belirtilen üç düzeyde önlem alınmalıdır⁴⁵⁶.



Şekil 3.1: Finansal Bilgi Üretim Sistemi Düzeyleri

Kaynak: Mustafa Aysan, **Kurumsal Yönetim (Corporate Governance) ve Risk**, İstanbul, 2007, s.86.

Şekil 3.1’de de görüldüğü üzere finansal bilgi üretim sistemlerinin özellikle de uluslararası muhasebe uygulamalarının ve dolayısıyla da UFRS’nin kullanılması, işletmelerdeki kurumsal yönetim düzeyi için önem arz etmektedir. Örneğin, işletmelerde UFRS aracılığı ile üretilen finansal bilgiler daha gerçekçi ve şeffaf olmakta ve buna bağlı olarak da uygulan kurumsal yönetim sistemi daha sağlam ve güvenilir bir hal almaktadır.

Etkili kurumsal yönetim, UFRS'ye daha hızlı adapte olmaya ve böylece yüksek kalitede finansal bilgi sağlamaya yardımcı olmaktadır⁴⁵⁷. Ayrıca, kurumsal yönetim notunun hesaplanmasında, kamuyu aydınlatma ve şeffaflık düzeyinin de önemli bir paya sahip olması, kurumsal yönetimin, UFRS için önemli ve etkili bir uygulama mekanizması olduğunun göstergelerinden biri olarak ifade edilmektedir⁴⁵⁸.

⁴⁵⁶ Aysan, **Kurumsal Yönetim (Corporate Governance) ve Risk**, s.86.

⁴⁵⁷ Yu Chen and Zabihollah Rezaee, "The Role of Corporate Governance in Convergence with IFRS: Evidence from China", **International Journal of Accounting and Information Management**, Vol.20, No.2, (2012), s.171.

⁴⁵⁸ Jean Jinghan Chen and Peng Cheng, "Corporate Governance and the Harmonisation of Chinese Accounting Practices with IFRS Practices", **Corporate Governance: An International Review**, Vol.15, No.2, (March 2007), s.291.

3.3.1. UFRS Açısından Kurumsal Yönetimin Gerekliliği

Dünyaca ünlü danışmanlık şirketi McKinsey & Company tarafından yapılan ve küresel yatırımcıların kurumsal yönetim konusundaki görüşlerini belirttiği araştırmada, yatırım kararlarında rol oynayan en önemli on kriterin yatırımcılar açısından önem düzeyleri ortaya konmuştur. Araştırma sonuçlarına ortaya çıkan önemli noktalardan biri de yatırımcıların, yatırım kararlarını alırken finansal bilgilerin kamuya açıklanmalarının %71, uluslararası muhasebe standartlarının da %42 önem düzeyinde rol oynamasıdır⁴⁵⁹.

Görüldüğü üzere, yatırımcıların yatırım kararlarındaki şeffaflık ve kamuoyunu aydınlatmanın temelinde finansal raporlama, finansal raporlamanın temelinde ise muhasebe standartları önemli yer tutmaktadır⁴⁶⁰. Sonuçta, küresel yatırımcıların yatırım kararlarında önemli rol oynayan kriterlerden kamuyu aydınlatmanın ve uluslararası muhasebe standartlarının kurumsal yönetim sistemi içinde önemli unsurlar olduğu dikkat çekmektedir. İyi kurumsal yönetim uygulamalarının finansal raporlama vasıtası ile finansal tabloların güvenilirlik algılamalarını olumlu yönde geliştireceği yaklaşımı da, bu çalışmalar ile doğrulanmış olmaktadır⁴⁶¹.

3.3.2. UFRS ve Kurumsal Yönetim İlkeleri Arasındaki İlişki

Kurumsal yönetim ile UFRS ilişkisini hızlandıran en önemli gelişme, yaşanan şirket skandalları olarak görülmektedir. Bu skandalların yaşandığı işletmeler incelendiğinde birçoğunda ortak nokta olarak zayıf kurumsal yönetim uygulamaları gözükmemektedir. Bir başka açıdan bakıldığında da kurumsal yönetimdeki bu zayıflık finansal raporlama fonksiyonlarının kötü bir şekilde kişisel çıkarlar için yönlendirilmesinden ileri gelmektedir. Sonuç olarak yaşanan skandallar sonrası krizlere neden olan kurumsal yönetimin ve finansal raporlamanın kötü uygulanması, ülkeleri birtakım tedbirlerin alınması ve bu iki unsurun arasındaki ilişkinin güçlendirilmesi konusunda hareket geçirmiştir⁴⁶². Ülkeleri bu şekilde hareket geçiren etkenlerden bir

⁴⁵⁹ McKinsey & Company, **Global Investor Opinion Survey on Corporate Governance: Key Findings**, New York, 2002, s.9.

⁴⁶⁰ Melsa Ararat, "Kurumsal Yönetim ve Şeffaflık", **6. Muhasebe Denetimi Sempozyumu**, İstanbul, 16-19 Nisan 2003, s.4-5.

⁴⁶¹ Arı, "Kurumsal Yönetim ve Finansal Raporlamanın Güvenirliliği", s.51

⁴⁶² Solomon and Solomon, s.41.

diğeri de UFRS ile oluşturulan finansal raporlamadaki başarısızlığın, kurumsal yönetim uygulamasında da başarısızlığa neden olması olarak ifade edilmektedir⁴⁶³.

UFRS ve kurumsal yönetim ilkeleri arasında nedensel bir ilişki bulunmaktadır⁴⁶⁴. Bu ilişkinin, kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanmasındaki en önemli araçlardan birinin UFRS olmasından kaynaklandığını söylemek mümkündür. UFRS içinde yer alan standartlarda kurumsal yönetim ilkeleri olan pay sahipleri, menfaat sahipleri, yönetim kurulu ve kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkeleri ile ilişkili olan birçok düzenleme mevcuttur. Bu düzenlemeler, UFRS ile kurumsal yönetim ilkeleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymakta ve UFRS'nin kurumsal yönetim için önemini göstermektedir.

UFRS ve kurumsal yönetim ilişkisinde belirtilmesi gereken noktalardan biri de kamuyu aydınlatma ve şeffaflık bölümünün notunun hesaplanmasında işletmede uygulanan finansal raporlama standardının uygulanma düzeyinin önemli bir yere sahip olduğudur⁴⁶⁵. UFRS ile kurumsal yönetim ilişkisinde ortak olarak önem verilen diğer bir konu da gerçeğe uygun sunuş ve gerçeğe uygun değer kavramlarıdır. Çünkü finansal raporlarda sağlanan şeffaflık, ekonomideki geniş bir kullanıcı kitlesi için gerçeğe uygun sunuluş çerçevesinde birçok yararlı bilgi sağlamaktadır⁴⁶⁶. Hem kurumsal yönetim, işletmelerde şeffaflığın sağlanması konusunda bu iki kavrama önem vermekte; hem de UFRS, standartların uygulanması ile oluşacak olan finansal raporlarda şeffaflığı sağlamada bu iki kavramı araç olarak kullanmaktadır⁴⁶⁷.

Bu çalışmada ise Kurumsal Yönetim ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları arasındaki ilişki incelenirken Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yayınlanan Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Tebliğleri ile Kamu Gözetimi Kurumu tarafından Türkçeye birebir çevirisi yapılan UFRS seti içerisinde yer alan standartlar ele alınmış ve birbiri ile ilişki içinde olan noktalar gösterilmiştir.

⁴⁶³ Norwani, Mohamad and Chek, s.205.

⁴⁶⁴ Lepadatu and Oprea, s.408.

⁴⁶⁵ Mine Aksu and Hassan Espahbodi, "Impact of IFRS Adoption and Corporate Governance Principles on Transparency and Disclosure: The Case of Istanbul Stock Exchange", **International Journal of Accounting Working Paper Series**, (October 2009), s.1.

⁴⁶⁶ Gheorghe Lepadatu and Mironela Pirnau, "Transparency in Financial Statements (IAS/IFRS)", **European Research Studies**, Vol.12, No.1, (2009), s.104.

⁴⁶⁷ Chorafas, s.394.

3.2.1.1. UFRS ve Pay Sahipleri İlkesi İlişkisi

UFRS ile SPK Pay Sahipleri İlkesi ilişkisini standartlar bazında incelemeyen önce standartlarda pay sahipleri ile ilgili değinilecek başlıkların, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri, OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Kurumsal Yönetim Tebliği'nde⁴⁶⁸ nasıl yer aldığını ve buralardaki hangi noktaların standartlarda geçtiğini maddeler halinde şu şekilde özetlemek mümkündür:

- ✓ Pay sahipliği haklarının sağlıklı olarak kullanılabilmesi için gerekli olan işletme hakkındaki bütün bilgilerin zamanında pay sahiplerinin kullanımına sunulması,
- ✓ Vazgeçilmez nitelikte bir hak olup, esas sözleşme ile kaldırılamayan oy hakkı, kâr payı hakkı, paylarının devri ve kâr dağıtım politikalarının kapsamı,
- ✓ Azınlık haklarının⁴⁶⁹ niteliği, kapsamı ve bununla beraber tüm pay sahiplerine eşit işlem ve eşit muamele ilkesi.

Yukarıda belirtilen ilkeler ve tebliğler kapsamında özetlenen hususlar, UFRS'de yer alan standartlarda aşağıda belirtilen düzenlemeler ve açıklamalar şeklinde kendine yer bulmaktadır.

• **UFRS 1: Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması:** “UFRS’leri ilk kez uygulayan bir işletme, UFRS’lere geçiş tarihinden itibaren ileriye yönelik olarak kontrol gücü olmayan payları (azınlık paylarını) negatif bakiye dahi verse, kâr veya zararı ve diğer kapsamlı gelirin her bir bileşenini, ana ortaklık hissedarlarına ve kontrol gücü olmayan paylara dağıtır⁴⁷⁰.” ifadesi kurumsal yönetim ilkelerinde de bahsedilen pay sahiplerinin tam olarak bilgilendirilmesi ve pay sahiplerinden biri olan azınlık paylarının gösterimi hakkında bilgi vermektedir.

• **UFRS 3: İşletme Birleşmeleri:** Bu standart, pay sahipleri ilkesinde belirtilen paydaşlarından olan pay sahipleri, azınlık payları ve yatırımcının kim olduğu tanımlanmakta ve standart muhteviyatı gereği, azınlık paylarının finansal tablolarda nasıl

⁴⁶⁸ T.C. Resmi Gazete, **Kurumsal Yönetim Tebliği**, Sayı: 28871, (3 Ocak 2014)

⁴⁶⁹ Kurumsal Yönetim Tebliği'nde “**Azlık Hakları**” olarak geçmektedir.

⁴⁷⁰ KGG, **UFRS 1: Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması**, par.B7.

muhasebeleştirceğini, ölçüleceğini göstermekte ve bunlara dair örnekler vermektedir⁴⁷¹. Ayrıca pay sahipleri ile ilgili olarak da işletme birleşmeleri sırasında hem edinen hem de edinilen işletmedeki pay sahiplerinin ya da işletme sahiplerinin durumları hakkında da açıklamalar yapılmaktadır.

• **UFRS 5: Satış Amaçlı Elde Tutulan Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler:** Standart, bir duran varlığın (veya elden çıkarılacak varlık grubunun), işletmenin ilgili varlığını ortaklarına dağıtma yönünde taahhütte bulunduğu andan itibaren, ortaklara dağıtım amacıyla elde tutulan varlık olarak sınıflandıracağını ve bu sınıfın nasıl ölçüleceğini belirterek⁴⁷², işletmenin pay sahiplerinden olan ortakları ile ilişkisindeki önemli bir noktaya değinmektedir.

• **UFRS 10: Konsolide Finansal Tablolar:** Standart, pay sahiplerinin önemli bir başlığı olan oy hakkının konsolide finansal tablolarda yatırımcı açısından ne anlam ifade ettiğine değinmektedir. Ayrıca yatırımcıya, yatırım yapılan işletme üzerinde güç sağlayan haklar olarak yatırım yapılan işletmedeki oy hakkını (veya potansiyel oy hakkı), yatırım yapılan işletmenin ilgili faaliyetlerini yönetme imkânı bulunan kilit yönetici personelini atama veya azletme haklarını, ilgili faaliyetleri yöneten başka bir işletmeyi atama, azletme ve benzeri haklarını⁴⁷³ göstererek pay sahipleri ilkesinde açıklanan hakları standart kapsamında açıklamakta ve örneklendirmektedir.

Son olarak standart, oy hakları başlığı altında standardın içeriği gereği muhtelif açıklamalarda bulunmaktadır. Örneğin, yatırımcı bir işletmenin, oy hakkı veya benzer haklar vasıtasıyla ilgili faaliyetleri yönetebilme imkânına sahip olup olmadığı; oy haklarının çoğunluğuyla sahip olunan gücün ne olduğu gibi açıklamalar standartta yer almaktadır⁴⁷⁴. Bunların dışında “oy haklarının çoğunluğu bulunmaksızın sahip olunan güç”, “oy haklarını elinde bulunduran diğer kişiler ile yapılan sözleşmeye bağlı anlaşmalar”, “yatırımcı işletmenin oy hakları”, “potansiyel oy hakları” konularında da standart detaylı açıklamalar yapmaktadır.

⁴⁷¹ KGK, **TFRS 3: İşletme Birleşmeleri**, s.15, par.1(a), 5(c), 19.

⁴⁷² KGK, **TFRS 5: Satış Amaçlı Elde Tutulan Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler**, par.12A, 15A.

⁴⁷³ KGK, **TFRS 10: Konsolide Finansal Tablolar**, par.B6, B14, B15.

⁴⁷⁴ KGK, **TFRS 10: Konsolide Finansal Tablolar**, par.B34, B35, B36, B37.

• **UFRS 12: Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar:** Standart diğer işletmelerde yer alan paylara ilişkin pay sahiplerinin yapması gereken açıklamaları belirtmektedir. Örneğin, bir işletmenin oy haklarının yarısından fazlasına sahip olmasına rağmen bu işletmeyi kontrol edip etmediği, vekil mi yoksa asil mi olduğu gibi açıklamalar standartta yer almaktadır. Ayrıca, bağlı ortaklıklardaki paylara ilişkin konsolide finansal tablo kullanıcılarının, grubun yapısı ve azınlık paylarının grubun faaliyetlerinde sahip olduğu pay ile azınlık payları tarafından elde tutulan sahiplik payı oranının⁴⁷⁵ da pay sahipleri ilkesi gereği açıklanması gereği vurgulanmaktadır.

• **UMS 1: Finansal Tabloların Sunuluşu:** Standartta, sahipler kavramı ile pay sahiplerinin, özkaynak olarak sınıflandırılan araçları elinde bulunduranlar olduğu tanımlanmakta ve özkaynağa sahip olmayan işletmelerin ve paylara bölünmüş sermayesi özkaynak olmayan işletmelerin finansal tablolarını, üyelerinin veya pay sahiplerinin haklarını gösterecek şekilde düzeltmeleri gerektiğine değinilmektedir. Bu gösterimde işletmenin kâr veya zarar ile diğer kapsamlı gelir bölümlerine ek olarak, döneme ait kâr veya zararın ve diğer kapsamlı gelirin dağılımında, özkaynak değişim tablosunda pay sahiplerinden; ana ortaklığın sahiplerine ve azınlık paylarına ilişkin toplam tutarları ayrı olarak gösteren tutarları da açıklaması gerektiği de ifade edilmektedir⁴⁷⁶.

Pay sahipleri ilkesi gereğince standart, işletmenin raporlama dönemi başı ve sonu arasında özkaynakların da meydana gelen değişiklikleri, dönem içinde net varlıklarındaki artış veya azalışları yansıtması gerektiğini söylemektedir. Ayrıca standart, ortaklarla bunların ortak olmaları nedeniyle ortaya çıkan işlemler (örneğin, sermaye katkıları, işletmenin özkaynak araçlarının yeniden edinimi ve temettüler gibi) ve bu işlemlerle doğrudan ilgili giderler dışında, özkaynaklarda dönem içerisinde meydana gelen değişikliğin tümünün gösterilmesi⁴⁷⁷ gerektiğini de ifade etmektedir.

• **UMS 10: Raporlama Döneminden (Bilanço Tarihinden) Sonraki Olaylar:** Standartta, pay sahipleri ilkesinin başlıklarından biri olan kâr payı hakkında açıklamalara yer verilmektedir. Hisse senedi sahiplerine ödeneceği raporlama

⁴⁷⁵ KGK, TFRS 12: Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar, par.9, 10, 12.

⁴⁷⁶ KGK, TMS 1: Finansal Tabloların Sunuluşu, par.6, 81B, 106, 107.

⁴⁷⁷ KGK, TMS 1: Finansal Tabloların Sunuluşu, par.109.

döneminden (bilanço tarihinden) sonra ilan edilen temettüler ile ilgili olarak, raporlama dönemi sonunda işletmelerce herhangi bir yükümlülüğün finansal tablolara alınmayacağı, bu tür temettülerin, UMS 1 uyarınca dipnotlarda açıklanacağı⁴⁷⁸ belirtilmektedir.

- **UMS 18: Hasılat:** Standart, faiz, isim hakları ve temettüler başlığı altında; temettülerin, hissedarların tahsil etme hakları ortaya çıktığında finansal tablolara yansıtılacağını⁴⁷⁹ söylemekte ve pay sahipleri ilkesinin önemli unsurlarından biri olan kâr payı hakkında standardın içeriği gereği gerekli olan açıklamaları yapmaktadır.

- **UMS 28: İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar:** Standart, işletmenin iştiraklerindeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımları hakkında pay sahipleri ilkesi gereği birtakım açıklamalarda bulunmaktadır. Örneğin, bir işletmenin doğrudan ya da dolaylı olarak yatırım yapılan işletmenin oy hakkının yüzde 20 ya da daha fazlasını elinde tutması durumunda ve aksi ortaya konulmadığı sürece söz konusu işletmenin önemli etkisinin bulunduğu kabul edileceğini söyleyerek oy hakkı ve potansiyel oy hakkı⁴⁸⁰ konusunda açıklamalar yapmaktadır.

- **UMS 32: Finansal Araçlar: Sunum:** Bu standart, konusu gereği ortaya çıkan faiz, temettü, kayıp ve kazançların hangi durumlarda ve nasıl kâr ya da zararda gelir veya gider olarak muhasebeleştirileceğini açıklamaktadır. Özetle standart, pay sahipleri ilkesinin bir unsuru olan kâr payı konusunda standardın içeriği ile ilgili olarak detaylı açıklamalar sunmakta ve temettü getirisi sağlayan finansal araçlar, temettü ödemesi, temettü tutarı, temettü dağıtımı⁴⁸¹ gibi konularda düzenlemeler getirmektedir.

- **UMS 33: Hisse Başına Kazanç:** Standart, hisse başına kazanç konusunda ortaya çıkan kâr payları konusunda pay sahiplerini ilgilendiren temettü tutarları, temettü hakları, temettülere katılım gibi hususlarda açıklamalar yapmaktadır. Örneğin, bir işletmenin birden fazla adi hisse senedi sınıfına sahip olabileceği ve aynı sınıfta yer alan adi hisse senetlerinin temettü alımında eşit haklara sahip olduğunu⁴⁸² belirtmektedir.

⁴⁷⁸ KGK, TMS 10: Raporlama Döneminden (Bilanço Tarihinden) Sonraki Olaylar, par.12, 13.

⁴⁷⁹ KGK, TMS 18: Hasılat, par.29(c).

⁴⁸⁰ KGK, TMS 28: İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar, par.5.

⁴⁸¹ KGK, TMS 32: Finansal Araçlar: Sunum, par.2, 35.

⁴⁸² KGK, TMS 33: Hisse Başına Kazanç, par.6.

• **UMS 36: Varlıklarda Değer Düşüklüğü:** Standart, işletme varlığının değer düşüklüğüne uğramış olabileceğini gösteren herhangi bir belirtinin bulunup bulunmadığını değerlendirirken bağlı ortaklık, iş ortaklığı veya iştirakten alınan kâr paylarını dikkate alması gerektiğini⁴⁸³ söyleyerek kâr payı konusunun işletme ile ilgili hangi durumlarda kanıt olabileceğini ortaya koymaktadır.

3.2.1.2. UFRS ve Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi İlişkisi

Kamuyu aydınlatma ve şeffaflık, başarılı kurumsal yönetimin özelliklerinden biridir ve doğrudan muhasebe uygulamaları ile ilişkilidir⁴⁸⁴. İşletmelerde kullanıcılara sunulmak üzere hazırlanan finansal tablolar bazen sektörlerin özelliklerine göre farklılıklar gösterse bile şeffaflık esastır. OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri, bir işletmenin hesap verebilir ve şeffaf olduğunun kabul edilebilmesi için işletme tarafından yapılan açıklamaların işletmenin gerçek finansal durumunu ve faaliyet sonuçlarını içermesi gerektiğini belirtir. Bu konudaki en doğru bilgi kaynağı ise işletmenin oluşturduğu bilanço, gelir tablosu, nakit akış tablosu, finansal tablo dipnotları ve açıklamaları gibi denetimden geçmiş mali tablolardır⁴⁸⁵. Bu mali tabloların gerçeğe en uygun şekilde güvenilir ve karşılaştırılabilir olarak hazırlanmasındaki en büyük araç ise UFRS olarak kabul edilmektedir.

SPK Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesinin UFRS ile olan ilişkisinde öne çıkan başlıklar, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri, OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Kurumsal Yönetim Tebliği'nde özetle şu maddeler halinde yer almaktadır:

✓ Kamuya açıklanacak bilgilerin, açıklamadan yararlanacak kişi ve kuruluşların karar vermelerine yardımcı olacak şekilde, zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir, yorumlanabilir, düşük maliyetle kolay erişilebilir ve eşit bir biçimde kamunun kullanımına sunulması,

⁴⁸³ KGK, TMS 36: Varlıklarda Değer Düşüklüğü, par.12.

⁴⁸⁴ Ramazan Aktaş ve Mete Doğanay, "Accounting Standards, Corporate Governance and Turkey", The Balkan Countries' 1st International Conference on Accounting and Auditing, Edirne: Trakya Üniversitesi, 08-09 Mart 2007, s.3. **Aktaran:** Aylin Poroy Arsoy, "Kurumsal Şeffaflık ve Muhasebe Standartları", **Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, Cilt.10, Sayı.2, (2008), s.24.

⁴⁸⁵ Milletlerarası Ticaret Odası ve Türkiye Milli Komitesi (ICC Türkiye), s.71.

✓ Şeffaflık ilkesine uygun olarak, uygulanan muhasebe politikaları ve faaliyet sonuçları gerçeğe uygun şekilde kamuya açıklanması ve işletmenin kamuya yapmış olduğu açıklamalar ile ilgili olarak sonradan ortaya çıkan değişikliklerin ve gelişmelerin sürekli olarak güncellenerek kamuya duyurulması,

✓ Kamuya açıklanan bilgilerde, periyodik mali tablo ve raporlarda yer alan tahminlerin ve dayanaklarının gerçekleşmemesi veya gerçekleşmeyeceğinin anlaşılması halinde gerekçeleri ile birlikte revize edilen bilgilerin kamuya açıklanması,

✓ Mevzuattaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, proforma mali tabloların hazırlanması, bağımsız denetim kuruluşunca yapılacak uygunluk denetimi ve geleceğe yönelik bilgilerin açıklanmasının uluslararası standartlar ile uyumlu olması,

✓ Periyodik mali tablolar ve dipnotlarının işletmenin gerçek finansal durumunu gösterecek şekilde mevcut mevzuat ve uluslararası muhasebe standartları çerçevesinde hazırlanması ve işletme ile pay sahipleri, yönetim kurulu üyeleri ve yöneticiler arasındaki ilişkilerin kamuoyuna açıklanması,

✓ Kamuya açıklanması gereken önemli olay ve gelişmelerin; örneğin, işletme aleyhine açılan önemli davalar ve olası sonuçları ile kamu otoriteleri tarafından yapılan ihtar veya verilen idari para cezası ve benzeri bilgilerin kamuoyuna açıklanması.

Görüldüğü üzere kurumsal yönetimin dört ilkesinden UFRS ile en çok ilişki içinde olan ilke kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi olarak gözükmektedir. Bunların en önemli nedenlerinden biri de UFRS'nin şeffaflık kavramına önem vermesi standartları bu şekilde düzenlemesidir. Yukarıda belirtilen ilkeler ve tebliğler kapsamında özetlenen noktalara baktığımızda bunlar ile ilgili hususlar, UFRS'de yer alan standartlarda aşağıda belirtilen açıklamalar halinde yer almaktadır.

• **Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve:** Kavramsal çerçevede, kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesinde belirtilen kamuoyuna sunulacak olan finansal raporlar, “*raporlayan işletmenin ekonomik kaynakları, işletmeye karşı ileri*

sürülebilen haklar ve bu kaynaklar ile haklarda değişime neden olan işlemler, diğer olaylar ve koşulların etkileri hakkında bilgi sağlar⁴⁸⁶.” şeklinde tanımlanmaktadır.

SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri’nde yer alan “*Kamuya açıklanacak bilgiler, açıklamadan yararlanacak kişi ve kuruluşların karar vermelerine yardımcı olacak şekilde, zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir, yorumlanabilir, düşük maliyetle kolay erişilebilir ve eşit bir biçimde kamunun kullanımına sunulur⁴⁸⁷.*” şeklindeki ifade ile UFRS Kavramsal Çerçeve’de bulunan ve finansal bilginin niteliksel özellikleri olarak sunulan “*Finansal bilginin faydalı olması için, ihtiyaca uygun olması ve açıklamayı amaçladığı hususu gerçeğe uygun bir şekilde sunması gerekir. Finansal bilgi karşılaştırılabilir, doğrulanabilir, anlaşılabilir ise ve zamanında sunulmuşsa söz konusu bilginin faydası artırılmış olur⁴⁸⁸.*” ifadesi birbirlerini desteklemektedirler. Ayrıca bu niteliksel özellikler, standartta alt başlıklar halinde detaylı bir şekilde açıklanmaktadır.

• **UFRS 1: Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması:** Standart, amacı gereği UFRS’lerin ilk kez uygulandığı finansal tabloların ve söz konusu finansal tabloların kapsadığı ara dönem finansal raporlarının, hangi nitelikte ve hangi kalitede bilgiler içermesi gerektiğini belirterek kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi gereğince de açıklanması gereken finansal tabloların özelliklerini ortaya koymaktadır. Ayrıca UFRS açılış finansal durum tablosunda kullanılan muhasebe politikaları ile UFRS’lerin ilk kez uygulandığı finansal tablolarda sunulan dönemlerde kullanılan muhasebe politikalarının birbiriyle aynı olması⁴⁸⁹ gerektiği söylenmektedir. Bu ifade ile kurumsal yönetim ilkelerinde geçen “*periyodik mali tablolar ve dipnotları mevcut mevzuat ve uluslararası muhasebe standartları çerçevesinde hazırlanır ve uygulanan muhasebe politikaları mali tablo dipnotlarında yer alır⁴⁹⁰.*” ifadesine atıf yapılmaktadır. Muhasebe politikalarının değiştirilmesi durumunda da, değişikliklerin her ara dönem finansal raporunda açıklanarak güncellemelerin yapılacağı söylenmektedir⁴⁹¹.

⁴⁸⁶ KGK, Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve, par.NÖ2.

⁴⁸⁷ SPK, s.20.

⁴⁸⁸ KGK, Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve, s.8.

⁴⁸⁹ KGK, TFRS 1: Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması, par.1, 7.

⁴⁹⁰ SPK, s.26.

⁴⁹¹ KGK, TFRS 1: Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması, par.32(c).

Standartta, UFRS'lerin ilk kez uygulandığı finansal tabloların, sunulan tüm tablolar için karşılaştırmalı bilgiye yer verecek şekilde, en az üç finansal durum tablosu, iki kapsamlı gelir tablosu, iki bireysel gelir tablosu, iki nakit akış tablosu, iki özkaynaklar değişim tablosu ve ilgili dipnotları içerdiği söylenmektedir. Bunları sunan işletmelerin hangi konuları açıklaması gerektiği de standartta ayrıca belirtilmiştir⁴⁹².

- **UFRS 2: Hisse Bazlı Ödemeler:** Standartta, işletme finansal tablo kullanıcılarının, dönem boyunca var olan hisse bazlı ödeme anlaşmalarının nitelik ve tutarlarını anlamaları için hangi bilgileri kamuoyuna açıklaması gerektiği ifade edilmektedir. Ayrıca işletme, hisse bazlı ödeme işlemlerinin döneme ilişkin kâr veya zarar ile işletmenin finansal durumu üzerindeki etkisini finansal tablo kullanıcılarının anlamasına imkan sağlayacak şekilde kamuoyuna açıklaması⁴⁹³ gerektiği de standartta kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi uyarınca belirtilmektedir.

- **UFRS 3: İşletme Birleşmeleri:** UFRS 3 uyarınca edinen işletmenin, finansal tablo kullanıcılarının birleşme işlemlerinin niteliğini ve söz konusu birleşme işlemlerinin finansal etkilerini değerlendirebilmelerini sağlayan bilgileri⁴⁹⁴, kamuyu aydınlatma ilkesi uyarınca açıklaması gerektiği ifade edilmektedir. Bu bilgilerden bazıları ise edinilen işletmenin unvanı ve tanımı, birleşme tarihi, edinilen işletmedeki oy hakkına sahip özkaynak payı yüzdesi gibi bilgilerdir.

- **UFRS 4: Sigorta Sözleşmeleri:** Kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi gereği, bu standardı uygulayan işletmeler, sigorta sözleşmelerinden kaynaklanan tutarları tanımlayan bilgileri ve finansal tablo kullanıcılarının, sigorta sözleşmelerinden doğan riskin yapısı ve boyutu hakkındaki bilgileri kamuoyuna açıklamak durumundadırlar⁴⁹⁵.

- **UFRS 5: Satış Amaçlı Elde Tutulan Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler:** Standart, işletmenin duran varlıklarının (veya elden çıkarılacak varlık gruplarının) elden çıkarılmasının veya durdurulan faaliyetlerin finansal etkilerini finansal

⁴⁹² KGK, TFRS 1: Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması, par.21, 24, 25, 27A, 28.

⁴⁹³ KGK, TFRS 2: Hisse Bazlı Ödemeler, par.44, 46, 50.

⁴⁹⁴ KGK, TFRS 3: İşletme Birleşmeleri, par.59, 61, B64.

⁴⁹⁵ KGK, TFRS 4: Sigorta Sözleşmeleri, par.36, 38.

tablo kullanıcılarının değerlendirebilmelerini sağlayacak şekilde sunması ve kamuoyuna açıklaması⁴⁹⁶ gerektiğini belirtmektedir.

- **UFRS 6: Maden Kaynaklarının Araştırılması ve Değerlendirilmesi:** Bir işletme, bu standardı uyguladığı takdirde kamuoyuna, finansal tablolara yansıtılmış olan maden kaynaklarının araştırılması ve değerlendirilmesinden kaynaklanan tutarları tanımlayan ve açıklayan bilgileri, eğer değer düşüklüğü söz konusu ise de bununla ilgili bilgileri⁴⁹⁷ açıklaması gerekmektedir.

- **UFRS 7: Finansal Araçlar: Açıklamalar:** Bu UFRS, amacı gereği finansal tablo kullanıcılarının işletmeyi değerlendirebilmeleri için gerekli olan hangi bilgilerin işletme finansal tablolarında kamuoyuna açıklanması gerektiğini göstermektedir. Örneğin, finansal araçların işletmenin finansal durumu ve performansı açısından önemi ve işletmenin maruz kaldığı risklerin niteliği, riskleri yönetme şekli işletme tarafından kamuoyuna açıklanması gerekmektedir⁴⁹⁸. Ayrıca açıklanacak bu bilgilerin dışında standardın uygulanması ile ortaya çıkabilecek muhtelif konularda da hangi niteliksel ve niceliksel bilgilerin kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi gereğince kamuoyuna açıklanacağı detaylı bir şekilde belirtilmektedir.

- **UFRS 8: Faaliyet Bölümleri:** Standart, işletmenin gerçekleştirdiği faaliyetler ile faaliyette bulunduğu ekonomik ortamın niteliğini ve etkilerini değerlendirmelerini mümkün kılan bilgilerin, işletme tarafından finansal tablo kullanıcılarına açıklanması gerektiğini söylemektedir. Kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi gereği açıklanan bu bilgilere ilaveten işletme, raporlanabilir bölümler için bölüm kâr-zararının, varlıklarının ve borçlarının ölçümlerinin açıklamasını da sağlamalıdır⁴⁹⁹.

- **UFRS 10: Konsolide Finansal Tablolar:** Bu UFRS, bir işletme bir veya daha fazla işletmeyi kontrol ettiğinde düzenlenecek olan konsolide finansal tabloların hazırlanmasına ve sunumuna ilişkin finansal raporlama ilkelerini belirlemektir. Ayrıca standart, bir veya daha fazla işletmeyi (bağlı ortaklıkları) kontrol eden bir işletmenin (ana

⁴⁹⁶ KGK, TFRS 5: Satış Amaçlı Elde Tutulan Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler, par.30, 41.

⁴⁹⁷ KGK, TFRS 6: Maden Kaynaklarının Araştırılması ve Değerlendirilmesi, par.18, 23, 24, 25.

⁴⁹⁸ KGK, TFRS 7: Finansal Araçlar: Açıklamalar, par.1, 31.

⁴⁹⁹ KGK, TFRS 8: Faaliyet Bölümleri, par.1, 20, 27.

ortaklığın) konsolide finansal tablolar hazırlamasını zorunlu kılmakta⁵⁰⁰ ve hangi işletmelerin konsolide finansal tablo hazırlayacağını belirterek standart gereği kamuyu aydınlatacak hususları şeffaflık ilkesi kapsamında düzenlemektedir.

- **UFRS 11: Müşterek Anlaşmalar:** Kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi gereğince müşterek anlaşmalara imza atan işletmelerin, bireysel finansal tablolarında hangi hususları kamuoyuna açıklaması gerektiği bu standartta belirtilmektedir. Örneğin, işletmeler, müşterek faaliyetteki payını ve iş ortaklığındaki payını muhasebeleştirerek finansal tablolarında göstermek zorundadır⁵⁰¹.

- **UFRS 12: Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar:** UFRS 12'nin amacı, kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi gereğince finansal tablo kullanıcılarının işletmeyi değerlendirmesini sağlayacak işletmenin diğer işletmelerdeki paylarının niteliği ile bunlara ilişkin riskler, söz konusu payların işletmenin finansal durumuna, performansına ve nakit akışlarına etkileri ve benzeri bilgilerin işletme tarafından açıklanmasını sağlamaktır. Ayrıca işletme, yatırım yaptığı bir işletmeyi kontrol edip etmediğini, bir işletme üzerinde önemli etkiye sahip olup olmadığını ve müşterek anlaşmanın türünü de açıklamak durumundadır⁵⁰².

Standartta raporlayan işletme açısından önemlilik kriterini sağlayan azınlık paylarının bulunduğu her bir bağlı ortaklık için işletmenin, kontrol gücü olmayan paylara ödenen temettüleri ve benzeri durumlara ilişkin özet finansal bilgileri de kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi gereği açıklanması gerektiği belirtilmektedir⁵⁰³.

- **UFRS 13: Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü:** İşletme, finansal tablo kullanıcılarına kamuyu aydınlatma ilkesi ve standardın içeriği gereği gerçeğe uygun değeri üzerinden ölçülen varlıklara ve borçlara ilişkin değerlendirme yöntemlerini, bu ölçümlerin oluşturulmasında kullanılan girdileri ve bunların döneme ilişkin kâr veya zarar ile diğer kapsamlı gelire etkisini açıklamak zorundadır⁵⁰⁴.

⁵⁰⁰ KGK, **TFRS 10: Konsolide Finansal Tablolar**, par.1, 2(a), 4.

⁵⁰¹ KGK, **TFRS 11: Müşterek Anlaşmalar**, par.26, 27.

⁵⁰² KGK, **TFRS 12: Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar**, par.1, 7.

⁵⁰³ KGK, **TFRS 12: Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar**, par.B10.

⁵⁰⁴ KGK, **TFRS 13: Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü**, par.91.

• **UMS 1: Finansal Tabloların Sunuluşu:** Standart, kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesinin önemli bir başlığı olan kamuyu aydınlatma ve periyodik mali tablolar hususunda da değinilen finansal tabloların sunuluşuyla ilgili genel kuralları, yapıyla ilgili açıklamaları ve içerikle ilgili asgari koşulları ortaya koymaktadır. Öncelikle standartta finansal tablolar ve dipnotlar tanımlanmaktadır. Standartta, kamuyu aydınlatmada önemli bir araç olan finansal tabloların amacı da ifade edilmektedir. Daha sonra ise kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesinin en önemli aracı olan periyodik mali tabloların nelerden oluştuğu standartta sayılmaktadır. Bunların yanında belirtilen finansal tabloların dışında yönetimin, işletmenin finansal performansı ve karşılaştığı temel belirsizliklerin ana esaslarını açıklayan, bir finansal değerlendirme de sunabileceği ve bütün bu sunumları gerçeğe uygun olarak sunması gerektiği belirtilmektedir⁵⁰⁵.

UMS 1’de ayrıca sunulan finansal raporların raporlama sıklığına değinilmekte ve işletmelerin, tam bir finansal tablolar setini en az yılda bir kez sunması gerektiği ifade edilmektedir. Bunun yanında işletmelerin standart uyarınca karşılaştırmalı bilgi olarak asgari hangi unsurları sunması, yeniden sınıflandırma olması durumlarında hangi bilgileri kamuoyuna açıklaması, finansal tablosunu ve dipnotlarını da şeffaflık ilkesi gereğince açıkça göstermesi gerektiği belirtilmektedir. Örneğin, raporlayan işletmenin adı veya diğer kimlik bilgileri ve bu bilgide önceki raporlama döneminden bu yana olan değişiklikler, finansal tabloların tek bir şirketi mi yoksa şirketler grubunu mu içerdiği, raporlama dönemi sonu veya finansal tablo ve dipnotların kapsadığı dönem, sunum para birimi ve finansal tabloda sunulan tutarların yuvarlanma derecesi gibi bilgiler açıkça belirtmek durumundadır⁵⁰⁶.

UMS 1’de ayrıca işletme, önemli muhasebe politikalarının özetinde finansal tabloların düzenlenmesinde kullanılan ölçüm esasları ve finansal tabloların anlaşılması için uygun olan diğer muhasebe politikalarını kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi gereğince açıklamak durumundadır. Bununla beraber işletme, gelecek mali yılda varlıkların ve borçların defter değerlerinde önemli düzeltmelere neden olabilecek geleceğe yönelik temel varsayımlar ve tahmindeki belirsizliklerin ana kaynaklarıyla ilgili bilgiyi raporlama

⁵⁰⁵ KGK, TMS 1: Finansal Tabloların Sunuluşu, par.1, 7, 9, 10, 13, 15.

⁵⁰⁶ KGK, TMS 1: Finansal Tabloların Sunuluşu, par.36, 38, 38A, 38B, 40A, 41, 42, 51.

dönemi sonunda dipnotlarda açıklayacaktır⁵⁰⁷. Bütün sayılan bu açıklamaların yanında işletmenin finansal tablolarını sunarken vereceği muhtelif bilgiler detaylı bir şekilde ele alınmakta ve kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi gereği kamuoyunu finansal tablolar aracılığı ile bilgilendirme hususunda gereken tüm özen gösterilmektedir.

- **UMS 2: Stoklar:** Stoklar standardının uygulanması ile finansal tablo dipnotlarında; stokların değerlemesinde benimsenen muhasebe politikaları, kullanılan maliyet hesaplama yöntemleri, stokların toplam kayıtlı değerleri, gerçeğe uygun değerlerinden satış için katlanılan maliyetler düşüldükten sonraki değerle izlenen stokların finansal tablolardaki tutarı ve benzeri bilgiler kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi gereğince kamuoyuna açıklanması gerekmektedir⁵⁰⁸.

- **UMS 7: Nakit Akış Tabloları:** Mali tablolardan biri olan nakit akış tablosunda, döneme ilişkin nakit akışları işletme, yatırım ve finansman faaliyetlerine dayalı bir biçimde sınıflandırılarak raporlanır. Bu rapor, kullanıcılara, faaliyetlerin işletmenin finansal durumuna ve nakit ve nakit benzerlerine olan etkisine ilişkin bilgi sağlamaktadır. Ayrıca standartta, kamuoyunun bilgilendirilmesinde ve şeffaflığın sağlanmasında kullanılacak olan nakit akış tablosunun örneği de verilmektedir⁵⁰⁹.

- **UMS 8: Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar:** Kamunun aydınlatılmasında açıklanması gereken unsurlardan biri olan muhasebe politikaları, standartta, finansal tabloların hazırlanmasında ve sunulmasında işletmeler tarafından kullanılan belirli ilkeler, esaslar, gelenekler, kurallar ve uygulamalar olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca bu politikalarla ilgili olarak muhasebe politikası değişikliğinin varsa ilgili geçiş hükümlerine uygun olarak yapıldığı, muhasebe politikasında değişikliğin açıklaması, geçiş hükümlerinin açıklaması ve etkileri, düzeltme tutarları gibi olaylar açıklanmalı ve muhasebe politikasındaki değişikliğin hangi tarihten itibaren ne şekilde uygulandığı açıklanmalıdır⁵¹⁰.

⁵⁰⁷ KGK, TMS 1: Finansal Tabloların Sunuluşu, par.117, 125.

⁵⁰⁸ KGK, TMS 2: Stoklar, par.36.

⁵⁰⁹ KGK, TMS 7: Nakit Akış Tabloları, par.10, 11.

⁵¹⁰ KGK, TMS 8: Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar, par.5, 28.

• **UMS 10: Raporlama Döneminden (Bilanço Tarihinden) Sonraki Olaylar:** Standardın amacı doğrultusunda işletme, kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi ile ilgili olarak; işletmenin, raporlama döneminden sonra ortaya çıkan olaylar nedeniyle finansal tablolarında hangi düzeltmelerin gerekeceğini ve finansal tablolarda açıklanması gereken bilgileri belirtmek durumundadır. Ayrıca finansal tablo kullanıcılarının finansal tabloları doğrultusunda aldıkları ekonomik kararları etkileyebilecek raporlama döneminden sonraki olayların niteliği ve olayın tahmini finansal etkisine ilişkin açıklamalar da kamuyu aydınlatma ilkesi gereğince yapılmak zorundadır⁵¹¹.

• **UMS 11: İnşaat Sözleşmeleri:** Standardın muhteviyatı gereği bu tür sözleşmeleri yapan işletmeler, dönem geliri olarak finansal tablolara yansıtılan sözleşme geliri tutarı, sözleşme gelirin saptanmasında kullanılan yöntemler, alınan avansların tutarı ve benzeri bilgileri kamuoyuna açıklamak durumundadır⁵¹².

• **UMS 12: Gelir Vergileri:** İşletme, kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi uyarınca vergi giderlerinin (gelirinin) ana unsurlarını ayrı ayrı olarak ve ertelenmiş vergi ile ilgili bilgileri kamuoyuna açıklamak durumundadır. Ayrıca vergi gideri (geliri) ve muhasebe kârı arasındaki ilişkiyi açıklarken bir işletme, finansal tablo kullanıcıları için en anlamlı bilgi olan, geçerli vergi oranlarını kullanmak zorundadır⁵¹³.

• **UMS 16: Maddi Duran Varlıklar:** İşletme, şeffaflık ilkesi doğrultusunda finansal tablolarında yer alan her maddi duran varlık grubu için brüt defter değerinin belirlenmesine ilişkin ölçüm esasları, kullanılan amortisman yöntemleri ve oranları, faydalı ömürler ve maddi duran varlık kalemlerinin yeniden değerlemeye tabi tutulması durumunda yapılması zorunlu açıklamaları kamuoyuna sunar⁵¹⁴. Bunların dışında ortaya çıkabilecek birçok husus standartta başlıklar halinde belirtilmektedir.

• **UMS 17: Kiralama İşlemleri:** Standart, kamuyu aydınlatma ilkesi uyarınca işletmenin kiracı olması ya da kiraya veren olması durumunda ilişki içinde bulunduğu menfaat sahibi ile olan kiralama işlemi ilişkisinde uyması gereken hususları

⁵¹¹ KGK, TMS 10: Raporlama Döneminden (Bilanço Tarihinden) Sonraki Olaylar, par.1, 17, 18, 21.

⁵¹² KGK, TMS 11: İnşaat Sözleşmeleri, par.39, 40.

⁵¹³ KGK, TMS 12: Gelir Vergileri, par.79, 85.

⁵¹⁴ KGK, TMS 16: Maddi Duran Varlıklar, par.73, 77, 79.

düzenlemekte ve bu işlemin finansal kiralama mı yoksa faaliyet kiralaması mı olduğunu, sözleşmenin detaylarını, kiracı ve kiraya verenlerin açıklaması gereken bilgilerin neler olduğunu ve uygulanması gereken muhasebe politikalarını belirtmektedir⁵¹⁵.

- **UMS 18: Hasılat:** İşletme tarafından standart uyarınca kamuoyuna, hizmetlerin sunumuna ilişkin işlemlerin belirlenmesi için kullanılan yöntemler, hasılatın muhasebeleştirilmesine yönelik muhasebe politikaları, mal satışları, hizmet sunumları, faiz, isim hakları, temettüleri ve her bir önemli hasılat sınıfı içinde yer alan mal veya hizmet takası suretiyle ortaya çıkan hasılat tutarı açıklanmaktadır⁵¹⁶.

- **UMS 19: Çalışanlara Sağlanan Faydalar:** Standart, çalışanlara sağlanan kısa vadeli faydalara ilişkin özel açıklamalar yapılmasını zorunlu tutmamakla birlikte, diğer UFRS'ler açıklama yapılmasını zorunlu tutabilmektedir. Örneğin, UMS 24 standardı kilit yönetici personele yönelik çalışanlara sağlanan faydaların, UMS 1 standardı ise çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin giderlerin açıklanmasını zorunlu tutarak kamuoyuna hangi tür bilgilerin açıklanması gerektiğini belirtmektedir⁵¹⁷.

- **UMS 20: Devlet Teşviklerinin Muhasebeleştirilmesi ve Devlet Yardımlarının Açıklanması:** Bir işletme eğer devlet teşviklerinden ve yardımlarından yararlanmış ise bunlarla ilgili kamuyu aydınlatma ilkesi gereğince devlet teşviklerinin için benimsenen muhasebe politikaları, devlet teşviklerinin türü, tutarı ve süresi ile diğer devlet yardımları hususunda kamuoyunu bilgilendirmek zorundadır⁵¹⁸.

- **UMS 21: Kur Değişiminin Etkileri:** UMS 21 standardı, işletmede hangi döviz kurlarının kullanılacağı ve döviz kurlarındaki değişimin finansal tablolar üzerindeki etkilerinin nasıl raporlanacağı hususlarını konu edinmektedir. Ayrıca kur farklarının muhasebeleştirilmesi, kur farkları tutarı ve dönem başındaki ve sonundaki kur farkları tutarlarının mutabakatının yapılması, kamuyu aydınlatma ilkesi gereğince yapılması gereken diğer açıklamalardır⁵¹⁹.

⁵¹⁵ KGK, TMS 17: Kiralama İşlemleri, par.1.

⁵¹⁶ KGK, TMS 18: Hasılat, par.35.

⁵¹⁷ KGK, TMS 19: Çalışanlara Sağlanan Faydalar, par.25.

⁵¹⁸ KGK, TMS 20: Devlet Teşviklerinin Muhasebeleştirilmesi ve Devlet Yardımlarının Açıklanması, par.39.

⁵¹⁹ KGK, TMS 21: Kur Değişiminin Etkileri, par.2, 52.

• **UMS 23: Borçlanma Maliyetleri:** İşletmeler, ilgili dönem boyunca aktifleştirilen borçlanma maliyetlerinin tutarını ve aktifleştirilebilecek borçlanma maliyetleri tutarının belirlenmesinde kullanılan aktifleştirme oranını şeffaflık ilkesi uyarınca kamuoyuna açıklamak durumundadırlar⁵²⁰.

• **UMS 24: İlişkili Taraf Açıklamaları İlişkisi:** Kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi kapsamında ana ortaklık ve bağlı ortaklıkları arasındaki ilişkiler, aralarında işlem olup olmadığına bakılmaksızın açıklanır. Ayrıca işletmenin ilişkili taraf işlemlerinde bulunması durumunda ana ortaklık, işletme üzerinde müşterek kontrol gücüne ya da önemli etkiye sahip bulunan işletmeler, bağlı ortaklıklar, iştirakler ve diğer ilişkili taraflar hakkında işletme kamuoyunu bilgilendirmelidir.⁵²¹.

• **UMS 26: Emeklilik Fayda Planlarında Muhasebeleştirme ve Raporlama:** İşletme standart gereği emeklilik fayda planına ilişkin finansal tablolarda sağlanacak faydalarda kullanılabilir net varlıklar değişim tablosu, uygulanan önemli muhasebe politikalarının özeti, ilgili planın tarifi ve plana ilişkin değişikliklerin etkisi hususunda şeffaflık ilkesi kapsamında açıklamak yapma durumundadır⁵²².

• **UMS 27: Bireysel Finansal Tablolar:** Kamuyu aydınlatma araçlarından biri olan finansal tablolardan bireysel finansal tabloların nasıl hazırlanacağı, bağlı ortaklıklardaki, iş ortaklıklarındaki ve iştiraklerdeki yatırımlara ilişkin uyulması gereken muhasebeleştirme ve açıklama hükümlerinin neler olduğu UMS 27 standardında düzenlenmektedir⁵²³.

• **UMS 28: İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar:** Standart, bir işletmenin iştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımları konusunda kamuoyunu nasıl bilgilendirmesi gerektiğini açıklamaktadır. Ayrıca UMS 28, iştirakin veya iş ortaklığının raporlama dönemi sonunda, finansal tablolarını nasıl hazırlayacağını ve sunacağını da ifade etmektedir⁵²⁴.

⁵²⁰ KGK, TMS 23: Borçlanma Maliyetleri, par.26.

⁵²¹ KGK, TMS 24: İlişkili Taraf Açıklamaları, par.13, 18.

⁵²² KGK, TMS 26: Emeklilik Fayda Planlarında Muhasebeleştirme ve Raporlama, par.34.

⁵²³ KGK, TMS 27: Bireysel Finansal Tablolar, par.1, 4.

⁵²⁴ KGK, TMS 28: İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar, par.33.

• **UMS 29: Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama:**

UMS 29 kapsamındaki durumların gerçekleşmesi halinde kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi gereği işletmelerce finansal tabloların tarihi veya cari maliyet yaklaşımlarından hangisine göre hazırlandığı ve raporlama dönemi sonunda geçerli fiyat endeksi ve niteliği ile cari ve önceki raporlama dönemlerinde endekste meydana gelen hareketlerin belirtilmesi ve finansal tabloların düzeltilmesi gerekmektedir⁵²⁵.

• **UMS 33: Hisse Başına Kazanç:**

Kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi uyarınca hisse başına kazanç tutarını kamuoyuna açıklayan bir işletme, söz konusu tutarı bu standarda göre hesaplamaktadır. Bunun dışında işletme, adi hisse başına kazanç ve sulandırılmış hisse başına kazanç hesaplamalarında pay olarak kullanılan tutarlar ve payda olarak kullanılan adi hisse senetleri sayısının ağırlıklı ortalaması ve bu paydaların birbiriyle mutabakatını da yapmak durumundadır⁵²⁶.

• **UMS 34: Ara Dönem Finansal Raporlama:**

Standart, kamunun aydınlatılmasında önemli araçlardan biri olan periyodik mali tabloların ara dönemlerde sunumuna ilişkin asgari içeriğinin tanımlanmasını ve ara döneme ilişkin özet veya ayrıntılı finansal tablolardaki muhasebeleştirme ve ölçme ilkelerini belirlemektedir. Ayrıca UMS 34’de şu konulara değinilmektedir; ara dönem finansal tabloların biçim ve içeriği, ara dönem finansal tablo sunulacak dönemler, yıllık finansal tablolarda yapılacak açıklamalar, muhasebe politikaları ve benzeri bilgiler⁵²⁷.

• **UMS 36: Varlıklarda Değer Düşüklüğü:**

UMS 36 standardı içeriği ve şeffaflık ilkesi gereği işletme, kamuoyuna her bir varlık sınıfı için dönem içinde kâr veya zararda muhasebeleştirilen değer düşüklüğü zararlarının tutarı ile özkaynaklarda muhasebeleştirilen yeniden değerlendirilmiş varlıklar ile ilgili değer düşüklüğü zararlarının tutarını açıklar. Ayrıca işletme, şerefiye dahil olmak üzere, bir varlık veya nakit yaratan birim için dönem içinde muhasebeleştirilen veya iptal edilen önemli düzeydeki her değer düşüklüğü zararına ilişkin bilgiler hakkında da açıklamalar yapar⁵²⁸.

⁵²⁵ KGK, TMS 29: Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama, par.39.

⁵²⁶ KGK, TMS 33: Hisse Başına Kazanç, par.1, 3, 70.

⁵²⁷ KGK, TMS 34: Ara Dönem Finansal Raporlama, par.4, 5, 15.

⁵²⁸ KGK, TMS 36: Varlıklarda Değer Düşüklüğü, par.126, 130.

• **UMS 37: Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar:** Finansal tablo kullanıcılarının işletmeyi daha doğru değerlendirebilmesi için önemli konulardan birine değinen UMS 37’de işletme, şeffaflık ve kamuyu aydınlatma ilkesi gereği kamuoyuna bir takım açıklamalar yapmak durumundadır. Bu açıklamalar, her bir karşılık sınıfı için finansal tablo dipnotlarında dönem başı ve dönem sonu itibariyle defter değeri, ayrılan karşılıklar, kullanılan tutarlar, dönem içerisinde kapatılan kullanılmayan tutarlar olarak kendine yer bulmaktadır. Ayrıca işletme, her bir karşılık sınıfı için, dipnotlarında yükümlülüğün esasını ve ekonomik faydaların tahmini işletme dışına çıkış zamanlarını, söz konusu çıkışların miktar ve zamanlamaları hakkındaki belirsizliklere ilişkin açıklamaları ve beklenen tazminat tutarlarını da açıklamak durumundadır⁵²⁹.

• **UMS 38: Maddi Olmayan Duran Varlıklar:** UMS 38 uyarınca işletme, her bir maddi olmayan duran varlık sınıfı için yararlı ömrün sınırlı mı yoksa sınırsız mı olduğu; sınırlı ise yararlı ömür miktarı veya kullanılan itfa oranı, sınırlı yararlı ömre sahip maddi olmayan duran varlıkların itfa yöntemi ve benzeri bilgileri kamuoyuna açıklamak zorundadır⁵³⁰.

• **UMS 40: Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller:** İşletme standardın belirttiği gibi yatırım amaçlı gayrimenkullere sahip olması durumunda şeffaflık ilkesi uyarınca gerçeğe uygun değer yöntemini mi yoksa maliyet yöntemini mi uyguladığını, yatırım amaçlı gayrimenkulün tanımını, kullanılan amortisman yöntemini ve yararlı ömrü veya kullanılan amortisman oranlarını kamuoyuna açıklamak durumundadır⁵³¹.

• **UMS 41: Tarımsal Faaliyetler:** İşletme konusu gereği standardın belirttiği faaliyetlerde bulunuyorsa kamuyu aydınlatma ilkesi gereğince her bir canlı varlık grubunu tanımlar, faaliyetlerinin niteliğini işletmenin dönem sonundaki her bir canlı varlık grubundan elde edilen tarımsal ürünlerini ve tarımsal faaliyetle ilgili finansal risk yönetim stratejilerini kamuoyuna açıklar⁵³².

⁵²⁹ KGK, TMS 37: Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar, par.84, 85.

⁵³⁰ KGK, TMS 38: Maddi Olmayan Duran Varlıklar, par.118.

⁵³¹ KGK, TMS 40: Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller, par.75, 76, 78, 79.

⁵³² KGK, TMS 41: Tarımsal Faaliyetler, par.41, 46, 49.

3.2.1.3. UFRS ve Menfaat Sahipleri İlkesi İlişkisi

SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri, OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Kurumsal Yönetim Tebliği'nde menfaat sahipleri başlığı altında yer alan ve UFRS'de yer alan standartlarda bahsi geçen önemli hususları aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

- ✓ Menfaat sahiplerinin kimler olduğu ve kapsamı,
- ✓ Menfaat sahiplerinin hakları ve bu hakların kapsamı
- ✓ Menfaat sahiplerinin yeterli düzeyde ve zamanında bilgilendirilmeleri,
- ✓ Menfaat sahiplerinden müşteriler, tedarikçiler ve çalışanlar ile ilişkiler, çalışanların özlük hakları, çalışanlara sağlanan haklar ve faydalar.

Menfaat sahipleri ile ilgili belirtilen hususlar çerçevesinde, UFRS'de yer alan düzenlemeler ise standart bazında aşağıda özetlenen şekilde yer almaktadır.

• **Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve:** SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri, Menfaat Sahipleri İlkesi başlığı altında, “*Ülke mevzuatında olduğu gibi, incelenen çeşitli ülke örneklerinde de menfaat sahiplerinin haklarının genellikle mevzuat (borçlar kanunu, icra-iflas kanunu, işkanunu vb.) ile korunduğu tespit edilmiştir.*⁵³³” denilmektedir. Bu ifade ile UFRS Kavramsal Çerçeve’de yer alan “*Bazı durumlarda ana sözleşmelerde veya yasal düzenlemelerde, işletmenin ve işletmeye kredi verenlerin, işletmenin uğrayabileceği zararların etkisinden korunabilmesi için ihtiyat ayırmaları şart koşulabilir. İşletmeler, ülkedeki vergi kanunlarının bu tür ihtiyatların ayrılması halinde vergi muafiyeti ya da vergi indirimleri tanınması durumunda da diğer tür ihtiyatları ayırabilirler. Yasal ihtiyatların, ana sözleşmeye göre ayrılan ihtiyatların ve vergi ihtiyatlarının varlıkları ve tutarları kullanıcıların karar verme ihtiyaçlarına uygun bilgiler olabilir.*⁵³⁴” ifadesinin ilişkili olduğunu ve birbirlerini tamamladıklarını söylemek mümkündür.

⁵³³ SPK, s.32.

⁵³⁴ KGG, Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve, par.4.21.

UMSK, hazırlanan finansal tabloların, menfaat sahiplerinin ortak amaçlarını karşılayacağını düşünmektedir. Bunun nedeni olarak ise finansal tablo kullanıcılarının; sermayede payı temsil eden yatırımları satın almaları, dağıtılabilir kâr ve temettü tutarlarını belirleme gibi benzeri amaçlarla ekonomik kararlar almaları gösterilmektedir. Bu yüzden de kavramsal çerçevede, işletme dışındaki kullanıcılar (menfaat sahipleri) için hazırlanan ve sunulan finansal tabloların tabi olacakları usul ve esaslar belirlenmektedir. Ayrıca genel amaçlı finansal raporlamanın amacının, mevcut ve potansiyel yatırımcılara, borç ve kredi veren diğer taraflara, raporlayan işletmeye kaynak sağlama kararlarını verirken faydalı olacak finansal bilgiyi sağlamak olduğu da belirtilmektedir⁵³⁵.

Kavramsal çerçevede, menfaat sahipleri grubu içinde yer alan mevcut ve potansiyel yatırımcıların, borç verenlerin ve kredi veren diğer tarafların birçoğunun, raporlayan işletmelerden doğrudan kendilerine bilgi sağlanmasını talep etme imkanı bulunmadığı ve ihtiyaç duydukları finansal bilginin çoğu için genel amaçlı finansal raporlara güvenmek durumunda oldukları, dolayısıyla bu tür kullanıcıların, genel amaçlı finansal raporların yöneltildiği asli kullanıcılar olduğu tanımlanmaktadır. Standartta, menfaat sahiplerinin kullanacağı genel amaçlı finansal raporların, ihtiyaç duyulan bütün bilgileri sağlamadıkları, ayrıca genel amaçlı finansal raporların ihtiyaç duyulan tüm bilgileri sağlamasının da beklenemeyeceği belirtilmektedir⁵³⁶.

- **UFRS 1: Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması:** UFRS 1, kurumsal yönetim ilkelerinde de sayılan ve işletmenin menfaat sahiplerinden biri olan devlet ile olan birtakım ilişkilerine değinmektedir. Örneğin standart, UFRS'leri ilk kez uygulayan bir işletmenin, aldığı bütün devlet kredilerini nasıl sınıflandıracığı ve devlet kredisinin piyasa faiz oranından düşük olmasından kaynaklanan faydasını devlet teşviki olarak muhasebeleştiremeyeceğini belirtmektedir⁵³⁷.

- **UFRS 2: Hisse Bazlı Ödemeler:** Standart, menfaat sahipleri ilkesi uyarınca bir işletmenin gerçekleştirdiği hisse bazlı ödeme işlemlerinin etkilerini ve çalışanlarının hisse senedi opsiyon hakkını elde ettiği işlemleri ile işletmenin özkaynağına

⁵³⁵ KGK, **Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve**, s.2, par.A2, A4.

⁵³⁶ KGK, **Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve**, par.A5, A6, A7.

⁵³⁷ KGK, **TFRS 1: Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması**, par.B10.

dayalı finansal aracını kendi mali gücü oranında elinde bulunduran bir çalışanı (veya diğer taraf) ile yaptığı işlemleri nasıl değerlendireceğine değinmektedir. Standartta, işletmenin menfaat sahiplerinden biri olan çalışanlarının kimler olduğunun tanımı yapılmaktadır. Ayrıca işletmenin faaliyetlerinin planlanması, idaresi ve kontrolü için idareci olmayan yöneticileri de içeren yetki ve sorumluluk sahibi olan kişilerin de bu kapsamda değerlendirileceği vurgulanmaktadır⁵³⁸.

UFRS 2’de menfaat sahipleri kapsamında, yukarıda değinilen hususların yanında tedarikçi ile yapılan işlemler, tedarikçileri yapılan hisse bazlı ödemeler, çalışanlara yapılan nakit ödemeleri içeren hisse bazlı ödeme anlaşmaları ve grup işletmeleri arasında çalışanların transferi gibi konulara da değinilmektedir⁵³⁹.

• **UFRS 3: İşletme Birleşmeleri:** Standart, menfaat sahiplerinin ya da finansal tablo kullanıcılarının işletme birleşmesinin niteliği ve etkilerini değerlendirebilmeleri için hangi bilgileri açıklayacağını belirlemektedir. Bu açıklamalardan bazıları ise edinen işletmenin, edinilen işletmenin maddi olmayan duran varlıklarını muhasebeleştirilmesi ve edinen işletmenin, çalışanlarına sağladığı fayda düzenlemelerine ilişkin borçları UMS 19 uyarınca muhasebeleştirilmesi ve ölçmesidir⁵⁴⁰.

UFRS 3, ayrıca menfaat sahiplerinden biri olan müşteri ile olan ilişkilerine de değinmektedir. Örneğin, bir işletme birleşmesinde edinilen bir müşteri listesinin, bir gizlilik anlaşmasının veya başka bir anlaşmanın sonucunda satılmasını, kiralamasını veya başka bir şekilde müşteriler hakkında bilgi değiş tokuşu yapılmasının engellemesi durumları standart kapsamında ele alınmaktadır⁵⁴¹.

• **UFRS 7: Finansal Araçlar: Açıklamalar:** Finansal araçlar standardı, menfaat sahiplerinden kredi verenler ile olan kredi ilişkisinde hangi unsurların açıklanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Örneğin, işletme, kredi borçları için anapara, faiz ve borç itfa fonuna ilişkin detaylı bilgiler veya sözü edilen borçların itfa koşulları ile

⁵³⁸ KGK, **TFRS 2: Hisse Bazlı Ödemeler**, par.1, 4, s.14.

⁵³⁹ KGK, **TFRS 2: Hisse Bazlı Ödemeler**, s.15-16, par.18, B56, B59.

⁵⁴⁰ KGK, **TFRS 3: İşletme Birleşmeleri**, par. 1(c), 13, 26.

⁵⁴¹ KGK, **TFRS 3: İşletme Birleşmeleri**, par.B33.

raporlama dönemi sonu itibariyle temerrüde düşülmüş bulunan kredi borçlarının defter değerini açıklamak durumundadır⁵⁴².

• **UFRS 8: Faaliyet Bölümleri:** İşletme, standart gereği, menfaat sahiplerinden biri olan işletme dışı müşterileri ile yapılan satışları ve elde edilen hasılatları faaliyet bölümünde ayrı olarak raporlamak zorundadır. Ayrıca işletme, coğrafi bilgileri raporluyorsa dış müşterilerden elde edilen hasılatları da ayrı ayrı ülkelerle ilişkilendirme esası ile açıklamalıdır. Bu düzenlemeler işletmenin dış müşteriler ile olan ilişkisini ne şekilde ve hangi faaliyet içinde raporlayacağını göstermektedir. Standartta ayrıca işletmenin büyük müşterilerine ilişkin bilgilere de yer verilmektedir. Bunun yanında menfaat sahipleri ilkesi uyarınca işletme, büyük müşterilerine olan güveninin derecesine ilişkin bilgileri de kamuoyuna sunmak durumundadır⁵⁴³.

• **UFRS 9: Finansal Araçlar:** UFRS 9, işletmenin menfaat sahiplerinden biri olan kredi verenler ile olan ilişkilerine değinmektedir. Örneğin, kredi verenin talepleri, faiz ödemeleri ve nakit akışlarının değerlendirmesi bu ilişkinin başlıklarından bir kaçıdır⁵⁴⁴. Bunun yanında standart, bir bankanın, müşterileri ile olan kredi ilişkilerinde de hangi durumların geçerli olduğunu ortaya koymakta ve bunların tablolara nasıl yansıtılacağını belirtmektedir. Standart, finansal araçlar konusunda menfaat sahipleri açısından oluşabilecek risklere ilişkin açıklamalara ve örneklere de yer vermektedir⁵⁴⁵.

• **UFRS 10: Konsolide Finansal Tablolar:** Standart, kapsamı gereği işletmenin finansal tablolarını oluştururken menfaat sahipleri ile olan ilişkilerini düzenlemektedir. Örneğin, yatırımcının veya yatırımcının faaliyetlerini yöneten kişilerin, yatırımcı adına hareket etmesini sağlayacak şekilde diğer bir tarafı yönetme gücüne sahip olması durumunda söz konusu tarafın fiili olarak bir vekil olacağı belirtilmektedir. Bu hususlar düzenlenirken yatırımcı işletmenin, ilişkili tarafları, yatırım yapılan işletmedeki payını, yatırım yapılan işletmedeki paylarının satışı, devri veya ipotek ettirilmesi gibi hususları da diğer menfaat sahibi taraflara sunması gerekmektedir⁵⁴⁶.

⁵⁴² KGK, **TFRS 7: Finansal Araçlar: Açıklamalar**, par.18.

⁵⁴³ KGK, **TFRS 8: Faaliyet Bölümleri**, par.13(a), 23(a), 33(a), 34.

⁵⁴⁴ KGK, **TFRS 9: Finansal Araçlar**, par.B4.1.16, B4.1.17.

⁵⁴⁵ KGK, **TFRS 9: Finansal Araçlar**, par. B5.7.10, B5.7.15(b).

⁵⁴⁶ KGK, **TFRS 10: Konsolide Finansal Tablolar**, par.B73, B74, B75.

• **UFRS 11: Müşterek Anlaşmalar:** Standart, menfaat sahipleri ile yaptığı müşterek anlaşmayı, iki veya daha fazla tarafın üzerinde müşterek kontrole sahip olduğu anlaşma olarak tanımlamakta ve bu anlaşmalarda payı olan işletmeler tarafından yapılacak finansal raporlamanın ilkelerini düzenlemektedir⁵⁴⁷.

• **UMS 1: Finansal Tabloların Sunuluşu:** Standart, özellikle bazı menfaat sahipleri için önem arz edebilen bilgilerin yer aldığı ve finansal raporların kapsamı dışında yer alan çevresel raporlar ve katma değer raporları gibi raporlara değinmektedir. Menfaat sahipleri için önem arz eden ve finansal tablolardan ayrı olarak sunulan bu raporların ve tabloların UFRS'lerin kapsamı dışında olduğu standartta yer almaktadır⁵⁴⁸. UMS 1, menfaat sahipleri ilkesi doğrultusunda ayrıca muhasebe politikalarının açıklanması hususunu ve finansal tablo kullanıcılarına işletmeyi değerlendirmelerinde temel oluşturacak verileri de belirtmektedir⁵⁴⁹.

• **UMS 7: Nakit Akış Tabloları:** Menfaat sahipleri ilkesi gereği işletme paydaşları işletme hakkında doğru ve zamanında bilgilendirmek durumundadırlar. UMS 7'de bu husus doğrultusunda menfaat sahiplerini işletmenin nakit akış tablosu hakkında bilgilendirmektedir. Standart, işletmenin nakit akışlarına ilişkin bilgileri, finansal tablo kullanıcılarına, işletmeyi değerlendirebilmelerinde dayanak oluşturması bakımından sunmaktadır. Ayrıca standart, işletmenin müşterileri olan ilişkilerinden hangi durumlarda nakit sağlayacağı, müşterilere verilen krediler, avanslar ve bunların geri ödemelerinin nakit akışın hangi unsuru olduğu konularına da değinmektedir⁵⁵⁰.

• **UMS 8: Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar:** Menfaat sahipleri, işletmenin finansal durumu, performansı ve nakit akışındaki eğilimleri belirleyebilmek amacıyla işletmenin zaman içindeki finansal tablolarını karşılaştırabilme olanağına sahip olmalıdırlar. Bu nedenle UMS 8, bir işletmenin muhasebe politikasındaki tahminlerdeki değişikliklerin ve hataların hangi durumlarda ortaya çıktığını ve bunlara dair ilkeleri belirlemektedir⁵⁵¹.

⁵⁴⁷ KGK, TFRS 11: Müşterek Anlaşmalar, par.1, 2.

⁵⁴⁸ KGK, TMS 1: Finansal Tabloların Sunuluşu, par.14.

⁵⁴⁹ KGK, TMS 1: Finansal Tabloların Sunuluşu, par.78(d), 86, 111, 118.

⁵⁵⁰ KGK, TMS 7: Nakit Akış Tabloları, s.2, par.3, 22(a), 24(c).

⁵⁵¹ KGK, TMS 8: Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar, par.15.

• **UMS 12: Gelir Vergileri:** Standart, menfaat sahiplerinden biri olan devlet ile işletme arasındaki vergi konusunda düzenlemeler içermekte ve kurum kazancı üzerinden hesaplanan vergilerin muhasebeleştirilmesini düzenlemektedir. Ayrıca standart, bir başka menfaat sahibi unsuru olan çalışanların emeklilik tazminatlarının ve emeklilik fonlarının gelir vergileri ile ilgili olan hususlarını da düzenlemektedir⁵⁵².

• **UMS 18: Hasılat İlişkisi:** UMS 18, işletmenin menfaat sahiplerinden olan müşterileri ile ilişkilerinde yapılan mal satışında oluşan hasılatın nasıl ve hangi koşullarda finansal tablolarına yansıtacağını açıklamaktadır. Bu koşullardan birkaçı; işletmenin malların sahipliği ile ilgili önemli risk ve getirileri alıcıya devretmiş olması ile hasılat tutarının güvenilir biçimde ölçülebilmesi koşullarıdır⁵⁵³.

• **UMS 19: Çalışanlara Sağlanan Faydalar:** Bu standart, menfaat sahiplerinin önemli paydaşlarından biri olan işletmenin çalışanları ile ilişkilerini düzenlemektedir. Standartta, çalışanlara sağlanan her türlü faydaların muhasebeleştirilmesinde uygulanacak olan ilkeler, çalışanlara sağlanan kısa vadeli faydalar (ücretler, maaşlar, vb.), parasal olmayan faydalar (sağlık yardımı, lojman, vb.), iş ilişkisi sonrasında sağlanan faydalar (emeklilik maaşı ve ikramiyesi), uzun vadeli faydalar (kıdeme bağlı izin, vb.) gibi konular düzenlenerek işletmenin menfaat sahiplerinden biri olan çalışanları ile ilişkisi net bir şekilde açıklanmaktadır. Standartta ayrıca çalışanlara sağlanan faydaların, çalışanlara, çalışanların bakmakla yükümlü oldukları kişilere veya hak sahibi diğer kişilere sağlanan faydaları içerdiği ve çalışanlar ifadesi ile yöneticileri ve yönetim kadrosunda yer alan diğer personelin de kastedildiği ifade edilmektedir⁵⁵⁴.

• **UMS 20: Devlet Teşviklerinin Muhasebeleştirilmesi ve Devlet Yardımlarının Açıklanması:** İşletmenin menfaat sahiplerinden biri olan devlet ile olan ilişkisinde ortaya çıkan devlet teşviklerinin muhasebeleştirilmesi ve açıklanması ile diğer şekillerdeki devlet yardımlarının açıklanmasında bu standart uygulanmaktadır. Ayrıca standart, devlet yardımı ve devlet teşviklerinin neyi ifade ettiklerini, devlet yardımı

⁵⁵² KGK, TMS 12: Gelir Vergileri, s.3, par.26(a).

⁵⁵³ KGK, TMS 18: Hasılat, par.10, 14.

⁵⁵⁴ KGK, TMS 19: Çalışanlara Sağlanan Faydalar, par. 2, 3, 5, 6, 7.

almanın finansal tabloların hazırlanmasına etkisi, parasal olmayan devlet teşviklerinin neyi ifade ettiği, varlıklara ve gelire ilişkin teşviklerin sunumu, devlet teşviklerinin geri ödenmesi, vb. konuları da düzenlemektedir⁵⁵⁵.

- **UMS 21: Kur Değişiminin Etkileri:** Standart, işletmenin menfaat sahiplerinden biri olan yurtdışındaki işletme ile olan ilişkilerinde ortaya çıkan kur farklarının nasıl muhasebeleştirileceğine dair ilkeleri belirlemektedir⁵⁵⁶.

- **UMS 24: İlişkili Taraf Açıklamaları:** UMS 24, menfaat sahipleri içinde yer alan ve standardın da ilişkili taraflar olarak tanımladığı kişilerle olan ilişki ve işlemlerine dair düzenlemeler getirmektedir. Ayrıca yapılan işlemlerin finansal tablolarda nasıl gösterileceği ve işletmenin kâr veya zararı ile finansal durumu üzerinde etkili olabilecek işlemler standartta düzenlenmektedir. Bunun yanında standart, ilişkili tarafla yapılan işlemleri, tazminatı, çalışanlara sağlanan faydaları da konu edinmektedir. Son olarak da standart kapsamında, hangi tür müşteri, tedarikçi, acente, dağıtımçı ya da genel mümessilin ilişkili taraf olarak değerlendirilemeyeceği açıklanmaktadır⁵⁵⁷.

- **UMS 26: Emeklilik Fayda Planlarında Muhasebeleştirme ve Raporlama:** Standart, UMS 19 ile birlikte işletmenin menfaat sahiplerinden biri olan çalışanları ile olan ilişkilerini düzenlemektedir. Bununla beraber standartta emeklilik fayda planları tanımlanmakta ve buna dair ilkeler belirtilmektedir⁵⁵⁸.

- **UMS 28: İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar:** İşletmenin menfaat sahipleri içerisinde yer alan iştirakleri ve iş ortaklıkları ile ilgili düzenlemeler, bu standardın konusunu oluşturmaktadır. Standart, ortaya koyduğu ilkeler ile beraber iştirak ve iş ortaklığı tanımlarını da yapmakta ve menfaat sahipleri arasında önemli etkinin oluşma koşullarını belirtmektedir⁵⁵⁹.

⁵⁵⁵ KGK, TMS 20: Devlet Teşviklerinin Muhasebeleştirilmesi ve Devlet Yardımlarının Açıklanması, par. 1, 3, 5, 6, 7.

⁵⁵⁶ KGK, TMS 21: Kur Değişiminin Etkileri, par.15.

⁵⁵⁷ KGK, TMS 24: İlişkili Taraf Açıklamaları, par. 2, 4, 5, 6, 9, 11(d).

⁵⁵⁸ KGK, TMS 26: Emeklilik Fayda Planlarında Muhasebeleştirme ve Raporlama, par.4, 8.

⁵⁵⁹ KGK, TMS 28: İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar, par.1, 3, 6.

• **UMS 33: Hisse Başına Kazanç:** UMS 33’de menfaat sahiplerinin işletme ile ilgili olarak sahip oldukları hisse senetlerinin payına düşen kazanç veya zararların tutarları hesaplanmaktadır. Ayrıca bu tutarının hesaplanmasında kullanılacak veriler ve sulandırılmış hisse başına kazancın ne olduğu ve nasıl hesaplandığı da menfaat sahiplerine sunulmaktadır⁵⁶⁰.

• **UMS 34: Ara Dönem Finansal Raporlama:** Standart ile zamanında yapılan ve güvenilir bir ara dönem raporlama, yatırımcıların, kredi veren kuruluşların ve diğer tarafların, bir başka deyişle menfaat sahiplerinin, işletmenin gelir ve nakit akışı yaratma kapasitesi ile finansal durumunu ve likiditesini daha iyi anlamasını sağlamaktadır⁵⁶¹. Bu durum UMS 34’ün menfaat sahipleri olan ilişkisini göstermektedir.

• **UMS 37: Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar:** Standart, menfaat sahiplerinden olan tedarikçileri ve çalışanları ile olan ilişkilerinde karşılıkların, koşullu borçların ve varlıkların nasıl oluşacağını, bunların finansal tablolarında nerde ve hangi tutarda gösterileceğini ve yeniden yapılandırma konusunu düzenlemektedir⁵⁶².

• **UMS 38: Maddi Olmayan Duran Varlıklar:** UMS 38, işletmenin sahip olduğu maddi olmayan duran varlıkların tanımını yapmakta, bu varlıklara dair örnekler vermekte (müşteri ve tedarikçi ilişkileri, müşteri sadakati, vb. haklar) ve bunlara ilişkin muhasebeleştirme ilkelerini belirlemektedir. Ayrıca standart, müşteri portföyü, müşteri ilişkileri ve sadakati, devlet teşviği, müşteri listeleri ve tedarik sözleşmesi hususlarına değinmekte ve bunlar ile ilgili düzenlemelere yer vermektedir⁵⁶³.

• **UFRS Yorum 13: Müşteri Sadakat Programları:** Menfaat sahipleri ilkesi ile ilişkili olan UFRS’den bazıları yorum şeklinde yer almaktadır. Bunlardan biri de işletmenin önemli menfaat sahipleri grubundan bir olan müşterileri ile ilgili olan UFRS Yorum 13’tür. Bu yorumda, müşteri sadakat programları ve müşteri hediye puanları gibi müşteri ile ilişkilerde ortaya çıkan konular düzenlemektedir⁵⁶⁴.

⁵⁶⁰ KGK, TMS 33: Hisse Başına Kazanç, par.9, 19, 30.

⁵⁶¹ KGK, TMS 34: Ara Dönem Finansal Raporlama, s.2.

⁵⁶² KGK, TMS 37: Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar, par.11, 73.

⁵⁶³ KGK, TMS 38: Maddi Olmayan Duran Varlıklar, par.9, 16, 44, 63, 69A.

⁵⁶⁴ KGK, TFRS Yorum 13: Müşteri Sadakat Programları, www.kgk.gov.tr (22.11.2014), par.1, 2.

• **UFRS Yorum 18: Müşterilerden Varlık Transferleri:** Bir başka yorum olan UFRS Yorum 18, altyapı hizmeti ya da altyapı hizmeti dışındaki sektörde faaliyet gösteren işletmelerin müşterilerden varlık transferleri konusuna değinmektedir. Ayrıca bu yorum, müşterileri tarafından maddi duran varlık transfer edilen işletmelerce, söz konusu transferlerin muhasebeleştirilmesi için de uygulanmaktadır⁵⁶⁵.

• **UMS Yorum 10: Devlet Yardımları-İşletme Faaliyetleri ile Özel Bir İlişkisi Bulunmayanlar:** Bir başka yorumda işletmenin menfaat sahiplerinden bir diğeri olan devlet ile ilgilidir. UMS Yorum 10, devlet yardımları, devlet yardımlarından yararlanma koşulları, devlet tarafından yapılan kaynak aktarımları, devlet teşviği gibi devlet ile olan ilişkiye dair konuları yorumlamaktadır⁵⁶⁶.

3.2.1.4. UFRS ve Yönetim Kurulu İlkesi İlişkisi

UFRS ile Yönetim Kurulu ilişkisinin önem arz eden ve standartlarda konu edinilen başlıkları, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri, OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Kurumsal Yönetim Tebliği'nde özetle şu maddeler halinde yer almaktadır:

- ✓ Yönetim kurulunun ve yöneticilerin tanımı ve kimlerden oluştuğu,
- ✓ Yönetim kurulunun ve üyelerinin görev, yetki ve sorumlulukları,
- ✓ Yönetim kurulunun ve üyelerinin temel fonksiyonları,
- ✓ Yönetim kurulunun işletmenin pay ve menfaat sahipleri ile ilişkileri,
- ✓ Yönetim kurulu üyelerine sağlanan haklar ve faydalar.

Yukarıda yönetim kurulu ilkesi ile ilgili belirtilen maddeler doğrultusunda özetlenen düzenlemelerin, UFRS'de yer alan standartlarda ne şekilde yer aldığı aşağıdaki açıklamalarda belirtilmektedir.

⁵⁶⁵ KGK, **TFRS Yorum 18: Müşterilerden Varlık Transferleri**, www.kgk.gov.tr (22.11.2014), par.1, 2, 3, 4.

⁵⁶⁶ KGK, **TMS Yorum 10: Devlet Yardımları-İşletme Faaliyetleri ile Özel Bir İlişkisi Bulunmayanlar**, www.kgk.gov.tr (22.11.2014), par.1, 2, 3, 4.

• **Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve:** Kavramsal çerçevede, “Raporlayan işletmenin yönetimi de işletmeye ilişkin finansal bilgiye ihtiyaç duyar. Ancak, yönetim gereksinim duyduğu bilgiyi işletme içi kaynaklardan elde edebileceğinden, yönetimin sadece genel amaçlı finansal raporlarda sunulan bilgiye bağlı kalması gerekmez.⁵⁶⁷” ifadesi ile yönetimin yetki ve sorumlulukları çerçevesinde alacakları kararlarda ihtiyacı olan bilgileri nereden alabileceklerine atıf yapılmaktadır.

Ayrıca standart, işletme yönetimi ile yönetim kurulunun, işletmenin kaynaklarını kullanmadaki sorumluluklarını ne ölçüde etkin ve verimli bir şekilde yerine getirdiği ile ilgili bilgiye ihtiyaç duyacağını belirtmekte, işletme yönetimini ilgili yasalara, düzenlemelere ve bağlı olduğu sözleşme hükümlerine uygun hareket etmesinin temin edilmesinin de yönetimin sorumluluğu altında olduğuna dikkat çekmektedir⁵⁶⁸.

• **UFRS 3: İşletme Birleşmeleri:** Standart muhteviyatı gereği, işletme birleşmelerinde edinen işletmenin belirlenmesinde, birleşmiş işletmenin idari organının yapısını göz önünde bulundurmakta ve edinen işletmeyi genellikle, birleşen işletmeler arasında, sahipleri, birleşmiş işletmenin idari organının üyelerinin çoğunluğunu seçme, atama veya görevden alma olanağına sahip olan işletme olarak tanımlamaktadır. Ayrıca edinen işletmenin, birleşen işletmeler arasında yönetimi birleşmiş işletmenin yönetimine hâkim olan işletme olabileceği de vurgulanmaktadır⁵⁶⁹.

• **UFRS 7: Finansal Araçlar: Açıklamalar:** Standart kapsamında işletmenin raporlama dönemi sonu itibarıyla finansal araçlar ile ilgili risklere maruz kalma durumuna ilişkin yönetim kuruluna veya icra kurulu başkanına yapılan raporlamalar ile işletmenin kilit yönetici personeline sağlanan bilgilerin esas alınacağı bildirilmektedir. Ayrıca risk yoğunlaşmalarının tespit edilmesi işleminde de işletme yönetiminin yoğunlaşmaları tespit şekli ele alınmaktadır⁵⁷⁰. Bu düzenlemeler ile ilgili standardın konusu uyarınca yönetim kurulu ile olan ilişkisi ortaya konmaktadır.

⁵⁶⁷ KGK, **Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve**, par.A9.

⁵⁶⁸ KGK, **Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve**, par.A4.

⁵⁶⁹ KGK, **TFRS 3: İşletme Birleşmeleri**, par.B15(c), B15(d).

⁵⁷⁰ KGK, **TFRS 7: Finansal Araçlar: Açıklamalar**, par.34(a), B8.

• **UFRS 8: Faaliyet Bölümleri:** Standartta, işletmenin faaliyetlerine ilişkin karar almaya yetkili merciinin icra kurulu başkanı, işletmenin günlük işlerini yürütmekle sorumlu yönetici veya yürütmeden sorumlu yöneticiler veya diğer kişilerden oluşan bir grup olabileceği belirtilmektedir. Ayrıca standart, bölüm yöneticisinin de tanımını yapmakta ve bu kişi ve grupların fonksiyonlarını örneklerle beraber açıklamaktadır. Yöneticilerin standardın getirdiği ilkeler kapsamında faaliyet bölümlerini hangi ölçümler ile nasıl raporlayacağı da standartta düzenlenen diğer önemli hususlar arasındadır⁵⁷¹.

• **UFRS 9: Finansal Araçlar:** Standart, finansal araçlar ile ilgili kilit yönetici personeli olan yönetim kuruluna ve icra kurulu başkanına sunacağı bilgilerin neler olduğunu ve üst yönetim tarafından finansal varlıkların yeniden nasıl sınıflandırılacağını belirtmektedir⁵⁷². Böylece UFRS 9, finansal araçlar konusunda yönetim kurulunun muhtelif görev ve sorumluluklarını belirtmektedir.

• **UFRS 10: Konsolide Finansal Tablolar:** Standart, yönetim kurulu ilkesi gereğince yöneticilerin görev ve sorumlulukları ile faaliyet alanlarının konsolide finansal tablolara nasıl etki ettiğini açıklamaktadır. Örneğin, yatırım yapılan işletmenin kilit yönetici personelinin atanması ve ücretlerinin belirlenmesi ile işlerine son verilmesi, yatırımcı işletmenin, yatırım yaptığı işletmenin kilit yönetici personelinin atanması, idari organına üye seçmesi bu açıklanan başlıklardan birkaçını oluşturmaktadır⁵⁷³.

• **UMS 1: Finansal Tabloların Sunuluşu:** Standartta yönetim kurulunun finansal tabloların sunuluşu ile ilgili bazı sorumlulukları düzenlenmektedir. UMS 1, standart kapsamında yönetimin sorumluluklarını belirtirken aynı zamanda bu sorumluluğu yerine getirmesi sırasında dikkate alacağı hususları da açıklamaktadır. Bu konuların yanında standartta, yönetim ve işletmenin sürekliliği, muhasebe politikaları ve tahminleri hususlarında da açıklamalar yapılmaktadır⁵⁷⁴.

⁵⁷¹ KGK, **UFRS 8: Faaliyet Bölümleri**, par.5, 7, 9, 10, 25, 26.

⁵⁷² KGK, **UFRS 9: Finansal Araçlar**, par.4.2.2(b), B4.4.1.

⁵⁷³ KGK, **UFRS 10: Konsolide Finansal Tablolar**, par.B12(b), B18.

⁵⁷⁴ KGK, **TMS 1: Finansal Tabloların Sunuluşu**, par.23, 24, 25, 26, 119, 123.

• **UMS 8: Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar:** Standart, işletme yönetiminin, muhasebe politikasının geliştirilmesi ve uygulanması ile ilgili olarak alacağı kararlarda sonuca ilişkin bilgilerin; finansal tablo kullanıcılarının ekonomik karar verme ihtiyaçlarına uygun, güvenilir, tarafsız, ihtiyatlı olması gerektiğini belirterek yönetimin sorumluluklarına vurgu yapmakta ve yönetimin dikkate alması gereken hususları belirtmektedir⁵⁷⁵.

• **UMS 16: Maddi Duran Varlıklar:** UMS 16, yönetim kurulu ile olan ilişkide bazı özellikli noktalara değinmektedir. Maddi duran varlık kalemlerinin, yönetimin amaçları doğrultusunda faaliyet gösterebilmesi amacıyla gerekli duruma ve yere getirildiği andan itibaren maliyetlerinin defter değerinde muhasebeleştirilmesine son verilmesi ifadesi buna örnek olarak gösterilebilir. Ayrıca yönetimin amaçları doğrultusunda faaliyet gösterebilmesi amacıyla gerekli yere ve duruma getirilmesi için gerekli faaliyetlerin neler olduğu da standartta değinilen noktalardan biridir⁵⁷⁶.

• **UMS 19: Çalışanlara Sağlanan Faydalar:** Bu standartta, yönetim kurulunu oluşturan personele atıf yapılmaktadır. Bu atıf, standart açısından çalışanların, yöneticileri ve yönetim kadrosunda yer alan personeli de kapsayacağı şeklindedir⁵⁷⁷.

• **UMS 24: İlişkili Taraf Açıklamaları:** Standart kapsamında kilit yönetici personelin, işletmenin, (idari ya da diğer) herhangi bir yöneticisi de dahil olmak üzere, faaliyetlerini plânlama, yönetme ve kontrol etme yetki ve sorumluluğuna doğrudan veya dolaylı olarak sahip olan kişiler olarak tanımlanması ile yönetim kurulunun yapısını oluşturan kişilere atıf yapılmaktadır⁵⁷⁸.

• **UMS 37: Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar:** Yönetimin yetki ve sorumlulukları, standartta bazı başlıklar (yeniden yapılandırma) altında açıklanmaktadır. Ayrıca standartta yönetim yapısındaki değişiklikler, en gerçekçi tahmin ve benzeri konular da düzenlenmektedir⁵⁷⁹.

⁵⁷⁵ KGK, TMS 8: Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar, par.10, 11, 12.

⁵⁷⁶ KGK, TMS 16: Maddi Duran Varlıklar, par.20, 21.

⁵⁷⁷ KGK, TMS 19: Çalışanlara Sağlanan Faydalar, par.7.

⁵⁷⁸ KGK, TMS 24: İlişkili Taraf Açıklamaları, par.9.

⁵⁷⁹ KGK, TMS 37: Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar, par.10, 70.

• **UMS 39: Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçüm:** Standart, finansal araçların muhasebeleştirilmesinde ve ölçümünde yönetim kuruluna ve icra kurulu başkanına ilgili grup hakkında sunulacak olan bilgilerin neler olduğunu açıklamaktadır⁵⁸⁰.

3.4. UFRS ve Kurumsal Yönetim İlişkisinde İşletmelerin Rolü

Uluslararası pazarlara girmek için uluslararası finansman ve yatırım kuruluşlarına ihtiyaç duyan işletmelerin, güvenilirliklerini kanıtlamaları ve belli standartlara ulaşmaları gerekmektedir. İşletmelerin bu standartlara ulaşabilmesi ve yatırımcılara güven vermesi için kurumsal yönetim uygulamalarına ve UFRS'ye sahip olmaları, ayrıca bunları etkin bir biçimde uygulamaları önem arz etmektedir⁵⁸¹. Bunun nedeni ise çoğunlukla UFRS ve kurumsal yönetime sağlanan uyumluluk ile güvenilir, karşılaştırılabilir finansal bilgilerin geliştirilmesinin, şeffaflığın sağlanmasının ve dolayısıyla da işletme güvenilirliğinin yatırımcılara gösterilmesinin mümkün olmasıdır⁵⁸².

Yatırımcılar, yatırım kararı verirken yatırım yapacakları işletmeler ile ilgili olarak birtakım incelemeler yapmaktadırlar. Yatırım yapılacak olan işletmenin mali tablolarına, finansal durumuna ve çeşitli açıklamalarına değer veren yatırımcıların, tıpkı diğer bilgilere değer verdikleri gibi kurumsal yönetim düzeyini yansıtan kurumsal yönetim derecelendirme notuna da değer verdikleri görülmektedir⁵⁸³. Bu yüzden de işletmeler, yatırımları için gerekli olan yatırımcıları ve fonları işletmeye çekebilmek için yatırımcıların dikkate aldıkları hem kurumsal yönetim uygulamalarına hem de finansal raporlarını oluşturdukları en önemli araç olan UFRS'ye özen göstermek ve dikkatli bir şekilde bunları işletmelerinde uygulamak zorundadırlar.

⁵⁸⁰ KGK, **TMS 39: Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçüm**, par.9.

⁵⁸¹ Fehmi Volkan Akyön, "Stratejik Yönetim Aracı Olarak Kurumsal Yönetişim", **Tekirdağ S.M.M.M. Odası Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı.2, (Eylül 2013), s.14.

⁵⁸² Aylin Poroy Arsoy and David Crowther, "Corporate Governance in Turkey: Reform and Convergence", **Social Responsibility Journal**, Vol.4, No.3, (2008), s.412.

⁵⁸³ Sedat Yenice ve Tuğba Dölen, "İMKB'de İşlem Gören Firmaların Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyumunun Firma Değeri Üzerindeki Etkisi", **Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi**, Cilt.9, Sayı.19, (2013), s.211.

Özellikle uluslararası nitelikteki işletmeler ve gelişmekte olan ülke işletmeleri daha şeffaf ve karşılaştırılabilir bilgi talep ettiklerinden UFRS'lerin uygulanmasını istemektedirler. İşletmeler yanında bankalar da verdikleri kredilerin nerelere gittiğini daha net görmek istediklerinden bu durumu desteklemektedirler⁵⁸⁴. İşletmelerin ve diğer ilgililerin bu taleplerinin uygulanmasında ve etkin bir sonuç alınmasında ise en önemli rol UFRS'ye ve kurumsal yönetim uygulamalarına düşmektedir.

UFRS-Kurumsal Yönetim arasındaki ilişki ve finansal bilgilerdeki yeterlilik, sadece işletmeler için değil ülke ekonomileri açısından da önem arz etmektedir. Çünkü bu ilişkinin ve finansal bilgilerin yeterli düzeyde olması, muhtemel finansal krizlerin önceden görülmesine ve düzeltici tedbirlerin alınmasına yardımcı olmaktadır. Öte yandan, finansal bilgilerin yetersizliği ve finansal göstergelerin şeffaf olmaması, mali krizler konusundaki erken uyarı sistemlerinin etkin işlemlerini engellemekte ve dolayısıyla gerekli önlemlerin alınamamasına neden olabilmektedir⁵⁸⁵. Sonuçta bu derecede etkiye sahip olan bu iki konuda ve bunların birbirlerini tamamlayıcı olarak görülebilecek ilişkilerinde, ülkelerin dolayısıyla ülke yönetimlerinin düzenleyici tedbirler alması gerekmektedir.

Son dönemlerde yaşanan birçok olay, özel sektörde şeffaflığının sağlanamamasının pek çok zararlı sonucu olduğunu ortaya koymuştur. Konsolide bilançoların olmayışı ve zayıf muhasebe uygulamaları, kaynakların etkin olmayan şekilde dağıtılmasına neden olmaktadır. Özel sektörde şeffaflığının sağlanması, kaynakların etkin dağılımı için önemlidir. Çünkü şirketlerin mali tablolarına, finansal pozisyonlarına ilişkin tam, zamanında ve doğru bilgilendirme yapılması gerekmektedir. Bu şartın yerine gelmediği durumlarda piyasa katılımcıları farklı firmaların mali durumlarını karşılaştırmada güçlüklerle karşılaşmakta, yatırım kararlarını eksik bilgilerden yaptıkları çıkarımlara göre vermektedirler⁵⁸⁶.

⁵⁸⁴ Rüstem Hacirüstemoğlu, **XIII. Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumu Panel Konuşması**, Kıbrıs, 18-22 Kasım 2009 **Aktaran:** Şaban Uzay, "KOBİ'ler İçin Uluslararası Finansal Raporlama Standartları: XIII. Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumundan Notlar", **XIII. Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumu**, Kıbrıs, 18-22 Kasım 2009, s.2.

⁵⁸⁵ Aktaş, s.2.

⁵⁸⁶ Pelin Kuzey, "Şeffaflık ve İyi Yönetişim", **İyi Yönetişimin Temel Unsurları** içinde (1-17), Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı Yayını, 2003, s.6.

Kamuya açıklanan idari ve mali bilgilerin sonuçlarının karşılaştırılabilir olması şirkette uygulanan muhasebe politikalarının, değerlendirme ölçülerinin ve benzeri uygulamaların istikrarlı ve muhasebe standartlarına uygun olmasına bağlıdır⁵⁸⁷. İşletmelerin bu noktada kurumsal yönetim anlayışı çerçevesinde oluşturdukları politikaları istikrarlı bir şekilde sürdürmeleri ve muhasebe uygulamalarını uluslararası standartlara getirmeleri gerekmektedir.

İşletmelerin UFRS ve kurumsal yönetim ilişkisini sağlam temellere oturtmasında dikkat etmesi gereken hususlardan biri de kazanç yönetimi olgusudur. İşletme yöneticileri, muhasebe standartlarından kaynaklanan bazı esnekliklerden yararlanmak suretiyle, muhasebe sürecine olumsuz yönde müdahale edebilmekte ve kazançları yönlendirme yoluna gidebilmektedirler. Bu uygulamalar kuşkusuz, yöneticilere işletmenin idaresi noktasında vekalet veren işletme sahiplerinin, çalışanlarının ve işletme ile ilgili üçüncü kişilerin haklarına etki etmektedir. Bu noktada, temel unsurları adillik, şeffaflık, dürüstlük ve hesap verilebilirlik olan; genel itibari ile hissedarların ve diğer tüm paydaşların haklarının korunmasını, bu çerçevede söz konusu paydaşlar arasındaki ilişkilerin yapısını düzenlemeyi amaç edinen kurumsal yönetim uygulamaları sayesinde işletmelerin kazanç yönetimi uygulamalarına başvurma niyet ve imkanlarının azalacağı düşünülmektedir⁵⁸⁸. Ayrıca işletmelerce uygulanan UFRS'nin de yöneticilerin kazanç yönetimi yoluna başvurmalarında engelleyici bir rol oynadığı söylenmektedir⁵⁸⁹.

İşletmelerin kazanç yönetimi gibi finansal bilgi manipülasyonu konusunda da dikkatli davranmaları gerekmektedir. Finansal bilgi manipülasyonu sorununun çözümü de yine kurumsal yönetim uygulamalarındadır. Çünkü işletmeler, diğer etkenler ile beraber UFRS ile de desteklenmiş olan iyi kurumsal yönetim uygulamaları sayesinde yaşanabilecek bu tür sorunları çözüme kavuşturabilmektedirler⁵⁹⁰.

⁵⁸⁷ Haluk Duman, "Sermaye Piyasasının Etkinliği Açısından Kamunun Aydınlatılması Sürecinde, Şirket Çevresinin İhtiyaç Duyduğu Bilginin Özellikleri: İMKB'de Bir Uygulama", **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı.50, (Nisan 2011), s.111.

⁵⁸⁸ Memiş ve Çetenak, s.205-206.

⁵⁸⁹ Ying Wang and Michael Campbell, "Corporate Governance, Earnings Management and IFRS: Empirical Evidence from Chinese Domestically Listed Companies", **Advances in Accounting**, Vol.28, (2012), s.191.

⁵⁹⁰ Cemal Küçüksozen ve Güray Küçükkoçoğlu, "Kurumsal Şirket Yönetiminde Finansal Bilginin Rolü", **Muhasebe ve Denetim Bakış**, Sayı.16, (Eylül 2005), s.102.

İşletmeler açısından belirtilmesi gereken noktalardan biri de işletmelerin, derecelendirme şirketlerinden yüksek not alabilmek ve dolayısıyla uluslararası fon sağlamak, ticari ilişkilerde güç kazanmak için büyük derecelendirme şirketlerinin de belirttiği gibi uluslararası kabul görmüş muhasebe ve finansal raporlama standartları ile uyumlu şeffaf mali tablolar yayınlamaları, doğru kurumsal yönetim prensiplerini uygulamaları ve önemli borsalara kote olmalarıdır⁵⁹¹.

UFRS ve kurumsal yönetim ilişkisini iyi bir şekilde kurmak isteyen işletmelerin, belirtilen konuların dışında şunları da dikkate almaları gerekmektedir⁵⁹²:

- Hissedarların ve yöneticilerin güçlendirilmesi,
- İlişkili taraf işlemlerinin belgelenecek bağımsız denetçiye sunulması,
- Hissedarların oy kullanma haklarını artırılması,
- İç denetim mekanizmasının desteklenmesi,
- İyi tasarlanmış muhasebe standartları, bağımsız iç ve dış denetim fonksiyonunun güçlendirilmesi ile kamu düzenlemelerinin geliştirilmesi.

Sonuç olarak, işletmelerin keyfilikten uzak, hukuka ve kurallara bağlı olarak şeffaf bir şekilde yönetilmesi, hilelerin ve yolsuzlukların engellenmesi üzerine kurulmuş kurumsal yönetim anlayışı beraberinde güçlü bir kontrol ve gözetim sistemini de gerektirmektedir. İyi bir kurumsal yönetim anlayışının uygulanması ile sağlanan kontrol, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın da uygulanması ile daha da güçlenmektedir⁵⁹³. Bu iki unsuru iyi bir şekilde kullanan ve ilişkilerini sağlayan işletmeler, diğer işletmeler ile olan rekabetlerinde daha iyi bir pozisyon alabilmektedirler.

⁵⁹¹ Güler Manısalı Darman, “Kurumsal Yönetimde Dünyadaki Gelişmeler, Kurumsal Yönetim Endeksi ve Kurumsal Yönetim Reytingi”, (3 Mayıs 2005), www.cgscenter.org (09.12.2014), s.8.

⁵⁹² Ceren Ayça Göçen, “Kurumsal Yönetim, İç Kontrol ve Bağımsız Denetim: Parmalat Vakası”, **Mali Çözüm Dergisi**, Sayı.97, (2010), s.124.

⁵⁹³ Elif Yücel, Yasemin Ertan ve Mehlika Saraç, “Kurumsal Yönetim Endeksinde Yer Alma ve Denetim Süresi İlişkisi: Konsolide Finansal Tablo Düzenleme Yükümlülüğü Olmayan Borsa İstanbul İşletmeleri Uygulaması”, **İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi**, Cilt.42, Sayı.2, (2013), s.361.

3.5. Türkiye’de UFRS ve Kurumsal Yönetim İlişkisi

Günümüzde kurumsal yönetim anlayışının ve şeffaflığın sağlanmasında kamuoyu bilgilendirmeleri tek başına yeterli olarak görülmemekte, aynı zamanda sıkı muhasebe normlarının oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bilginin güvenilir ve karşılaştırılabilir olması, işletme faaliyetlerinin ve risk profillerinin eşit koşullarda değerlendirilmesine imkan verecek olan etkin kural ve standartlara dayalı muhasebe uygulamalarının olmasıyla yakından ilişkilidir. Gelişmekte olan ülkelerin çoğunda ise zayıf muhasebe sistemleri nedeniyle şeffaflığın artırılması dolayısıyla da kurumsal yönetim anlayışının uygulanması güçleşmektedir. Şeffaflıkta ve kurumsal yönetim anlayışında gelişmenin sağlanması ise kabul edilmiş standartlara uyumun sağlanması ve bu standartların etkin bir şekilde uygulanması ile mümkün olmaktadır⁵⁹⁴. Ancak gelişmekte olan ülkelere bakıldığında bu standartların kabul edilmesi ve uygulanması, muhtelif nedenlerden dolayı tartışmalı ve uzun bir süreç gerektirmektedir⁵⁹⁵.

Kurumsal yönetim ve UFRS arasındaki ilişki de belirtilmesi gereken noktalardan biri de ülkedeki hukuki altyapının işletmelerin uyguladıkları kurumsal yönetim ve UFRS’ler ölçüsünde gelişmiş düzeyde olmasıdır. Buradaki önemli nokta, düzenleyici otoritelerin yaptırım gücünün olması, doğacak ihtilaflarda etkin ve kısa zamanda çözüm getirecek ihtisas mahkemelerinin ve düzenlemelerinin olmasıdır. Aksi takdirde istenildiği kadar raporlar şeffaf olsun ve kamuoyu aydınlatılsın, azınlıkta kalan hissedarlar, haklarının ihlalinde mahkeme yolu ile çözüm getirmede zorlanıyorlarsa o ülkede ve işletmelerde kurumsal yönetim doğru işlemiyor demektir⁵⁹⁶.

Yukarıda değinilen noktalardan hareketle, Türkiye’de kurumsal yönetim ile UFRS arasındaki ilişkiye baktığımızda odak noktasında Türk Ticaret Kanunu görülmektedir. TTK ile şeffaflık, dürüstlük ilkelerine dayanan uluslararası standartlarda ticaret ortamına geçilmesinde büyük bir adım atılmış⁵⁹⁷ ve kurumsal yönetim ilkelerinden oluşan bir takım yeni düzenlemeler getirilmiştir. Kurumsal yönetim ilkelerinden

⁵⁹⁴ Alparslan, s.7-9.

⁵⁹⁵ Ronita D. Singh and Susan Newberry, "Corporate Governance and International Financial Reporting Standard (IFRS): The Case of Developing Countries", **Research in Accounting in Emerging Economies**, Vol.8, (2008), s.483.

⁵⁹⁶ Milletlerarası Ticaret Odası ve Türkiye Milli Komitesi (ICC Türkiye), s.87.

⁵⁹⁷ Deloitte, **UFRS Cep Kitapçığı 2011**, Deloitte Türkiye, 2012, s.5.

“şeffaflık” ise kanunun odak noktası haline almıştır⁵⁹⁸. Ayrıca TTK, şeffaflık, hesap verebilirlik, sorumluluk ve adillik gibi temel kurumsal yönetim ilkelerine dayanan, özellikle de kamuyu aydınlatma konusunda önemli bir araç olan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları’nın uygulanmasını da adres olarak göstermiştir⁵⁹⁹. Bu durum, kurumsal yönetim ile UFRS’nin bir ilişki içinde olduğunun kanun koyucular tarafından da benimsendiğini ve bu yönde ilgili kanunda düzenlemeler yapıldığını ortaya koymuştur.

Türk Ticaret Kanunu’nun UFRS’yi rehber göstermesi ile birlikte hazırlanan finansal tablolarda oluşacak olan kâr-zarar tutarı ile Vergi Usul Kanunu’na (VUK) göre hazırlanan tablolardaki bu tutarlar, farklı değerlendirme ölçüleri nedeniyle aynı olmamaktadır⁶⁰⁰. VUK’a göre hazırlanan tablolarda oluşan tutarlar daha çok vergi odaklı iken UFRS’ye göre hazırlanan tablolardaki tutarlar gerçeğe uygun olarak daha şeffaf ve kamuyu daha iyi aydınlatan sonuçları ortaya çıkarmaktadır. Sonuçta, UFRS’nin uygulanması ile işletme ile ilgili gruplar daha net bilgiler elde etmekte ve dolayısıyla kurumsal yönetimin kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesi sağlanmış olmaktadır.

TTK’nın yanında Sermaye Piyasası Kurulu’nun da gerek kurumsal yönetim ilkelerini benimsemesi ve bu çerçevede tebliğler yayınlaması gerekse de UFRS’ye uygun muhasebe standartlarını zorunlu hale getirmesi, SPK’nın da Kurumsal Yönetim-UFRS ilişkisinin önemini benimsediğini ve bu doğrultuda gerekli düzenlemeler getirdiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca TTK’nın ve SPK’nın getirdiği bu düzenlemeler yanında yatırımcıların da kararlarında, işletme değerlendirmelerinde özellikle bu iki unsuru dikkate almaları, Kurumsal Yönetim ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları’nın ilişki içinde olduklarını Türkiye örneğinde de göstermektedir⁶⁰¹.

⁵⁹⁸ Güler Manisalı Darman, “Kurumsal Yönetim Uygulamalarında Yakınsamaya Hukuksal Düzenleme ve Piyasa Dinamiklerinin Etkisi”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi, Başkent Üniversitesi SBE, 2009), s.104.

⁵⁹⁹ Şavlı, s.12-13.

⁶⁰⁰ Sağlam, Yolcu ve Eflatun, s.3.

⁶⁰¹ Karacahisarlı, s.19.

4. KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİ'NE TABİ ŞİRKETLERDE BİR ANKET ÇALIŞMASI

4.1. Araştırmanın Amacı

Uluslararası Finansal Raporlama ve Kurumsal Yönetim arasındaki ilişkinin standartlarda nasıl yer bulduğuna ve bu iki kavramın arasındaki ilişkinin işletmeler için ne kadar önem arz ettiğine çalışmanın önceki bölümlerinde değinilmiştir. Bu bölümde ise bu ilişkinin Kurumsal Yönetim Endeksi'nde yer alan şirketlerde nasıl algılandığı ve bu algı sonucu ortaya çıkan veriler ile endeksteki şirketlere derecelendirme kuruluşları tarafından verilen kurumsal yönetim notlarını karşılaştırılarak UFRS-Kurumsal Yönetim ilişkisinin var olup olmadığı, varsa bu ilişkinin düzeyi ölçülecektir.

4.2. Araştırmanın Kapsamı

UFRS-Kurumsal Yönetim algısını, ilişkinin varlığını ve düzeyini ölçmeyi amaçlayan bu araştırma, Türkiye'de Borsa İstanbul'da işlem gören ve Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan 48 halka açık şirketi kapsamaktadır. Araştırmamıza konu olan şirketlerin listesi, 28.11.2014 tarihi itibarıyla endeksten veriler çekilerek baz alınmıştır. Araştırmamıza konu olan şirketlerin listesi ise EK-1'de yer almaktadır.

4.3. Araştırmanın Yöntemi

Algı düzeyini ölçmeyi ve buradan sağlanan veriler ile birtakım analizler yapmayı amaçlayan bu araştırma için belirtilen şirketlere anket uygulanması, araştırmanın yöntemi olarak seçilmiştir. Anketin oluşturulması aşamasında benzer alanda yapılan akademik çalışmalar başta olmak üzere muhtelif yayınlardan yararlanılmıştır. Çalışma konusu ve araştırmanın kapsamı da dikkate alınarak yapılan değerlendirmeler sonucu son halini alan anket formu, EK-2'de yer almaktadır.

Anket, genel olarak A, B, C ve D olmak üzere dört bölüme ayrılmıştır. A bölümünde, şirketlerin Kurumsal Yönetim ve UFRS'ye ilişkin bilgilerine dair 10 adet soru sorulmuş ve cevabende “*Kesinlikle Katılıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum*” şeklinde 5'li likert ölçeği sunulmuştur.

Anketin B bölümünde ise Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin standartlar içinde yer alan bölümleri baz alınarak 4 alt kategoride toplam 15 soru oluşturulmuştur. B1 kategorisinde standartlarda yer alan ve Pay Sahipleri İlkesi ile ilişkilendirilen 4 adet ifade, B2 kategorisinde standartlarda yer alan ve Menfaat Sahipleri İlkesi ile bağlantılı olan 4 adet ifade, B3 kategorisinde standartlarda yer alan ve Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi ile ilişkilendirilen 3 adet ifade ve son olarak da B4 kategorisinde yer alan ve Yönetim Kurulu İlkesi ile bağlantılı olan 4 adet ifade yer almaktadır. B bölümünde yer alan tüm ifadelere cevap olarak ise “*Hiç Önemli Değil, Önemli Değil, Ne Önemli Ne Önemsiz, Önemli, Son Derece Önemli*” şeklinde 5’li likert ölçeği kullanılmıştır.

Anketin C bölümünde, katılımcıların demografik dağılımını ölçmek amacıyla ankete katılan kişi ve şirketi hakkında birtakım sorulara yer verilmiştir. D bölümünde de anketteki verilerin doğruluğunu kontrol etme amaçlı bazı sorular yer almaktadır.

Anketin uygulanması ise anketin katılımcılara online form olarak gönderilmesi şeklinde olmuştur. Ankette yer alan sorular düzgün bir format oluşturularak “Google Form”a aktarılmıştır. Google Form’a aktarılan anket formu, EK-3’te yer almaktadır. Anketin online olarak düzenlenmesi, online formun hem katılımcıların anketi cevaplandırma sürelerini kısaltması hem de katılımcılara daha kolay ulaşılmasını sağlaması bakımından tercih edilmiştir.

Google Form’da düzenlenen ve Kurumsal Yönetim Endeksi’ne tabi olan şirketlerde Kurumsal Yönetim ve UFRS algısını ölçmeyi amaçlayan anket için şirketlerin Kamuyu Aydınlatma Platformunda ve kendi internet sitelerinde yer alan, anket konusu ile ilgili yöneticilerinin e-posta adresleri kullanılmıştır. Bu adreslere tanıtım yazısı ile beraber online formun internet bağlantısı gönderilmiş ve form, 01.12.2014 tarihinde yayına açılmış, 21.12.2014 tarihinde ise yayından kaldırılmıştır. Özetle, şirketlerin ilgili yöneticilerine anketi yanıtlamaları için 3 hafta süre verilmiştir. Süre sonunda ise Kurumsal Yönetim Endeksi’ne tabi olan 48 halka açık şirketin 34’ü geri dönüş sağlamıştır. Bu şirketlerin listesi, EK-1’de sunulmaktadır.

4.4. Araştırmanın Hipotezleri

Bilindiği üzere bir araştırma sürecinde ortaya konan hipotez, araştırma probleminin çözümü için doğrulanması ya da yanlışlanması gereken önerme şeklinde ifade edilmektedir⁶⁰². Bu çalışmada da, Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi şirketlerde, kurumsal yönetim anlayışı ve ilkeleri kapsamında UFRS'de yer alan standartların rolünü ve önemini ortaya koymak amacıyla beş adet hipotez belirlenmiştir. Bunlardan beşincisi araştırmanın ana hipotezini, diğer dört hipotez ise bu ana hipotezi destekleyen ve onu oluşturan hipotezleri oluşturmaktadır. Ortaya konan hipotezler şu şekildedir:

***H₁:** Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerdeki Pay Sahipleri İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Pay Sahipleri Notu arasında pozitif bir ilişki vardır.*

***H₂:** Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerdeki Menfaat Sahipleri İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Menfaat Sahipleri Notu arasında pozitif bir ilişki vardır.*

***H₃:** Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerdeki Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu arasında pozitif bir ilişki vardır.*

***H₄:** Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerdeki Yönetim Kurulu İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Yönetim Kurulu Notu arasında pozitif bir ilişki vardır.*

***H₅:** Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerdeki Kurumsal Yönetim-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Kurumsal Yönetim Notu arasında anlamlı pozitif bir ilişki vardır.*

Yukarıda yer alan hipotezler, ilerleyen kısımlarda anketten elde edilen veriler ile şirketlerin sahip oldukları notların karşılaştırılması ile değerlendirileceklerdir.

⁶⁰² Ahmet Hamdi İslamoğlu ve Ümit Alnıaçık, **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2013, s.31.

4.5. Araştırmanın Bulguları ve Değerlendirmesi

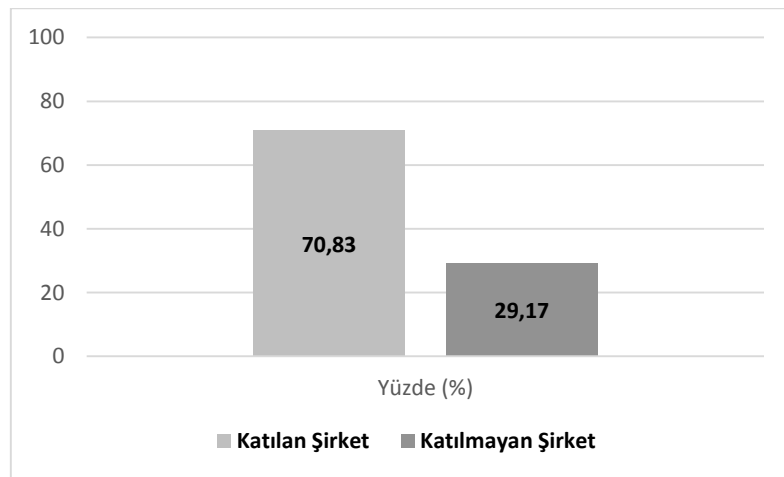
Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerin isimleri, şirketlerden gelen talep doğrultusunda kullanılmayacaktır. Anketi cevaplayan 34 şirketi temsilen şirketler, “*ŞİRKET NO*” (Örneğin, *ŞİRKET 07*) kodu ile temsil edileceklerdir. Öncelikle ankete katılanların demografik özellikleri değerlendirilecek, daha sonra ise yöneltilen sorular ve ifadeler analiz edilerek hipotezlerin geçerliliği sınanacaktır.

4.5.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerde Kurumsal Yönetim-UFRS algısını ve ilişkisini ölçmeyi amaçlayan ankete, Tablo 4.1' ve Şekil 4.1'de de görüldüğü üzere 48 halka açık şirketin %70,83'ü olan 34 adet şirket katılmıştır. Bu bölümde de, ankete katılan katılımcıların demografik özellikleri başlıklar halinde verilmektedir.

Tablo 4.1: Ankete Katılım Düzeyi

Ankete Katılım Durumu	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Katılan Şirket</i>	34	70,83
<i>Katılmayan Şirket</i>	14	29,17
TOPLAM	48	100

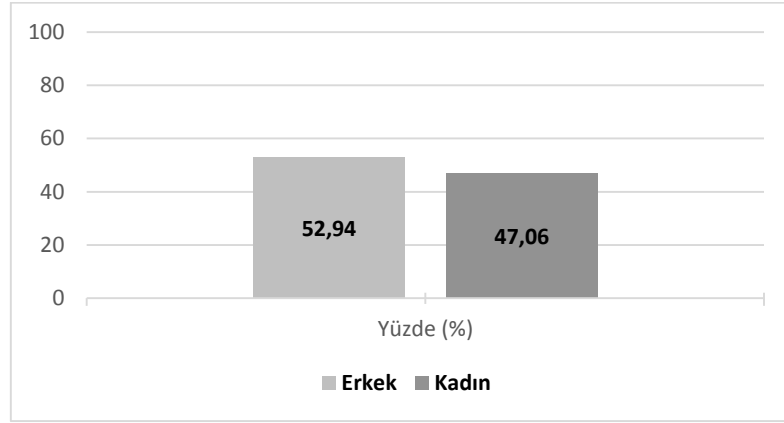


Şekil 4.1: Ankete Katılım Düzeyi

- **Katılımcıların Cinsiyeti:** Tablo 4.2' ve Şekil 4.2'de de görüldüğü üzere anketi yanıtlayan şirket yöneticilerinin %52,94'ünü erkekler, %47,06'sını ise kadınlar oluşturmaktadır. Katılımcıların cinsiyete göre eşite yakın bir dağılım gösterdiğini söylemek mümkündür.

Tablo 4.2: Katılımcıların Cinsiyeti

Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Erkek</i>	18	52,94
<i>Kadın</i>	16	47,06
TOPLAM	34	100

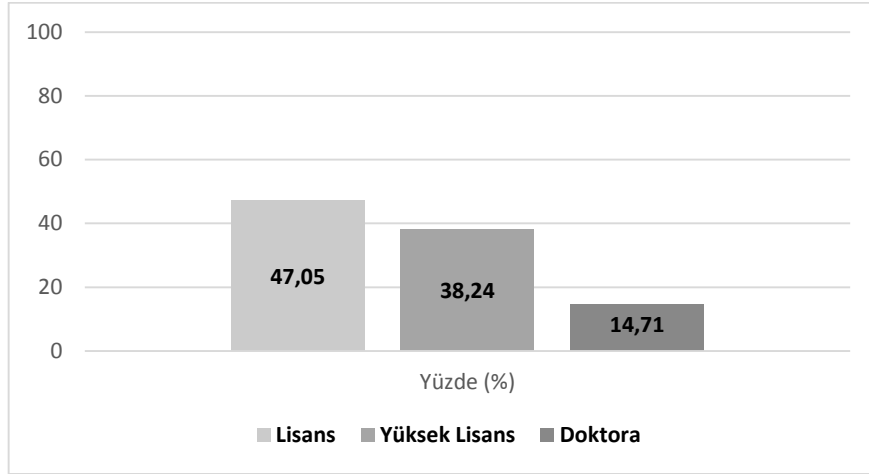


Şekil 4.2: Katılımcıların Cinsiyeti

- **Katılımcıların Eğitim Düzeyi:** Ankete katılanların 16'sı lisans, 13'ü yüksek lisans, 5'i de doktora yapmıştır. Yüzdeler dağılıma bakıldığında ise katılımcıların %52,95'i lisansüstü eğitim görmüşken, %47,05'i lisans düzeyinde eğitim almıştır. Katılımcıların eğitim düzeylerine ait bilgiler Tablo 4.3 ve Şekil 4.3'te verilmektedir.

Tablo 4.3: Katılımcıların Eğitim Düzeyi

Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Lisans</i>	16	47,05
<i>Yüksek Lisans</i>	13	38,24
<i>Doktora</i>	5	14,71
TOPLAM	34	100

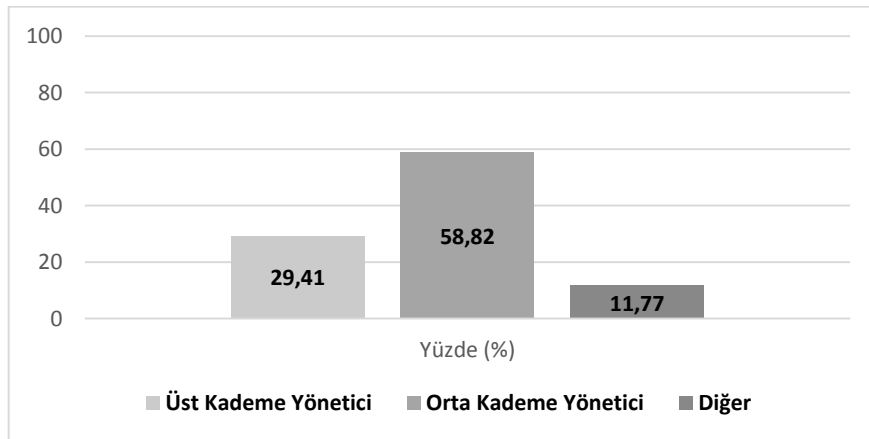


Şekil 4.3: Katılımcıların Eğitim Düzeyi

- **Katılımcıların Şirketteki Unvanı:** Tablo 4.4 ve Şekil 4.4'te görüldüğü gibi ankete katılan kişilerin %29,41'i olan 10 kişi, şirketlerinde üst kademelerde yöneticilik yapmakta; %58,82'si olan 20 kişi orta kademelerde yöneticilik görevini sürdürmekte; geri kalan %11,77'lik kısmı temsil eden 4 kişi de uzman ve benzeri diğer pozisyonlarda görev yapmaktadırlar.

Tablo 4.4: Katılımcıların Şirketteki Unvanı

Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Üst Kademe Yönetici</i>	10	29,41
<i>Orta Kademe Yönetici</i>	20	58,82
<i>Diğer</i>	4	11,77
TOPLAM	34	100

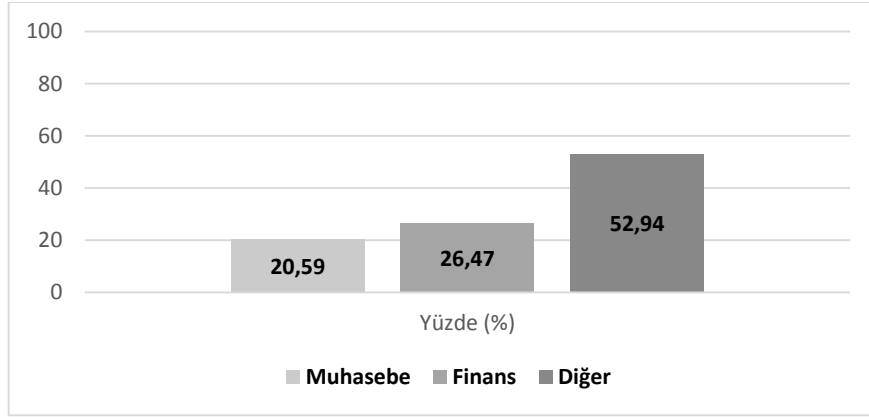


Şekil 4.4: Katılımcıların Şirketteki Unvanı

- **Katılımcıların Şirkette Sorumlu Olduğu Departman:** Ankete katılan katılımcıların Tablo 4.5 ve Şekil 4.5’de görülecek olan 7’si şirketlerinde muhasebe departmanında çalışmakta; 9’u finans departmanında görev almakta; geri kalan 18 kişi ise yatırımcı ilişkileri, mali kontrol, stratejik planlama, bütçe ve risk yönetimi gibi diğer departmanlarda görev almaktadırlar.

Tablo 4.5: Katılımcıların Şirkette Sorumlu Oldukları Departman

Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Muhasebe</i>	7	20,59
<i>Finans</i>	9	26,47
<i>Diğer</i>	18	52,94
TOPLAM	34	100

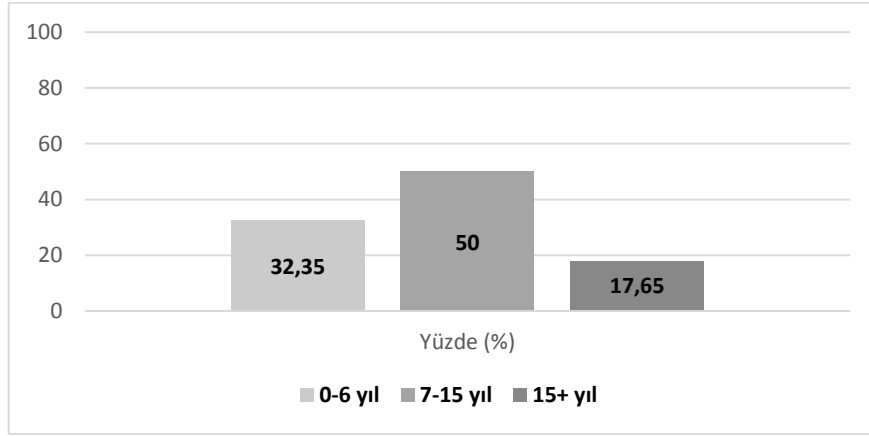


Şekil 4.5: Katılımcıların Şirkette Sorumlu Oldukları Departman

- **Katılımcıların Şirketteki Görev Süreleri:** Tablo 4.6 ve Şekil 4.6’da görüldüğü gibi ankete katılanlardan 11 kişinin şirketteki görev süresi 0-6 yıl arasında, 17 kişinin 7-15 yıl arasında değişmekte ve 6 kişinin ise 15 yıldan daha fazla görevde yer aldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 4.6: Katılımcıların Şirketteki Görev Süreleri

Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>0-6 yıl</i>	11	32,35
<i>7-15 yıl</i>	17	50
<i>15+ yıl</i>	6	17,65
TOPLAM	34	100

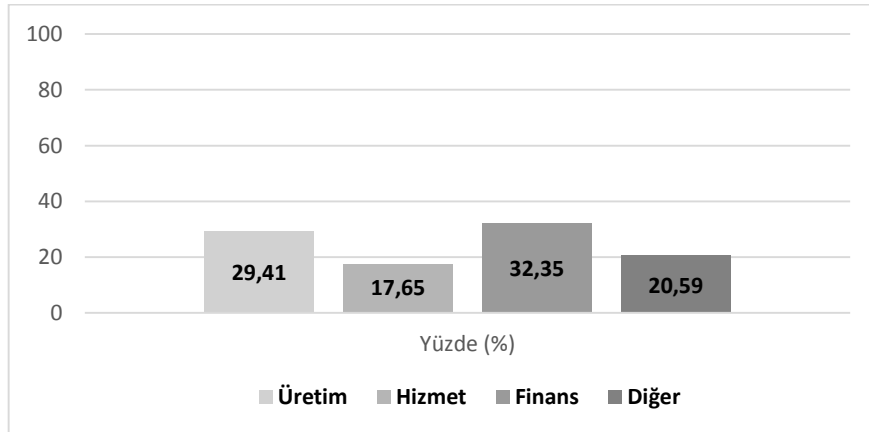


Şekil 4.6: Katılımcıların Şirketteki Görev Süreleri

- **Katılımcıların Çalıştıkları Şirketin Faaliyet Alanı:** Son olarak, Tablo 4.7 ve Şekil 4.7’de de görüldüğü üzere ankete katılanların çalıştıkları şirketin faaliyet alanına baktığımızda, katılımcılardan 10 kişi, çalıştıkları şirketin faaliyet alanını üretim, 6 kişi hizmet, 11 kişi finans ve 7 kişi de gayrimenkul, inşaat, medya, sağlık, eğitim ve enerji gibi alanlar olarak belirtmiştir.

Tablo 4.7: Katılımcıların Çalıştıkları Şirketin Faaliyet Alanı

Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Üretim</i>	10	29,41
<i>Hizmet</i>	6	17,65
<i>Finans</i>	11	32,35
<i>Diğer</i>	7	20,59
TOPLAM	34	100



Şekil 4.7: Katılımcıların Çalıştıkları Şirketin Faaliyet Alanı

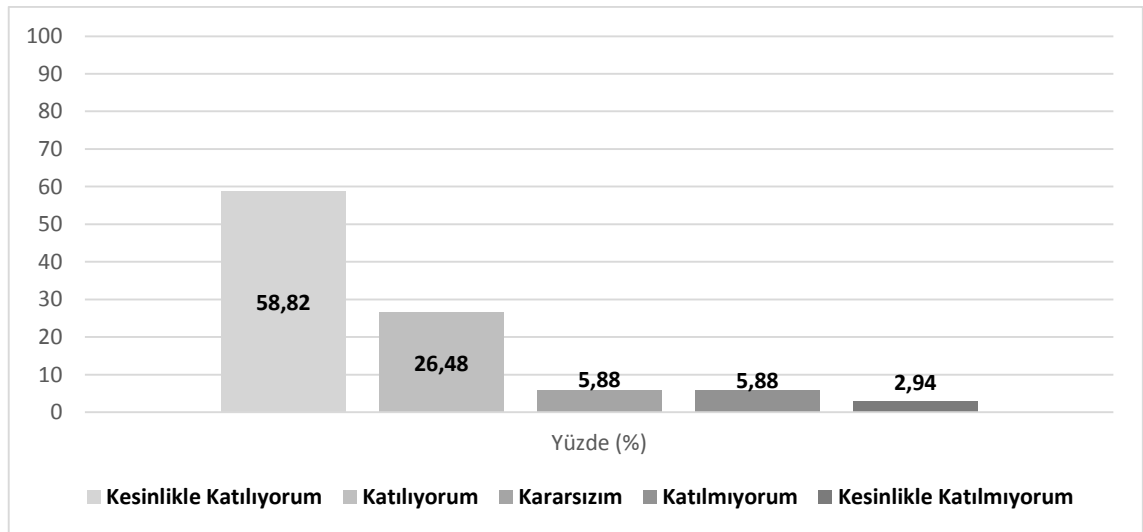
4.5.2. Kurumsal Yönetim ve UFRS'ye İlişkin Sonuçlar

Bu bölümde anketin “A” bölümünde yer alan ve katılımcıların Kurumsal Yönetim ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları hakkındaki düşüncelerinin sorulduğu 10 adet soruya verilen cevapların analizi yapılacaktır.

• **İyi Kurumsal Yönetim, şirketin borsa değerini arttırır.** Anketin “A” bölümünün ilk sorusu olarak katılımcılara yönlendirilen bu ifadeye Tablo 4.8 ve Şekil 4.8’den de görüleceği gibi %58,82’lik oranla 20 kişi kesinlikle katılırken, %26,48 oranda 9 kişi katılmakta, %5,88 oranda 2 kişi kararsız olduğunu, yine aynı oranda 2 kişi ise katılmadığını ve sadece 1 kişi de kesinlikle katılmadığını söylemektedir.

Tablo 4.8: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 1
İyi Kurumsal Yönetim, şirketin borsa değerini arttırır.

Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Kesinlikle Katılıyorum</i>	20	58,82
<i>Katılıyorum</i>	9	26,48
<i>Kararsızım</i>	2	5,88
<i>Katılmıyorum</i>	2	5,88
<i>Kesinlikle Katılmıyorum</i>	1	2,94
TOPLAM	34	100

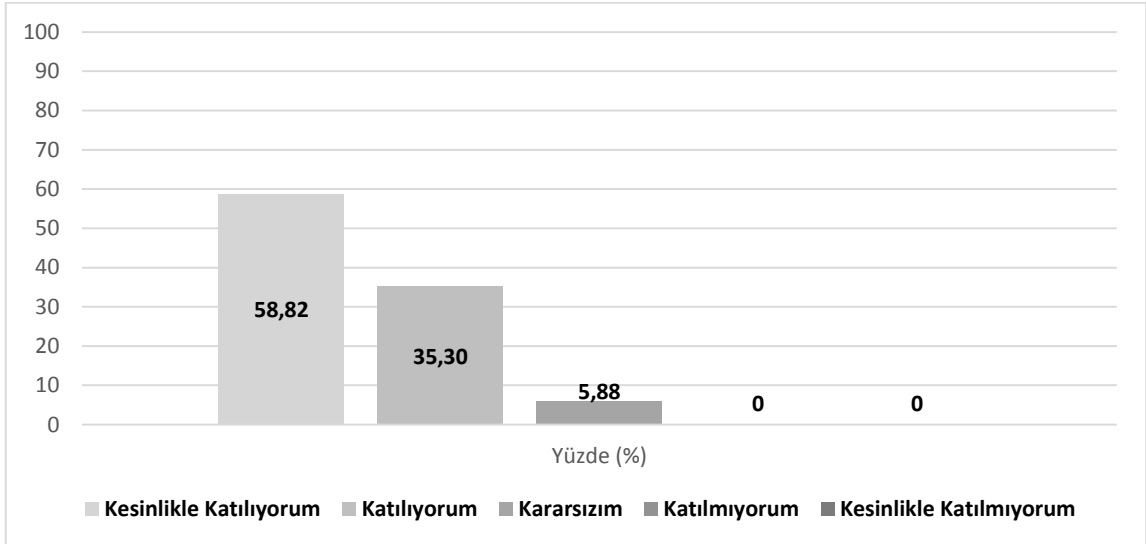


Şekil 4.8: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 1

• **Kurumsal Yönetimin uygulanmasında en önemli görev üst yönetimdedir.** İkinci olarak katılımcılara sunulan bu ifadeye verilen cevapların %58,82'si kesinlikle katılıyorum, %35,30'u katılıyorum, %5,88'i de kararsızım şeklindedir. Katılımcılardan hiçbiri bu ifadeye katılmıyorum şeklinde yanıt vermemiştir. Kısacası katılımcıların %94,12'si oranında olan 32 kişi, kurumsal yönetimin uygulanmasındaki en önemli görevin üst yönetimde olduğunu ifade etmektedir.

Tablo 4.9: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 2
Kurumsal Yönetimin uygulanmasında en önemli görev üst yönetimdedir.

Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Kesinlikle Katılıyorum</i>	20	58,82
<i>Katılıyorum</i>	12	35,30
<i>Kararsızım</i>	2	5,88
<i>Katılmıyorum</i>	0	0
<i>Kesinlikle Katılmıyorum</i>	0	0
TOPLAM	34	100



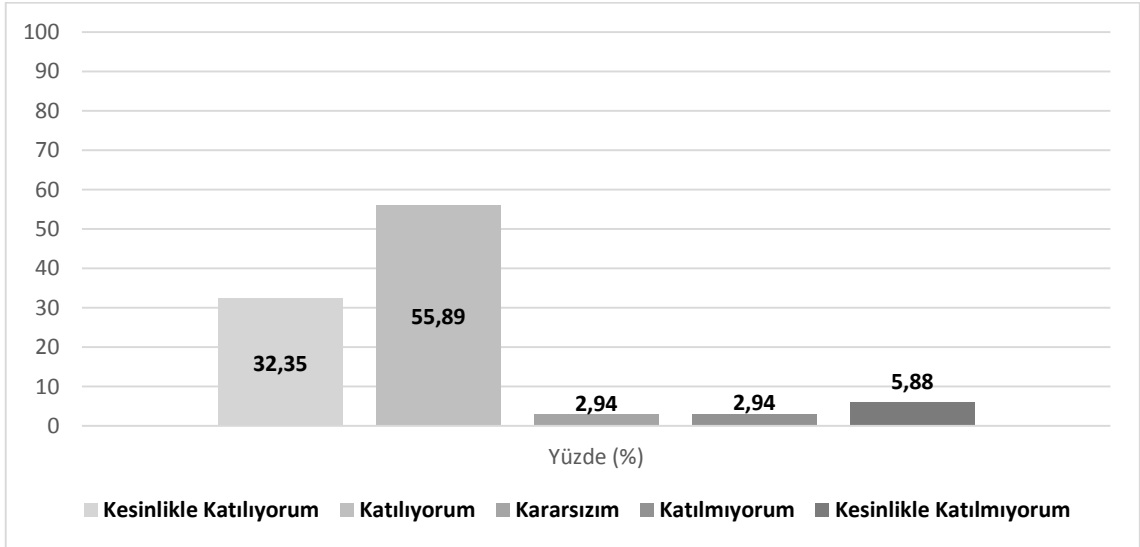
Şekil 4.9: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 2

- **TTK’da yapılan yeni düzenlemeler, Kurumsal Yönetim anlayışımıza artı değer katmıştır.** Ankete katılanların 11’i bu ifadeye kesinlikle katılırken, 19’u katılmakta, 1 kişi kararsız olarak cevap vermekte, 1 kişi katılmamakta ve 2 kişi de kesinlikle katılmamaktadır. Bir başka ifadeyle, TTK’nın genel olarak kurumsal yönetime büyük değer kattığı algısı, ankete katılan şirketlerin %88,24’ünü temsil eden 30 şirket tarafından desteklenmekte, %8,82’si olan 3 şirket tarafından da desteklenmemektedir.

Tablo 4.10: Kurumsal Yönetime ve UFRS’ye İlişkin Bilgiler: Soru 3

TTK’da yapılan yeni düzenlemeler, Kurumsal Yönetim anlayışımıza artı değer katmıştır.

Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Kesinlikle Katılıyorum</i>	11	32,35
<i>Katılıyorum</i>	19	55,89
<i>Kararsızım</i>	1	2,94
<i>Katılmıyorum</i>	1	2,94
<i>Kesinlikle Katılmıyorum</i>	2	5,88
TOPLAM	34	100

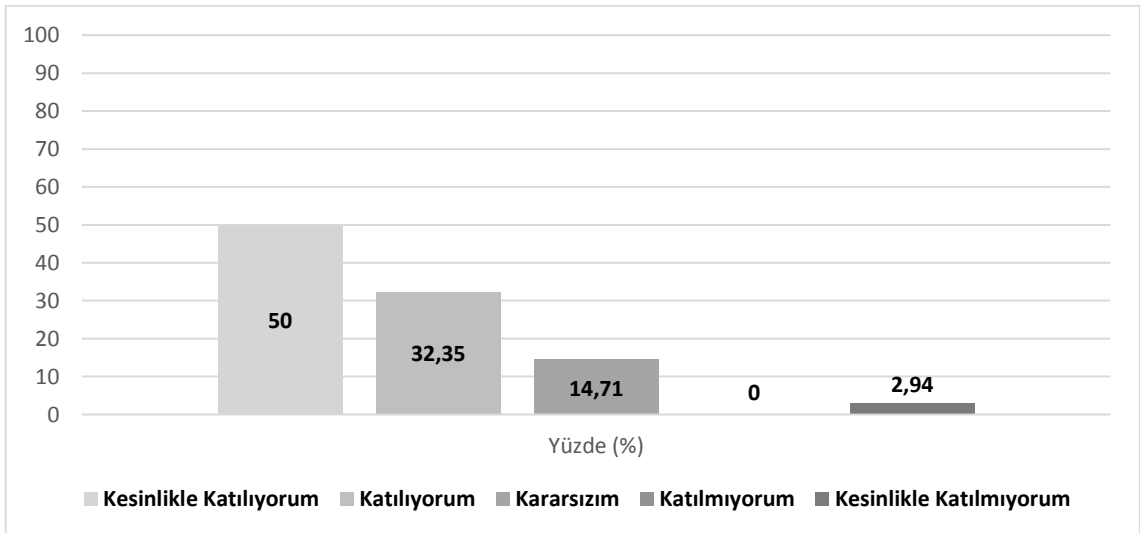


Şekil 4.10: Kurumsal Yönetime ve UFRS’ye İlişkin Bilgiler: Soru 3

• **Yöneticilerimiz, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri hakkında yeterli bilgiye sahiptirler.** Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerden anketimize katılanların %50'si bu ifadeye kesinlikle katılırken, %32,35'i katılmakta, %14,71'i kararsız kalmakta, %2,94'ü ise kesinlikle katılmamaktadır. Katılımcılardan 28'i yani %82,35'i şirket yöneticilerinin SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri hakkında yeterli bilgiye sahip olduğunu belirtmekte iken 5 kişi bu konuda kararsız, 1 kişi ise yöneticilerinin yeterli bilgiye sahip olmadığını ifade etmektedir.

Tablo 4.11: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 4
Yöneticilerimiz, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri hakkında yeterli bilgiye sahiptirler.

Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Kesinlikle Katılıyorum</i>	17	50
<i>Katılıyorum</i>	11	32,35
<i>Kararsızım</i>	5	14,71
<i>Katılmıyorum</i>	0	0
<i>Kesinlikle Katılmıyorum</i>	1	2,94
TOPLAM	34	100

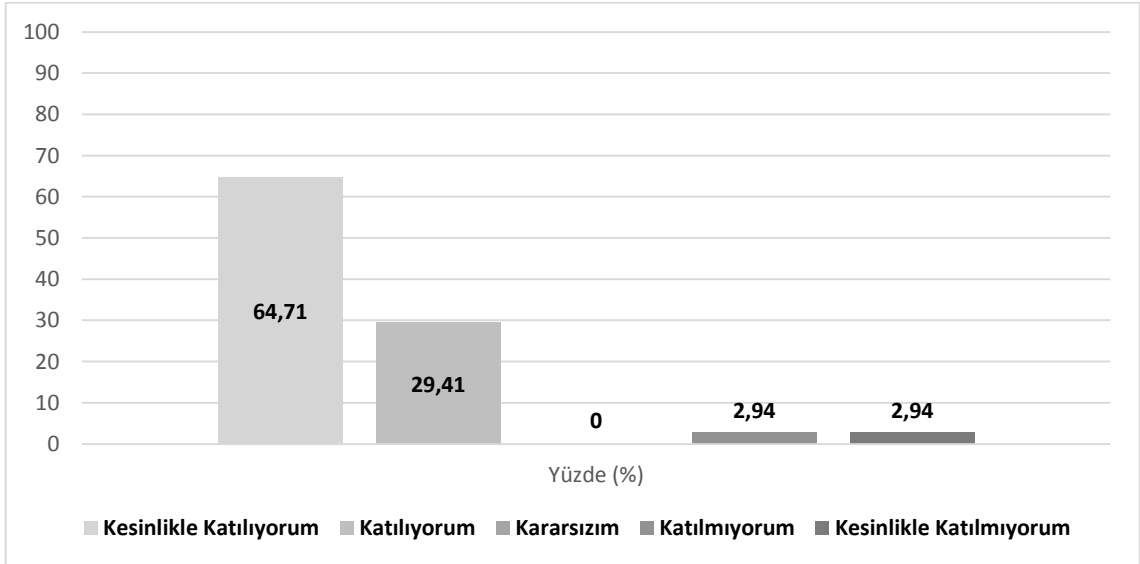


Şekil 4.11: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 4

• **Kurumsal Yönetim Endeksi'nde yer almak şirkete pozitif değer katmaktadır.** Katılımcıların büyük çoğunluğu, bir başka ifadeyle %94,12'si olan 32'si Kurumsal Yönetim Endeksi'nde yer almanın şirketlerine pozitif değer kattığını belirtmekte; buna karşın %5,88'i olan 2 kişi bu ifadeye katılmamaktadır. Bir başka ifadeyle bu ifade, Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi şirketlerin büyük çoğunluğu tarafından kabul edilmektedir.

Tablo 4.12: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 5
Kurumsal Yönetim Endeksi'nde yer almak şirkete pozitif değer katmaktadır.

Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Kesinlikle Katılıyorum</i>	22	64,71
<i>Katılıyorum</i>	10	29,41
<i>Kararsızım</i>	0	0
<i>Katılmıyorum</i>	1	2,94
<i>Kesinlikle Katılmıyorum</i>	1	2,94
TOPLAM	34	100



Şekil 4.12: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 5

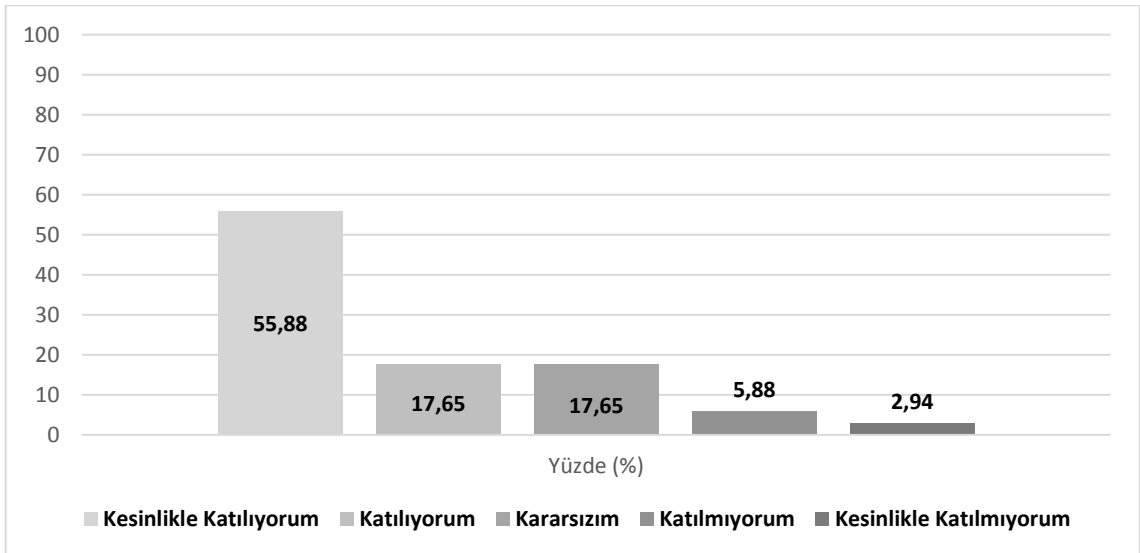
- **Tüm halka açık şirketlerin Kurumsal Yönetim Notu hesaplanmalıdır.**

Kurumsal yönetim notu hesaplanan 34 şirketten ankete katılanların 25'i yani %73,53'ü tüm halka açık şirketlerin de kurumsal yönetim notunun hesaplanmasını gerekli bulmakta iken 6'sı yani %17,65 bu konuda kararsız kalmakta, 3'ü yani %8,82'si ise kurumsal yönetim notunun tüm halka açık şirketler için hesaplanmasını gerekli görmemektedir.

Tablo 4.13: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 6

Tüm halka açık şirketlerin Kurumsal Yönetim Notu hesaplanmalıdır.

Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Kesinlikle Katılıyorum</i>	19	55,88
<i>Katılıyorum</i>	6	17,65
<i>Kararsızım</i>	6	17,65
<i>Katılmıyorum</i>	2	5,88
<i>Kesinlikle Katılmıyorum</i>	1	2,94
TOPLAM	34	100



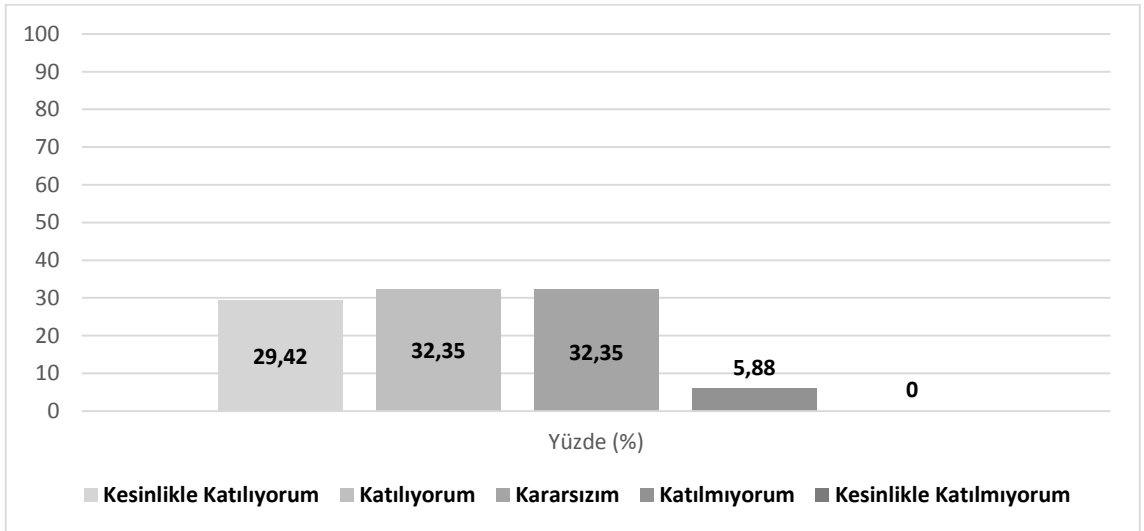
Şekil 4.13: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 6

- **UFRS hakkında şirketimiz çalışanları yeterli düzeyde bilgiye sahiptir.**

Ankete katılanlardan %61,77'si olan 21 kişi, şirketler çalışanların UFRS konusunda yeterli düzeyde bilgiye sahip olduklarını belirtirken, %32,35'i temsil eden 11 kişi bu husus konusunda kararsız tutum sergilemekte, geri kalan %5,88'i içeren 2 kişi ise çalışanlarının yeterli düzeyde bilgiye sahip olmadığı ifade etmektedir. UFRS algısının gün geçtikçe geliştiği ve şirketlere yerleştiği göz önüne alındığında bu oranın yıllar geçtikçe olumlu yönde artacağını söylemek mümkündür.

Tablo 4.14: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 7
UFRS hakkında şirketimiz çalışanları yeterli düzeyde bilgiye sahiptir.

Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Kesinlikle Katılıyorum</i>	10	29,42
<i>Katılıyorum</i>	11	32,35
<i>Kararsızım</i>	11	32,35
<i>Katılmıyorum</i>	2	5,88
<i>Kesinlikle Katılmıyorum</i>	0	0
TOPLAM	34	100

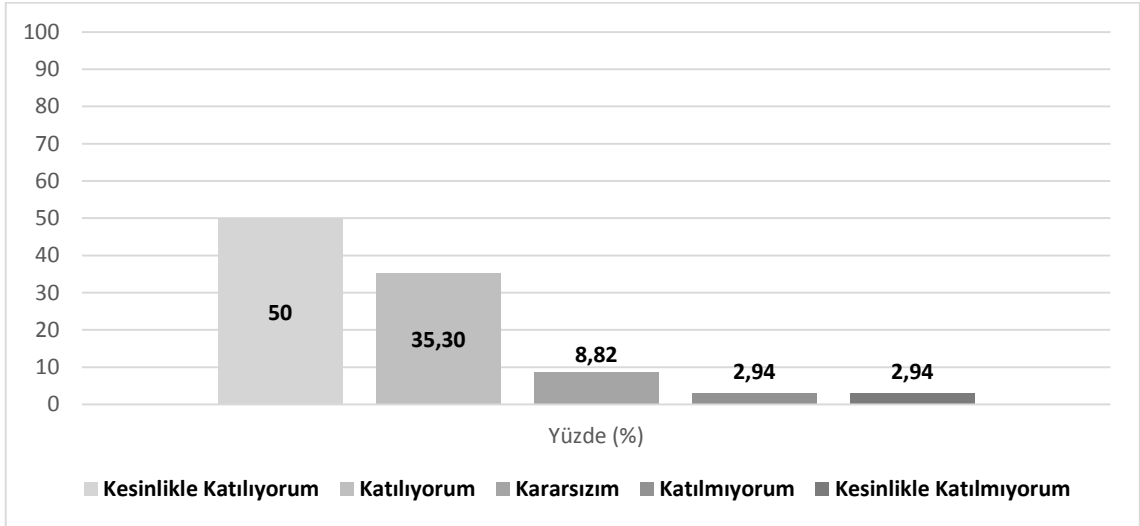


Şekil 4.14: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 7

- **UFRS hakkında şirket içi eğitim verilmesi önemlidir.** Katılımcılardan 29 kişi yani %85,30'u kapsayan grup, UFRS konusunda şirket içi verilecek eğitimi önemli bulurken, 3 kişi bu konuda kararsız kalmakta, geri kalan 2 kişi ise UFRS hakkında şirket içi eğitim verilmesini önemsiz görmektedir. Bir önceki ifade ile bu ifade değerlendirildiğinde önceki ifadede belirtilen UFRS hakkında yeterli bilgi düzeyine sahip olmadaki kararsızlığın bu ifadeye yer alan eğitim ile giderileceği söylenmektedir.

Tablo 4.15: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 8
UFRS hakkında şirket içi eğitim verilmesi önemlidir.

Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Kesinlikle Katılıyorum</i>	17	50
<i>Katılıyorum</i>	12	35,30
<i>Kararsızım</i>	3	8,82
<i>Katılmıyorum</i>	1	2,94
<i>Kesinlikle Katılmıyorum</i>	1	2,94
TOPLAM	34	100



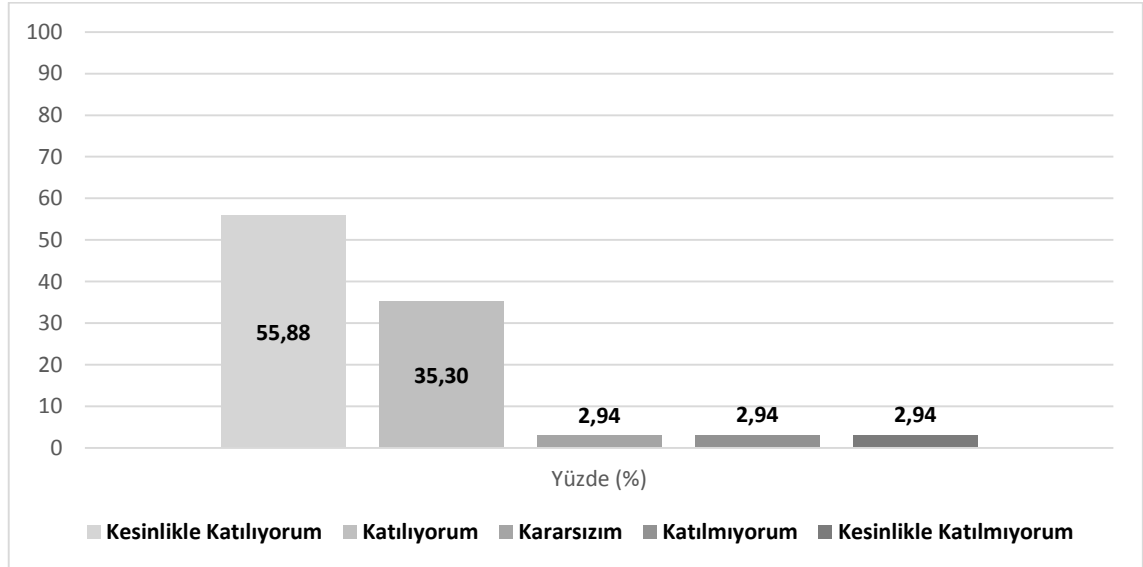
Şekil 4.15: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 8

- UFRS'nin uygulanması şirketteki denetimi kolaylaştırmaktadır.

Ankete katılanların büyük çoğunluğu bir başka tanımla %91,18'i olan 31 kişi, UFRS'nin şirket denetimini kolaylaştıracağını ifade etmekte, geri kalan 3 kişiden 1'i kararsız olarak diğer 2'si de katılmayarak bu ifadeyi cevaplandırmaktadır. Bir başka ifadeyle şeffaflığı ön plana çıkaran UFRS'nin genel olarak kabul edilen denetimi kolaylaştırdığı yargısı endeksteki şirketler tarafından da desteklenmektedir.

Tablo 4.16: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 9
UFRS'nin uygulanması şirketteki denetimi kolaylaştırmaktadır.

Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Kesinlikle Katılıyorum</i>	19	55,88
<i>Katılıyorum</i>	12	35,30
<i>Kararsızım</i>	1	2,94
<i>Katılmıyorum</i>	1	2,94
<i>Kesinlikle Katılmıyorum</i>	1	2,94
TOPLAM	34	100



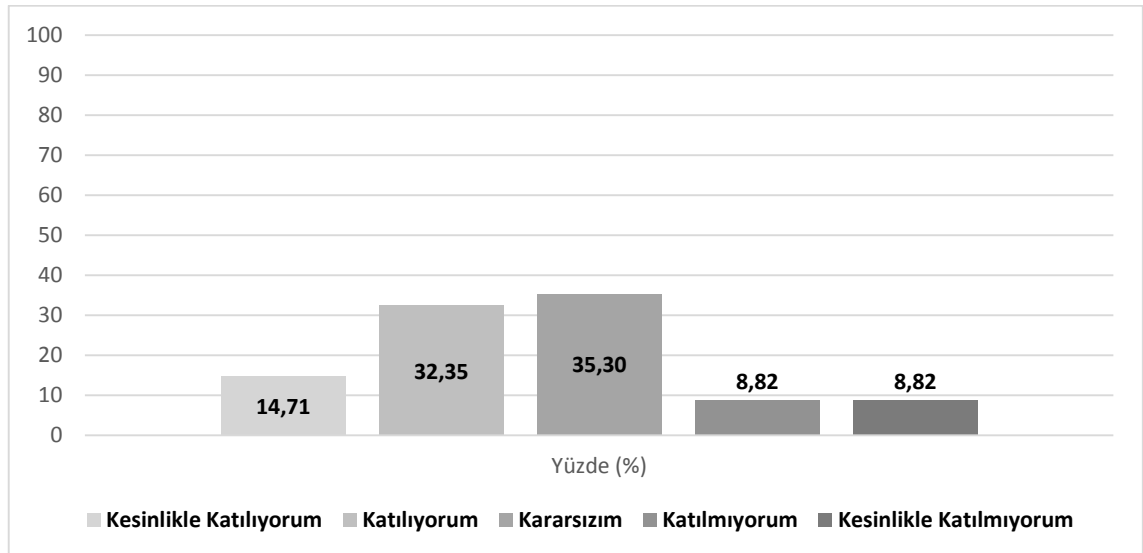
Şekil 4.16: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 9

- **UFRS'nin uygulanması ile beraber ilgili personelin iş yükü artmıştır.**

Ankete katılanlardan 16 kişi, UFRS'nin şirketler tarafından uygulanması ile ilgili personelin iş yükünün artacağını ifade ederken, 12 kişi iş yükünün artması hususunda kararsız bir tutum sergilemekte, geri kalan 6 kişi ise UFRS'nin iş yükünü arttırmadığını ifade etmektedir. Özetle, şirketlerin yarıya yakını UFRS'nin iş yükünü arttırdığını, kalanın çoğunluğu bu konuda kararsız kaldıklarını, çok azı ise artan bir iş yükünün olmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 4.17: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 10
UFRS'nin uygulanması ile beraber ilgili personelin iş yükü artmıştır.

Cevap	Frekans (f)	Yüzde (%)
<i>Kesinlikle Katılıyorum</i>	5	14,71
<i>Katılıyorum</i>	11	32,35
<i>Kararsızım</i>	12	35,30
<i>Katılmıyorum</i>	3	8,82
<i>Kesinlikle Katılmıyorum</i>	3	8,82
TOPLAM	34	100



Şekil 4.17: Kurumsal Yönetime ve UFRS'ye İlişkin Bilgiler: Soru 10

4.5.3. Kurumsal Yönetim-UFRS İlişkisine Dair Sonuçlar

Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi şirketlerde Kurumsal Yönetim ve UFRS algısı üzerine bir anket çalışmasının kurumsal yönetim uygulamasında UFRS'nin etkisini ölçmeyi amaçlayan "B" bölümü, 4 alt bölümden ve toplamda da ankette 11-25 arasındaki soruları kapsayan 15 ifadeden oluşmaktadır. Kurumsal yönetim ve UFRS arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmayı amaçlayan bu bölüm, ankete katılan 34 şirketin cevapları ve araştırmanın hipotezleri doğrultusunda analiz edilmiştir. Analize girecek veriler ise şirketlerin anketin "B" bölümünde yer alan ifadelere verdikleri cevaplardan ve şirketlere derecelendirme kuruluşları tarafından verilmiş olan en son tarihli Kurumsal Yönetim Notlarından sağlanmıştır. Bu analizlerin sonuçları aşağıda başlıklar halinde verilmekte ve sayısal bilgileri içeren tablolar ile de desteklenmektedir.

Araştırmanın hipotezleri kısmında öne sürülen hipotezlerin analiz edilmesinde iki farklı yerden sağlanan veriler kullanılacak ve bunların arasındaki ilişki, korelasyon analizi ile ortaya konacaktır. Korelasyon analizin ile amaçlanan, incelenen iki metrik değişken arasındaki ilişkinin ve bu ilişkinin pozitif yönde mi negatif yönde mi olduğunun belirlenmesidir. Bu analiz sonucunda bir korelasyon katsayısı elde edilmektedir ve bu katsayı -1 ile +1 arasında bir değer almaktadır. Katsayının işareti negatif ise iki değişken arasında ters yönlü bir ilişki; pozitif ise iki değişken arasında aynı yönlü bir ilişki söz konusu olmaktadır. Bir başka ifadeyle pozitif yönde bir ilişkinin bulunması, bir değişken arttığında (azaldığında) diğer değişkenin de arttığını (azaldığını); negatif bir ilişkinin bulunması da bir değişken arttığında (azaldığında), diğer değişkenin azaldığını (arttığını) ifade etmektedir. Genel olarak 0,1 ile 0,3 arasındaki korelasyona zayıf; 0,3 ile 0,5 arasındaki korelasyona orta kuvvette; 0,5 ile 0,8 arasındaki korelasyona güçlü; 0,8'den büyük bir korelasyona ise çok güçlü korelasyon adı verilmektedir⁶⁰³.

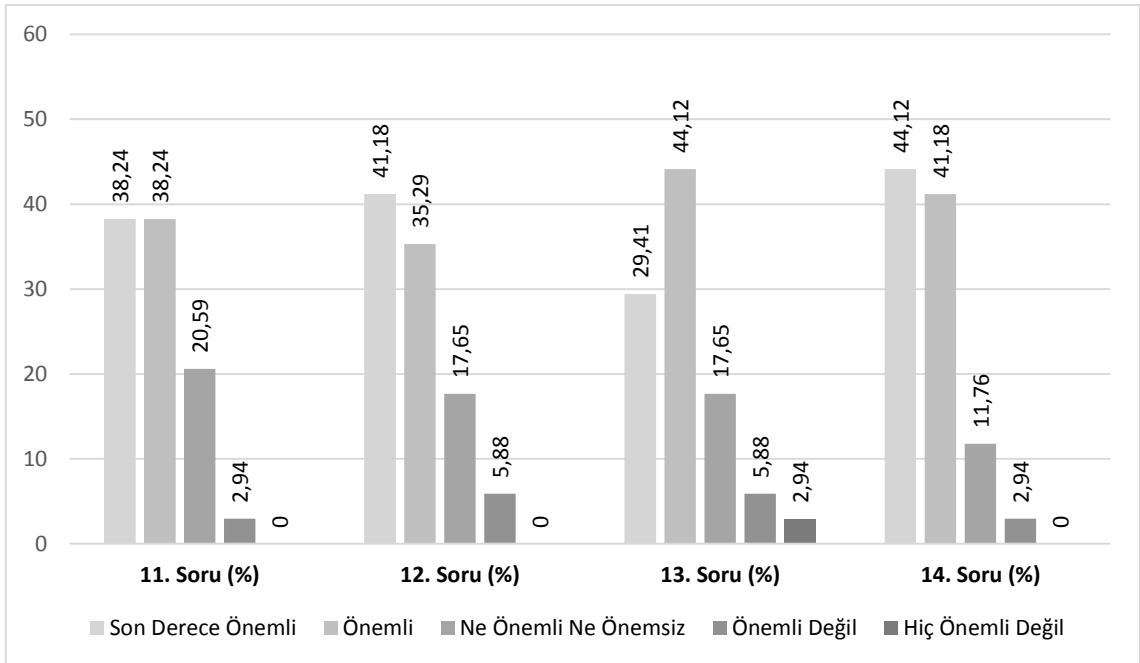
Bu araştırmada da elde edilen korelasyon katsayıları, genel olarak kabul edilen ve yukarıda ifade edilen veriler çerçevesinde değerlendirmeye tabi tutulacaktır. Ayrıca korelasyon analizinin yapılmasında ve katsayıların elde edilmesinde Microsoft Excel programı kullanılacaktır.

⁶⁰³ İslamoğlu ve Alınacak, s.340.

• **Pay Sahipleri İlkesi ve UFRS İlişkisine Dair Sonuçlar:** Anketin “B” bölümünün ilk alt bölümü olan ve “B1” kodu ile ankette yer alan bu kısımda UFRS’de pay sahipleri ilkesinin çeşitli noktaları ile ilişkilendirilen standartlarda yer alan 4 adet ifadenin şirketler için önem düzeyi 11-14 arasındaki sorular ile katılımcılara sorulmuştur. Cevapların dağılımı Tablo 4.18 ve Şekil 4.18’de verilmektedir.

Tablo 4.18: Pay Sahipleri İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları

“B1 Bölümü”	11. Soru		12. Soru		13. Soru		14. Soru	
	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)
<i>Son Derece Önemli</i>	13	38,24	14	41,18	10	29,41	15	44,12
<i>Önemli</i>	13	38,24	12	35,29	15	44,12	14	41,18
<i>Ne Önemli Ne Önemsiz</i>	7	20,59	6	17,65	6	17,65	4	11,76
<i>Önemli Değil</i>	1	2,94	2	5,88	2	5,88	1	2,94
<i>Hiç Önemli Değil</i>	0	0	0	0	1	2,94	0	0
TOPLAM	34	100	34	100	34	100	34	100



Şekil 4.18: Pay Sahipleri İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları

Tablo 4.18’de yer alan sonuçlar değerlendirilirse şu noktalar öne çıkmaktadır:

✓ 11. soru olan “UFRS'nin pay sahiplerinin haklarını kullanmasını kolaylaştırması” ifadesi, şirketlerin %76,48’i tarafından önemli bulunurken, %20,59’u bunun ne önemli ne de önemsiz olduğunu ve 1 şirkette önemli olmadığını belirtmiştir.

✓ 12. sorudaki “UFRS'nin azınlık paylarının gösterilmesine ve azınlık haklarının korunmasına ilişkin düzenlemeler içermesi” ifadesi, 26 şirket tarafından %76,47 oranında önemli olarak ifade edilmekte, 6 şirket ne önemli ne de önemsiz ve 2 şirkette önemli olmadığını belirtmektedirler.

✓ “UFRS'nin iştiraklerdeki pay sahiplerinin yatırımlardaki oy hakkı konusunda açıklamalarda bulunması” ifadesini içeren 13. soruyu katılımcılar, önceki ifadelerle benzer olarak %73,53 oranında önemli, %17,62 oranında ne önemli ne de önemsiz ve %8,82 oranında da önemsiz olarak cevaplamaktadırlar.

✓ Son soru olan 14. sorudaki “UFRS'nin iştiraklerdeki pay sahiplerinin yatırımlardaki oy hakkı konusunda açıklamalarda bulunması” ifadesi katılımcıların %85,3’ü oranında 29 şirket tarafından önemli bulunurken, %11,76 oranındaki 4 şirket tarafından ne önemli ne de önemsiz ve 1 şirket tarafından da önemsiz bulunmuştur.

Bu bölümde elde edilen sonuçlar ile şirketlerin pay sahipleri notunu ele aldığımızda ise Tablo 4.19 ortaya çıkmaktadır. Tablo 4.19’da da görülen “B1 Ortalama” ve “Pay Sahipleri Notu” arasındaki korelasyona bakıldığında ise ortaya çıkan korelasyon katsayısı değeri “0,449” olmaktadır. Bu değer sonucu şunu söylemek mümkündür:

✓ Hipotez 1’de ortaya konan **“Kurumsal Yönetim Endeksi’ne tabi olan şirketlerdeki Pay Sahipleri İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Pay Sahipleri Notu arasında pozitif bir ilişki vardır.”** ifadesi, Tablo 4.19’daki veriler analiz edildiğinde ortaya çıkan 0,449 korelasyon katsayısı sonucu kabul edilmektedir. Hipotez 1 ile kabul edilen Pay Sahipleri- UFRS ilişkisine dair algı ile Pay Sahipleri Notu arasındaki pozitif ilişkinin kuvveti ise genel olarak kabul edilen rakam aralıklarına göre orta derecededir. Bir başka ifadeyle, bu iki değişken arasında orta kuvvette bir pozitif ilişki bulunmaktadır.

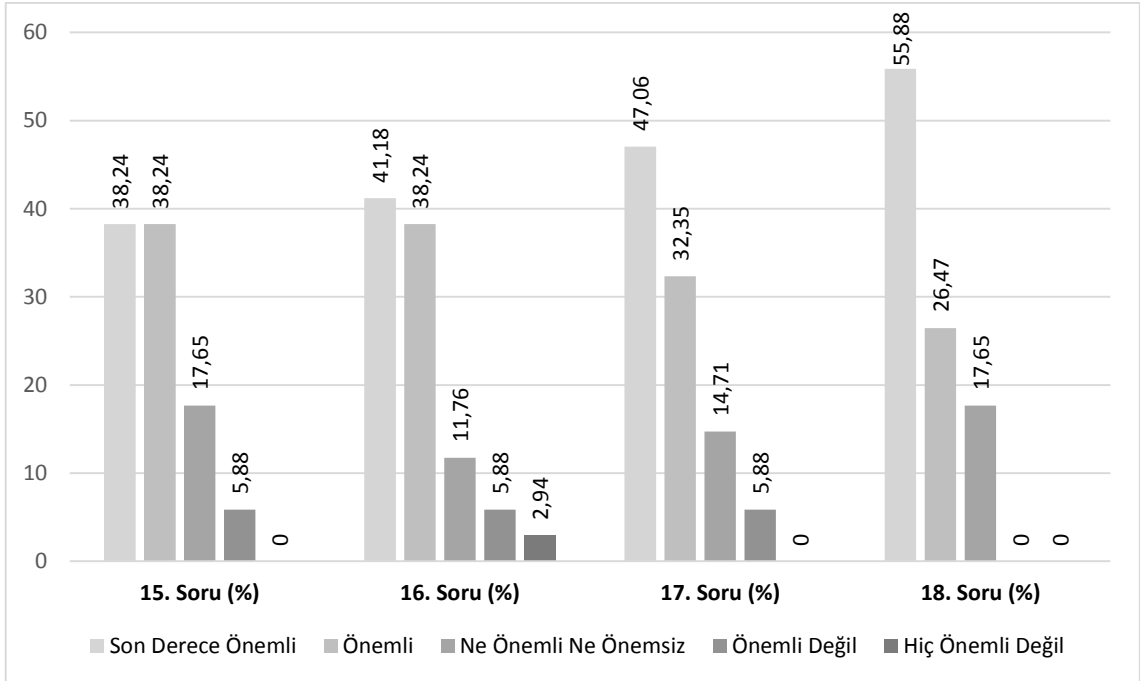
Tablo 4.19: Pay Sahipleri İlkesi-UFRS İlişkisi ve Pay Sahipleri Notu

Şirket Adı	Cevap 11	Cevap 12	Cevap 13	Cevap 14	B1 Ortalama	Pay Sahipleri Notu
ŞİRKET 01	5	5	5	5	5,00	90,91
ŞİRKET 02	4	4	4	4	4,00	95,36
ŞİRKET 03	4	5	4	5	4,50	83,10
ŞİRKET 04	5	5	5	5	5,00	92,90
ŞİRKET 05	4	5	4	4	4,25	95,03
ŞİRKET 06	3	3	3	3	3,00	95,34
ŞİRKET 07	4	4	4	4	4,00	89,36
ŞİRKET 08	3	3	3	3	3,00	85,17
ŞİRKET 09	5	5	5	5	5,00	94,36
ŞİRKET 10	5	4	4	5	4,50	91,67
ŞİRKET 11	4	4	3	3	3,50	95,38
ŞİRKET 12	5	5	5	5	5,00	87,70
ŞİRKET 13	3	3	4	5	3,75	89,23
ŞİRKET 14	5	5	5	5	5,00	94,77
ŞİRKET 15	2	2	2	2	2,00	74,00
ŞİRKET 16	3	2	3	3	2,75	79,30
ŞİRKET 17	4	4	4	4	4,00	85,57
ŞİRKET 18	4	3	3	5	3,75	87,80
ŞİRKET 19	5	5	5	5	5,00	88,30
ŞİRKET 20	5	5	1	5	4,00	88,07
ŞİRKET 21	5	5	5	5	5,00	95,24
ŞİRKET 22	5	5	5	4	4,75	85,19
ŞİRKET 23	4	4	4	4	4,00	90,19
ŞİRKET 24	5	5	5	5	5,00	97,79
ŞİRKET 25	4	5	4	4	4,25	93,05
ŞİRKET 26	4	4	4	4	4,00	84,51
ŞİRKET 27	3	4	4	5	4,00	90,84
ŞİRKET 28	4	4	4	4	4,00	95,51
ŞİRKET 29	5	4	4	4	4,25	89,36
ŞİRKET 30	3	4	4	4	3,75	80,90
ŞİRKET 31	4	4	4	4	4,00	84,88
ŞİRKET 32	5	5	5	5	5,00	94,63
ŞİRKET 33	4	3	2	4	3,25	93,85
ŞİRKET 34	3	3	3	4	3,25	94,68

• **Menfaat Sahipleri İlkesi ve UFRS İlişkisine Dair Sonuçlar:** Anketin “B” bölümünde “B2” kodu ile yer alan bu kısımda UFRS’de kurumsal yönetimin menfaat sahipleri ilkesinin muhtelif noktaları ile ilişkilendirilen standartlarda yer alan 4 adet ifadenin şirketler için önem düzeyi 15-18 arasındaki sorular ile şirketlere sorulmuştur. Verilen cevapların dağılımı Tablo 4.20 ve Şekil 4.19’da gösterilmektedir.

Tablo 4.20: Menfaat Sahipleri İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları

“B2 Bölümü”	15. Soru		16. Soru		17. Soru		18. Soru	
Cevap	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)
<i>Son Derece Önemli</i>	13	38,24	14	41,18	16	47,06	19	55,88
<i>Önemli</i>	13	38,24	13	38,24	11	32,35	9	26,47
<i>Ne Önemli Ne Önemsiz</i>	6	17,65	4	11,76	5	14,71	6	17,65
<i>Önemli Değil</i>	2	5,88	2	5,88	2	5,88	0	0
<i>Hiç Önemli Değil</i>	0	0	1	2,94	0	0	0	0
TOPLAM	34	100	34	100	34	100	34	100



Şekil 4.19: Menfaat Sahipleri İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları

Tablo 4.20’de yer alan sonuçların değerlendirilmesi şu şekilde olmaktadır:

✓ Ankette yer alan 15. soru ile “UFRS'nin işletmenin müşterisi ve tedarikçisi ile olan ilişkileri ele alması.” hususunu ölçmeyi amaçlayan ifadeyi katılımcıların %76,48’i önemli bulmakta, %17,65’i ne önemli ne önemsiz olarak değerlendirmekte, %5,88’i ise önemli bulmamaktadır.

✓ 16. soru ile sorulan “UFRS'nin işletmenin devlet ile olan ilişkisini düzenlemesi.” hususuna katılımcıların çoğunluğunu temsil eden ve %79,42’sini temsil eden 27 şirket önemli bulmakta iken 4 şirket önemli ya da önemsiz olarak değerlendirmemekte, geri kalan 2 şirket ise önemsiz bulmaktadır.

✓ “UFRS'nin işletmenin çalışanlarına ilişkin getirdiği düzenlemeler.” hakkında yöneltilen 17. soruya, bir önceki soruda olduğu gibi 27 şirket önemli olarak, %14,71’i temsil eden 5 şirket ne önemli ne önemsiz olarak, geri kalan %5,88 kapsamındaki 2 şirket ise önemsiz olarak yanıt vermektedir.

✓ “B2” bölümünün son sorusu “UFRS'nin menfaat sahiplerini, işletmenin durumu ve önemli olaylar hakkında bilgilendirilmesi.” olan 18. ifadeyi, katılımcıların %82,35 oranındaki 28 şirket önemli, geri kalan 6 şirket ne önemli ne de önemsiz olarak ifade etmektedir. Bu ifadeyi önemsiz gören şirket bulunmamaktadır.

Bu bölümde elde edilen veriler ile şirketlerin menfaat sahipleri notlarını analiz ettiğimizde Tablo 4.21’deki rakamlar elde edilmektedir. Tablo 4.21’de görülen “B2 Ortalama” ve “Menfaat Sahipleri Notu” arasındaki ilişkiyi korelasyon analizine tabi tuttuğumuzda ise ortaya çıkan korelasyon katsayısı değeri “0,547” olmaktadır. Elde edilen bu katsayı değeri sonucu şunu ifade etmek mümkündür:

✓ Hipotez 2’de ortaya konan **“Kurumsal Yönetim Endeksi’ne tabi olan şirketlerdeki Menfaat Sahipleri İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Menfaat Sahipleri Notu arasında pozitif bir ilişki vardır.”** önermesi kabul edilmektedir. Ayrıca kabul edilen bu pozitif ilişki güçlü bir düzeye sahiptir.

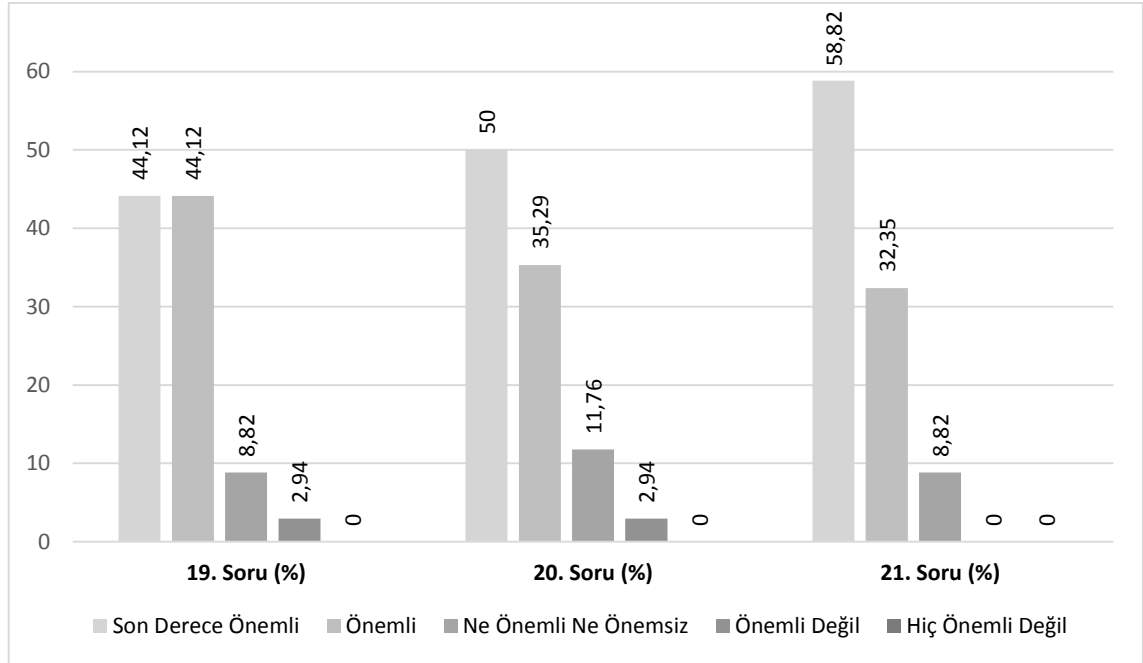
Tablo 4.21: Menfaat Sahipleri İlkesi-UFRS İlişkisi ve Menfaat Sahipleri Notu

Şirket Adı	Cevap 15	Cevap 16	Cevap 17	Cevap 18	B2 Ortalama	Menfaat Sahipleri Notu
ŞİRKET 01	5	5	5	5	5,00	92,60
ŞİRKET 02	5	5	5	5	5,00	96,44
ŞİRKET 03	3	3	4	3	3,25	83,00
ŞİRKET 04	5	5	5	5	5,00	97,10
ŞİRKET 05	5	5	5	5	5,00	96,01
ŞİRKET 06	5	4	5	4	4,50	98,60
ŞİRKET 07	4	2	5	4	3,75	92,42
ŞİRKET 08	3	2	3	3	2,75	75,79
ŞİRKET 09	5	5	5	5	5,00	93,92
ŞİRKET 10	4	5	5	5	4,75	89,74
ŞİRKET 11	5	1	2	3	2,75	91,05
ŞİRKET 12	4	5	5	5	4,75	88,90
ŞİRKET 13	2	4	4	5	3,75	92,31
ŞİRKET 14	3	4	4	5	4,00	98,09
ŞİRKET 15	3	4	3	3	3,25	73,80
ŞİRKET 16	2	3	3	3	2,75	68,40
ŞİRKET 17	4	4	4	4	4,00	87,83
ŞİRKET 18	4	4	4	5	4,25	83,20
ŞİRKET 19	5	5	5	5	5,00	85,10
ŞİRKET 20	4	4	5	4	4,25	84,02
ŞİRKET 21	5	5	5	5	5,00	97,10
ŞİRKET 22	4	4	5	5	4,50	87,90
ŞİRKET 23	4	4	4	4	4,00	94,95
ŞİRKET 24	5	5	5	5	5,00	94,39
ŞİRKET 25	4	4	4	4	4,00	91,72
ŞİRKET 26	5	5	5	5	5,00	95,81
ŞİRKET 27	3	4	3	5	3,75	90,81
ŞİRKET 28	4	5	4	4	4,25	86,82
ŞİRKET 29	5	5	4	5	4,75	91,67
ŞİRKET 30	4	4	4	4	4,00	84,33
ŞİRKET 31	4	4	4	4	4,00	97,13
ŞİRKET 32	5	5	5	5	5,00	97,32
ŞİRKET 33	4	3	2	5	3,50	94,87
ŞİRKET 34	3	3	3	3	3,00	93,81

• **Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi ve UFRS İlişkisine Dair Sonuçlar:** Anketin “B” bölümünde “B3” kodu ile yer alan kısımda UFRS’de kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesinin muhtelif noktaları ile ilişkili ve standartlarda yer alan 3 adet ifadenin şirketler için önem düzeyi 19-21 arasındaki sorular ile katılımcılara sorulmuştur. Cevapların dağılımı Tablo 4.22 ve Şekil 4.20’de sunulmaktadır.

Tablo 4.22: Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları

“B3 Bölümü”	19. Soru		20. Soru		21. Soru	
	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)
<i>Son Derece Önemli</i>	15	44,12	17	50,00	20	58,82
<i>Önemli</i>	15	44,12	12	35,29	11	32,35
<i>Ne Önemli Ne Önemsiz</i>	3	8,82	4	11,76	3	8,82
<i>Önemli Değil</i>	1	2,94	1	2,94	0	0
<i>Hiç Önemli Değil</i>	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	34	100	34	100	34	100



Şekil 4.20: Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları

Tablo 4.22’de yer alan sonuçlar değerlendirilirse şu noktalar öne çıkmaktadır:

✓ 19. soru ile ifade edilen “UFRS'nin uygulanması hakkında ve standart özelinde belirtilmesi gereken hususların kamuoyuna açıklanması.”, katılımcıların büyük çoğunluğu olan ve %88,24’ünü temsil eden 30 şirket tarafından önemli, %8,82’yi temsil eden 3 şirket tarafından ne önemli ne önemsiz ve sadece 1 şirket tarafından da önemsiz olarak ifade edilmiştir.

✓ “UFRS'nin işletmelerin kamuya açıklaması gereken önemli olayları ne zaman ve ne şekilde yapacağını düzenlemesi.” ifadesini yönelten 20. soruyu, şirketlerden 29’u önemli, 4’ü ne önemli ne önemsiz, 1’i ise önemsiz olarak cevaplamışlardır.

✓ “B3” bölümünün son sorusu olan 21. soruya, yani “UFRS'de kamunun aydınlatılmasında önemli role sahip mali tabloların tanımlanması ve düzenlenmesi.” ifadesine katılımcıların %91,17’sini kapsayan 31 şirket önemli, geri kalan %8,82’sini temsil eden 3 şirket ne önemli ne önemsiz olarak cevap vermişlerdir. Dikkat çeken nokta ise hiçbir şirketin bu ifadeyi önemsiz olarak görmemesidir.

“B3” bölümünde elde edilen veriler ile şirketlerin kamuyu aydınlatma ve şeffaflık notlarını analiz ettiğimizde Tablo 4.23’deki rakamlar ortaya çıkmaktadır. Tablo 4.23’de görülen “B3 Ortalama” ve “Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu” arasındaki ilişkiyi korelasyon analizine tabi tuttuğumuzda ise ortaya çıkan korelasyon katsayısı değeri “0,739” olarak bulunmaktadır. Neredeyse 1’e yakın olarak elde edilen bu korelasyon katsayı değeri ile şu sonucu çıkarmak mümkündür:

✓ Hipotez 3’de ortaya konan **“Kurumsal Yönetim Endeksi’ne tabi olan şirketlerdeki Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu arasında pozitif bir ilişki vardır.”** ifadesi, çıkan 0,739 korelasyon katsayısı sonucu kabul edilmektedir. Bu iki değişken arasında bulunan ilişki ise güçlü bir yapıya sahiptir. Bir başka ifade ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu arasında güçlü pozitif bir ilişki bulunmaktadır.

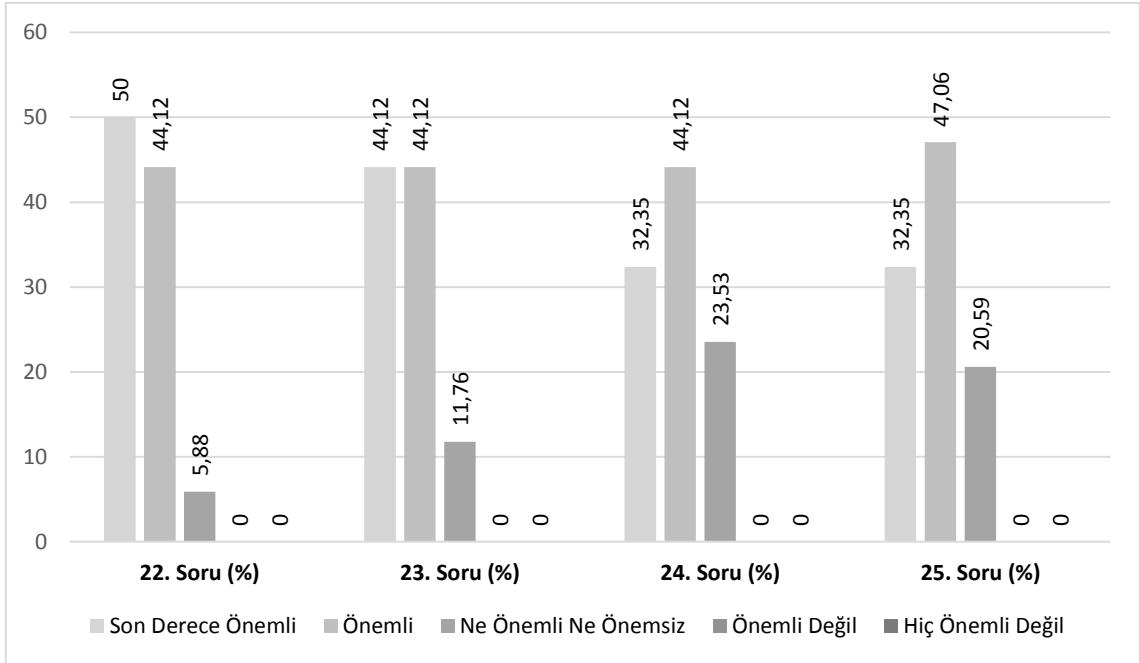
Tablo 4.23: Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İleşki-UFRS İleşki ve Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu

Şirket Adı	Cevap 19	Cevap 20	Cevap 21	B3 Ortalama	Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu
ŞİRKET 01	4	4	5	4,33	92,67
ŞİRKET 02	5	4	4	4,33	94,29
ŞİRKET 03	4	4	4	4,00	88,90
ŞİRKET 04	5	5	5	5,00	98,40
ŞİRKET 05	5	5	5	5,00	96,34
ŞİRKET 06	4	4	4	4,00	91,99
ŞİRKET 07	3	3	4	3,33	83,34
ŞİRKET 08	3	3	3	3,00	74,37
ŞİRKET 09	5	5	5	5,00	95,70
ŞİRKET 10	5	5	5	5,00	90,00
ŞİRKET 11	3	2	5	3,33	91,10
ŞİRKET 12	5	5	5	5,00	93,51
ŞİRKET 13	2	5	5	4,00	91,67
ŞİRKET 14	5	5	5	5,00	92,08
ŞİRKET 15	4	3	4	3,67	82,00
ŞİRKET 16	4	4	4	4,00	82,90
ŞİRKET 17	5	5	5	5,00	99,26
ŞİRKET 18	5	5	5	5,00	91,60
ŞİRKET 19	4	4	4	4,00	90,40
ŞİRKET 20	5	5	5	5,00	90,49
ŞİRKET 21	5	5	5	5,00	91,33
ŞİRKET 22	5	5	5	5,00	93,51
ŞİRKET 23	4	4	4	4,00	93,67
ŞİRKET 24	4	4	3	3,67	85,78
ŞİRKET 25	4	5	5	4,67	96,83
ŞİRKET 26	5	5	5	5,00	92,90
ŞİRKET 27	4	4	4	4,00	91,89
ŞİRKET 28	4	4	5	4,33	93,96
ŞİRKET 29	4	3	3	3,33	82,04
ŞİRKET 30	5	5	5	5,00	98,99
ŞİRKET 31	4	4	4	4,00	93,12
ŞİRKET 32	5	5	5	5,00	95,81
ŞİRKET 33	4	5	5	4,67	96,67
ŞİRKET 34	4	4	4	4,00	91,24

• **Yönetim Kurulu İlkesi ve UFRS İlişkisine Dair Sonuçlar:** Anketin “B” bölümünde “B4” kodu ile yer alan kısımda UFRS’de kurumsal yönetimin yönetim kurulu ilkesinin muhtelif noktaları ile ilişkilendirilebilen standartlarda yer alan 4 adet ifadenin şirketler için önem düzeyi 22-25 arasındaki sorular ile şirketlere sorulmuştur. Şirketler tarafından verilen cevapların dağılımı Tablo 4.24 ve Şekil 4.21’de gösterilmektedir.

Tablo 4.24: Yönetim Kurulu İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları

“B4 Bölümü”	22. Soru		23. Soru		24. Soru		25. Soru	
	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)	(f)	(%)
<i>Son Derece Önemli</i>	17	50,00	15	44,12	11	32,35	11	32,35
<i>Önemli</i>	15	44,12	15	44,12	15	44,12	16	47,06
<i>Ne Önemli Ne Önemsiz</i>	2	5,88	4	11,76	8	23,53	7	20,59
<i>Önemli Değil</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Hiç Önemli Değil</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
TOPLAM	34	100	34	100	34	100	34	100



Şekil 4.21: Yönetim Kurulu İlkesi-UFRS İlişkisi Sonuçları

Tablo 4.24’de yer alan sonuçlar değerlendirilirse şunları söylemek mümkündür:

✓ “B4” bölümünün ilk sorusu olan 22. soru ile ifade edilen “İşletme yönetimin alacağı bazı kararlarda UFRS'nin dikkat edilmesi gereken hususları belirtmesi.”, şirketlerin %94,12’si olan 32 şirket tarafından önemli, %5,88’ini temsil eden 2 şirket tarafından da ne önemli ne de önemsiz olarak görülmektedir. Ayrıca bu sorudaki ifade ankete katılanların hiçbiri tarafından önemsiz olarak ifade edilememektedir.

✓ 23. soru olan “Yönetim kurulunun yetki ve sorumlulukları konusunda UFRS’de yapılan açıklamalar.” ifadesini katılımcıların 30’u önemli, geri kalan 4’ü ise ne önemli ne de önemsiz olarak bulmaktadır. İfadeyi önemsiz olarak gören katılımcı yoktur.

✓ “Yönetici personelin seçimi hususunda UFRS tarafından getirilen düzenlemeler.” ifadesini içeren 24. soruya şirketlerin %76,47’si önemli, geri kalan %25,53’lük kısmı ise ne önemli ne önemsiz bulmaktadır. Hiçbir şirket tarafından belirtilen ifade önemsiz olarak görülmemektedir.

✓ 25. soru ile ifade edilen “İşletme ile ilgili karar almadaki yetkililerin UFRS’de tanımlanması.” hususu, katılımcıların %79,41’ini temsil eden 27 şirket tarafından önemli, geri kalan %20,59’u kapsayan 7 şirket tarafından da ne önemli ne de önemsiz olarak cevaplandırılmıştır. Ayrıca hiçbir şirket bu hususu, önemsiz olarak ifade etmemiştir.

Yönetim kurulu ilkesi ile UFRS arasındaki ilişkileri ölçmede elde edilen sonuçlar ile şirketlerin kurumsal yönetim notlarındaki yönetim kurulu notunu analiz ettiğimizde Tablo 4.25’deki rakamlar ortaya çıkmaktadır. Tablo 4.25’de görülen “B4 Ortalama” ve “Yönetim Kurulu Notu” arasındaki korelasyona bakıldığında ise ortaya çıkan korelasyon katsayısı değeri “0,414” olmaktadır. Elde edilen bu korelasyon katsayısı değeri sonucu ise şunu ifade etmek mümkündür:

✓ Hipotez 4’de ortaya konan **“Kurumsal Yönetim Endeksi’ne tabi olan şirketlerdeki Yönetim Kurulu İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Yönetim Kurulu Notu arasında pozitif bir ilişki vardır.”** önermesi kabul edilmektedir. Bunun yanında bu pozitif ilişki orta derecede kuvvete sahiptir.

Tablo 4.25: Yönetim Kurulu İlkesi-UFRS İlişkisi ve Yönetim Kurulu Notu

Şirket Adı	Cevap 22	Cevap 23	Cevap 24	Cevap 25	B4 Ortalama	Yönetim Kurulu Notu
ŞİRKET 01	5	5	5	5	5,00	90,81
ŞİRKET 02	4	4	3	4	3,75	86,57
ŞİRKET 03	5	5	5	4	4,75	82,80
ŞİRKET 04	5	5	5	5	5,00	90,90
ŞİRKET 05	5	5	5	5	5,00	91,05
ŞİRKET 06	4	4	5	5	4,50	89,45
ŞİRKET 07	4	4	4	4	4,00	82,95
ŞİRKET 08	3	3	3	3	3,00	71,16
ŞİRKET 09	5	5	5	5	5,00	91,23
ŞİRKET 10	5	5	4	3	4,25	90,32
ŞİRKET 11	4	3	3	3	3,25	85,55
ŞİRKET 12	5	5	5	5	5,00	86,86
ŞİRKET 13	5	5	4	3	4,25	88,52
ŞİRKET 14	4	4	4	4	4,00	90,09
ŞİRKET 15	4	4	4	4	4,00	79,50
ŞİRKET 16	3	4	4	4	3,75	78,80
ŞİRKET 17	4	3	3	3	3,25	90,74
ŞİRKET 18	5	4	4	4	4,25	87,90
ŞİRKET 19	5	5	5	5	5,00	90,50
ŞİRKET 20	5	4	4	4	4,25	84,99
ŞİRKET 21	5	5	5	5	5,00	87,94
ŞİRKET 22	5	3	3	4	3,75	85,39
ŞİRKET 23	4	4	3	4	3,75	85,31
ŞİRKET 24	5	5	4	5	4,75	88,17
ŞİRKET 25	4	4	4	4	4,00	94,08
ŞİRKET 26	5	5	5	5	5,00	89,62
ŞİRKET 27	4	4	4	4	4,00	90,21
ŞİRKET 28	4	5	4	4	4,25	93,46
ŞİRKET 29	5	5	3	3	4,00	85,56
ŞİRKET 30	4	4	4	4	4,00	86,85
ŞİRKET 31	4	4	4	4	4,00	89,67
ŞİRKET 32	5	5	5	5	5,00	92,05
ŞİRKET 33	4	4	3	4	3,75	91,80
ŞİRKET 34	4	4	4	3	3,75	93,34

• **Kurumsal Yönetim-UFRS İlişisine Dair Sonuçlar:** Bu kısımda, anketin “B” bölümündeki “B1”, “B2”, “B3” ve “B4” alt bölümlerinde yer alan ve 11-25 arasındaki sorulardan oluşan 15 adet ifadenin sonuçları ile şirketlere derecelendirme kuruluşları tarafından verilen Kurumsal Yönetim Notu arasında herhangi bir ilişki olup olmadığı ve dolayısıyla hipotez 5’teki, *“Kurumsal Yönetim Endeksi’ne tabi olan şirketlerdeki Kurumsal Yönetim-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Kurumsal Yönetim Notu arasında anlamlı pozitif bir ilişki vardır.”* ifadesi, Tablo 4.27’deki veriler ışığında analiz edilecektir.

Beşinci hipotezde de belirtilen “Kurumsal Yönetim Endeksi’ne tabi olan şirketlerdeki Kurumsal Yönetim-UFRS ilişkisine dair algı ile şirketlerin sahip oldukları Kurumsal Yönetim Notu arasında anlamlı pozitif bir ilişki vardır.” ifadesi, Tablo 4.27’deki veriler değerlendirildiğinde ortaya çıkan korelasyon katsayısı Tablo 4.26’da da görüldüğü üzere 0,591 çıkmaktadır. Bu sonuç, ortaya konulan Hipotez 5’in doğrulandığını ve kabul edilebileceğini göstermektedir. Ayrıca 0,591 sonucu, iki değişken arasında ortaya çıkan bu pozitif ilişkinin güçlü seviyede olduğunu da ifade etmektedir.

Tablo 4.26’da araştırmanın hipotezlerini test etme aracı olarak kullandığımız korelasyon analizi sonucunda elde edilen korelasyon katsayılarının toplu olarak gösterimi yer almaktadır. Bu tabloya bakıldığında ele alınan bütün ilişkilerin pozitif olduğu ve iki ilişkinin orta kuvvette, geri kalan üç ilişkinin ise güçlü seviyede olduğu görülmektedir.

Tablo 4.26: Araştırmanın Hipotezlerini Test Eden Korelasyon Katsayılarının Sonuçları

Değişkenler	Korelasyon Katsayısı
Pay Sahipleri İlkesi - UFRS İlişkisi (Soru 11-14) ve Pay Sahipleri Notu	0,449
Menfaat Sahipleri İlkesi - UFRS İlişkisi (Soru 15-18) ve Menfaat Sahipleri Notu	0,547
Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi - UFRS İlişkisi (Soru 19-21) ve Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu	0,739
Yönetim Kurulu İlkesi - UFRS İlişkisi (Soru 22-25) ve Yönetim Kurulu Notu	0,414
Kurumsal Yönetim – UFRS İlişkisi (Soru 11-25) ve Kurumsal Yönetim Notu	0,591

Tablo 4.27: Kurumsal Yönetim-UFRS İlişkisi ve Kurumsal Yönetim Notu

Şirket Adı	Cevap 11-25 Ortalaması	Kurumsal Yönetim Notu
ŞİRKET 01	4,87	9,16
ŞİRKET 02	4,27	9,22
ŞİRKET 03	4,13	8,44
ŞİRKET 04	5,00	9,42
ŞİRKET 05	4,80	9,41
ŞİRKET 06	4,00	9,29
ŞİRKET 07	3,80	8,61
ŞİRKET 08	2,93	7,62
ŞİRKET 09	5,00	9,35
ŞİRKET 10	4,60	9,05
ŞİRKET 11	3,20	9,02
ŞİRKET 12	4,93	8,90
ŞİRKET 13	3,93	9,01
ŞİRKET 14	4,47	9,30
ŞİRKET 15	3,20	7,79
ŞİRKET 16	3,27	7,84
ŞİRKET 17	4,00	9,11
ŞİRKET 18	4,27	8,81
ŞİRKET 19	4,80	8,91
ŞİRKET 20	4,33	8,70
ŞİRKET 21	5,00	9,20
ŞİRKET 22	4,47	8,77
ŞİRKET 23	3,93	9,01
ŞİRKET 24	4,67	9,09
ŞİRKET 25	4,20	9,41
ŞİRKET 26	4,73	9,01
ŞİRKET 27	3,93	9,09
ŞİRKET 28	4,20	9,31
ŞİRKET 29	4,13	8,65
ŞİRKET 30	4,13	8,80
ŞİRKET 31	4,00	9,05
ŞİRKET 32	5,00	9,44
ŞİRKET 33	3,73	9,40
ŞİRKET 34	3,47	9,32

4.6. Araştırmanın Sonucu

Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan halka açık şirketlerde Kurumsal Yönetim-Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ilişkisine dair algıyı ve buradan elde edilen sonuçlar ile bu şirketlerin sahip oldukları Kurumsal Yönetim Notu arasındaki ilişkinin varlığını ve derecesini ölçmeyi amaçlayan bu araştırma sonucunda birçok bilgi elde edilmiştir. Bu bilgilerin sayısal olarak dağılımı önceki bölümlerde ortaya konulmuştur. Bu sayısal bilgilere ilaveten araştırma kapsamında ifade edilebilecek diğer önemli noktalar olarak şu hususlar öne çıkmaktadır:

✓ Anketin, endekse kayıtlı olan 48 şirketten 34'ü tarafından cevaplandırılması, yani yaklaşık %71'lik bir katılım sağlanması, anket sonunda ortaya çıkan sonuçların Kurumsal Yönetim Endeksi'ndeki tüm şirketleri temsil etmesi açısından anlamlı kabul edilmesini sağlamaktadır.

✓ Ankete katılan 34 şirketten anketi cevaplayanların eğitim düzeyleri de dikkat çekmektedir. Katılımcıların yarısından bir fazlası lisans eğitimlerinin yanında yüksek lisans veya doktora eğitimine sahip kişilerdir.

✓ Ankete cevap verenlerin şirketteki unvanlarına ve sorumlu oldukları departmanlara bakıldığında da araştırmanın anlamlılığı bir kademe daha güvenilir hale gelmektedir. Çünkü katılımcıların neredeyse tamamı araştırma konusunu oluşturan ifadelerle vakıf olan departmanlarda orta veya üst kademe yönetici olarak çalışmaktadır.

✓ Araştırmadan elde edilen verilerin anlamlılığına katkıda bulunan bir diğer unsur da katılımcıların şirketteki görev süreleridir. Şirkette belli bir tecrübeye ve şirketin yönetim anlayışına sahip olmak için gerekli olan sürelerde şirkette çalışanların oranı %70'e yakın düzeydedir. Bu durum, ankette yöneltilen ifadelerle cevap verenlerin şirketlerindeki durumu doğru olarak yansıtmaları açısından önem arz etmektedir.

✓ Ankette yer alan "A" bölümündeki ifadelerin analizinde ise şu sonuçlar öne çıkmaktadır. "A" kısmında sorulan 10 ifadeden Kurumsal Yönetim ile ilgili olan 6 ifadeye de şirketler, en az %73 oranında katılmakta iken UFRS hakkındaki 4 ifadeye de çeşitli oranlarda cevap vermektedirler. Bu oranlar da göstermektedir ki şirketler,

Kurumsal Yönetim konusunda çoğunlukla olumlu görüşler bildirirken, UFRS hakkındaki konularda da genelde kararsız kalmaktadırlar. Burada dikkat edilmesi gereken noktalardan biri de anketin “A” bölümünde yer alan ifadelerin tam anlamıyla bu şirketlerin Kurumsal Yönetim ve UFRS konularına bakışının tümünü ölçmediğidir. Bu bölümde ele alınan hususlar, özellikle araştırmanın ana konusu kapsamında Kurumsal Yönetim ve UFRS hakkındaki bazı önem arz eden ifadelerin şirketler tarafından nasıl algılandığının belirlenmesi üzerinedir. Bu sebeple, belirtilen algıyı ölçmeye dair sorulan ifadelere verilen cevapların bu çerçevede değerlendirilmesi, daha anlamlı sonuçlar elde edilmesi bakımından önem arz etmektedir.

✓ Araştırmanın ana konusu olan ve Kurumsal Yönetim-UFRS ilişkisi algısını ölçen anketin “B” bölümü ile araştırmada ortaya konan hipotezler sınanmaktadır. Şirketlerin, UFRS-Kurumsal Yönetim İlkeleri ilişkisine dair algıları ile Kurumsal Yönetim Notları arasındaki korelasyon, hipotezlerde de ileri sürüldüğü gibi pozitif yönde gerçekleşmiştir. Farklılık arz eden nokta ise ilkeler bazında UFRS ile olan ilişkiye dair algı ve kurumsal yönetim notu arasındaki pozitif ilişkinin ne derecede güçlü olduğudur. Tablo 4.26’da da ortaya konan korelasyon katsayıları sonucu bu ilişkilerin dereceleri hakkında şunları ifade etmek mümkündür:

➤ En güçlü ilişki, “Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Notu” arasında bulunmaktadır.

➤ İkinci sırada ise “Menfaat Sahipleri İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile Menfaat Sahipleri Notu” arasındaki güçlü ilişki yer almaktadır.

➤ Daha sonra ise “Pay Sahipleri İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile Pay Sahipleri Notu” ve “Yönetim Kurulu İlkesi-UFRS ilişkisine dair algı ile Yönetim Kurulu Notu” arasında bulunan orta seviyedeki pozitif yönlü ilişki gelmektedir.

➤ Tüm ilkeleri kapsayan “Kurumsal Yönetim İlkeleri-UFRS ilişkisine dair algı ile Kurumsal Yönetim Notu” arasındaki pozitif yönlü ilişkinin derecesi ise Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık ile Menfaat Sahipleri İlkesinde olduğu gibi güçlü seviyede bulunmaktadır.

SONUÇ

Dünya genelinde yoğunluklu olarak 1990'lı yıllardan itibaren yaşanan şirket skandalları ve ülke ekonomilerinin maruz kaldıkları ekonomik krizler sonrası şirketler, özellikle yönetsel ve finansal olarak zayıf olan sistemlerini güçlendirme eğilimine girmişlerdir. Bu noktada devletler de yaşanan şirket skandallarının ülke ekonomilerine verdikleri zarar dolayısıyla bu konularda düzenleme yapma gereği duymuşlardır. Şirketlerin, devletlerin yanında uluslararası örgütler ve çalışma grupları da yönetsel ve finansal olarak yapılacak düzenlemelere katkı vermek amacıyla çalışmalar başlatmışlardır. Bütün bu grupların harekete geçmesini sağlayan etmenler olarak şirket skandalları ve finansal krizlerin yanında globalleşmenin, özelleştirmelerin, uluslararası sermaye hareketlerinin ve şirket birleşmelerinin artması da önemli rol oynamıştır.

Skandallar ve krizler sonrası düzenleme yapılması düşünülen alanların başında yönetsel konular gelmiştir. Özellikle şirketin pay sahipleri ile menfaat sahiplerinin arasındaki ilişkinin düzensizliği, hissedarlar ile yöneticiler arasında yaşanan vekalet problemi, kamuoyunun yeterli düzeyde bilgilendirilmemesi ve şeffaflığın sağlanamaması gibi hususlar yüzünden ortaya çıkan yönetsel problemler, Kurumsal Yönetim kavramının gündeme gelmesini ve önem kazanmasını sağlamıştır.

Sadece şirkete yön veren aktörler olan yönetim kurulunun ya da üst yönetimin uyacağı kurallardan oluşan değil, tüm paydaşlar tarafından da uyulması gereken ilkelere dönüşen yönetim biçimi olarak tanımlanabilecek Kurumsal Yönetim ise kendinden beklenenleri karşılamış ve bugün şirketler için vazgeçilemez unsurlardan biri haline almıştır. Bunun farkında olan devletler de muhtelif kanunlarında bu konuya yer vererek şirketlere bazı durumlar için zorunluluklar getirmiştir ve getirmeye devam etmektedir. Türkiye özelinde bakıldığında, 2012 yılında yürürlüğe giren yenilenmiş Türk Ticaret Kanunu'nda, Sermaye Piyasası Kanunu'nda ve Tebliğlerinde bahsedilen bu tür düzenlemelerin etkileri görülmektedir. Ayrıca bu düzenlemelerin ticari ortamda meydana gelen çeşitli değişikliklere ve yapılan uluslararası çalışmalara göre uyumlarının sağlanması amacıyla zaman içinde güncellenmeleri söz konusu olmaktadır.

Yönetimsel problemler ile beraber finansal problemler de, yaşanan şirket skandalları ve ekonomik krizler sebebiyle çözüme kavuşturulması gereken alanlardan birini teşkil etmiştir. Özellikle globalleşmenin sonucunda artan şirket birleşmeleri, sermaye hareketlerinin hız kazanması ve rekabet düzeyinin yükselmesi, şirketlerin finansal konularda hem şirket içindeki hem de şirket dışındaki paydaşlarına karşı sorumluluğunu arttırmıştır. Bunun yanında kamuoyunun şirketler hakkında yeteri düzeyde bilgilendirilmesi ve şeffaflığın artırılması talebi de finansal konularda uluslararası standartların oluşturulmasını zorunlu hale getirmiştir. Bu noktada da kullanılacak en önemli araç olarak Uluslararası Finansal Raporlama Standartları önem kazanmıştır.

Temel amacı, şirketlerce hazırlanacak olan finansal tabloların gerçeğe uygun bir şekilde yansıtılmasını sağlamak, sağlanacak bilginin de güvenilir, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir olarak sunulmasını gerçekleştirmek olan UFRS, şirketlerin ve şirket paydaşlarının finansal konularda ihtiyaç duyduğu ve talep ettiği bilgileri temin etme konusunda dünya genelinde başarıya ulaşmıştır. Özellikle gerek şirket içinde gerekse şirket dışında bulunan paydaşlarının ve kamuoyunun bilgilendirmesi hususunda önemli düzenlemeler getiren UFRS, şeffaflık düzeyini de artırarak şirketlerin dünya genelindeki yatırımcılar ile olan ilişkisini kolaylaştırmıştır. Bunun sonucunda da şirketler ulusal ve uluslararası düzeyde daha rekabetçi bir yapıya kavuşmuşlardır.

Şirketlerin yönetimsel konularda Kurumsal Yönetim, finansal konularda da UFRS uygulamalarını kullanarak rekabet ortamında başarılı bir pozisyon almaları, bu iki unsurun da birbirlerini destekleyen ve tamamlayan pozisyonda bir ilişki içinde olduklarını göstermektedir. Hem UFRS'nin tam anlamıyla uygulanabilmesi için Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne hem de Kurumsal Yönetim uygulamalarının tam olarak başarı sağlayabilmesi için UFRS uygulamalarına ihtiyaç duydukları göz ardı edilemez bir gerçektir. Genel olarak yapılan çalışmalarda da bu iki konunun birbiri ile olan ilişkisine değinilmekle beraber bu ilişkinin ne düzeyde ve hangi noktalarda gerçekleştiğine dair somut çalışmalar pek fazla bulunmamaktadır.

Bu çalışmanın teorik kısmında ise hem Kurumsal Yönetim içinde UFRS'nin hem de UFRS içinde Kurumsal Yönetim'in yeri ve önemine değinilmiş, daha sonra ise UFRS ve Kurumsal Yönetim İlkeleri ele alınarak bu ilişkinin nerelerde hangi düzeyde yer aldığı standartlar çerçevesinde tek tek somutlaştırılmıştır. Bu ilişkinin belirlenmesi çerçevesinde kullanılan kaynaklar ise KGK'nın Türkçe'ye birebir çevirisini gerçekleştirdiği UFRS ve SPK tarafından uluslararası düzenlemeler baz alınarak hazırlanan Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Tebliğleridir. Sonuçta da görülmektedir ki ele alınan bu unsurlar arasında, standartlar bazında birçok ilişkili düzenleme bulunmakta ve bu düzenlemeler hem yönetsel hem de finansal olarak şirketleri daha şeffaf ve rekabet edebilir hale getirmektedirler.

Çalışmanın araştırma kısmında, daha önceki bölümlerde konu edilen Kurumsal Yönetim-UFRS ilişkisine dair Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi şirketlerde bir anket çalışması gerçekleştirilmiş ve elde edilen sonuçlar şirketlerin sahip oldukları Kurumsal Yönetim Notu ile analize sokularak bu ilişkinin var olup olmadığı ve düzeyi test edilmiştir. Araştırmanın sonuçları da göstermiştir ki ankete katılmış Kurumsal Yönetim Endeksi'ne tabi olan şirketlerin genel olarak çoğunluğu, Kurumsal Yönetim İlkeleri-UFRS ilişkisinin varlığını verdikleri cevaplar ile doğrulamışlardır. Ayrıca verilen bu cevaplar ile şirketlerin Kurumsal Yönetim Notları korelasyon analizi ile teste tabi tutulmuş ve araştırmanın hipotezleri kısmında da öne sürülen Kurumsal Yönetim İlkeleri-UFRS ilişkisine dair algı ile Kurumsal Yönetim Notları arasında pozitif bir ilişki bulunduğu dair önermeler kabul edilmiştir.

Sonuç olarak günümüzde şirketlerin varlıklarını sürdürebilmeleri ve rekabet edebilir seviyede bulunabilmeleri için gerekli iki unsur olan Kurumsal Yönetim ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları, hem kendi alanlarında şirketlere değer katmakta hem de birbirlerini destekleyici ve tamamlayıcı bir ilişki içinde bulunarak şirketlerin hedeflerine ulaşmalarına katkı sağlamaktadırlar. Bu hedeflere sahip olan şirketlerin de bu noktada Kurumsal Yönetim-UFRS ilişkisini iyi bir şekilde benimsemeleri ve sahip oldukları bilgi sistemleri, muhasebe sistemleri ve diğer unsurları bu ilişki çerçevesinde şekillendirmeleri gerekmektedir.

EKLER
EK-1

Şirket Adı	BIST Kodu	Ankete Katılım
AKİŞ GMYO A.Ş.	AKSGY	Katıldı
AKSA Akrilik Kimya Sanayi A.Ş.	AKSA	Katıldı
Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.	ALBRK	Katıldı
Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayi A.Ş.	AEFES	Katıldı
Arçelik A.Ş.	ARCLK	Katıldı
Aselsan Elektronik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	ASELS	Katılmadı
Aygaz A.Ş.	AYGAZ	Katıldı
Boyner Büyük Mağazacılık A.Ş.	BOYNR	Katıldı
Coca-Cola İçecek A.Ş.	COLLA	Katılmadı
Creditwest Faktoring A.Ş.	CRDFA	Katılmadı
ÇEMAŞ Döküm Sanayi A.Ş.	CEMAS	Katıldı
Doğan Şirketler Grubu Holding A.Ş.	DOHOL	Katıldı
Doğuş Otomotiv Servis ve Ticaret A.Ş.	DOAS	Katıldı
Egeli & Co. Yatırım Holding A.Ş.	EGCYH	Katılmadı
ENKA İnşaat ve Sanayi A.Ş.	ENKAI	Katıldı
Garanti Faktoring A.Ş.	GARFA	Katıldı
Garanti Yatırım Ortaklığı A.Ş.	GRNYO	Katıldı
Global Yatırım Holding A.Ş.	GLYHO	Katılmadı
Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş.	HURGZ	Katıldı
İhlas Ev Aletleri İmalat Sanayi ve Ticaret A.Ş.	IHEVA	Katıldı
İhlas Holding A.Ş.	IHLAS	Katıldı
İş Finansal Kiralama A.Ş.	ISFIN	Katıldı
İş Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.	ISGYO	Katıldı
İş Yatırım Menkul Değerler A.Ş.	ISMEN	Katıldı
Lider Faktoring A.Ş.	LIDFA	Katıldı
Logo Yazılım Sanayi ve Ticaret A.Ş.	LOGO	Katılmadı
Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi A.Ş.	OTKAR	Katıldı
Park Elektrik Üretim Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	PRKME	Katılmadı
Pegasus Hava Taşımacılığı A.Ş.	PGSUS	Katıldı
Petkim Petrokimya Holding A.Ş.	PETKM	Katıldı
Pınar Entegre Et ve Un Sanayi A.Ş.	PETUN	Katılmadı
Pınar Su Sanayi ve Ticaret A.Ş.	PINSU	Katılmadı
Pınar Süt Mamulleri Sanayi A.Ş.	PNSUT	Katılmadı
Şekerbank T.A.Ş.	SKBNK	Katıldı
TAV Havalimanları Holding A.Ş.	TAVHL	Katıldı
Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	TOASO	Katıldı
Turcas Petrol A.Ş.	TRCAS	Katıldı
Tüpraş Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	TUPRS	Katıldı
Türk Prysmian Kablo ve Sistemleri A.Ş.	PRKAB	Katıldı
Türk Telekomünikasyon A.Ş.	TTKOM	Katıldı
Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.	TTRAK	Katıldı
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	HALKB	Katılmadı
Türkiye Sinai Kalkınma Bankası A.Ş.	TSKB	Katıldı
Vakıf B Tipi Menkul Kıymetler Yatırım Ortaklığı A.Ş.	VKFYO	Katıldı
Vestel Elektronik A.Ş.	VESTL	Katılmadı
Yeşil Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.	YGYO	Katılmadı
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	YKBNK	Katıldı
Yazıcılar Holding A.Ş.	YAZIC	Katılmadı

EK-2

KURUMSAL YÖNETİM ENDEKSİ'NE TABİ ŞİRKETLERDE KURUMSAL YÖNETİM VE UFRS ALGISI ÜZERİNE BİR ANKET ÇALIŞMASI						
<p>Sayın İlgili, Bu anket akademik bir niteliğe sahip olup edinilen bilgiler, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe-Finansman Yüksek Lisans Programı için hazırlamakta olduğum "Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Kurumsal Yönetim İlişkisi: Kurumsal Yönetim Endeksi'ne Tabi Şirketlerde Bir Anket Çalışması" isimli Yüksek Lisans Tezi için kullanılacak, onun haricinde hiçbir yerde ve farklı amaçla kullanılmayacaktır. Çalışmanın başarısı büyük ölçüde sizin değerli katkılarınıza bağlı olacaktır. Bu nedenle soruların dikkatle cevaplanması, sonuçların geçerliliği ve anlamlılığı açısından büyük önem taşımaktadır. İlgili ve hassasiyetiniz için şimdiden teşekkür eder, saygılarımızı sunarız.</p> <p style="text-align: center;">Prof. Dr. Başak ATAMAN T.C. Marmara Üniversitesi S.B.E. Muhasebe-Finansman Anabilim Dalı Öğretim Üyesi bataman@marmara.edu.tr</p> <p style="text-align: center;">Arş. Gör. Hakan CAVLAK T.C. Marmara Üniversitesi S.B.E. Muhasebe-Finansman Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi hakan.cavlak@marmara.edu.tr</p>						
A.	KURUMSAL YÖNETİME ve ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI'NA (UFRS'YE) İLİŞKİN BİLGİLER	Kesinlikle KATILMIYORUM	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.	İyi Kurumsal Yönetim, şirketin borsa değerini artırır.	1	2	3	4	5
2.	Kurumsal Yönetimin uygulanmasında en önemli görev üst yönetimdedir.	1	2	3	4	5
3.	TTK'da yapılan yeni düzenlemeler, Kurumsal Yönetim anlayışımıza artı değer katmıştır.	1	2	3	4	5
4.	Yöneticilerimiz, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri hakkında yeterli bilgiye sahiptirler.	1	2	3	4	5
5.	Kurumsal Yönetim Endeksi'nde yer almak şirkete pozitif değer katmaktadır.	1	2	3	4	5
6.	Tüm halka açık şirketlerin Kurumsal Yönetim Notu hesaplanmalıdır.	1	2	3	4	5
7.	UFRS hakkında şirketimiz çalışanları yeterli düzeyde bilgiye sahiptir.	1	2	3	4	5
8.	UFRS hakkında şirket içi eğitim verilmesi önemlidir.	1	2	3	4	5
9.	UFRS'nin uygulanması şirketteki denetimi kolaylaştırmaktadır.	1	2	3	4	5
10.	UFRS'nin uygulanması ile beraber ilgili personelin iş yükü artmıştır.	1	2	3	4	5
<p>Sayın İlgili, Lütfen, Kurumsal Yönetim anlayışının uygulanmasında UFRS'nin etkisini ölçen aşağıdaki ifadelerin, şirketiniz tarafından önem derecesini belirtiniz.</p>						
B.	KURUMSAL YÖNETİM – UFRS İLİŞKİSİ HAKKINDA BİLGİLER	HİÇ ÖNEMLİ DEĞİL	ÖNEMLİ DEĞİL	NE ÖNEMLİ NE ÖNEMSİZ	ÖNEMLİ	SON DERECE ÖNEMLİ
B1.	Pay Sahipleri İlkesi ile İlgili Faktör					
11.	UFRS'nin pay sahiplerinin haklarını kullanmasını kolaylaştırması. (UFRS 10'da yatırım yapılan işletme üzerinde güç sağlayan hakların -oy ve yönetme hakkı gibi- ve UFRS 3'de işletme birleşmesi sonrası birleşmiş işletmedeki oy hakkının açıklanması hususu)	1	2	3	4	5
12.	UFRS'nin azınlık paylarının gösterilmesine ve azınlık haklarının korunmasına ilişkin düzenlemeler içermesi. (UMS 1'de Kapsamlı Gelir tutarının gösteriminde azınlık paylarının ayrı olarak gösterilmesi)	1	2	3	4	5
13.	UFRS'nin iştiraklerdeki pay sahiplerinin yatırımlardaki oy hakkı konusunda açıklamalarda bulunması (UMS 28'de işletmenin yatırımında önemli etkisinin bulunup bulunmadığının koşulu)	1	2	3	4	5
14.	Kâr payına ilişkin bazı açıklamaların UFRS yer alması. (UMS 10'da raporlama döneminden sonra temettülerin finansal tablolara alınması, UMS 18'de kâr payının ne zaman finansal tablolara yansıtılacağı, UMS 33'de kâr payının, hisse başına kazanç hesaplamalarındaki etkisi)	1	2	3	4	5

B2. Menfaat Sahipleri İlkesi ile İlgili Faktör						
15.	UFRS'nin işletmenin müşterisi ve tedarikçisi ile olan ilişkileri ele alması. (UMS 38'de müşteri ve tedarikçi ilişkilerinin maddi olmayan duran varlıklardaki yeri, UFRS 3'de müşteri ilişkilerinin muhasebeleştirilmesi, UFRS 8'de büyük müşterilere ilişkin bilgilerin sunulması)	1	2	3	4	5
16.	UFRS'nin işletmenin devlet ile olan ilişkisini düzenlemesi. (UMS 20'de devlet teşviklerinin ve yardımlarının nasıl muhasebeleştirileceği, finansal tablolarda gösterimi hususu)	1	2	3	4	5
17.	UFRS'nin işletmenin çalışanlarına ilişkin getirdiği düzenlemeler. (UFRS 2'de çalışan ile yapılan işlemin hisse bazlı ödeme olup olmadığı, UMS 12'de çalışanın emeklilik maaşının ertelenmiş verginin unsuru olup olmadığı ve UMS 19'da çalışanlara sağlanan faydaların tanımı ve muhasebeleştirilmesi)	1	2	3	4	5
18.	UFRS'nin menfaat sahiplerini, işletmenin durumu ve önemli olaylar hakkında bilgilendirilmesi. (Kavramsal Çerçeve'de menfaat sahiplerinin nereden bilgi sağlayacakları, UMS 8'de muhasebe politikalarındaki ve tahminlerindeki değişiklikler hakkında bilgilendirme, UMS 10'da raporlama dönemi sonrası düzeltme gerektiren işlemler hakkında menfaat sahiplerinin bilgilendirilmesi)	1	2	3	4	5
B3. Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkesi ile İlgili Faktör						
19.	UFRS'nin uygulanması hakkında ve standart özelinde belirtilmesi gereken hususların kamuoyuna açıklanması. (Her standart sonunda ilgili standart ile ilgili açıklanması gereken hususların belirtilmesi. Örneğin, UMS 2'de stok değerlendirme ve maliyet hesaplama yöntemlerinin dipnotlarda açıklanması)	1	2	3	4	5
20.	UFRS'nin işletmelerin kamuya açıklaması gereken önemli olayları ne zaman ve ne şekilde yapacağını düzenlemesi. (UMS 8'de muhasebe politikalarının ve bunlardaki değişikliklerin, UMS 10'da raporlama döneminden sonra ortaya çıkan olaylar nedeniyle yapılması gereken düzeltmelerin ve UFRS 3'de işletme birleşmeleri sırasında ve sonrasında kamuoyuna açıklanması gereken bilgilerin belirtilmesi)	1	2	3	4	5
21.	UFRS'de kamunun aydınlatılmasında önemli role sahip mali tabloların tanımlanması ve düzenlenmesi. (UMS 1'de genel amaçlı finansal tabloların, dipnotların tanımlanması, bunların sunulmasıyla ilgili asgari koşulların belirtilmesi, UMS 7'de işletmenin Nakit Akış Tablosunu nasıl hazırlayacağı ve UFRS 1'de standartların ilk kez uygulandığı dönemde finansal tabloların içermesi gereken bilgilerin gösterilmesi)	1	2	3	4	5
B4. Yönetim Kurulu İlkesi ile İlgili Faktör						
22.	İşletme yönetiminin alacağı bazı kararlarda UFRS'nin dikkat edilmesi gereken hususları belirtmesi. (UFRS 8'de işletme yönetiminin muhasebe politikalarının geliştirilmesi ve uygulaması hususunda alacağı kararlarda dikkate alması gereken hususlar)	1	2	3	4	5
23.	Yönetim kurulunun yetki ve sorumlulukları konusunda UFRS'de yapılan açıklamalar. (Kavramsal Çerçeve'de yönetim kurulunun sorumluluklarının, UMS 1'de yönetimin finansal tabloları düzenlerken dikkate alması gereken hususların ve UFRS 8'de yöneticilerin sorumluluklarının gösterilmesi)	1	2	3	4	5
24.	Yönetici personelin seçimi hususunda UFRS tarafından getirilen düzenlemeler. (UFRS 10'da yatırımcı işletmenin yatırım yaptığı işletmede kontrolü nasıl sağladığı hakkındaki düzenlemeler)	1	2	3	4	5
25.	İşletme ile ilgili karar almadaki yetkililerin UFRS'de tanımlanması. (UFRS 8'de işletmenin faaliyetlerine ilişkin karar almaya yetkili mercii teriminin tanımlanması)	1	2	3	4	5
C. KATILIMCI VE ŞİRKET HAKKINDA BİLGİLER						
Cinsiyetiniz?		Erkek () Kadın ()				
Eğitim düzeyiniz?		Lise () Üniversite () Yüksek Lisans () Doktora () Diğer.....				
Şirketteki unvanınız?		Üst Düzey Yönetici () Orta Kademe Yönetici () Genel Müdür () Diğer.....				
Şirkette sorumlu olduğunuz departman?		Muhasebe () Finans () Üretim () Pazarlama () Diğer.....				
Şirketteki görev süreniz?		0-3 () 4-6 () 7-9 () 10-12 () 13-15 () 15+ ()				
Şirketinizin faaliyet alanı?		Üretim () Hizmet () Finans ()				
D. KONTROL AMAÇLI BİLGİLER (İstenebilir bilgiler sadece verilerin toplanmasında kontrol amaçlı olarak kullanılacaktır.)						
Ad-Soyad:		Şirket Adı:				
E-Posta:		Telefon:				
* Anket sonuçlarının tarafınıza e-posta aracılığıyla gönderilmesini ister misiniz? (Cevabınız Evet ise sonuçlar belirttiğiniz e-posta adresine gönderilecektir.)					Evet () Hayır ()	
Değerli katılımcı, araştırmamıza verdiğiniz katkıdan dolayı çok teşekkür ederiz.						



Kurumsal Yönetim Endeksi'ne Tabi Şirketlerde Kurumsal Yönetim ve UFRS Algısı Üzerine Bir Anket Çalışması

* Gerekli

A. Kurumsal Yönetim ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'na (UFRS'ye) İlişkin Bilgiler

Aşağıda verilen ifadelere katılım derecenizi 1 (Kesinlikle Katılmıyorum) ile 5 (Kesinlikle Katılıyorum) arasında belirtiniz.

1. İyi Kurumsal Yönetim, şirketin borsa değerini artırır. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum Kesinlikle Katılıyorum

2. Kurumsal Yönetimin uygulanmasında en önemli görev üst yönetimdedir. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum Kesinlikle Katılıyorum

3. TTK'da yapılan yeni düzenlemeler, Kurumsal Yönetim anlayışımıza artı değer katmıştır. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum Kesinlikle Katılıyorum

4. Yöneticilerimiz, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri hakkında yeterli bilgiye sahiptir. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum Kesinlikle Katılıyorum

5. Kurumsal Yönetim Endeksi'nde yer almak şirkete pozitif değer katmaktadır. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum Kesinlikle Katılıyorum

6. Tüm halka açık şirketlerin Kurumsal Yönetim Notu hesaplanmalıdır. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum Kesinlikle Katılıyorum

7. UFRS hakkında şirketimiz çalışanları yeterli düzeyde bilgiye sahiptir. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum Kesinlikle Katılıyorum

8. UFRS hakkında şirket içi eğitim verilmesi önemlidir. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum Kesinlikle Katılıyorum

9. UFRS'nin uygulanması şirketteki denetimi kolaylaştırmaktadır. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum Kesinlikle Katılıyorum

10. UFRS'nin uygulanması ile beraber ilgili personelin iş yükü artmıştır. *

1 2 3 4 5

Kesinlikle Katılmıyorum Kesinlikle Katılıyorum

« Geri

Devam et »

 %50 tamamlandı

Powered by
 Google Forms

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.

[Kötüye Kullanımı Bildirme](#) - [Hizmet Şartları](#) - [Diğer Şartlar](#)



Kurumsal Yönetim Endeksi'ne Tabi Şirketlerde Kurumsal Yönetim ve UFRS Algısı Üzerine Bir Anket Çalışması

* Gerekli

B. Kurumsal Yönetim – UFRS İlişkisi Hakkında Bilgiler

Kurumsal Yönetim anlayışının uygulanmasında UFRS'nin etkisini ölçen aşağıdaki ifadeleri şirketiniz için önem derecesine göre 1 (Hiç Önemli Değil) 5 (Son Derece Önemli) arasında belirtiniz.

11. UFRS'nin pay sahiplerinin haklarını kullanmasını kolaylaştırması, şirketimiz açısından, *

(UFRS 10'da yatırım yapılan işletme üzerinde güç sağlayan hakların -oy ve yönetme hakkı gibi- ve UFRS 3'de işletme birleşmesi sonrası birleşmiş işletmedeki oy hakkının açıklanması hususu)

1 2 3 4 5

Hiç Önemli Değil Son Derece Önemli

12. UFRS'nin azınlık paylarının gösterilmesine ve azınlık haklarının korunmasına ilişkin düzenlemeler içermesi, şirketimiz açısından, *

(UMS 1'de Kapsamlı Gelir tutarının gösteriminde azınlık paylarının ayrı olarak gösterilmesi)

1 2 3 4 5

Hiç Önemli Değil Son Derece Önemli

13. UFRS'nin iştiraklerdeki pay sahiplerinin yatırımlardaki oy hakkı konusunda açıklamalarda bulunması, şirketimiz açısından, *

(UMS 28'de işletmenin yatırımında önemli etkisinin bulunup bulunmadığının koşulu)

1 2 3 4 5

Hiç Önemli Değil Son Derece Önemli

14. Kâr payına ilişkin bazı açıklamaların UFRS yer alması, şirketimiz açısından, *
(UMS 10'da raporlama döneminden sonra temettülerin finansal tablolara alınması, UMS 18'de kâr payının ne zaman finansal tablolara yansıtılacağı, UMS 33'de kâr payının, hisse başına kazanç hesaplamalarındaki etkisi)

1 2 3 4 5

Hiç Önemli Değil Son Derece Önemli

15. UFRS'nin işletmenin müşterisi ve tedarikçisi ile olan ilişkileri ele alması, şirketimiz açısından, *

(UMS 38'de müşteri ve tedarikçi ilişkilerinin maddi olmayan duran varlıklardaki yeri, UFRS 3'de müşteri ilişkilerinin muhasebeleştirilmesi, UFRS 8'de büyük müşterilere ilişkin bilgilerin sunulması)

1 2 3 4 5

Hiç Önemli Değil Son Derece Önemli

16. UFRS'nin işletmenin devlet ile olan ilişkisini düzenlemesi, şirketimiz açısından, *
(UMS 20'de devlet teşviklerinin ve yardımlarının nasıl muhasebeleştirileceği, finansal tablolarda gösterimi hususu)

1 2 3 4 5

Hiç Önemli Değil Son Derece Önemli

17. UFRS'nin işletmenin çalışanlarına ilişkin getirdiği düzenlemeler, şirketimiz açısından, *

(UFRS 2'de çalışan ile yapılan işlemin hisse bazlı ödeme olup olmadığı, UMS 12'de çalışanın emeklilik maaşının ertelenmiş verginin unsuru olup olmadığı ve UMS 19'da çalışanlara sağlanan faydaların tanımı ve muhasebeleştirilmesi)

1 2 3 4 5

Hiç Önemli Değil Son Derece Önemli

18. UFRS'nin menfaat sahiplerini, işletmenin durumu ve önemli olaylar hakkında bilgilendirilmesi, şirketimiz açısından, *

(Kavramsal Çerçeve'de menfaat sahiplerinin nereden bilgi sağlayacakları, UMS 8'de muhasebe politikalarındaki ve tahminlerindeki değişiklikler hakkında bilgilendirme, UMS 10'da raporlama dönemi sonrası düzeltme gerektiren işlemler hakkında menfaat sahiplerinin bilgilendirilmesi)

1 2 3 4 5

Hiç Önemli Değil Son Derece Önemli

19. UFRS'nin uygulanması hakkında ve standart özelinde belirtilmesi gereken hususların kamuoyuna açıklanması, şirketimiz açısından, *

(Her standart sonunda ilgili standart ile ilgili açıklanması gereken hususların belirtilmesi.)

Örneğin, UMS 2'de stok değerlendirme ve maliyet hesaplama yöntemlerinin dipnotlarda açıklanması)

1 2 3 4 5

Hiç Önemli Değil Son Derece Önemli

20. UFRS'nin işletmelerin kamuya açıklaması gereken önemli olayları ne zaman ve ne şekilde yapacağını düzenlemesi, şirketimiz açısından, *

(UMS 8'de muhasebe politikalarının ve bunlardaki değişikliklerin, UMS 10'da raporlama döneminden sonra ortaya çıkan olaylar nedeniyle yapılması gereken düzeltmelerin ve UFRS 3'de işletme birleşmeleri sırasında ve sonrasında kamuoyuna açıklanması gereken bilgilerin belirtilmesi)

1 2 3 4 5

Hiç Önemli Değil Son Derece Önemli

21. UFRS'de kamunun aydınlatılmasında önemli role sahip mali tabloların tanımlanması ve düzenlenmesi, şirketimiz açısından, *

(UMS 1'de genel amaçlı finansal tabloların, dipnotların tanımlanması, bunların sunuluşuyla ilgili asgari koşulların belirtilmesi, UMS 7'de işletmenin Nakit Akış Tablosunu nasıl hazırlayacağı ve UFRS 1'de standartların ilk kez uygulandığı dönemde finansal tabloların içermesi gereken bilgilerin gösterilmesi)

1 2 3 4 5

Hiç Önemli Değil Son Derece Önemli

22. İşletme yönetiminin alacağı bazı kararlarda UFRS'nin dikkat edilmesi gereken hususları belirtmesi, şirketimiz açısından, *

(UFRS 8'de işletme yönetiminin muhasebe politikalarının geliştirilmesi ve uygulaması hususunda alacağı kararlarda dikkate alması gereken hususlar)

1 2 3 4 5

Hiç Önemli Değil Son Derece Önemli

23. Yönetim kurulunun yetki ve sorumlulukları konusunda UFRS'de Yapılan açıklamalar, şirketimiz açısından, *

(Kavramsal Çerçeve'de yönetim kurulunun sorumluluklarının, UMS 1'de yönetimin finansal tabloları düzenlerken dikkate alması gereken hususların ve UFRS 8'de yöneticilerin sorumluluklarının gösterilmesi)

1 2 3 4 5

Hiç Önemli Değil Son Derece Önemli

24. Yönetici personelin seçimi hususunda UFRS tarafından getirilen düzenlemeler, şirketimiz açısından, *

(UFRS 10'da yatırımcı işletmenin yatırım yaptığı işletmede kontrolü nasıl sağladığı hakkındaki düzenlemeler)

1 2 3 4 5

Hiç Önemli Değil Son Derece Önemli

25. İşletme ile ilgili karar almadaki yetkililerin UFRS'de tanımlanması, şirketimiz açısından, *

(UFRS 8'de işletmenin faaliyetlerine ilişkin karar almaya yetkili mercii teriminin tanımlanması)

1 2 3 4 5

Hiç Önemli Değil Son Derece Önemli

« Geri

Devam et »

%75 tamamlandı



Kurumsal Yönetim Endeksi'ne Tabi Şirketlerde Kurumsal Yönetim ve UFRS Algısı Üzerine Bir Anket Çalışması

* Gerekli

C. Katılımcı ve Şirket Hakkında Bilgiler

Cinsiyetiniz? *

- Erkek
 Kadın

Eğitim düzeyiniz? *

- Lise
 Üniversite
 Yüksek Lisans
 Doktora
 Diğer:

Şirketinizin faaliyet alanı? *

- Üretim
 Hizmet
 Finans
 Diğer:

Şirkette sorumlu olduğunuz departman? *

- Muhasebe
 Finans
 Üretim

Diğer:

Şirketteki unvanınız? *

- Üst Düzey Yönetici
 Orta Kademe Yönetici
 Genel Müdür
 Diğer:

Şirketteki görev süreniz? *

- 0-3 yıl
 4-6 yıl
 7-9 yıl
 13-15 yıl
 15+ yıl
 Diğer:

Değerli katılımcı, katkılarınızdan dolayı size bir teşekkür etmek isteriz. Araştırma sonuçlarını ve adınıza yazılmış bir teşekkür yazısı göndermemizi kabul ederseniz, aşağıya iletişim bilgilerinizi giriniz. *

- Evet, istiyorum.
 Hayır, teşekkür ederim.

Ad-Soyad:

Posta Adresi:

E-Posta:

« Geri

Gönder

Google Formlar üzerinden asla şifre göndermeyin.

%100: Başarıyla tamamladınız.

Powered by
 Google Forms

Bu içerik Google tarafından oluşturulmamış veya onaylanmamıştır.
[Kötüye Kullanımı Bildirme](#) - [Hizmet Şartları](#) - [Diğer Şartlar](#)

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Aerts, Walter and Peter Walton. **Global Financial Accounting and Reporting: Principles and Analysis**. Hampshire: Cengage Learning, 2013.
- Akdoğan, Nalan ve Nejat Tenker. **Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri**. Ankara: Gazi Kitabevi, 2010.
- Akgül, Başak Ataman ve Hüseyin Akay. **Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye’de Uygulama Etkinliğine İlişkin Bir Araştırma**. İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2004.
- Aktan, Coşkun Can (Ed.). **Kurumsal Sosyal Sorumluluk**. İstanbul: İktisadi Girişim ve İş Ahlâkı Derneği, 2007.
- Aktan, Coşkun Can (Ed.). **Kurumsal Şirket Yönetimi**. Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu, 2006.
- Alp, Ali ve Saim Kılıç. **Kurumsal Yönetim: Nasıl Yönetilmeli?**. İstanbul: Doğan Kitap, 2014.
- Ankarath, Nandakumar, T. P. Ghosh, Kalpesh J. Mehta and Yass A. Alkafaji. **Understanding IFRS Fundamentals**. New Jersey: John Wiley & Sons, 2010.
- Arat, Mehmet Emin ve Ayten Çetin. **Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Finansal Durum Tabloları Analizi**. İstanbul: Marmara Üniversitesi Nihad Sayar Eğitim Vakfı Yayınları, 2011.
- Arın, Tülay, Necdet Kesmez ve İhsan Gören. **Parlamento ve Sayıştay Denetimi**. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı, 2000.
- Arslantaş, Cem Cüneyt. **Kurumsal Yönetimin Yönetim Kuruluna Yansımaları**. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2012.
- Ataman, Ümit. **Genel Muhasebe Cilt 2: Muhasebede Dönem Sonu İşlemleri**. İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2009.
- Aysan, Mustafa. **Kurumsal Yönetim (Corporate Governance) ve Risk**. İstanbul, 2007.
- Beyazıtlı, Ercan, Orhan Çelik ve Saim Üstündağ. **Türkiye Muhasebe Standartlarına Genel Bakış**. Ankara: TESMER, 2006.
- Bodur, Gülşirin. **Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarının Getirdiği Temel Değişiklikler ve Finansal Analize Etkileri**. Ankara: Gazi Kitabevi, 2012.

- Calder, Alan. **Corporate Governance: A Practical Guide to the Legal Frameworks and International Codes**. London: Kogan Page, 2008.
- Chorafas, Dimitris. **International Financial Reporting Standards: Fair Value and Corporate Governance**. Oxford: CIMA Publishing, 2006.
- Collings, Steven. **Frequently Asked Questions in IFRS**. Chichester: John Wiley & Sons, 2013.
- Demir, Volkan (Ed.). **Seçilmiş Türkiye Finansal Raporlama Standartları: Açıklamalar ve Uygulamalar**. İstanbul: İSMMMO, 2009.
- Demir, Volkan ve Oğuzhan Bahadır. **UFRS/TFRS Kapsamında İşletme Birleşmeleri ve Konsolidasyon**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2009.
- Demirbaş, Mahmut ve Süleyman Uyar. **Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Denetim Komitesi**. İstanbul: Güncel Yayıncılık, 2006.
- Doğan, Mustafa. **Kurumsal Yönetim**. Ankara: Siyasal Kitabevi, 2007.
- Elitaş, Cemal. **UFRS (TMS-TFRS) Uygulamaları**. Bursa: Hipotez Yayınları, 2011.
- Elliott, Barry and Jamie Elliott. **Financial Accounting and Reporting**. Harlow: Pearson Education, 2013.
- Gençoğlu, Ümit Gücenme, Yıldız Özerhan ve Selahattin Karabınar. **Türkiye Finansal Raporlama Standartları**. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sürekli Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi, 2013.
- Gibson, Charles H.. **Financial Reporting & Analysis**. Mason, Ohio: South-Western Cengage Learning, 2013.
- Gökçen, Gürbüz. **Genel Muhasebe: İlkeler ve Tekdüzen Hesap Planı Uygulamaları**. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2013.
- Gökçen, Gürbüz, Başak Ataman ve Cemal Çakıcı. **Türkiye Finansal Raporlama Standartları Uygulamaları**. İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2011.
- Gökdeniz, Ayşe Ümit. **Muhasebe Uygulamalarındaki Uluslararası Farklılıklar ve Çözüm Önerisi**. İstanbul: Avcıol Basım Yayın, 2005.
- Güçlü, Hakan. **Kurumsal Yönetim Uyum Derecelendirmesi**. İstanbul: İMKB, 2010.
- Gürbüz, Osman ve Yakup Ergincan. **Kurumsal Yönetim: Türkiye'deki Durumu ve Geliştirilmesine Yönelik Öneriler**. İstanbul: Literatür Yayıncılık, 2004.
- Hassaan, Marwa. **Corporate Governance and Compliance with IFRSs: MENA Evidence**. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing, 2013.

- Idowu, Samuel O. and Kiymet Tunca Çaliyurt (Eds.). **Corporate Governance: An International Perspective**. Dordrecht, Heidelberg, New York, London: Springer, 2014.
- İslamoğlu, Ahmet Hamdi ve Ümit Alnaçık. **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri**. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2013.
- Kardam, Ahmet (Çev.). **Kurumsal Şirket Yönetimi (Harvard Business Review Dergisinden Seçmeler)**. İstanbul: Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası, 2002.
- Kayacan, Murad. **Küreselleşen Dünyamızda Yeni Şirket Gündemi: Kurumsal Yönetim**. İstanbul: Türkiye Etik Değerler Merkezi Vakfı Yayını, 2006.
- Kızıl, Ahmet, Mehmet M. Fidan, Cevdet Kızıl ve İrem Keskin. **TMS – TFRS: Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları**. İstanbul: Der Yayınları, 2013.
- Kieso, Donald E., Jerry J. Weygandt and Terry D. Warfield. **Intermediate Accounting**. New Jersey: John Wiley & Sons, 2013.
- Koçel, Tamer. **İşletme Yöneticiliği**. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2003.
- Kula, Veysel. **Kurumsal Yönetim: Hissedarların Korunması Uygulamaları ve Türkiye Örneği**. İstanbul: Papatya Yayıncılık, 2006.
- Kurt, Mustafa ve Serkan Bayraktaroğlu (Ed.). **Türkiye'de İşletmecilikte Yeni Perspektifler**. Ankara: Gazi Kitabevi, 2007.
- Kuzey, Pelin. “Şeffaflık ve İyi Yönetişim”, **İyi Yönetişimin Temel Unsurları** içinde. Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı Yayını, 2003, ss.1-17.
- Maassen, Gregory Francesco. **An International Comparison of Corporate Governance Models**. Amsterdam: Spencer Stuart, 2002.
- Macey, Jonathan R.. **Corporate Governance: Promises Kept, Promises Broken**. New Jersey: Princeton University Press, 2008.
- Mackenzie, Bruce, Danie Coetsee, Tapiwa Njikizana, Raymond Chamboko, Blaise Colyvas, Brandon Hanekom and Edwin Selbst. **Wiley IFRS 2013: Interpretation and Application of International Financial Reporting Standards**. New Jersey: John Wiley & Sons, 2013.
- McEwen, Ruth Ann. **Transparency in Financial Reporting**. Hampshire: Harriman House, 2009.
- Mirza, Abbas Ali and Graham J. Holt. **Practical Implementation Guide and Workbook for IFRS**. New Jersey: John Wiley & Sons, 2011.

- Mirza, Abbas Ali and Nandakumar Ankarath. **International Trends in Financial Reporting under IFRS**. New Jersey: John Wiley & Sons, 2013.
- Naciri, Ahmed. **Internal and External Aspects of Corporate Governance**. New York: Routledge, 2013.
- Nobes, Christopher and Robert Parker. **Comparative International Accounting**. Harlow: Pearson Education, 2010.
- Özelmas, Ebru Karpuzoğlu. **Kurumsal Yönetişimde Yönetim Kurulu**. İstanbul: Hayat Yayıncılık, 2010.
- Özerhan, Yıldız ve Serap Yanık. **Açıklamalı ve Örnek Uygulamalı Türkiye Muhasebe Standartları, Türkiye Finansal Raporlama Standartları**. Ankara: TÜRMOB Yayınları, 2012.
- Özsoy, Zeynep. **Kurumsal Yönetim ve Yönetim Kurulları**. İstanbul: İmge Kitabevi, 2011.
- Palea, Vera. **Financial Reporting under IAS / IFRS: Theoretical Background and Capital Market Evidence - A European Perspective**. Bern: Peter Lang, 2013.
- Paslı, Ali. **Anonim Ortaklık: Kurumsal Yönetim**. İstanbul: Çağa Hukuk Vakfı Yayınları, 2005.
- Plessis, Jean Jacques du, Anil Hargovan and Mirko Bagaric. **Principles of Contemporary Corporate Governance**. Melbourne: Cambridge University Press, 2011.
- Pulaşlı, Hasan. **Corporate Governance: Anonim Şirket Yönetiminde Yeni Model**. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2003.
- Rampersad, Hubert and Saleh Hussain. **Authentic Governance: Aligning Personal Governance with Corporate Governance**. Dordrecht, Heidelberg, New York, London: Springer, 2014.
- Rezaee, Zabihollah. **Corporate Governance Post-Sarbanes-Oxley: Regulations, Requirements, and Integrated Processes**. New Jersey: John Wiley & Sons, 2007.
- Sağlam, Necdet. **Bölümsel Raporlama ve Uygulaması**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2001.
- Sağlam, Necdet, Mehmet Yolcu ve Ali Osman Eflatun. **UFRS (UMS-TFRS-TMS) Uygulama Rehberi**. Bursa: Hipotez Yayınları, 2012.
- Sağlam, Necdet, Salim Şengel ve Bünyamin Öztürk (Ed.). **UFRS-UMS Uyumlu TMS-Türkiye Muhasebe Standartları Uygulaması**. Ankara: Maliye ve Hukuk Yayınları, 2009.

- Sevilengül, Orhan. **Genel Muhasebe**. Ankara: Gazi Kitabevi, 2011.
- Shamrock, Steven E.. **IFRS and US-GAAP: A Comprehensive Comparison**. New Jersey: John Wiley & Sons, 2012.
- Solomon, Jill and Aris Solomon. **Corporate Governance and Accountability**. Chichester: John Wiley & Sons, 2004.
- Stimson, William A.. **The Role of Sarbanes-Oxley and ISO 9001 in Corporate Management**. North Carolina: McFarland & Company, Inc., 2012.
- Stolowy, Hervé, Michel J. Lebas and Yuan Ding. **Financial Accounting and Reporting: A Global Perspective**. Hampshire: Cengage Learning, 2013.
- Sun, William, Jim Stewart and David Pollard (Eds.). **Corporate Governance and the Global Financial Crisis**. Cambridge: Cambridge University Press, 2011.
- Süer, Ayça Zeynep. **Muhasebe Uygulamalarında Enron Vakasının Yeri ve Önemi ve Ülkemiz Muhasebe Uygulamaları Üzerine Etkisi**. İstanbul: İSMMMO Yayını, 2004.
- Şavlı, Tuba. **Uluslararası / Türkiye Finansal Raporlama Standartları**. Ankara: Yaklaşım Yayıncılık, 2014.
- Tarhan, Ali (Ed.). **Kurumsal Şirket Yönetimi (Corporate Governance) Konferansı**. Ankara: TCMB, 2003.
- Tonus, Zümrüt. "Kurumsal Yönetim", Celil Koparal (Ed.). **Yönetim ve Organizasyon-II** içinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 2013, ss.168-185.
- Tuzcu, Arcan. **Halka Açık Şirketlerde Kurumsal Yönetim Anlayışı: İMKB-100 Örneği**. Ankara: Turhan Kitabevi, 2004.
- Ülgen, Hayri ve S. Kadri Mirze. **İşletmelerde Stratejik Yönetim**. İstanbul: Arıkan Basım Yayın Dağıtım, 2007.
- Walton, Peter. **An Executive Guide to IFRS: Content, Costs and Benefits to Business**. Chichester: John Wiley & Sons, 2011.
- Yalkın, Yüksel Koç. **Genel Muhasebe: İlkeler ve Uygulamalar**. Ankara: Nobel Yayın, 2012.
- Zattoni, Allesandro and William Judge (Eds.). **Corporate Governance and Initial Public Offerings**. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.

Sürelî Yayınlar

- Akgün, Ali İhsan. “Muhasebede Küreselleşmenin Finansal Raporlama Standartlarına Etkisi”, **Cumhuriyet Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**. Cil.13, Sayı.1, 2012, ss.43-60.
- Akgün, Ali İhsan. “Muhasebenin Uluslararası Harmonizasyonu ve İlke Bazlı Muhasebe Anlayışına Yöneliş”, **Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İİBF Dergisi**. Cilt.19, Sayı.2, 2012, ss.1-16.
- Akın, Adnan ve Suphi Aslanoğlu. “İşlevsel ve Yapısal Açından Türk Bankacılık Sisteminde Kurumsal Yönetim İşleyişi”, **Türkiye Bankalar Birliği Bankacılar Dergisi**. Sayı.61, Haziran 2007, ss.28-42.
- Akdoğan, Nalan. “Türkiye Muhasebe / Finansal Raporlama Standartlarının Uygulanma Süreci: Sorunlar, Çözüm Önerileri”, **Mali Çözüm Dergisi**. Sayı.80, Mart-Nisan 2007, ss.101-117.
- Aksoy, Tamer. “Finansal Muhasebe ve Raporlama Standartlarında Uyumlaştırma ve UMS/UFRS Bazında Küresel Muhasebe Standartları Setine Yöneliş Eğilimi”, **Mali Çözüm Dergisi**,. Sayı.71, Nisan-Mayıs-Haziran 2005, ss.182-199.
- Akyön, Fehmi Volkan. “Stratejik Yönetim Aracı Olarak Kurumsal Yönetişim”, **Tekirdağ S.M.M.M. Odası Sosyal Bilimler Dergisi**. Sayı.2, Eylül 2013, ss.1-16.
- Alexander, David, Carmen G. Bonaci and Razvan V. Mustata. “Fair Value Measurement in Financial Reporting”, **Procedia Economics and Finance**. Vol.3, 2012, ss.84-90.
- Altıntaş, Taylan. “Uluslararası Muhasebe ve Türkiye’de Muhasebe Hukuku”, **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**. Sayı.1, 2011, ss.162-174.
- Arı, Mustafa. “Finansal Raporlama Skandalları ve Mali Tabloların Güvenirliliği”, **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**. Sayı.23, Nisan 2009, ss.409-419.
- Arı, Mustafa. “Kurumsal Yönetim ve Finansal Raporlamanın Güvenirliliği”, **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi**. Cilt.3, Sayı.2, Ekim 2008, ss.43-68.
- Arıkan, Yahya. “Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (Görüşler, Saptamalar, Öneriler)”, **Mali Çözüm Dergisi**. Sayı.107, Eylül-Ekim 2011, ss.7-15.
- Arıkan, Yahya. “Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye Uygulaması”, **Mali Çözüm Dergisi**. Sayı.36, Mayıs-Haziran 1996, ss.61-71.

- Arıkboğa, F. Şebnem ve Ahmet Menteş. “Türkiye’de Kurumsal Yönetişim İklimi”, **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası**. Cilt.59, Sayı.2, 2009, ss.85-120.
- Arsoy, Aylin Poroy. “Kurumsal Şeffaflık ve Muhasebe Standartları”, **Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**. Cilt.10, Sayı.2, 2008, ss.17-35.
- Arsoy, Aylin Poroy ve Barış Sipahi. “International Financial Reporting Standards X for Small and Medium Sized Entities and the Turkish Case”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**. Cilt.62, Sayı.4, 2007, ss.31-48.
- Arsoy, Aylin Poroy and David Crowther. "Corporate Governance in Turkey: Reform and Convergence", **Social Responsibility Journal**. Vol.4, No.3, 2008, ss.407-421.
- Aslan, Sinan. “Küçük ve Orta Büyüklükteki (KOBİ) İçin Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) ile Global Uyum Süreci”, **Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**. Cilt.23, Sayı.2, 2007, ss.203-221.
- Atabey, Naim Ata and Hüseyin Çetin. "Financial Reporting Standards as a Tool in order to Ensure Corporate Transparency: The Case of Turkey", **The Business and Management Review**. Vol.2, No.2, July 2012, ss.25-36.
- Ataman, Başak ve Evrim Altuk Özden. “Tek Düzen Hesap Planına Göre Hazırlanan Finansal Tabloların UFRS’ye Uyarlanması ve Rasyo Yöntemi ile Analizi”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Sayı.44, Ekim 2009, ss.59-73.
- Atmaca, Metin. “Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının İşletmelerin Finansal Analizine Etkilerini Değerlendirmeye Yönelik Bir Araştırma”, **Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**. Cilt.28, Sayı.1, 2010, ss.523-548.
- Atmaca, Metin ve Hakan Çelenk. “Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Analize Etkilerinin Regresyon Analizi ile Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Sayı.49, Ocak 2011, ss.113-125.
- Ayanoğlu, Yıldız. “Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Geçişte Yaşanan Sorunlar ve Dünyadaki Uygulamaları”, **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**. Cilt.9, Sayı.3, Eylül 2007, ss.99-133.
- Ayboğa, Hanifi. “Globalleşme Sürecinde Muhasebe Alanındaki Gelişmelere Ülkemizin Uyumu”, **Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**. Sayı.8, 2002, ss.39-55.
- Aysan, Mustafa. “Muhasebe ve Kurumsal Yönetim”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Sayı.35, Temmuz 2007, ss.17-24.
- Aysan, Mustafa. “Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Ulusal Uyum: Türkiye Örneği”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Sayı.40, Ekim 2008, ss.44-53.

- Aysan, Mustafa. "Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Küresel Uyum", **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Sayı.34, Nisan 2007, ss.51-56.
- Ball, Ray. "International Financial Reporting Standards (IFRS): Pros and Cons for Investors", **Accounting and Business Research**. Vol.36, 2006, ss.5-27.
- Başpınar, Ahmet. "Türkiye’de ve Dünyada Muhasebe Standartlarının Oluşumuna Genel Bir Bakış", **Maliye Dergisi**. Sayı.146, Mayıs-Aralık 2004, ss.42-57.
- Bayri, Osman. "Hesap Verebilirlik ve Hesaplaşabilirlik (Accountability) Kavram ve Kültürü İçinde Muhasebenin Rolü ve Önemi", **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**. Cilt.8, Sayı.2, 2006, ss.125-148.
- Bekçi, İsmail ve Ozan Özdemir. "Muhasebe Standartlarının Oluşum Süreci ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına Yönelik Muhasebe Meslek Mensuplarının Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma", **Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**. Cilt.11, Sayı.2, 2006, ss.143-164.
- Biddle, Gary C., Gilles Hilary and Rodrigo S. Verdi. "How Does Financial Reporting Quality Relate to Investment Efficiency?", **Journal of Accounting and Economics**. Vol.48, No.2-3, December 2009, ss.112-131.
- Bostancı, Serpil. "Küreselleşen Muhasebede Standartlaşma ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu", **Mali Çözüm Dergisi**. Sayı.59, Nisan-Mayıs-Haziran 2002, ss.71-78.
- Büyükşalvarcı, Ahmet ve Süleyman Uyar. "Farklı Muhasebe Düzenlemelerine Göre Hazırlanan Mali Tablolardan Elde Edilen Finansal Oranlar ile Şirketlerin Hisse Senedi Getirileri ve Piyasa Değerleri Arasındaki İlişki", **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Sayı.53, Ocak 2012, ss.25-47.
- Carini, Cristian, Claudio Teodori, Monica Veneziani, Theresa Dunne and Christine Helliar. "Perceived Costs and Benefits of IFRS Adoption in Italian Medium Size Entities", **Piccola Impresa/Small Business**. Vol.3, 2011, ss.9-35.
- Carson, Thomas L.. "Self-Interest and Business Ethics: Some Lesson of the Recent Corporate Scandals", **Journal of Business Ethics**. Vol.43, No.4, April 2003, ss.389-394.
- Cengiz, Selim. "İşletmelerde Kurumsal Yönetim Kapsamında İç Denetimin Yeri ve Önemi: Borsa İstanbul’da Bir Araştırma", **Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi**. Cilt.9, Sayı.2, 2013, ss.403-448.
- Chen, Jean Jinghan and Peng Cheng. "Corporate Governance and the Harmonisation of Chinese Accounting Practices with IFRS Practices", **Corporate Governance: An International Review**. Vol.15, No.2, March 2007, ss.284-293.

- Chen, Yu and Zabihollah Rezaee. "The Role of Corporate Governance in Convergence with IFRS: Evidence from China", **International Journal of Accounting and Information Management**. Vol.20, No.2, 2012, ss.171-188.
- Cohen, Jeffrey, Ganesh Krishnamoorthy and Arnie Wright. "The Corporate Governance Mosaic and Financial Reporting Quality", **Journal of Accounting Literature**. Vol.23, 2004, ss.87-152.
- Çalışkan, Esra Nemli ve Başak Turan İçe. "Kurumsal Yönetim Uygulamalarının Türk Bankacılık Sektöründeki Durumu", **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası**. Cilt.59, Sayı.2, 2009, ss.121-154.
- Çıtak, Levent. "Kurumsal Yönetim Sistemlerinde Yakınsama", **İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi**. No.35, Ekim 2006, ss.145-172.
- Çıtak, Nermin. "Yaratıcı Muhasebe Hileli Finansal Raporlama mıdır?", **Mali Çözüm Dergisi**. Sayı.91, 2009, ss.81-109.
- Dalğar, Hüseyin ve Sait Pekin. "Kurumsal Yönetim ile Finansal Tablo Manipülasyonu Arasındaki İlişki: İMKB Kurumsal Yönetim Endeksi'nde Yer Alan Şirketlerde Bir Araştırma", **Mali Çözüm Dergisi**. Sayı.107, Eylül-Ekim 2011, ss.19-43.
- Daştan, Abdulkerim. "Kurumsal Yönetim İlkeleri ve Kurumsal Muhasebe Etkileşimi", **Bankacılar Dergisi**. Sayı.72, Mart 2010, ss.3-18.
- Delikanlı, İhsan Uğur. "Finansal Düzenlemelerin İlke Bazlı ya da Kural Bazlı Olmasının Finansal Raporların Denetim Sürecine Etkisi", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**. Cilt.66, Sayı.2, 2011, ss.73-92.
- Demir, Özcan ve Eray Ekin Sezgin. "Kurumsal Yönetim Anlayışında Muhasebenin Yeri ve Önemi: TRB1 Bölgesinde Yapılan Bir Uygulama", **The Journal of Academic Social Science Studies**. No.28, 2014, ss.207-223
- Denis, Diane K. and John J. McConnell. "International Corporate Governance", **European Corporate Governance Institute (ECGI): Finance Working Paper**. No.05, January 2003, ss.1-56.
- Dinç, Engin ve Hasan Abdioğlu. "İşletmelerde Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisi: İMKB-100 Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Araştırma", **Balıkesir Üniversitesi SBE Dergisi**. Cilt.12, Sayı.21, Haziran 2009, ss.157-184.
- Dinçer, Banu. "Kurumsal Yönetimin Farklı Teoriler Yoluyla Değerlendirilmesi", **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**. Sayı.36, Nisan 2013, ss.15-25.
- Donaldson, Thomas and Lee E. Preston. "The Stakeholder Theory of the Corporation: Concepts, Evidence and Implications", **The Academy of Management Review**. Vol.20, No.1, January 1995, ss.65-91.

- Duman, Haluk. “Sermaye Piyasasının Etkinliği Açısından Kamunun Aydınlatılması Sürecinde, Şirket Çevresinin İhtiyaç Duyduğu Bilginin Özellikleri: İMKB’de Bir Uygulama”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Sayı.50, Nisan 2011, ss.95-132.
- Elitaş, Cemal, Mehtap Karakoç ve Serkan Özdemir. “Muhasebe Meslek Mensuplarının Perspektifinden Türkiye Muhasebe Standartları”, **UFRS Dünyası Dergisi (World of IFRS)**. Cilt.1, Sayı.5, Ekim 2011, ss.1-13.
- Erdönmez, Pelin Ataman. “Kurumsal Yeniden Yapılandırma”, **Bankacılar Dergisi**. Sayı.44, 2003, ss.23-42.
- Eroğlu, Cengiz Alp. “Sarbanes-Oxley Kanunu: Kurumsal Yönetim ve Kamunun Aydınlatılmasına İlişkin Getirdikleri”, **SPK Meslek Personeli Derneği Dergisi**. Sayı.7, Mayıs-Haziran 2003, ss.3-21.
- Fidan, Meral Erol ve Hasan Cinit. “Türkiye Finansal Raporlama Standartları Çerçevesinde KOBİ Muhasebe Standartlarının Muhasebe Meslek Mensupları Tarafından Algı Düzeylerinin Tespitine Yönelik Uygulama (Eskişehir İli Örneği)”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Sayı.59, Temmuz 2013, ss.39-60.
- Fox, Alison, Gwen Hannah, Christine Helliari and Monica Veneziani. “The Costs and Benefits of IFRS Implementation in the UK and Italy”, **Journal of Applied Accounting Research**. Vol.14, No.1, 2013, ss.86-101.
- Gençoğlu, Ümit Gücenme ve Yasemin Ertan. “Muhasebe Kalitesini Etkileyen Faktörler ve Türkiye’deki Durum”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Sayı.53, Ocak 2012, ss.1-24.
- Göçen, Ceren Ayça. “Kurumsal Yönetim, İç Kontrol ve Bağımsız Denetim: Parmalat Vakası”, **Mali Çözüm Dergisi**. Sayı.97, 2010, ss.107-129.
- İbiş, Cemal ve Serdar Özkan. “Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS)’na Genel Bakış”, **Mali Çözüm Dergisi**. Sayı.74, Ocak-Şubat-Mart 2006, ss.25-43.
- Jensen, Michael C. and William H. Meckling. “Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure”, **Journal of Financial Economics**. Vol.3, No.4, October 1976, ss.305-360.
- Kaderli, Yusuf ve Çağrı Köroğlu. “İşletmelerde Muhasebe Bilgi Sistemi ile Kurumsal Yönetim Anlayışı Arasındaki İlişki”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Sayı.63, Temmuz 2014, ss.21-37.
- Kalaycı, Emine ve Rabia Özpeynirci. “Kurumsal Yönetim Anlayışı Temelinde Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkelerinin Muhasebe Bilgi Sistemine Yansımaları”, **Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İİBF Yayınları**. 2014, ss.1-9.

- Kao, Hui-Sung and Tzu-Han Wei. "The Effect of IFRS, Information Asymmetry and Corporate Governance on the Quality of Accounting Information", **Asian Economic and Financial Review**. Vol.4, No.2, 2014, ss.226-256.
- Karabınar, Selahattin. "Muhasebe İklimini Küresel Düzeyde Yönlendiren Kuruluşlar" **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Sayı.31, Temmuz 2006, ss.141-148.
- Kent, Pamela and Jenny Stewart. "Corporate Governance and Disclosures on the Transition to International Financial Reporting Standards", **Accounting and Finance**. Vol.48, No.4, December 2008, ss.649-671.
- Kocamaz, Hilal. "Uluslararası Muhasebe Standartlarının Dünyada ve Türkiye’de Oluşum ve Gelişim Süreci", **Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**. Cilt.2, Sayı.2, Aralık 2012, ss.105-120.
- Korkmaz, Turhan, Halime Temel ve Elif Birkan. "Uluslararası Muhasebe Standartları ve KOBİ’lere Etkileri", **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Sayı.36, Ekim 2007, ss.96-105.
- Köroğlu, Çağrı ve Canan Doğan. "Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Uyum Süreci ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi (Marmaris İlçesi Örneği)", **UFRS Dünyası Dergisi (World of IFRS)**. Cilt.1, Sayı.5, Aralık 2012, ss.1-13.
- Küçüksözen, Cemal ve Güray Küçükkocaoğlu. "Kurumsal Şirket Yönetiminde Finansal Bilginin Rolü", **Muhasebe ve Denetime Bakış**. Sayı.16, Eylül 2005, ss.81-103.
- La Porta, Rafael, Florencio Lopez-de-Silanes, Andrei Shleifer and Robert Vishny. "Investor Protection: Origins, Consequences, Reform", **The World Bank: Financial Sector Discussion Paper**. No.1, September 1999, ss.1-32.
- Lepadatu, Gheorghe and Mironela Pirnau. "Transparency in Financial Statements (IAS/IFRS)", **European Research Studies**. Vol.12, No.1, 2009, ss.101-108.
- Leung, Raymond and Joe Ilsever. "Review of Evidence between Corporate Governance and Mandatory IFRS Adoption from the Perspective of Agency Theory and Information Asymmetry", **Universal Journal of Accounting and Finance**. Vol.1, No.3, 2013, ss.85-94.
- Memiş, Mehmet Ünsal ve Emin Hüseyin Çetenak. "Kurumsal Yönetimin Kazanç Yönetimi Uygulamaları Üzerine Etkisi: İMKB’de İşlem Gören Şirketler Üzerine Uygulama, **Çukurova Üniversitesi SBE Dergisi**. Cilt.21, Sayı.3, 2012, ss.205-224.
- Nisa, Syyedun and Khurshid Anwar Warsi. "The Divergent Corporate Governance Standards and the Need for Universally Acceptable Governance Practices", **Asian Social Science**. Vol.4, No.9, September 2008, ss.128-136.

- Norwani, Norlia Mat, Zam Zuriyati Mohamad and Ibrahim Tamby Chek. "Corporate Governance Failure and Its Impact on Financial Reporting within Selected Companies", **International Journal of Business and Social Science**. Vol.2, No.21, November 2011, ss.205-213.
- Özden, Evrim Altuk ve Başak Ataman. "Kar Yönetimi ve Yöntemleri", **Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi**. Cilt.11, Sayı.42, Temmuz 2014, ss.13-25.
- Özkan, Mehmet ve Serkan Terzi. "Avrupa Birliği'nde Finansal Raporlama: İngiltere, Fransa ve Almanya Örnekleri", **Mali Çözüm Dergisi**. Sayı.100, Temmuz-Ağustos 2010, ss.21-43.
- Öztürk, Mutlu Başaran ve Kartal Demirgüneş. "Kurumsal Yönetim Bakış Açısıyla Entellektüel Sermaye", **Selçuk Üniversitesi SBE Dergisi**. Sayı.19, 2008, ss.395-411.
- Palea, Vera. "IAS/IFRS and Financial Reporting Quality: Lessons from the European Experience", **China Journal of Accounting Research**. Vol.6, December 2013, ss.247-263.
- Pamukçu, Fatma. "Finansal Raporlama ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflıkta Kurumsal Yönetimin Önemi", **Muhasebe ve Finansman Dergisi**. Sayı.50, Nisan 2011, ss.133-148.
- Piri, Roghayeh, Mohammadreza Abdoli and Ali Homayoon. "A Study of the Effects of Financial Reporting Transparency on the Quality of Earnings in Companies Listed in Tehran Stock Exchange", **Journal of Educational and Management Studies**. Vol.3, No.4, 2013, ss.299-303.
- Rezaee, Zabihollah. "Causes, Consequences, and Deterrence of Financial Statement Fraud", **Critical Perspectives on Accounting**. Vol.16, No.3, 2005, ss.277-298.
- Shleifer, Andrei and Robert W. Vishny. "A Survey of Corporate Governance", **The Journal of Finance**. Vol.52, No.2, June 1997, ss.737-783.
- Singh, Ronita D. and Susan Newberry. "Corporate Governance and International Financial Reporting Standard (IFRS): The Case of Developing Countries", **Research in Accounting in Emerging Economies**. Vol.8, 2008, ss.483-518.
- Sipahi, Barış ve Aylin Poroy Arsoy. "Finansal Raporlamada Yeni Yaklaşımlar", **Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi**. Cilt.9, Sayı.33, Ocak 2010, ss.51-57.
- Terzi, Serkan. "Avrupa Birliği ve Türkiye'de Finansal Raporlama ve Uluslararası Muhasebe Standartları ile Uyumlaştırma Çabaları", **Dayanışma Dergisi**. Sayı.105, Mayıs 2009, ss.7-23.
- Toraman, Cengiz ve M. Fatih Bayramoğlu. "Avrupa Birliği Uyum Sürecinin Muhasebe Uygulamalarına Etkisi", **Mali Çözüm Dergisi**. Sayı.76, Kasım 2006, ss.457-480.

- Türker, Masum. “Uluslararası Muhasebe Standartları’na Geçişte Yaşanan Sorunlar: Türkiye Deneyimi”, **İZSMMMÖ Dayanışma Dergisi**. Sayı.90, Nisan 2006, ss.5-7.
- Uysal, Özgür Özmen. “Uluslararası Muhasebe Standartlarının Oluşum Süreci: IASC ve Önde Gelen Ulusal ve Uluslararası Örgütler”, **Muhasebe ve Denetime Bakış**. Sayı.17, Ocak 2006, ss.87-107.
- Üstündağ, Saim. “Muhasebe Standartlarının Oluşturulması Süreci”, **Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi**. Sayı.1, Nisan 2000, ss.28-58.
- Varan, Seçil ve Çağnur Kaytmaz Balsarı. “The Adoption of International Financial Reporting Standards (IFRS) and Loss Avoidance in Turkey”, **Accounting in Central and Eastern Europe (Research in Accounting in Emerging Economies)**. Vol.13, 2013, ss.1-25.
- Varıcı, İdris. “Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına (UFRS) Uyum Aşamasında Etkili Olan Faktörlerin İncelenmesi: Avrupa ve Amerika Kıtası Ülkeleri Üzerinde Bir Araştırma”, **Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**. Cilt.27, Sayı.2, 2009, ss.279-296.
- Verriest, Arnt, Ann Gaeremynck and Daniel B. Thornton. "The Impact of Corporate Governance on IFRS Adoption Choices", **European Accounting Review**. Vol.22, No.1, 2013, ss.39-77.
- Wang, Ying and Michael Campbell. “Corporate Governance, Earnings Management and IFRS: Empirical Evidence from Chinese Domestically Listed Companies”, **Advances in Accounting**. Vol.28, 2012, ss.189-192.
- Yalkın, Yüksel Koç. “Muhasebe Standartları ve Türkiye Uygulaması”, **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**. Cilt.4, Sayı.2, Haziran 2002, ss.1-7.
- Yalkın, Yüksel Koç, Volkan Demir ve Defne Demir. “Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Türkiye’de Finansal Raporlama Standartlarının Gelişimi” **Mali Çözüm Dergisi**. Sayı.76 (17. Dünya Muhasebe Kongresi Özel Sayısı), Kasım 2006, ss.291-307.
- Yenice, Sedat ve Tuğba Dölen. “İMKB’de İşlem Gören Firmaların Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyumunun Firma Değeri Üzerindeki Etkisi”, **Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi**. Cilt.9, Sayı.19, 2013, ss.199-213.
- Yılmaz, Baki. “Muhasebe Standartlarının Oluşumu ve Uygulama Alanı”, **Selçuk Üniversitesi İ.İ.B.F. Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**. Cil.7, Sayı.13, 2007, ss.139-153.
- Yücel, Elif, Yasemin Ertan ve Mehlika Saraç. “Kurumsal Yönetim Endeksinde Yer Alma ve Denetim Süresi İlişkisi: Konsolide Finansal Tablo Düzenleme Yükümlülüğü Olmayan Borsa İstanbul İşletmeleri Uygulaması”, **İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi**. Cilt.42, Sayı.2, 2013, ss.351-363.

Diğer Yayınlar

- Aksu, Mine and Hassan Espahbodi. "Impact of IFRS Adoption and Corporate Governance Principles on Transparency and Disclosure: The Case of Istanbul Stock Exchange", **International Journal of Accounting Working Paper Series**. October 2009, ss.1-44.
- Aktaş, Ramazan. "Şeffaflık ve Muhasebe Standartları Arasındaki Etkileşim", **Ailem ve Şirketim (CGS Center)**. Sayı.27, Ekim 2011, ss.2-3.
- Alparslan, Melike. "Şeffaflığın Önemi Üzerine Bir Değerlendirme", **Türkiye Bankalar Birliği Bankacılık ve Araştırma Grubu Derlemeleri**. Ocak 2002, ss.1-17.
- Ararat, Melsa. "Kurumsal Yönetim ve Şeffaflık", **6. Muhasebe Denetimi Sempozyumu**. İstanbul, 16-19 Nisan 2003, ss.1-5.
- Avcı, Pınar. "Dünyanın Küreselleşmesi ve Muhasebenin Önemi", **3. Ulusal Kurumsal Yönetim, Yolsuzluk, Etik ve Sosyal Sorumluluk Konferansı**. Nevşehir: Trakya Üniversitesi, Nevşehir Üniversitesi, 7-11 Haziran 2011, ss.1-9.
- BDDK. **BDDK Yıllık Faaliyet Raporu 2013**. Ankara, 2014.
- Biddle, Gary C., Carolyn M. Callahan, Hyun A. Hong and Robin L. Knowles. "Do Adoptions of International Financial Reporting Standards Enhance Capital Investment Efficiency?", **American Accounting Association Annual Meeting**. Los Angeles, August 2013, ss.1-45.
- BİST. **Kurumsal Yönetim Endeksi Bilgilendirme Kitapçığı**. İstanbul, 2011.
- Boyar, Ender, Fahreddin Okudan ve Göksel Acar. **Finansal Raporlama Standartları (KGK Geçiş Dönemi Eğitimi Notları)**. İstanbul: Fatih Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi, 2013.
- Cansızlar, Doğan. "Kurumsal Yönetim ve Vergilendirme", **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları**. Sayı.45, 2004, ss.77-83.
- Cebeci, Yasin. "Finansal Tablolar Analizi Açısından Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) Kapsamında Düzenlenen Finansal Tablolar ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ndeki (MSUGT) Finansal Tabloların Karşılaştırılması", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Marmara Üniversitesi SBE, 2014.
- Cormier, Denis. "The Incidence of Corporate Governance and IFRS on Information Asymmetry and the Value Relevance of Earnings: Some Canadian Evidence", **École des sciences de la gestion de l'Université du Québec à Montréal**. Corporate Reporting Chair Working Papers, 2014, ss.1-24.

- Darman, Güler Manisalı. “Kurumsal Yönetim Uygulamalarında Yakınsamaya Hukuksal Düzenleme ve Piyasa Dinamiklerinin Etkisi”, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. Başkent Üniversitesi SBE, 2009.
- Darman, Güler Manisalı. “Kurumsal Yönetimde Dünyadaki Gelişmeler, Kurumsal Yönetim Endeksi ve Kurumsal Yönetim Reytingi”. 3 Mayıs 2005, **www.cgscenter.org** (09.12.2014), ss.1-14.
- Darman, Güler Manisalı. “Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Kurumsal Yönetim Üzerinde Etkileri”. 5 Kasım 2004, **www.cgscenter.org** (09.12.2014), ss.1-15.
- Deloitte. **UFRS Cep Kitapçığı 2011**. Deloitte Türkiye, 2012.
- Erdikler, Şaban. “Kurumsal Yönetim ve Uluslararası Yatırımcıların Beklentileri”, **Referans Gazetesi**. 25 Mart 2006.
- Eroğlu, Cengiz Alp. “Kurumsal Yönetim İlkeleri Çerçevesinde Kamunun Aydınlatılması”, **Yeterlik Etüdü**. SPK, Ankara, 2003.
- FAF. **FAF Annual Report 2012**. Norwalk, 2013.
- GEE. **Report of the Committee on the Financial Aspects of Corporate Governance**. London, 1992.
- Hatunoğlu, Zeynep ve Nadire Güneş. “Kurumsal Yönetim Uygulamalarının Muhasebe Bilgi Sistemine Etkileri”, **II. Bölgesel Sorunlar ve Türkiye Sempozyumu**. Kahramanmaraş, 01-02 Ekim 2012, ss.238-244.
- İbiş, Cemal ve Ayça Akarçay. “IOSCO Deklarasyonu ve Menkul Kıymet Borsalarında IAS’ın Uygulanması Süreci”, **VI. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu**. İstanbul, 16-19 Nisan 2003, ss.1-11.
- İstanbul Ticaret Üniversitesi. **Türkiye Muhasebe Standartları ve TMS-TFRS Yorumları (KGK Geçiş Dönemi Eğitim Materyali)**. İstanbul, 2013.
- Jansson, Andreas, Micael Jönsson and Christopher von Koch. "Has the Introduction of IFRS Improved Accounting Quality? A Comparative Study of Five Countries", **Working Papers Series in Corporate Governance**. No.1, 2012, ss.1-29.
- Karacahisarlı, Ahmet. “Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Kurumsal Yönetim”, **Referans Gazetesi**. 22 Nisan 2006.
- Kaya, İdil. “FASB-IASB Anlaşması ve Global Finansal Muhasebe Standartlarına Doğru”, **VI. Türkiye Muhasebe Denetimi Sempozyumu**. İstanbul, 16-19 Nisan 2003, ss.1-18.
- KGK. **KGK Faaliyet Raporu 2013**. Ankara, 2014.

- KGK. **KGK Tanıtım Broşürü**. Ankara, 2014.
- KGK. **Uluslararası Finansal Raporlama Standart Seti**. Ankara, 2014.
- Kibar, Ali. "Açılış Konuşması", **Kurumsal Yönetim ve İç Denetim Semineri**. İstanbul, 29 Mayıs 2008, ss.2-4.
- King Committee on Corporate Governance. **King Report on Corporate Governance for South Africa 2002**. South Africa: Institute of Directors in Southern Africa, March 2002.
- Kurt, Mustafa ve Murad Kayacan. "Kurumsal Yönetimde Finansal ve Yönetimsel Konular: Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin İçerik Analizi", **4. Orta Anadolu İşletmecilik Kongresi**. Ankara: TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, 13-14 Mayıs 2005, ss.1-18.
- KYD ve OECD. **OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri 2004**. İstanbul, 2005.
- Lee, Edward, Martin Walker and Colin Zeng. "Does IFRS Convergence Affect Financial Reporting Quality in China?", **The Association of Chartered Certified Accountants**. Research Report 131, 2013, ss.1-19.
- Lepadatu, Gheorghe and Ancuta Gianina Oprea. "Corporate Governance and International Financial Reporting Reference (IFRS)", **The 6th Edition of the International Conference on European Integration - Realities and Perspectives**. Romania, 13-14 May 2011, ss.408-412.
- Maharani, Steela and Sylvia Veronica Siregar. "Corporate Governance, Financial Reporting Quality, and Investment Efficiency", **23rd Asian-Pacific Conference on International Accounting Issues**. Beijing, 16-19 October 2011, ss.1-25.
- Manifest. **Milestones in UK Corporate Governance**. Witham (UK), 2004.
- Mazıbaşı, Murat. "Operasyonel Risk ile Kurumsal Yönetimin Kesişim Alanı", **4. Orta Anadolu İşletmecilik Kongresi**. Ankara: TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, 13-14 Mayıs 2005, ss.25-39.
- McKinsey & Company. **Global Investor Opinion Survey on Corporate Governance: Key Findings**. New York, 2002.
- Milletlerarası Ticaret Odası ve Türkiye Milli Komitesi (ICC Türkiye). **Küresel Ekonomilerde Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Türkiye**. Ankara: ICC Milletlerarası Ticaret Odası, 2008.
- Naranjo, Patricia, Daniel Saavedra and Rodrigo S. Verdi. "Financial Reporting Regulation and Financing Decisions", **Social Science Research Network Working Paper Series**. 20 June 2014, ss.1-55.
- OECD. **OECD Principles of Corporate Governance**. Paris: OECD Publications, 2004.

- Özdemir, Ekrem. “Kurumsal Yönetim ve İlgili Grupları Açısından TMS1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardının Önemi”, **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Gazi Üniversitesi SBE, 2011.
- Özilhan, Tuncay. “Açılış Konuşması”, **Kurumsal Yönetim - Piyasa Ekonomisi ve Şeffaflık Semineri**. İstanbul, 23 Mayıs 2003, ss.2-4.
- Özilhan, Tuncay. “Açılış Konuşması”, **Kurumsal Yönetim: Türkiye’deki İş Hayatının Değişen Çehresi**. İstanbul, 7 Mart 2002, ss.1-4.
- Özkul, Levent. “ABD Sermaye Piyasalarında Yaşanan Son Gelişmelerin ve ABD’de Yürürlüğe Giren 2002 Tarihli Sarbanes-Oxley Kanunu’nun Türk Sermaye Piyasası Açısından Değerlendirilmesi”, **Yeterlik Etüdü**. SPK, İstanbul, 2003.
- Parlakkaya, Raif, Hüseyin Çetin ve Halil Akmeşe. “Şeffaflığın Sağlanmasında Bir Araç Olarak Uluslararası Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları’nın Etkisi”, **Türk Coğrafyasında UFRS Sempozyumu Bildiri Özetleri**. Sinop, 25-26 Ekim 2011, ss.16-18.
- PricewaterhouseCoopers. **IFRS Adoption by Country**. 2014.
- Rezaee, Zabihollah. “High-Quality Financial Reporting (The Six-Legged Stool)”, **Strategic Finance Magazine**. February 2003, ss.1-4.
- Saint, Daniel K.. “The Firm as a Nexus of Relationships: Toward a New Story of Corporate Purpose”, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. Benedictine University, 2005.
- Sandıkçıoğlu, Ayça. “Kurumsal Yönetim Uyum Derecelendirmesi”, **Yeterlik Etüdü**. SPK, Ankara, 2005.
- Selimoğlu, Seval Kardeş. “Dünyadaki Uygulamalarından Hareketle Finansal Raporlama Standartlarının Finansal Tablolar Üzerindeki Genel Etkileri”, **12. Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumu**. Kıbrıs, 26-30 Kasım 2008, ss.54-74.
- Shelton, R. Joanna. “The Importance of Governance in the Modern Economy”, **New Corporate Governance for the Global Company International Conference**. Brussels, 1-2 December 1998, ss.2-18.
- Smaili, Nadia and Réal Labelle. "Corporate Governance and Financial Reporting Irregularities", **Education and Good Governance Fund (EGGF)**. Research Projects, February 2013, ss.1-54.
- SPK. **Kurumsal Yönetim İlkeleri**. Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu, 2005.
- SPK. **SPK Faaliyet Raporu 2013**. Ankara, 2014.
- Şehirli, Kübra. “Kurumsal Yönetim”, **SPK Araştırma Raporu**. Ankara, 1999.

- T.C. Resmi Gazete. **6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu**. Sayı: 28513, 30 Aralık 2012.
- T.C. Resmi Gazete. **Kurumsal Yönetim Tebliği**. Sayı: 28871, 3 Ocak 2014.
- T.C. Resmi Gazete. **Muhasebe Uygulama Yönetmeliği**. Sayı: 24793, 22 Haziran 2002.
- TBB. **Şeffaflık ve Sorumluluk, Uluslararası Mali Krizler, Mali Sistemlerin Güçlendirilmesi Konularında Çalışma Grupları Raporları**. İstanbul, 1999.
- TKYD. **Ekonomi Gazeteciliği için Kurumsal Yönetim El Kitabı**. İstanbul: TKYD Yayınları, 2011.
- TKYD ve Deloitte. **Nedir Bu Kurumsal Yönetim?**. Kurumsal Yönetim Serisi, İstanbul, 2006.
- TMSK. **TMSK Faaliyet Raporu 2007**. Ankara, 2008.
- Tunç, Ferruh. “Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Kurumsallaşmayla İlgili Düzenlemeler”, **Kurumsallaşma ve Denetim Konferansı**. Antalya, 5-9 Ekim 2011, s.2-7.
- TÜSİAD. **Kurumsal Yönetimi En İyi Uygulama Kodu: Yönetim Kurulunun Yapısı ve İşleyişi**. İstanbul, 2002.
- TÜSİAD. **OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri**. İstanbul: Lebib Yalkın Yayınları, 2000.
- Uyar, Süleyman. “Denetim Komitesi ve Türkiye Uygulaması”, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. İstanbul Üniversitesi SBE, 2004.
- Uzay, Şaban. “KOBİ’ler İçin Uluslararası Finansal Raporlama Standartları: XIII. Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumundan Notlar”, **XIII. Türkiye Muhasebe Standartları Sempozyumu**. Kıbrıs, 18-22 Kasım 2009, ss.1-5.
- Verriest, Arnt, Ann Gaeremynck and Daniel B. Thornton. "Corporate Governance and Properties of IFRS Adoption", **Tilburg University Working Papers**. 2012, ss.1-52.
- Virginia, Arvanitidou, Konstantinidou Eleni, Papadopoulos Dimitrios and Xanthi Chrysoula. "The Role of Financial Accounting Information in Strengthening Corporate Control Mechanisms to Alleviate Corporate Corruption", **International Conference: Patterns of Corruption in the 21st Century**. Athens, 6-7 September 2008, ss.1-27.
- Wolfensohn, James D.. “A Battle for Corporate Honesty”, **The Economist: The World in 1999**. 1999.
- Yıldırım, Murat. “Türkiye’de Kurumsal Yönetim ve Şirketlerin Finansal Performansları Üzerine Etkileri”, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**. Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, 2007.

Zeff, Stephen A.. “The Objectives of Financial Reporting: A Historical Analysis”,
Information for Better Markets Conference. London, 17 December 2012,
ss.1-92.

İnternet

cgft.sabanciuniv.edu, (Corporate Governance Forum of Turkey)

www.borsaistanbul.com, (Borsa İstanbul A.Ş.)

www.ecgi.org, (European Corporate Governance Institute)

www.fasb.org, (Financial Accounting Standards Board)

www.iasplus.com, (Deloitte Website for Global Accounting News)

www.ifrs.org, (International Financial Reporting Standards)

www.kap.gov.tr, (Kamuyu Aydınlatma Platformu)

www.kgk.gov.tr, (Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu)

www.saharating.com, (SAHA Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme A.Ş.)

www.tdk.gov.tr, (Türk Dil Kurumu)

www.tkyd.org, (Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği)

www.tskb.com.tr, (Türkiye Sınai Kalkınma Bankası)